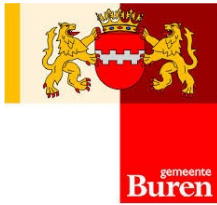

Bundel van de Voorbespreking I van 2 april 2019

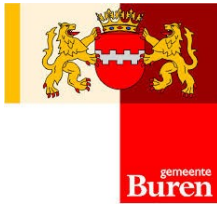
- 1 VOORBESPREKING I
- 1.1 Inspreken burgers/belanghebbenden (interactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen: 20.00 - 20.15 uur
- 1.2 Besluitenlijst voorbespreking I en voorbespreking II van 19 februari 2019
 - Besluitenlijst Voorbespreking I 19 februari 2019
 - Besluitenlijst Voorbespreking II 19 februari 2019
- 1.3 Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland: 20.15 - 20.45 uur
 - Dossier 740 voorblad
 - Raadsvoorstel D.025675 Wijziging gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Rivierenland 2018
 - Raadsbesluit D.025685 Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland 2018
 - Wijzigingsbesluit GR ODR
 - Toelichting bij wijzigingsbesluit GR ODR en extra toelichting op art. 14 GR ODR, deel 1
 - Toelichting bij wijzigingsbesluit GR ODR en extra toelichting op art. 14 GR ODR, deel 2
 - Geconsolideerde tekst GR ODR t/m 2e wijziging
 - Geconsolideerde tekst toelichting op de GR ODR t/m 2e wijziging
 - Memo bij de toelichting op de GR ODR t/m 2 wijziging
 - Was wordt lijst 2e wijziging GR-ODR.pdf
- 1.4 Plussenbeleid: 21.00 - 21.30 uur
 - Dossier 731 voorblad
 - Raadsvoorstel D.025247 Plussenbeleid
 - Raadsbesluit D.025248 Plussenbeleid
 - 190225 ontwerp plussenbeleidV2
 - Achtergrondinfo. Factsheet 9 Veehouderijen en omgeving. GGW-Veehouderijen-en-omgeving
- 1.5 Verzelfstandiging Burense Voetbalverenigingen (BVV): 21.45 - 22.15 uur
 - Dossier 706 voorblad
 - Raadsvoorstel D.026741 Verzelfstandiging Burense Voetbalverenigingen (BVV)
 - Raadsbesluit D.026738 Verzelfstandiging Burense Voetbalverenigingen (BVV)
 - Bijlage 1 -Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen
 - Bijlage 2 -Overzicht van de aantallen leden en teams van alle acht voetbalverenigingen in de gemeente
 - Bijlage 3 -Vitale sportverenigingen
 - Bijlag 4 Brief en notitie van BVV van 21 december 2017
 - Bijlage 4.1 -Notitie overleg Burense voetbalverenigingen (sept 2015)
 - Bijlage 4.2 -Model renovatieschema
 - Bijlage 4.3 -Concept onderhouds- en beheerrichtlijn 'norm'velden

Besluitenlijst Voorbespreking I

Datum	19-02-2019
Tijd	20:00 – 22:15
Locatie	Liendenzaal
Voorzitter	J.C.H. Zwart-van Kessel
Aanwezigen	J.C.T. van den Anker – CDA P. van Bergen – VVD Mw. M. Bettink-Pierik – CDA J. van de Bijl – PCG Mw. N.A.W. van Dam – PvdA W.T. van Laar – Gemeentebelangen P.A. Molleman – Gemeentebelangen Mw. E.A. Schlösser – D66 W. van Beem, plv. griffier
Wethouder	Mw. S.T. Klein-de Jong
Ambtelijke ondersteuning	R. Goodijk, procesregisseur Omgevingswet S. Boon, stedenbouwkundige Mw. N. Versteegh, medewerker Ruimtelijke ontwikkeling

-
1	VOORBESPREKING I
1.1	Inspreken burgers/belanghebbenden (interactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen: 20.00 – 20.15 uur
Inspreker voor niet-geagendeerd onderwerp:
– mevrouw Hoek – Provincialeweg 56 te Ingen.
1.2	Besluitenlijst voorbespreking van 4 december 2018
<i>Besluit</i>
Vastgesteld.

1.3 Ambities implementatie Omgevingswet: 20.15 – 20.45 uur

Besluit

N.v.t.

1.4 Bestemmingsplan Maurik, Kersentuin: 21.00 – 21.30 uur

Besluit

N.v.t.

**1.5.1 Verklaring van geen bedenkingen Akker 10 Ingen, educatieve zorgboerderij:
21.45 – 22.15 uur**

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezeggingen college:

- toelichting op landschappelijke inpassing
- toelichting op toetsingskader voor toekomstige aanvragen.

**1.5.2 Verklaring van geen bedenkingen Rijnbandijk 213–217 Rijswijk: 21.45 – 22.15
uur**

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezeggingen college:

- toelichting op volume bouwwerk in relatie tot oppervlakte
- toelichting op milieuhindercirkel.

Vastgesteld in Voorbespreking I van 2 april 2019

Namens de voorzitter van de Voorbespreking,
De griffier,

G. van Droffelaar

Besluitenlijst Voorbespreking II

Datum	19-02-2019
Tijd	20:00 – 22:15
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	S. van Alfen
Aanwezigen	J.C.T. van den Anker, CDA mw. M. Bettink-Pierik, CDA D.J. Bult, Gemeentebelangen B.E. Flier, PCG J.W. Lammers, Gemeentebelangen mw. E. Schiks, D66 mw. I.P. Tetteroo-Baldinger, VVD A. Warmer, PvdA mw. A. van Zijl-Hoek, D66 A.W. Zwarteveen, PvdD mw. J.C.H. Zwart-van Kessel, VVD G. van Droffelaar, griffier
Genodigde	L. Konings, vertegenwoordiger v.v. BZS
Wethouders	G.J. Keller D.J. Russchen
Ambtelijke ondersteuning	J. Marringa, medewerker Beleid M.A.J. van Ooijen, medewerker Beleid R. Roijackers, medewerker Beleid

2 VOORBESPREKING II

- 2.1 Inspreken burgers/belanghebbenden (interactief) over al dan niet geagendeerde onderwerpen: 20.00 – 20.15 uur**
Installatie mevrouw E. Schiks, burgerlid D66

Besluit

Mevrouw E. Schiks wordt door de vicevoorzitter van de raad geïnstalleerd als

D.023258

burgerlid van de voorbespreking.

Toelichting

Insprekers:

- de heer De Kruijff, ondernemer (Startnotitie Klimaatvisie);
- de heer Den Hartogh namens Milieuwerkgroep Buren (Startnotitie Klimaatvisie).

2.3 Startnotitie Klimaatvisie: 20.15 – 20.45 uur

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezeggingen college:

- op korte termijn volgt er een informatiebrief van Regio Rivierenland over het vervolgtraject;
- toelichting op energieverbruik (zodra gegevens bekend zijn);
- schriftelijke toelichting op traject burgerparticipatie en communicatie.

2.4 Kunstgrasvelden voetbalvereniging BZS: 21.00 – 21.30 uur

Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezegging college:

- er wordt een raadsvoorstel beleidsnota garantstellingen voorbereid.

2.5 Blijverslening: 21.45 – 22.15 uur

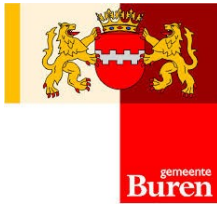
Besluit

N.v.t.

Toelichting

Toezegging college:

- schriftelijke toelichting gehanteerde leeftijdsgrens (bovenkant).

Vastgesteld in voorbespreking I van 2 april 2019

Namens de voorzitter van de voorbespreking,
de griffier,

G. van Droffelaar

Voorbespreking I

Dossiernummer	740
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 april 2019
Agendapunt	1.3
Omschrijving	Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland: 20.15 - 20.45 uur
Organisatieonderdeel	Team Regie en Projecten
Eigenaar	Binneken, K. van
Portefeuillehouder	S.T. Klein- de Jong

Bijlagen
Raadsvoorstel D.025675 Wijziging gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Rivierenland 2018
Raadsbesluit D.025685 Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland 2018
Wijzigingsbesluit GR ODR
Toelichting bij wijzigingsbesluit GR ODR en extra toelichting op art. 14 GR ODR, deel 1
Toelichting bij wijzigingsbesluit GR ODR en extra toelichting op art. 14 GR ODR, deel 2
Geconsolideerde tekst GR ODR t/m 2e wijziging
Geconsolideerde tekst toelichting op de GR ODR t/m 2e wijziging
Memo bij de toelichting op de GR ODR t/m 2 wijziging
Was wordt lijst 2e wijziging GR-ODR.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	5 maart 2019
Agendacommissie	21 maart 2019
Voorbespreking I	2 april 2019
Raadsvergadering	16 april 2019

Voorgesteld besluit

Toestemming te verlenen voor het vaststellen van de wijzigingen voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
16 april 2019	D.025675 Z.010560

Voorstel ingebracht door K.M. van Ginneken
Portefeuillehouder S.T. Klein-de Jong
Begrotingsprogramma en Wonen en bouwen
taakveld

Onderwerp **Wijziging Gemeenschappelijke Regeling
Omgevingsdienst Rivierenland 2018**

Voorgesteld besluit

Toestemming te verlenen voor het vaststellen van de wijzigingen voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland

Samenvatting van het voorstel

Sinds 2013 worden VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) voor gemeenten en de provincie uitgevoerd door zeven Gelderse omgevingsdiensten. In 2016 is bij een evaluatie geconstateerd dat dit stelsel een goede basis vormt voor verdere ontwikkeling. De conclusies die volgen uit de evaluatie hebben aanleiding gegeven tot een wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling.

In het ontwerpbesluit tot wijziging van de GR ODR zijn, naast enkele tekstuele verbeteringen, de volgende aanpassingen verwerkt:

- Gewijzigde definitie van complexe taken en toevoeging van uitzonderingslijst op deze definitie;
- Centreren van de provinciale vergunningverlening bij de ODRN;
- Algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.

Door de fusie van gemeente Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal is het aantal deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. De wijzigingen die hieruit voortvloeien zijn ook meegenomen in deze wijziging.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Burgemeester en Wethouders zijn voornemens om de wijzigingen voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland vast te stellen. Voordat het college over kan gaan tot vaststelling moeten de voorgestelde wijzigingen ter toestemming voorgelegd worden aan de gemeenteraad. Sinds 2013 worden de taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten en provincie uitgevoerd door het stelsel van zeven Gelderse omgevingsdiensten. In 2016 is dit stelsel geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan zijn er twee verbetervoorstellen gekomen die hebben geleid tot deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Ten eerste is de definitie van complexe taken verduidelijkt en meer in overeenstemming gebracht met de werkwijze in de praktijk. Deze definitie is van belang voor de verdeling van taken binnen het Gelderse stelsel van omgevingsdiensten. Daarnaast heeft het college van Gedeputeerde Staten

van Gelderland in november 2017 besloten de provinciale vergunningverlening te centreren om de kwaliteit en efficiency te verbeteren. Vanwege het specialisme van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is ervoor gekozen om daar deze taken neer te leggen. Daarnaast worden enkele andere aanpassingen doorgevoerd met het oog op actualisatie van de regeling. Onderdeel hiervan is het mogelijk maken dat de omgevingsdienst een rechtspersoon kan oprichten of hierin kan deelnemen. Een voorbeeld van een dergelijk rechtspersoon is omgevingsdienst.nl, de landelijke organisatie van omgevingsdiensten.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Het effect is dat de gemeenschappelijke regeling up-to-date is en past bij de werkelijke uitvoering. Het samenwerken is gebaseerd op de wettelijke kaders van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarom moet die regeling nu worden aangepast. Een tweede effect is dat de GR tijdig is gewijzigd in verband met de naamswijziging van de samengevoegde gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen tot West Betuwe. Op grond van art. 41 lid 4 Wet AHRI dient namelijk binnen zes maanden na de fusie van de GR-ODR te worden gewijzigd.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Het overnemen van dit voorstel brengt geen risico's met zich mee.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Op grond van artikel 51, tweede en derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen gaat het college van Burgemeester en Wethouders niet over tot het vaststellen van een gewijzigde gemeenschappelijke regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraad. Deze toestemming kan slechts onthouden worden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Daarvan is hier geen sprake.

5. Is het een begrotingswijziging?

Het betreft hier geen begrotingswijziging.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Het betreft hier een juridisch besluit.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Nadat de raad deze wijziging heeft vast gesteld zal het ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd.

8. Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

9. Communicatie

Na verkregen toestemming van de raad kan de gewijzigde regeling met toelichting worden vastgesteld. Wij zullen de gemeentelijke besluiten rondom de wijziging van de GR bekendmaken. In de Gemeenschappelijke Regeling zijn de Gedeputeerde Staten aangewezen om zorg te dragen voor de bekendmaking vanuit de regeling zelf. Dit zal gebeuren door het publiceren van de wijzigingen in de Staatscourant. Na bekendmaking treedt de gewijzigde regeling in werking.

10. Burgerparticipatie

Er is hier geen sprake van burgerparticipatie.

11. Deregulering

Er is hier geen sprake van deregulering.

12. Achtergrondinformatie

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Wijzigingsbesluit GR ODR
- Toelichting bij wijzigingsbesluit GR ODR en extra toelichting op art. 14 GR ODR
- Geconsolideerde tekst GR ODR t/m 2^e wijziging
- Geconsolideerde tekst toelichting op de GR ODR t/m 2^e wijziging.
- Memo bij de toelichting op de GR ODR t/m 2 wijziging.

Inlichtingen bij:

Naam	K.M. van Ginneken
Team	Regie en Projecten

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
16 april 2019		D.025685 Z.010560

Onderwerp Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland 2018

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 maart 2019

Gelet op artikel 51 lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

besluit:

toestemming te verlenen voor het vaststellen van de wijzigingen voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland 2018.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 16 april 2019

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland 2018

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe (door fusie van Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen) West Maas en Waal en Zaltbommel;

Gelet op het bepaalde in artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de verkregen toestemming van Provinciale Staten van de provincie Gelderland en van de Raden van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe (Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen na 31 december 2018) West Maas en Waal en Zaltbommel

BESLUITEN

vast te stellen de navolgende wijziging tot aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland.

Artikel I Wijziging regeling

De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland wordt als volgt gewijzigd:

A.

Artikel 1, eerste lid, onder b, komt te luiden:

basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;

B.

Artikel 1, eerste lid, onder e, komt te luiden:

complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde:

- vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of
- inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of
- overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;

C.

Artikel 1, eerste lid, onder n, komt te luiden:

robuust: in overeenstemming met de kwaliteitscriteria KPMG, versie 2.1 dan wel de daarvoor inde plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving;

D.

Na het derde lid van artikel 1 wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:

4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:

- inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen;
- inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
- rangeerterreinen (SBI 491,492.2);
- trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet;
- agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting;
- inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);

- betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen;
- rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.

E.

Artikel 3, eerste lid, komt te luiden:

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Rivierenland.

F.

Artikel 4, eerste lid, komt te luiden:

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

G.

Artikel 9 onderdeel e komt te vervallen. Onderdeel f wordt geletterd e.

H.

In artikel 11, eerste lid, wordt '11' vervangen door: 9.

I.

Artikel 14 komt te luiden:

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Het algemeen bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet, maar in ieder geval met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.
4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.

J.

Artikel 38, eerste lid, komt te vervallen.

Artikel II Inwerkingtreding

A.

Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2019.

B.

Indien bekendmaking door Gedeputeerde Staten na die datum plaatsvindt, treedt de wijziging in op de dag nadat deze is bekendgemaakt en werkt deze terug tot 1 januari 2019.

Aldus besloten door

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente *naam op datum*, met toestemming van de raad van de gemeente *naam* gegeven op *datum*.

TOELICHTING

Algemeen

Het Gelders stelsel van Omgevingsdiensten is in 2016 geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie is er een aantal aanbevelingen ter verbetering van het stelsel gedaan. Om de aanbevelingen te verankeren in de Gemeenschappelijke Regeling is een wijziging nodig. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om bij betrokken partijen te inventariseren welke andere wijzigingen nodig zijn, zodat deze mee kunnen worden genomen in hetzelfde besluit.

Definitie complex

Bij de evaluatie is geconstateerd dat de definitie van complexe taken vragen oproept en dat de praktijk niet (meer) overeenkomt met de formele vastlegging. Door de definitie in de GR en de toelichting bij de definitie te wijzigen wordt duidelijkheid en eenduidigheid over de complexe taken bereikt. In de praktijk leidt dit niet tot wijzigingen in het aantal en soort bedrijven die als complex worden aangemerkt.

Centralisering provinciale vergunningverlening Wabo

Uit de evaluatie is ook naar voren gekomen dat de kwaliteit en efficiency van de provinciale VTH-taak onder druk staat. Per 1 januari 2018 heeft provincie Gelderland de provinciale vergunningverlening centraal ondergebracht bij Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). Met deze wijziging wordt de Gemeenschappelijke Regeling in overeenstemming gebracht met dit besluit en de werkwijze vanaf 1 januari 2018.

Deelname en oprichting rechtspersoon

Uit de inventarisatie, van de werkgroep voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling, is gebleken dat er behoefte is aan een uitbreiding van de bevoegdheden van het algemeen bestuur. Er is voor gekozen om het algemeen bestuur de bevoegdheid te geven om te besluiten tot deelneming in of oprichting van een rechtspersoon, voor zover dit relevant is voor de taakuitvoering of belangenbehartiging van de OD's. (Voorbeeld: omgevingsdiensten.nl, de landelijke vereniging voor omgevingsdiensten.)

Andere wijzigingen

Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele verbeteringen in de tekst toe te passen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

A.

De definitie van basistaken is in overeenstemming gebracht met de huidige wetgeving.

B.

De definitie voor complexe taken is van belang voor een aantal stelseltaken. Afspraak is dat wanneer een individuele omgevingsdienst een complexe taak niet kan uitvoeren in overeenstemming met de kwaliteitscriteria, deze taak wordt ondergebracht bij een andere Gelderse omgevingsdienst. Afgesproken is bijvoorbeeld dat de Omgevingsdienst Regio Nijmegen, als gespecialiseerde omgevingsdienst, het milieudeel van de complexe vergunningverlening in dergelijke gevallen toelevert aan de lokale omgevingsdienst. Op deze manier wordt gezorgd dat er voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria.

In de kwaliteitscriteria is opgenomen dat vanuit de probleemanalyse aanwijzing van bedrijven als complex kan plaatsvinden. Binnen het Gelders stelsel wordt een generieke interpretatie ten aanzien van de technische complexiteit gehanteerd. Los daarvan kunnen bevoegde gezagen, aanvullend, vanuit overige aspecten een bepaald bedrijf als complex aanwijzen.

In het Gelders stelsel geldt dat alleen vergunningplichtige bedrijven (C-inrichtingen volgens Activiteitenbesluit) van categorie 4.2 en hoger als complex worden aangemerkt. Een aantal uitzonderingen zijn opgenomen van bedrijven, die vergunningplichtig zijn en in categorie 4.2 of hoger vallen, maar die technisch niet complex zijn (in VNGuitgave scoren deze bedrijven op geen van de aspecten een effectafstand van 100 meter of meer).

De definitie van complexe taken is met deze wijziging actueel en meer toegespitst op vergunningplichtige inrichtingen.

In de definitie is de categorie 'inrichtingen die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015' weggelaten ten opzichte van de vorige definitie: deze bedrijven worden namelijk al door een andere component in de definitie als complex aangemerkt.

Indien een categorie complex is, dan geldt dit voor zowel vergunningverlening als de handhaving. Bedrijven die onder de provinciale bevoegdheid vallen zijn per definitie complex. Dit om te voorkomen dat voor een enkel provinciaal bedrijf een andere werkwijze wordt gehanteerd. Op basis van de criteria is 99% van deze provinciale bedrijven complex. Daarnaast geldt dat indien één van de aspecten complex is, het gehele bedrijf wordt aangewezen als complex. De stelseltaak is van toepassing op het gehele bedrijf.

C.

De veranderde zinsnede maakt de formulering toekomstbestendig. Het is niet noodzakelijk om de GR te wijzigen wanneer de Kwaliteitscriteria 2.1 worden vervangen door een nieuwe versie of andere wet- en regelgeving.

D.

Voorheen waren er geen uitzonderingen opgenomen op het begrip complexe taken. In de praktijk werden echter wel uitzonderingen gehanteerd voor bedrijven die onder de definitie complex vallen, maar in de praktijk niet als zodanig technisch complex zijn. Hierover waren afspraken gemaakt in het overleg van de directeurs van de omgevingsdiensten. Er is nu voor gekozen om de uitzonderingen op de als complex vastgestelde taken formeel en geactualiseerd in deze regeling vast te stellen. Zo kon een deel van de uitzonderingen vervallen, omdat de definitie van complexe taken is toegespitst op vergunningplichtige inrichtingen. Voor de praktijk heeft dit geen consequenties.

E.

Artikel 3, eerste lid, bevat nu de juiste naam van het openbaar lichaam.

F.

Sinds 2013 voeren zeven Gelderse omgevingsdiensten de taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In 2016 is er een evaluatie uitgevoerd. Eén van de conclusies was dat voor bedrijven waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, de kwaliteit en efficiency van de taakuitvoering onder druk staat. Deze bedrijven zijn technisch complex, hetgeen betekent dat verschillende omgevingsdiensten met elkaar moesten samenwerken aan de taakuitvoering. Dit zorgde voor een grote coördinatielast, met een aantal omgevingsdiensten moesten aanvullende afspraken worden gemaakt en er was onvoldoende overzicht op de actualiteit. Gedeputeerde Staten hebben er daarom voor gekozen om de vergunningverlening te centreren bij de ODRN, teneinde het proces efficiënter te laten verlopen en de verantwoordelijkheid voor kwaliteit en actualiteit centraal te beleggen. Met deze wijziging wordt die keuze formeel geregeld. Er wordt naar artikel 7.1 lid 1 onder a en b Bor verwezen om aan te geven dat het enkel om de taken m.b.t. vergunningverlening gaat.

G.

Bij deze wijziging krijgt het Algemeen Bestuur (in artikel 14) de bevoegdheid om te besluiten tot het oprichten van en deelnemen in een rechtspersoon. Daarvoor geldt de procedure die in artikel 55a van de Wet is vastgelegd. De benodigde instemming van de deelnemers komt (in artikel 9) voor deze

bevoegdheid te vervallen. De betrokkenheid van de deelnemers wordt gewaarborgd doordat het Algemeen Bestuur alvorens het besluit te nemen dit voorlegt aan de raden en staten, zodat zij in gelegenheid worden gesteld hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Bovendien zijn de deelnemers in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd.

H.

Door de fusie van Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Wordt het aantal deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling 9 i.p.v. 11. Dit heeft gevolgen voor het aantal leden van het algemeen bestuur. Elke deelnemer is door één lid vertegenwoordigd.

I.

Zie toelichting onder G.

J.

De bijlage waarin de basistaken zijn beschreven vervalt. Er wordt in de regeling nu naar het Besluit omgevingsrecht verwezen.

Extra toelichting op art. 14 lid 2 GR ODR

In het voorstel tot wijziging van de GR wordt de mogelijkheid gegeven dat de ODR een rechtspersoon mag oprichten of mag deelnemen in rechtspersoon (art. 14 GR ODR). Aan deze bevoegdheid zijn echter wel voorwaarden verbonden. In deze extra toelichting worden deze voorwaarden toegelicht.

De ODR kan niet zelfstandig een beslissing over nemen over het oprichten van of deelnemen in een rechtspersoon, maar dient de deelnemers hierbij te betrekken. De raad van de deelnemers dient het voorstel door de ODR toegezonden te krijgen, voordat door het algemeen bestuur een besluit hierover kan worden genomen (zie hierover art. 55a Wet gemeenschappelijke regelingen). De raad kan vervolgens zijn wensen en/of bedenkingen uitspreken, welke in de besluitvormingen dienen mee te worden genomen.

In het voorstel met betrekking tot de oprichtingen of het deelnemen in een rechtspersoon dient de ODR ook de reden waarom zij dit wil aan te geven. De ODR dient de reden aan te geven, omdat deelname uitsluitend is toegaan indien: "dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang" (zie art. 55a, tweede lid, Wet gemeenschappelijke regelingen). Dat houdt in dat de ODR moet aangeven dat deelname voor de behartiging van haar openbaar belang (lees: waarvoor zij is opgericht en welke taken zij uitoefent), daarvoor als de juiste weg wordt beschouwd. Denk in dit geval bijvoorbeeld aan: deelname aan de vereniging Omgevingsdienst.nl. Indien de ODR dat niet duidelijk en overtuigend aangeeft, is deelname aan een rechtspersoon niet toegestaan.

Daarnaast is elke gemeente vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de ODR. Dit AB-lid kan tevens de wensen en bedenkingen van de raad tijdens een vergadering inbrengen. Het algemeen bestuur beslist vervolgens, met inachtneming van alle ingebrachte wensen en bedenkingen, met het al dan niet oprichten van of deelnemen in een rechtspersoon.

Er zijn dus een aantal voorwaarden waaraan de ODR moet voldoen, voor er kan worden deelgenomen aan een rechtspersoon. Het algemeen bestuur van de ODR kan dit nimmer zelf besluiten!

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland

Bijgewerkt tot en met de 2^e wijziging

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

Overwogen hebbende dat:

- De deelnemers bevoegdheden uit oefenen op grond van onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waaronder bevoegdheden tot het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunningen, het houden van toezicht en het beslissen over bestuursrechtelijke handhaving van wettelijke voorschriften.
- De minister van VROM aangedrongen heeft op de vorming van uitvoeringsdiensten op regionale schaal en de provincie verzocht een proces te organiseren waarin dat gestalte krijgt.
- Naar aanleiding daarvan de colleges van alle Gelderse gemeenten en het college van gedeputeerde staten op 3 november 2009 een intentieverklaring hebben ondertekend waarin als uitgangspunten zijn opgenomen:
 - o dat de op te richten omgevingsdiensten de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgen;
 - o dat de omgevingsdiensten zelf geen beleidstaken uitvoeren en dat de bestuurlijke bevoegdheden door de bevoegde gezagen zelf moeten worden uitgevoerd;
 - o dat voor wat de omvang van het werkterrein van de omgevingsdiensten betreft de samenwerking wordt gebaseerd op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland (de Gelderse maat);
- De deelnemers in het licht van de Intentieverklaring gezamenlijk besloten hebben tot oprichting van een omgevingsdienst (regionale uitvoeringsdienst) die de juridische vorm heeft van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen welke omgevingsdienst onderdeel is van een stelsel van uitvoeringsdiensten in de provincie Gelderland, waarbij bepaalde taken op bovenregionale schaal kunnen worden belegd.

Vastgesteld hebbende:

de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland welke regeling in werking is getreden op 24 oktober 2012 een dag nadat zij in de Provinciale registers is ingeschreven;

Gelet op

De evaluatie van het Gelderse stelsel van omgevingsdiensten waar verbetervoorstellen uit voort zijn gekomen voor de Gemeenschappelijke Regeling en het besluit van Gedeputeerde Staten om de provinciale vergunningverlening bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen neer te leggen.

Gelet op:

- de toestemming als bedoeld in artikel 51 lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen verleend door de raden van de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel en Provinciale Staten van de provincie Gelderland;
- de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Provinciewet en de Gemeentewet;

Besluiten:

De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland te wijzigen zodat hij komt te luiden als volgt:

Regeling op grond van artikel 51 lid 1 Wet gemeenschappelijke regelingen**Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen****Artikel 1. Begripsomschrijvingen**

1. In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. actualisatie van de begroting: hiervan is sprake als het algemeen bestuur de aangepaste begroting vaststelt zonder dat er sprake is van nieuw beleid. Er mag wel sprake zijn van aanpassingen in de programma's en/of andere aanpassingen mits er niet sprake is van nieuw beleid c.q. ontwikkeling van nieuwe uitgangspunten die nog niet eerder onder de aandacht zijn gebracht van Raden en Staten.
- b. basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;
- c. bovenregionale taken: taken die ten behoeve van de deelnemers en van deelnemers aan andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland worden verricht, met uitzondering van complexe taken;
- d. burgemeester en wethouders: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
- e. complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde:
 - o vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of
 - o inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of
 - o overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;
- f. directeur: directeur van het openbaar lichaam;
- g. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van Gelderland;
- h. gemeenteraden: de raden van de gemeenten waartoe de deelnemers behoren;
- i. openbaar lichaam: het openbaar lichaam Omgevingsdienst Rivierenland;
- j. deelnemers: de bestuursorganen die deze regeling hebben getroffen;
- k. provinciale staten: provinciale staten van Gelderland;
- l. minister: de minister van Binnenlandse Zaken;
- m. regeling: de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland;
- n. robuust: in overeenstemming met de kwaliteitscriteria KPMG, versie 2.1 dan wel de daarvoor in de plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving;
- o. wet: Wet gemeenschappelijke regelingen;
- p. wijziging van de begroting: er is sprake van een wijziging van de begroting op het moment dat het algemeen bestuur nieuw beleid ontwikkelt en dit in de begroting gaat opnemen. Het moet gaan om items die niet eerder aan de orde zijn geweest in de begroting en om die

reden ook nog niet onder de aandacht zijn gebracht bij de gemeenteraden en Provinciale Staten.

2. Onder openbaar lichaam worden tevens de organen (algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter) en de medewerkers van het openbaar lichaam verstaan.
3. Onder deelnemers worden tevens begrepen de rechtspersonen waarvan deelnemers bestuursorgaan zijn.
4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009:
 - inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen;
 - inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299);
 - rangeerterreinen (SBI 491,492.2);
 - trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet;
 - agrarische inrichtingen die mest verwerken als nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting;
 - inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B);
 - betonmortel en –waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen;
 - rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.

Artikel 2. Belang en tijdsduur

1. De regeling is getroffen ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.
2. De regeling wordt voor onbepaalde tijd getroffen.

Artikel 3. Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Rivierenland.
2. Het openbaar lichaam is statutair gevestigd in Tiel.
3. Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Hoofdstuk 2. Taken, bevoegdheden en bijdragen

Artikel 4. Basistaken

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.
2. Tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met die basistaken.
3. Over het uitvoeren van de basistaken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 5. Overige taken

1. Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 kunnen de deelnemers de uitvoering onderbrengen bij het openbaar lichaam van de overige taken in het omgevingsrecht, waaronder in ieder geval begrepen de overige milieutaken niet vallend onder het basistakenpakket, BRIKS-taken, taken betreffende de Huisvestingswet, Leegstandswet, Monumentenwet en Algemene plaatselijke verordening met betrekking tot de leefomgeving dan wel de daarvoor in de plaats getreden wet- en regelgeving.
2. Tot de taken bedoeld in het eerste lid kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met die taken.
3. Het besluit van een deelnemer tot deelname aan de regeling bevat een opgave van de taken bedoeld in het eerste lid.
4. Over het uitvoeren van de taken bedoeld in het eerste lid worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer die het aangaat en het openbaar lichaam.
5. Het algemeen bestuur is, na voorafgaande toestemming van de deelnemers, bevoegd om op verzoek van een deelnemer de uitvoering van taken als bedoeld in het eerste lid bij het openbaar lichaam onder te brengen. Het derde lid is niet van toepassing.
6. Na vijf jaar na inwerkingtreding van deze regeling is het algemeen bestuur, na voorafgaande toestemming van de deelnemers, bevoegd om op verzoek van een deelnemer de uitvoering van taken als bedoeld in het eerste of het vijfde lid terug te leggen bij de deelnemer.
7. Het algemeen bestuur bepaalt de voorwaarden waaronder de taken als bedoeld in het vijfde lid worden ingebracht respectievelijk van uitvoering van taken als bedoeld in het zesde lid wordt afgezien.

Artikel 6. Andere taken

1. Het algemeen bestuur kan besluiten dat het openbaar lichaam andere uitvoerende, coördinerende, adviserende en ondersteunende taken op het gebied van het omgevingsrecht voor een of meerdere deelnemers uitvoert.
2. Over de uitvoering van de andere taken worden afzonderlijke overeenkomsten gesloten tussen de deelnemer en het openbaar lichaam.

Artikel 7. Bovenregionale taken en complexe taken

1. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd door het openbaar lichaam, te laten uitvoeren door andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland die de taken aan zich hebben getrokken.
2. Het openbaar lichaam is gehouden bovenregionale taken en complexe taken die het openbaar lichaam aan zich heeft getrokken, uit te voeren voor andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland.
3. De taken worden uitgevoerd tegen vergoeding van de tussen de regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland overeen gekomen kosten.
4. Over de uitvoering van bovenregionale en complexe taken kunnen overeenkomsten worden gesloten tussen het openbaar lichaam en andere uitvoeringsdiensten in Gelderland.
5. Over de uitvoering van complexe taken en bovenregionale taken kunnen in daarvoor in het bijzonder aangewezen gevallen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen de regionale uitvoeringsdienst en andere publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 8. Bevoegdheden

1. De deelnemers dragen geen publiekrechtelijke bevoegdheden over aan het openbaar lichaam.
2. De deelnemers beslissen ieder afzonderlijk over de verlening van mandaat, volmacht en machtiging aan het openbaar lichaam.

Artikel 9. Beperking privaatrechtelijke bevoegdheden

Het openbaar lichaam is behoudens instemming van de deelnemers niet bevoegd tot:

- a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
- b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
- c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
- d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;
- e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Artikel 10. Bijdragen

1. De deelnemers dragen bij aan de kosten van het openbaar lichaam naar rato van de bij het openbaar lichaam ondergebrachte taken als bedoeld in artikel 4 en artikel 5, met dien verstande dat de bijdrage in de eerste vijf jaren na het aangaan van de regeling is gekoppeld aan een afname gelijk aan hun inspanning in het jaar voorafgaande aan het aangaan van de regeling.
2. Daarenboven vergoedt een deelnemer de kosten voor het uitvoeren van taken als bedoeld in artikel 6.
3. Het algemeen bestuur stelt regels vast over de wijze waarop de door de deelnemers verschuldigde bijdragen worden bepaald.
4. De deelnemers dragen er steeds zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te voldoen.
5. De deelnemers betalen de door hen verschuldigde bijdragen per kwartaal vooruit, te weten vijftientwintig procent van de verschuldigde bijdrage.

Hoofdstuk 3. Algemeen bestuur

Artikel 11. Samenstelling en stemverhouding

1. Het algemeen bestuur bestaat uit 9 personen, waaronder de voorzitter.
2. Elke deelnemer wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan niet tevens medewerker in dienst van of op grond van een overeenkomst van opdracht werkzaam zijn voor het samenwerkingsverband dan wel in dienst van de provincie Gelderland.
4. De leden van het algemeen bestuur die zijn aangewezen door de deelnemers en waarbij de deelnemers zowel de milieutaken als bouw- en RO-taken inbrengen hebben ieder twee stemmen, de overige leden hebben ieder een stem.

Artikel 12. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden algemeen bestuur

1. De deelnemers wijzen uit hun midden plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur aan.
2. Als tussentijds een vacature in het algemeen bestuur ontstaat, wijst de deelnemer in zijn eerstvolgende vergadering of ten spoedigste daarna een nieuw lid aan.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan door de deelnemer die hem heeft aangewezen ontslag worden verleend of worden geschorst als dit lid het vertrouwen van die deelnemer niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.
4. Van elke aanwijzing, schorsing of ontslag geeft de deelnemer die het aangaat terstond kennis aan de voorzitter.
5. Een lid van het algemeen bestuur kan ontslag nemen. Hij stelt de voorzitter en de deelnemer die hem heeft aangewezen hiervan tijdig op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
6. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt van rechtswege zodra het lid geen lid meer is van het bestuursorgaan dat hem heeft aangewezen.
7. De leden 1 tot en met 6 zijn van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden.

Artikel 13. Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert zo dikwijls als hij dat nodig oordeelt, alsmede indien het dagelijks bestuur of ten minste twee leden van het algemeen bestuur daarom verzoekt, doch ten minste twee maal per jaar.
2. In de vergadering van het algemeen bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop lid 2 niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
4. In een vergadering als bedoeld in lid 3 kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is.
5. Het algemeen bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Artikel 14. Bevoegdheden

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet.
3. Het algemeen bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet, maar in ieder geval met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen.
4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur.
5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.

Hoofdstuk 4. Dagelijks bestuur

Artikel 15. Samenstelling en stemverhouding

1. Het dagelijks bestuur bestaat naast de voorzitter uit drie andere leden, onverminderd het bepaalde in artikel 14, derde lid, van de wet.
2. De leden van het dagelijks bestuur hebben ieder een stem. Ingeval van het staken van de uitgebrachte stemmen is de stem van de voorzitter beslissend.

Artikel 16. Aanwijzing, schorsing en ontslag leden dagelijks bestuur

1. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de leden van het dagelijks bestuur aan.
2. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt zodra het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt of wanneer een ontslag uit het dagelijks bestuur ingaat.
3. Als tussentijds een vacature in het dagelijks bestuur ontstaat, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of zo spoedig mogelijk daarna een nieuw lid aan.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
5. Het algemeen bestuur kan een lid van het dagelijks bestuur, waaronder begrepen de voorzitter, ontslag verlenen of schorsen als dat lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Het ontslag gaat onmiddellijk in.

Artikel 17. Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of een lid van het dagelijks bestuur hierom verzoekt.
2. Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen.
3. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop lid 3 niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in lid 4 kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien ten minste de helft van de leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 18. Bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het dagelijks bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
 - a. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
 - b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
 - c. het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het dagelijks bestuur van belang is;
 - d. het beheer van activa en passiva van het openbaar lichaam;
 - e. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en eigendom;
2. Het dagelijks bestuur benoemt en ontslaat het personeel, waaronder begrepen de directeur. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
3. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een regeling omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen voor de directeur en het overige personeel.
4. Het dagelijks bestuur stelt alle overige regelingen vast die noodzakelijk zijn
5. Het dagelijks bestuur bepaalt de wijze waarop de directeur bij verhindering of ontstentenis wordt vervangen.
6. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een regeling omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen voor de directeur en het overige personeel.
7. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten met uitzondering van privaatrechtelijke handelingen als bedoeld in artikel 55a van de Wet.
8. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het voeren van rechtsgedingen namens de regeling.

Hoofdstuk 5. Voorzitter

Artikel 19. Voorzitter

1. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de voorzitter aan.
2. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan die de voorzitter vervangt bij diens verhindering of ontstentenis.

3. De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien.
4. Als tussentijds de functie van de voorzitter vacant wordt, wijst het algemeen bestuur in zijn eerstvolgende vergadering of zo spoedig mogelijk daarna de nieuwe voorzitter aan.
5. De voorzitter is lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Artikel 20. Bevoegdheden

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter ondertekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

Artikel 21. Samenwerking tussen uitvoeringsdiensten

1. De voorzitter voert geregeld overleg met de voorzitters van de dagelijkse besturen van de andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten.
2. De voorzitters wijzen uit hun midden een voorzitter van het overleg aan.
3. Het overleg doet zo nodig voorstellen aan de deelnemers voor de programmering van bovenregionale taken.

Hoofdstuk 6. Informatie en verantwoording

Artikel 22. Dagelijks bestuur en leden dagelijks bestuur ten opzichte van het algemeen bestuur

1. De leden van het dagelijks bestuur zijn tezamen en ieder afzonderlijk aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven het algemeen bestuur alle inlichtingen die nodig zijn voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur.
3. Zij geven tezamen en ieder afzonderlijk inlichtingen aan het algemeen bestuur wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt.

Artikel 23. Algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden en Provinciale Staten

1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden of Provinciale Staten worden verlangd.

Artikel 24. Leden algemeen bestuur ten opzichte van deelnemers

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen alle inlichtingen die door die deelnemer of door een of meer leden van die deelnemer worden verlangd.

2. Alvorens de gevraagde inlichtingen zoals bedoeld in het eerste lid te verstrekken, kan het lid zich daarover laten adviseren door het dagelijks bestuur.
3. Een lid van het algemeen bestuur is de deelnemer die hem als lid heeft aangewezen verantwoordig verschuldigd voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die deelnemer aangegeven wijze.

Artikel 25. Openbaar lichaam ten opzichte van de deelnemers

Het openbaar lichaam zorgt er voor dat de deelnemers met ingang van 1 januari 2013, of zoveel later als het aanvangt zijn taken uit te voeren, op ieder moment kunnen beschikken over informatie met betrekking tot de in hoofdstuk 2 van deze regeling genoemde taken waarvoor zij het bevoegde bestuursorgaan zijn.

Artikel 26. Openbaar lichaam ten opzichte van andere regionale uitvoeringsdiensten

Ten aanzien van de taken als bedoeld in hoofdstuk 2 van deze regeling geldt dat de wijze van benadering en ontsluiting van de op die taken betrekking hebbende informatie door het openbaar lichaam is afgestemd met die van de andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland.

Hoofdstuk 7. Directeur

Artikel 27. Directeur

1. De directeur fungeert als ambtelijk secretaris voor het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en is als zodanig het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter behulpzaam in alles dat de hun opgedragen taak aangaat.
2. De directeur is in de vergadering van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur aanwezig.
3. De directeur ondertekent mede de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
4. De directeur is hoofd van de ambtelijke organisatie.

Artikel 28. Samenwerking tussen uitvoeringsdiensten

1. De directeur voert geregeld overleg met de directeurs van de andere regionale uitvoeringsdiensten in Gelderland. Het overleg heeft als doel het bevorderen van een goede samenwerking tussen de diensten.
2. De directeurs wijzen uit hun midden een voorzitter van het overleg aan.

Hoofdstuk 8. Financiële bepalingen

Artikel 29. Begroting

1. De vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid, van de Wet geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de raden en staten van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 59, eerste lid, van de Wet zorgt het dagelijks bestuur voor toezending van de ontwerpbegroting vergezeld van een behoorlijke toelichting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden en wel vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient.
3. In de begroting wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar verschuldigde bedrag opgenomen.

4. Het dagelijks bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door Provinciale Staten en de gemeenteraden opgestelde begrotingsrichtlijnen.
5. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemers voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Hiervan wordt openbaar kennis gegeven.
6. Provinciale Staten en de gemeenteraden vergaderen niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving over de ontwerpbegroting. Zij kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
7. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het algemeen bestuur de begroting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus aan de minister.
9. Bij wijzigingen van de begroting wordt de procedure voor vaststelling van de begroting gevolgd. Gemeenteraden en Provinciale Staten worden in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen.
10. Bij een actualisatie van de begroting wordt de begroting door het algemeen bestuur vastgesteld. Actualisaties worden ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden en Provinciale Staten.
11. Conform artikel 59, vijfde lid, van de wet is het bepaalde in artikel 59, eerste, derde en vierde lid, van de wet, niet van toepassing op af- en overschrijvingen op de posten van de begroting, alsmede op andere ontwerpwijzigingen, voor zover daaruit geen verhoging van de gemeentelijke bijdragen voortvloeit.
12. Het dagelijks bestuur biedt een voorstel als in lid 10 bedoeld, uiterlijk drie weken voor de voorgenomen datum van vaststelling aan het Algemeen Bestuur aan.

Artikel 30. Jaarrekening

1. De vaststelling van de jaarrekening, zoals bedoeld in artikel 58, derde lid, van de Wet geschiedt vóór 1 juli volgend op het jaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het dagelijks bestuur zorgt voor de toezending van de ontwerpjaarrekening vergezeld van een behoorlijke toelichting aan Provinciale Staten en de gemeenteraden en wel vóór 1 april van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.
3. Provinciale Staten en de gemeenteraden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpjaarrekening naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpjaarrekening zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
5. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemers over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
6. Verrekening van het verschil tussen hetgeen op grond van artikel 10 van deze regeling is bepaald enerzijds en hetgeen op basis van de jaarrekening is verschuldigd anderzijds vindt plaats zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de jaarrekening.
7. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het algemeen bestuur de jaarrekening aan Provinciale Staten en de gemeenteraden, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan de minister.

Artikel 31. Saldo

1. Een batig saldo van de jaarrekening kan door het algemeen bestuur worden toegevoegd aan de reserves tot een maximum van 2,5% van de jaarlijkse exploitatielasten of € 500.000 en wel de laagste van deze twee.
2. Het algemeen bestuur beslist of een nadelig saldo van de jaarrekening:
 - a. geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves zal worden gebracht; of
 - b. geheel of gedeeltelijk ten laste van de deelnemers zal worden gebracht naar rato van de begroting.
3. Het besluit, zoals bedoeld in het tweede lid, sub b, van dit artikel, behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.

Artikel 32. Financieel beheer

Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en het beheer van vermogenswaarden. Deze regels dienen te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid verantwoording en controle wordt voldaan.

Hoofdstuk 9. Archief

Artikel 33. Zorg en beheer archief

1. Het algemeen bestuur stelt een archiefverordening vast.
2. Voorts wijst het algemeen bestuur een archiefbewaarplaats aan.
3. Het dagelijks bestuur draagt de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van de regeling.
4. Het dagelijks bestuur stelt een Besluit informatiebeheer vast. In dit besluit is geregeld hoe de vorming en het beheer van de dynamische archieven van het openbaar lichaam plaatsvinden.

Hoofdstuk 10. Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 34. Toetreding

1. De deelnemers zijn bevoegd te beslissen over toetreding van nieuwe deelnemers tot de regeling. Het algemeen bestuur wordt in de gelegenheid gesteld hierover zijn zienswijze bekend te maken.
2. De deelnemers regelen de voorwaarden voor toetreding.

Artikel 35. Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling na een daartoe strekkend besluit van de deelnemer, doch niet eerder dan na vijf jaar na de eerste inwerkingtreding van de regeling.
2. Het uittredingsbesluit van een deelnemer wordt niet later genomen dan een jaar voorafgaand aan de datum waarop de uittreding plaatsvindt. Uittreding is slechts mogelijk per 1 januari.
3. De gevolgen van de uittreding worden geregeld in een tussen het openbaar lichaam en de uittredende deelnemer te sluiten vaststellingsovereenkomst.
4. Het algemeen bestuur stelt regels vast ten aanzien van de wijze waarop de gevolgen van de uittreding worden bepaald en in de vaststellingsovereenkomst worden vastgelegd. Dit besluit behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.
5. In de regels als bedoeld in lid 4 wordt in ieder geval opgenomen dat ten behoeve van de vaststelling van de uittredingskosten een onafhankelijke registeraccountant wordt ingeschakeld. De opdracht daartoe wordt verstrekt door het algemeen bestuur in overleg met de uittredende deelnemer.

6. Over de vaststellingsovereenkomst als bedoeld in het derde lid wordt besloten door het algemeen bestuur. Het besluit tot vaststelling van de vaststellingsovereenkomst behoeft tweederde van de uitgebrachte stemmen.
7. De kosten van het opstellen van de vaststellingsovereenkomst komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
8. Nadat de vaststellingsovereenkomst is vastgesteld, is de uittredende deelnemer gehouden om binnen 6 maanden de daarin voor de uittredende deelnemer omschreven financiële verplichtingen aan het openbaar lichaam te voldoen.
9. Het dagelijks bestuur ziet toe op de naleving van de op grond van de vaststellingsovereenkomst geldende verplichtingen.

Artikel 36. Wijziging en opheffing

1. De regeling kan tussentijds worden gewijzigd of opgeheven als tenminste tweederde van de deelnemers daartoe besluit.
2. Deelnemers en het algemeen bestuur zijn bevoegd een wijziging in de regeling aan de deelnemers in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de deelnemers.
3. Ingeval van opheffing van de regeling stelt het algemeen bestuur vooraf, na overleg met de deelnemers, een liquidatieplan vast waarin in ieder geval wordt aangegeven wat de kosten van de opheffing zijn, op welke wijze een positief of negatief saldo wordt verrekend met de deelnemers, wat de gevolgen zijn die de beëindiging heeft voor het personeel en op welke manier die gevolgen worden opgevangen.
4. Het dagelijks bestuur is belast met de vereffening van de financiële verplichtingen. Zo nodig blijven de organen van de regeling na het tijdstip van opheffing in functie totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 11. Klachten

Artikel 37. Klachtenregeling

Het algemeen bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.

Hoofdstuk 12. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 38. Bijlagen

1. (VERVALLEN)
2. De beschrijving van de milieutaken en de bouw- en ruimtelijke ordeningstaken en de inbreng van de deelnemers als bedoeld in artikel 5, eerste lid, is als bijlage 2 bij deze regeling gevoegd en maakt daarvan deel uit.

Artikel 39. Inwerkingtreding

1. De regeling treedt in werking met ingang van de dag waarop die conform de geldende regelgeving bekendgemaakt is.
2. Gedeputeerde staten dragen zorg voor de in artikel 53 van de Wet bedoelde toezending en bekendmaking.

Artikel 40. Vervallen

Artikel 41. Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als: gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland.

Bijlage 1: Vervallen.

Bijlage 2

Milieutaken: Alle verplicht in te brengen milieutaken aangevuld met alle overige wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie.

B+ RO taken: Pakket 1: advisering door milieu ten behoeve van vergunningverlening

Pakket 2: advisering door milieu aan RO

Pakket 3: vergunningverlening Bouw + RO

Pakket 4: toezicht en handhaving Bouw + RO

Pakket 5: behandeling juridische aspecten

Pakket 6: ruimtelijke toetsing

Pakket 7: informatieverstrekking / ondersteuning van front office

Pakket 8: klachtafhandeling

Pakket 1: Advisering door milieu aan vergunningverlening, hierbij moet gedacht worden aan specifieke milieuadviesing op het gebied van onder meer bodem, geluid, externe veiligheid en archeologie tijdens procedures betreffende Wabo-vergunningverlening (Bouw, RO en milieu).

Pakket 2: Advisering door milieu aan RO. Doordat de grootte van de gemeenten in Rivierenland zodanig is dat taken op het gebied van milieu veelal worden uitgevoerd door één of twee medewerkers, waarbij de splitsing tussen advisering aan vergunningverlening of RO niet in persoon te maken is, is ook dit pakket geformuleerd. De ODR zal adviesdiensten op dit takenpakket aan de gemeente gaan leveren aangezien het specialisme niet meer robuust bij de gemeente te organiseren valt.

Pakket 3: Vergunningverlening Bouw + RO. Onder dit pakket, dat alle activiteiten die onder de Wabo vallen omvat zowel de inhoudelijke als de coördinerende werkzaamheden verstaan. Bij inhoudelijke werkzaamheden moet gedacht worden aan het uitvoeren van toetsen aan het Bouwbesluit, brandveiligheid, constructie, welstand etc.

Bij coördinerende werkzaamheden moet gedacht worden aan het uitvoeren van het casemanagement. Dit houdt in dat de vergunningaanvraag wordt begeleid en de voortgang wordt bewaakt. De juiste vragen worden door de casemanager op het juiste moment aan de specialisten uitgezet. De casemanager beoordeelt de juistheid en onderlinge samenhang tussen de verschillende adviezen. Op basis van dit alles stelt de casemanager vervolgens de beschikking op. Geconcludeerd is dat de coördinerende werkzaamheden onderdeel zijn van het pakket vergunningverlening en dat het

vanwege efficiency en kwaliteit zeer ongewenst is als gemeenten deze taak in eigen huis uit zouden willen blijven voeren en tegelijkertijd de inhoudelijke toetsen wel aan de ODR zouden willen overdragen. Aandachtspunt is het samenspel tussen ODR en brandweer op het gebied van advisering over brandveiligheid en het opstellen van de gebruiksvergunning. Dit is iets dat in de kwartiermakersfase verder wordt uitgewerkt.

Pakket 4: Toezicht en Handhaving RO. Onder dit pakket wordt verstaan het toezicht houden tijdens bouwwerkzaamheden, het constateren van onrechtmatige en illegale situaties op het gebied van Bouw + RO. De positie van de BOA-functionaris is bij dit pakket aan bod gekomen. Geconstateerd is dat de BOA-functionaris vaak een deeltijdfunctie is naast het zijn van toezichthouder milieu of toezichthouder Bouw + RO. Over de noodzaak van het hebben van BOA capaciteit binnen de ODR op het gebied van milieu is geen discussie. De vraag is of dat noodzakelijk is op het gebied van Bouw + RO. Voor veel gemeenten geldt dat met het overgaan van de hoofdwerkzaamheden van de BOA-functionarissen naar de ODR dat gemeenten niet robuust te organiseren zijn om BOA-taken achter te houden voor APV, DHW- en leefbaarheidszaken. Regionalisering lijkt een oplossing voor dit probleem. In de kwartiermakersfase wordt onderzocht op welke wijze deze specifieke BOA-taken het beste vormgegeven kunnen worden..

Pakket 5: De Juridische aspecten: dit betreft de juridische werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het Wabo-domein (omgevingsrecht). Het gaat daarbij om juridische advisering, het voorbereiden van besluiten (waaronder het behandelen van zienswijzen) en het afhandelen van daartegen ingediende bezwaren en beroepen (opstellen verweerschriften, pleitnotities, procesvertegenwoordiging). De gemeenten en de provincie houden als bevoegd gezag hun eigen bezwaarschriftencommissie. De bezwarencommissie adviseert het bestuursorgaan over de wijze waarop het bezwaar zou moeten worden afgehandeld. De bevoegdheid om op het bezwaarschrift te beslissen blijft een bevoegdheid van de bevoegde bestuursorganen en wordt niet gemandateerd aan de directeur van de ODR. Afhankelijk van de afspraken die daarover in het kader van de DVO zijn gemaakt, kan de besluitvorming in de colleges op basis van het commissieadvies worden voorbereid door de jurist van de ODR.

Pakket 6: Ruimtelijke toetsing. Onder dit pakket vallen het uitvoeren van de bestemmingsplantoets, de binnenplanse afwijking en de buitenplanse afwijking klein. Deze drie toetsen/procedures zijn binnen de ODR uit te voeren aangezien het toetsen/procedures zijn die plaatsvinden binnen bestaande kaders (bestemmingsplan en beleidskaders). Het betreft hier geen afwegingen waar politiek-bestuurlijke argumenten een rol kunnen spelen en daarbij is snelheid geboden in verband met de korte termijnen waarbinnen een omgevingsvergunning verstrekt dient te worden. Onder dit pakket vallen niet de buitenplanse afwijking groot, het afwijkingsbesluit en een bestemmingsplanherziening/wijziging. Aan deze procedures liggen beleidsmatige en ruimtelijke overwegingen ten grondslag. Vanwege de politiek bestuurlijke relevantie is ervoor gekozen deze taken bij de gemeenten achter te laten blijven en niet over te laten gaan naar de ODR.

Pakket 7: Bij het pakket van informatieverstrekking is onderscheid gemaakt tussen verschillende contactvormen (fysiek, telefoon, internet). Vanuit efficiencyoverwegingen en het beste bedienen van de klant is gekozen om deze taken door de ODR te laten uitvoeren. Echter, de uitvoering van het fysieke contact met de klant vindt plaats op de gemeentehuizen en bij het provincieloket. Afhankelijk van de keuze van de gemeente of provincie voert een medewerker van de ODR daar op de momenten dat dit noodzakelijk is, op afspraak, zijn of haar werkzaamheden uit.

Pakket 8: Klachtenafhandeling: het gaat hier om het afhandelen van klachten op het gebied van de fysieke leefomgeving (milieu, bouwen en ruimtelijke ordening). Dit is een onderdeel van de wettelijke handhavingstaak en deze gaat dus mee over naar de ODR. De gemeenten en de provincie hebben hiervoor na plaatsing van medewerkers bij de ODR geen eigen formatie meer.

Nu de pakketten gedefinieerd zijn, kan ook gekeken worden naar de verbondenheid tussen de pakketten. Het ROT heeft geconcludeerd dat de werkzaamheden tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving, juridische zaken, ruimtelijke toetsing, informatieverstrekking en klachtenafhandeling zodanig verweven zijn, dat ze bij voorkeur allemaal worden overgedragen aan de ODR. Het maken van andere keuzes hierin leidt tot zodanige praktische consequenties, dat dit afbreuk doet aan de kwaliteit van het product en de efficiencydoelstellingen van de ODR. Bij de vormgeving van de DVO's per gemeente is dit een onderwerp van gesprek.

Uitgangspunt voor het benoemen en definiëren van de takenpakketten zijn de keuzes die zijn gemaakt ten aanzien van het WABO-proces. Het WABO-proces bestaat uit de onderdelen Informatie verstrekken, Vergunningaanvraag behandelen, Toezicht en controle, Handhaving, en Bezwaar en Beroep. Met het vaststellen van dit WABO-proces is ook besloten om een aantal processen die hieraan gerelateerd zijn buiten de ODR te laten. De uitvoering hiervan blijft daarmee bij de gemeenten. De aansluiting van de processen van de ODR op die van de gemeenten en vice versa moeten in de kwartiermakersfase verder uitgewerkt worden. Afspraken over de uitvoering dienen in de te sluiten DVO's vastgelegd te worden. De drie belangrijkste processen en taken die bij de gemeente blijven zijn:

De heffing van leges, de inning van leges en de behandeling van bezwaar en beroep tegen de leges.

De invordering van opgelegde dwangsommen en de behandeling van bezwaar en beroep tegen dwangsommen.

Alle werkprocessen en werkzaamheden die te maken hebben met de Basisadministratie Gebouwen (BAG).

Toelichting op de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland

Algemene toelichting

Aanleiding

Het Rijk, het IPO en de VNG hebben in 2009 afspraken gemaakt om de kwaliteit van milieuvergunningverlening en –handhaving te verbeteren. Onderdeel van deze afspraken is het oprichten van regionale omgevingsdiensten, waarin de uitvoering van een bepaald minimum takenpakket (het basistakenpakket voor milieutaken) wordt ondergebracht. Het onderbrengen van andere taken in het kader van het omgevingsrecht is daarbij als optie open gehouden. Afgesproken is dat de uitvoeringsdiensten de vorm zullen hebben van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna ook: Wgr).

Een van de belangrijkste redenen om over te gaan tot het oprichten van omgevingsdiensten is om de kwaliteit van vergunningverlening en handhaving te verbeteren. Om kwaliteit te objectiveren zijn er door KPMG kwaliteitscriteria ontwikkeld op basis waarvan beoordeeld wordt of een omgevingsdienst voldoende capaciteit en kennis heeft om de taken uit te voeren en of er een voldoende aantal bedrijven aanwezig is. Dit wordt aangeduid met de term robuust.

Gelderse maat

De provincie en de Gelderse gemeenten hebben in verband met de vorming van omgevingsdiensten in 2009 gekozen voor de Gelderse maat. Onderdeel daarvan is de vorming van zeven omgevingsdiensten, waardoor de uitvoering van taken zo dicht mogelijk bij het lokaal bestuur wordt gelegd. Binnen en tussen de zeven regio's is intensief overleg gevoerd over de inbreng van de taken, het al dan niet kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria, de gewenste bedrijfsvoering, de benodigde en beschikbare middelen en de wijze waarop gewerkt gaat worden in de omgevingsdiensten. De resultaten zijn vastgelegd in bedrijfsplannen, voor elke omgevingsdienst één. De bedrijfsplannen hebben gediend als onderlegger voor de gemeenschappelijke regelingen en zijn het vertrekpunt geweest voor de nadere uitwerking van de omgevingsdiensten in inrichtingsplannen.

Gelderse stelsel

De zeven regio's hebben onderling een taakverdeling afgesproken om enkele specialistische taken goed uit te kunnen voeren. Dit wordt het Gelderse stelsel genoemd. Het gaat om complexe taken en bovenregionale taken.

In de kwaliteitscriteria is vastgelegd bij welke bedrijven vergunningverlening en handhaving complex is. Geen enkele Gelderse omgevingsdienst is robuust voor vergunningverlening bij complexe bedrijven. De Omgevingsdienst Regio Nijmegen gaat de complexe vergunningverlening uitvoeren voor alle omgevingsdiensten in Gelderland. De omgevingsdiensten in de regio's Vallei, Noord-Veluwe en Veluwe IJssel zijn niet robuust voor handhaving bij complexe bedrijven. De complexe handhaving voor regio's die hiervoor niet robuust zijn, inclusief de werkzaamheden van bureau milieumetingen, taken met betrekking tot vuurwerk en het toezicht op de bodemsaneringen, wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst regio Arnhem. Over de breedte van de uitvoering van deze taken worden nadere inhoudelijke en financiële afspraken tussen de regio's gemaakt. De beschrijving van de wijze waarop de bovenregionale handhaving en vergunningverlening van de complexe bedrijven wordt uitgevoerd, zal worden geïnitieerd door de Omgevingsdienst regio Arnhem en de Omgevingsdienst regio Nijmegen.

De gemeenten en de provincie hebben ervoor gekozen om aanvullend op het voorgaande nog een aantal bovenregionale taken in samenhang uit te voeren. Met deze onderlinge stelselafspraken wordt zowel tegemoet gekomen aan het principe van nabijheid en efficiency, als ook aan samenhang en kwaliteit van de omgevingsdiensten. Om het Gelders stelsel van zeven omgevingsdiensten blijvend, op een kwalitatief goed niveau te laten functioneren is het van groot belang om duurzaam

met elkaar in gesprek te zijn. De omgevingsdienst in de Vallei zal daarover de regie voeren en de agenda ten behoeve van dat gesprek coördineren.

De Omgevingsdienst Veluwe IJssel is verantwoordelijk voor de opzet van een kennis- en portaalfunctie. De opzet zal in eerste aanleg bescheiden van karakter zijn. Voldoende dient geborgd te zijn dat externe kennis- en ketenpartners hun weg kunnen vinden in het Gelders Stelsel.

Afgesproken is dat de Omgevingsdienst Veluwe IJssel initiatief neemt om, in overleg met de regio's, tot een beschrijving van de portaal- en kennisfunctie te komen. Daarbij dient helderheid te komen over de invulling van de functie, verschillende verwachtingen, rollen en afbakening met betrekking tot andere taken

De Omgevingsdienst Rivierenland zal een programmteam voor het ketentoezicht voor de handhaving inrichten. Dit programmteam is verantwoordelijk voor de analyses, de keuze van de ketens en de uitvoeringsplanning. De ketenprogramma's worden uitgevoerd in samenwerking met de overige omgevingsdiensten. De Omgevingsdienst Rivierenland zal bezien in hoeverre binnen de uitwerking van dit thema een deel van de bestaande toezichtinspanningen kan worden vervangen door deze vorm van toezicht. In het Gelders stelsel heeft ketentoezicht prioriteit.

Brzo-taken

Vanuit het Rijk is er extra aandacht voor de kwaliteit van Wabo-brede vergunningverlening, toezicht en handhaving van majeure risicobedrijven. In Gelderland werken de gemeenten en de provincie al vanaf 2007 samen bij de uitvoering van de handhaving van Brzo-taken. In 2009 is de samenwerking uitgebreid met Flevoland, Overijssel en Utrecht. De Brzo-taken bij majeure risicobedrijven worden uitgevoerd door de Brzo-inspectiepool Gelderland. Vanaf 2013 worden voor zowel vergunningverlening als toezicht en handhaving landelijk 6 omgevingsdiensten aangewezen voor deze risicovolle bedrijven. Vanaf dat moment zal zowel de vergunningverlening als de handhaving worden uitgevoerd door één verantwoordelijke omgevingsdienst in de regio Oost. De verantwoordelijkheid voor uitvoerende taken wordt belegd bij de Omgevingsdienst regio Nijmegen.

Hieronder worden die artikelen die (mogelijk) toelichting behoeven toegelicht. De overige artikelen in de regeling behoeven geen toelichting.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Vertaling naar robuustheid

Binnen het Gelders stelsel wordt op de hier beschreven wijze bepaald of een omgevingsdienst voldoet aan de kwaliteitscriteria en als 'robuust' voor de taakuitvoering wordt aangemerkt. Indien een OD voor een bepaalde categorie complexe bedrijven niet robuust is, wordt die taak conform de stelselafspraken door de specialistische OD uitgevoerd.

De complexe bedrijven worden in drie sectoren ingedeeld (op basis van categorie-indeling Richtlijn Industriële Emissies): Proces (categorie 1 t/m 4), Afval (categorie 5), Overig (categorie 6 en overige bedrijven niet eerder genoemd). Voor de vraag, of een omgevingsdienst robuust is voor de betreffende taak, is van belang hoeveel workload (uren van bepaalde werkzaamheden) binnen de omgevingsdienst uitgevoerd worden.

Voor vergunningverlening is er sprake van robuuste uitvoering indien:

- Voor de sector Proces: minimaal 900 uur/jaar workload
- Voor de sector Afval: minimaal 900 uur/jaar workload
- Voor de sector Overig: minimaal 1800 uur/jaar workload. Voor deze berekening mogen uren voor de sectoren Proces en Afval worden meegeteld, mits de OD voor dat onderdeel robuust is.

Bijvoorbeeld: In een omgevingsdienst bestaat de workload uit: 300 uur Proces, 950 uur Afval en 950 uur Overig. In dit voorbeeld is de OD niet robuust voor de sector Proces, wel voor de sector Afval en, omdat de sector Afval mag worden meegenomen in de berekening voor de sector Overig, ook voor de sector Overig. Deze OD kan wel de taak uitvoeren voor de complexe afval- en overige bedrijven, maar niet voor de complexe proces bedrijven.
Als er in dit voorbeeld bij de sector Afval een workload zou zijn van 700 uur mag de sector Afval niet worden meegenomen in de berekening voor de sector Overig en is de OD daarmee ook niet meer robuust voor de sector Overig. In die situatie kan de OD de taak in z'n geheel niet uitvoeren.

Voor toezicht en handhaving is er sprake van robuuste uitvoering indien:

- Voor de sector Proces: minimaal 10 bedrijven en 900 uur/jaar workload
- Voor de sector Afval: minimaal 10 bedrijven en 900 uur/jaar workload
- Voor de sector Overig: minimaal 40 bedrijven of 1800 uur/jaar workload. Voor deze berekening mogen uren voor de sectoren Proces en Afval worden meegeteld, mits de OD voor dat onderdeel robuust is.

Bijvoorbeeld: In een omgevingsdienst bestaat de workload uit: 5 bedrijven en 300 uur Proces, 12 bedrijven en 800 uur Afval en 30 bedrijven en 1500 uur Overig. Deze OD kan bij geen van de complexe bedrijven de taak uitvoeren.
Als er in dit voorbeeld bij de sector afvalbedrijven een workload zou zijn van 1000 uur (ipv 800 uur) dan zou deze OD voor de complexe afval- en overige bedrijven de taak kunnen uitvoeren, maar niet voor de complexe proces bedrijven.

Het minimaal aantal bedrijven van bepaalde categorie en de minimale uurbesteding, zoals opgenomen in deze rekenmethodiek, zijn gerelateerd aan kwaliteitscriteria 2.1. Als in een toekomstige versie van de vastgestelde kwaliteitscriteria een wijziging wordt doorgevoerd in het minimale percentage te besteden tijd aan specialistische taken, dan moeten de waarden in deze rekenmethodiek naar rato worden toegepast.

Eens in de vijf jaar wordt beoordeeld of een OD haar taken robuust kan uitvoeren. De beoordeling kan eerder plaatsvinden als hier reden toe is.

Artikel 2

Ter uitvoering van artikel 10, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt hier het belang vermeld ter behartiging waarvan de regeling is getroffen. Het begrip omgevingsrecht is in deze omschrijving ruim bedoeld en omvat op grond daarvan niet alleen het milieurecht, maar ook bouwrecht, ruimtelijke ordeningsrecht, natuurbeschermingsrecht en dergelijke. Vanwege het belang van alle deelnemers bij een goed werkend Gelders stelsel, in verband waarmee er relaties ontstaan tussen de omgevingsdienst en andere omgevingsdiensten bijvoorbeeld op het punt van complexe of bovenregionale taken, wordt onder de belangen van de deelnemers tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Artikel 3

In het eerste lid is met het oog op artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaald dat een openbaar lichaam wordt ingesteld. In het tweede lid is ter uitvoering van artikel 10, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen de vestigingsplaats vastgelegd. Het betreft hier de statutaire vestigingsplaats. Die moet worden onderscheiden van de feitelijke plaats waar het openbaar lichaam zijn taken uitvoert. Die plaats kan verschillen van de statutaire vestigingsplaats. De regeling verzet zich er bovendien niet tegen dat de taken op meerdere plaatsen worden uitgeoefend. Voor alle duidelijkheid wordt in het derde lid aangegeven dat het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 4

De bestuurlijke eis van het Rijk is dat de uitvoering van ten minste de taken zoals opgenomen in het basistakenpakket worden belegd bij een omgevingsdienst. Artikel 4 komt aan die eis tegemoet door te bepalen dat de ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 de uitvoering van de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam. Het tweede lid bepaalt dat tot de basistaken kunnen behoren coördinerende, adviserende en ondersteunende taken in verband met de

basistaken. Daarbij kan worden gedacht aan, bijvoorbeeld, interne advisering en documentondersteuning. De omschrijving is zo gekozen dat een ruime categorie van werkzaamheden daaronder kunnen worden verstaan, waaronder bijvoorbeeld ook het heffen van leges. Door de formulering wordt bovendien duidelijk dat er geen verplichting bestaat om dergelijke ondersteunende taken onder te brengen. Er kunnen tussen de omgevingsdienst en een of meer deelnemers op basis van het derde lid overeenkomsten (dienstverleningsovereenkomsten) worden gesloten. Die bevatten nadere afspraken over de uitoefening van de taken die krachtens de regeling bij de omgevingsdienst is ondergebracht..

Artikel 5

Naast de basistaken als bedoeld in artikel 4 kunnen de deelnemers bij het treffen van de regeling de uitoefening van overige taken in het omgevingsrecht aan de omgevingsdienst overlaten. Het besluit van een deelnemer tot het treffen van de regeling bevat op grond van het derde lid een opgave van die taken. Zowel het toevoegen van taken als het terugnemen van taken kan met instemming van het algemeen bestuur. Dat heeft in ieder geval gevolgen voorn de bijdrage van de deelnemers (art 10 GR) en de stemverhoudingen (art 11.4 GR). Net als bij de basistaken als bedoeld in artikel 4 kunnen ten aanzien van de in artikel 5 bedoelde taken dienstverleningsovereenkomsten worden gesloten tussen de omgevingsdienst en een of meer deelnemers.

Artikel 6

Naast het uitvoeren van de basistaken en overige taken als bedoeld in de artikelen 4 en 5 is het voorstelbaar dat de omgevingsdienst andere taken uitvoert op verzoek van een deelnemer. Het gaat daarbij om niet-structurele taken. Ook over de taken als bedoeld in artikel 6 kunnen dienstverleningsovereenkomsten worden gesloten.

Artikel 7

Dit artikel geeft een regeling voor de complexe taken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd, alsmede de bovenregionale taken. Die begrippen zijn omschreven in artikel 1. Ten aanzien van deze taken is bestuurlijk de volgende verdeling tussen de diverse omgevingsdiensten afgesproken:

1. Ten aanzien van complexe vergunningverleningstaken die niet robuust kunnen worden uitgevoerd, met inbegrip van de taken ter uitvoering van het Besluit Risico's Zware Ongevallen, is de omgevingsdienst regio Nijmegen de uitvoerder.
2. Het toezicht in het kader van het Besluit Risico's Zware Ongevallen wordt uitgevoerd door de omgevingsdienst regio Nijmegen.
3. De complexe bestuursrechtelijke handhavingstaken worden uitgevoerd door de uitvoeringsdienst regio Arnhem, tenzij die taken in een regio robuust belegd kunnen worden. In dat geval worden die taken door de betreffende omgevingsdienst uitgevoerd.
4. De bestuursrechtelijke handhavingstaken in het kader van de Wet bodembescherming wordt uitgevoerd door de uitvoeringsdienst regio Arnhem.
5. De provinciale meetploeg wordt ondergebracht bij de uitvoeringsdienst regio Arnhem.
6. De coördinatie op de kwaliteit van de taakuitoefening en de coördinatie op de samenwerking tussen de omgevingsdiensten binnen het Gelderse stelsel worden uitgevoerd door de uitvoeringsdienst regio De Vallei.
7. Het portaal voor externe (kennis)partners wordt in combinatie met het kenniscentrum belegd bij de omgevingsdienst Veluwe IJssel.
8. Het gezamenlijke programma Ketentoezicht wordt belegd bij de omgevingsdienst Rivierenland.

Het uitgangspunt blijft dat de bevoegdheid deze taak uit te voeren bij de betreffende gemeente of bij de provincie blijft. Daarmee blijft de in het gebied werkzame uitvoeringsdienst het aanspreekpunt. Over de exacte uitvoering van de complexe en bovenregionale taken zullen nadere inhoudelijke en

financiële afspraken gemaakt moeten worden. De vergoeding voor de uitvoering van die taken wordt in overleg tussen alle Gelderse omgevingsdiensten vastgesteld. Er is enerzijds een verplichting van de betreffende uitvoeringsdienst om die taken uit te voeren, en anderzijds een verplichting van de ontvangende dienst om die taken te laten uitvoeren. Dat systeem geldt ten aanzien van alle complexe en bovenregionale taken, voor zover die bij de inwerkingtreding van de regeling niet robuust worden uitgevoerd. Het alsnog robuust worden van de omgevingsdienst op eerder niet robuuste taken leidt er derhalve toe dat de regelingen (van de vragende omgevingsdienst en van de leverende omgevingsdienst) mogelijk aangepast zal worden. Daarbij zullen ook de gevolgen voor het personeel en andere gevolgen worden betrokken. Het vijfde lid is opgenomen om de samenwerking in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen te kunnen voortzetten die sinds enkele jaren bestaat tussen de bevoegde organen (van gemeenten en provincies) in Gelderland en Overijssel. De taken in het kader van het Besluit risico's en zware ongevallen behoren tot de complexe taken. Binnen de provincie Gelderland vindt de aansturing van de taakuitvoering dan ook plaats op reguliere wijze, zoals die ook voor andere complexe taken geldt. Op grond van het artikellid kan een samenwerkingsovereenkomst worden gesloten met bevoegde organen in Overijssel die het mogelijk maakt dat voor de taakuitvoering in Overijssel gebruik wordt gemaakt van kennis en capaciteit binnen de Gelderse uitvoeringsdiensten. Deze samenwerking laat de bevoegdheid van de organen in Overijssel voor de inrichtingen onverlet.

Er bestaan groepen vergunningplichtige inrichtingen onder categorie 4.2 of hoger, die alleen voor het aspect geluid als complex worden aangemerkt, bijvoorbeeld scheepswerven. Het geluidsaspect is een specialisme waarop alle omgevingsdiensten in Gelderland robuust zijn. Doel van dit artikel is borging van kwaliteit. Als een bedrijf alleen ten aanzien van het aspect geluid als complex is aangemerkt, kan ook de lokale omgevingsdienst die kwaliteit leveren. Zo'n bedrijf wordt weliswaar als complex aangemerkt, maar de vergunningverlening kan door een lokale omgevingsdienst plaatsvinden, omdat ook de lokale omgevingsdienst de taak kan uitvoeren in overeenstemming met de kwaliteitscriteria. In het geval dat een bedrijf vanwege andere of meerdere specialismen als complex wordt aangemerkt, dan blijft de stelselafpraak van toepassing en levert de omgevingsdienst regio Nijmegen voor het gehele milieudeel van een vergunningaanvraag bindend integraal advies (inclusief geluidsaspect).

Artikel 8

Artikel 10, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat een regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld, aangeeft welke bevoegdheden aan het bestuur van het openbaar lichaam worden overgedragen. Het is een uitgangspunt van de deelnemers om aan de omgevingsdienst geen bevoegdheden over te dragen. Dat is vastgelegd in het eerste lid. Dat neemt niet weg dat het functioneel en doelmatig kan zijn om aan (een functionaris van) de omgevingsdienst vertegenwoordigingsbevoegdheid te verlenen met betrekking tot de bevoegdheden van de deelnemers. Daarbij kan het gaan om mandaat (voor publiekrechtelijke bevoegdheden), volmacht (voor privaatrechtelijke bevoegdheden) en machtiging (voor feitelijke handelingen). In het tweede lid is bepaald dat het aan de deelnemers is om daarover te beslissen. Het gaat daarbij voor de goede orde om vertegenwoordiging, niet om het overdragen van enige bevoegdheid. Een krachtens mandaat genomen besluit, als voorbeeld, geldt immers als een besluit van de mandaatgever.

Artikel 9

Het openbaar lichaam is krachtens de Wet gemeenschappelijke regelingen een rechtspersoon en uit dien hoofde bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke rechtshandelingen. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt in artikel 55 dat bij de regeling beperkingen kunnen worden aangebracht in de bevoegdheden die het openbaar lichaam van rechtswege bezit om aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Artikel 9 bevat dergelijke beperkingen. Daarbij is ervoor gekozen om de deelnemers de mogelijkheid te geven toestemming te verlenen voor privaatrechtelijke rechtshandelingen die op grond van de regeling anders niet zijn toegestaan.

Artikel 10

De begroting wordt omgeslagen over de deelnemers in de verhouding waarin zij taken bij de omgevingsdienst hebben ondergebracht. Vanwege de relatie met de structurele taken van de omgevingsdienst, zoals die zijn bepaald met toepassing van de artikelen 4 en 5, wordt in het eerste lid naar die artikelen teruggegrepen. Indien sprake is van aanvullende, niet-structurele taken als bedoeld in artikel 6, worden de kosten daarvan bij de deelnemer in rekening gebracht met toepassing van het tweede lid. Het derde lid heeft als achtergrond dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling verplicht zijn een daarbij opgericht openbaar lichaam van middelen te voorzien waardoor het de taken waartoe het is opgericht naar behoren kan vervullen. Daartoe behoren ook de financiële verplichtingen die het openbaar lichaam ter uitvoering van die taken is aangegaan. Daarnaast behoren tot de verplichte uitgaven van een openbaar lichaam evenals voor waterschappen de aflossing van schulden en renten en andere opeisbare schulden. Dat is bevestigd in de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Circulaire van 8 juli 1999). Het derde lid geeft zodoende een algemeen geldende rechtsplicht weer voor deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling die de positie van derden jegens de omgevingsdienst beschermt. Het derde lid is bovendien noodzakelijk om in voorkomend geval tegen aanvaardbare tarieven geldleningen aan te kunnen gaan. Het lid heeft geen betekenis voor de verdeling van de kosten tussen de deelnemers. Daarvoor geldt de verhouding van het eerste lid.

Artikel 11

Met toepassing van artikel 13 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden de leden van het algemeen bestuur door en uit de deelnemende colleges (van burgemeester en wethouders, en Gedeputeerde Staten) aangewezen. Verder schrijft artikel 13 van die wet voor dat de regeling het aantal leden van het algemeen bestuur bepaalt dat door de deelnemers wordt aangewezen. Het eerste en het tweede lid voorzien daarin door het aantal leden van het algemeen bestuur te vermelden, alsmede te bepalen dat elke deelnemer een lid in het algemeen bestuur benoemt. De aanwijzing van plaatsvervangende leden op grond van het derde lid voorziet in de behoefte van alle deelnemers, gezien de bevoegdheden van het algemeen bestuur, om vertegenwoordigd te zijn in het algemeen bestuur als het gewone lid verhinderd is. De stemverhouding als bedoeld in het vierde lid weerspiegelt de bestuurlijke afspraken die ter zake zijn gemaakt.

Artikel 12

Het algemeen bestuur is het hoogste orgaan van het openbaar lichaam. In het algemeen bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd. Het is de verantwoordelijkheid van de deelnemers om te zorgen voor het aanwijzen van de leden van het algemeen bestuur volgens het eerste en het tweede lid. Op grond van artikel 18 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, in verbinding met artikel 16, vijfde lid, van die wet is in het derde lid van artikel 12 opgenomen dat een deelnemer een lid dat hij in het algemeen bestuur heeft aangewezen, kan ontslaan indien dat lid het vertrouwen van de deelnemer niet langer bezit. In het vijfde lid is bepaald dat een lid van het algemeen bestuur ontslag kan nemen. In dat geval is het aan de deelnemer om met toepassing van het tweede lid te voorzien in opvolging. Het zesde lid is overeenkomend met artikel 13, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 14

Dit artikel regelt de bevoegdheden van het algemeen bestuur. De belangrijkste bevoegdheden zijn benoemd, zoals het vaststellen van de begroting en de jaarrekening. Ook is opgenomen welke bevoegdheden niet mogen worden overgedragen aan het Dagelijks Bestuur. In het tweede lid is opgenomen dat het algemeen bestuur het besluit kan nemen tot oprichting van of deelneming in een rechtspersoon met in achtneming van artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Een dergelijk besluit mag alleen genomen worden ten behoeve van

de belangen die de omgevingsdienst behartigt. De bevoegdheid ligt conform de wet bij het algemeen bestuur. In dat bestuur zijn in beginsel alle deelnemers vertegenwoordigd. Zij zijn dan ook allen betrokken bij de besluitvorming. Het besluit mag niet eerder worden genomen dan nadat de raden en staten in gelegenheid zijn gesteld om hun wensen en bedenkingen te uiten over het ontwerpbesluit.

Artikel 16

De Wet gemeenschappelijke regelingen kent als hoofdregel dat het dagelijks bestuur naast de voorzitter bestaat uit twee of meer andere leden die door en uit het algemeen bestuur worden aangewezen, met inachtneming van hetgeen in de regeling is bepaald. Het eerste lid voorziet in een spoedige aanwijzing van de leden na de inwerkingtreding van de regeling. Het algemeen bestuur kan daarbij met inachtneming van artikel 14, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen leden van buiten de kring van het algemeen bestuur aanwijzen als lid van het dagelijks bestuur.

Artikel 19

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen is de voorzitter niet alleen voorzitter van het algemeen bestuur, maar ook van het dagelijks bestuur. De plaatsvervangend voorzitter die op grond van het tweede lid wordt aangewezen, is plaatsvervangend of waarnemend ten aanzien van alle bevoegdheden, dus ook ten aanzien van het voorzitterschap van het dagelijks bestuur en de bevoegdheid tot vertegenwoordiging van het openbaar lichaam in en buiten rechte.

Artikel 21

Om op bestuurlijk niveau de samenwerking tussen de Gelderse omgevingsdiensten te waarborgen, is in de regeling (en alle andere gemeenschappelijke regelingen waarbij een omgevingsdienst in Gelderland is ingesteld) voorzien in een overleg tussen de voorzitters.

Artikel 22

Ter uitvoering van de artikelen 16 tot en met 19 van de Wet gemeenschappelijke regelingen houdt de regeling bepalingen in over informatie en verantwoording van het bestuur van het openbaar lichaam aan de deelnemers (met inbegrip van de gemeenteraden en Provinciale Staten).

Artikel 28

Om op ambtelijk niveau de samenwerking tussen de Gelderse omgevingsdiensten te waarborgen, is in de regeling (en alle andere gemeenschappelijke regelingen waarbij een omgevingsdienst in Gelderland is ingesteld) voorzien in een overleg tussen de directeuren.

Artikel 31

Er ligt op grond van het eerste lid een verplichting om een beperkte reserve op te bouwen en aan te houden voor het opvangen van financiële schommelingen. Indien er in de jaarrekening sprake is van een nadelig saldo, beslist het algemeen bestuur op grond van het tweede en het derde lid.

Artikel 33

Op grond van artikel 40 van de Archiefwet houdt een regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen een voorziening in omtrent de zorg voor de archiefbescheiden van bij die regeling ingestelde openbare lichamen. Hieraan wordt invulling gegeven door opnemings in de regeling van artikel 33.

Artikel 35

Op grond van artikel 9 van de Wet gemeenschappelijke regelingen houdt een regeling die voor onbepaalde tijd wordt getroffen bepalingen in over wijziging, opheffing, toetreding en uittreding. De regeling voorziet daarin in hoofdstuk 10. Voor de eerste fase in het bestaan van de omgevingsdienst is ervoor gekozen uittreding de eerste vijf jaren niet mogelijk te maken. Zou een deelnemer besluiten

uit te treden, dan zorgt het tweede lid ervoor dat er voldoende tijd is om de gevolgen van de uittreding te regelen. Dat gebeurt door middel van een vaststellingsovereenkomst. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot een dergelijke overeenkomst, dat het besluit neemt met tweederde van de uitgebrachte stemmen. In de verdeling van taken tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur is het aan het dagelijks bestuur om de uittreding af te wikkelen.

Artikel 36

Het wijzigen van de regeling is mogelijk. Een deelnemer kan op grond van het tweede lid zelf daarom zelf verzoeken, dan wel kan dat in het algemeen bestuur worden besloten. Gaat het om opheffing van de regeling, dan zijn het vooral de personele en financiële gevolgen die geregeld moeten worden. Dat geschiedt op grond van het derde lid in een liquidatieplan. Afhankelijk van de specifieke situatie kan dat plan bepalingen inhouden over het overnemen van personeel door deelnemers.

Artikel 37

De behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht kent twee fasen: de interne fase en de externe fase. Artikel 34 houdt de verplichting in om voor de interne fase een verordening vast te stellen, waartoe het algemeen bestuur bevoegd is. Voor de tweede fase geldt dat de Nationale ombudsman bevoegd is, aangezien geen klachtadviesinstantie is aangewezen.

Artikel 39

De regeling wordt op grond van artikel 26, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen door alle deelnemers op de voor regelgeving gebruikelijke wijze bekend gemaakt. Voor gedeputeerde staten is dat door plaatsing in het Provinciaal Blad op grond van artikel 137, tweede lid, van de Provinciewet. Voor de colleges van burgemeester en wethouders is dat door plaatsing in het gemeenteblad, dan wel bij gebreke daaraan door opneming in een andere door de gemeente algemeen verkrijgbaar gestelde uitgave op grond van artikel 139, tweede lid, van de Gemeentewet. Bovendien bepaalt de Wet gemeenschappelijke regelingen in artikel 52, eerste lid, aanhef en onder j, in samenhang met artikel 27 dat gedeputeerde staten de regeling opnemen in het register van gemeenschappelijke regelingen. Met toepassing van artikel 139 van de Provinciewet en artikel 142 van de Gemeentewet is in de regeling bepaald dat zij in werking treedt met ingang van de dag na de dag waarop gedeputeerde staten haar in het register hebben opgenomen. Gedeputeerde staten dragen vervolgens zorg voor de in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde toezending aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 40

Het boekjaar voor de begroting van het openbaar lichaam is gelijk aan het kalenderjaar. De begroting beslaat daarom normaal gesproken een kalenderjaar. Ingeval van inwerkingtreding van de regeling midden in het jaar, kan daaraan niet worden voldaan. Artikel 39 bepaalt om die reden dat de begroting geldt vanaf de dag van inwerkingtreding van de regeling tot aan het einde van het kalenderjaar, of naar keuze van het algemeen bestuur tot het einde van het daaropvolgende kalenderjaar. De jaarrekening volgt in dat regime.

Memo betreffende Toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland

De toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling van ODR (GR ODR) is bij de oprichting van de ODR opgesteld. Toen is de toelichting niet vastgesteld en daarom ook niet gepubliceerd. De toelichting is van belang voor de uitleg van regels en geeft richting aan interpretatie van bepalingen. Om geen twijfel te laten bestaan over de status van de toelichting wordt de toelichting nu wel vastgesteld en ook gepubliceerd. Zo is deze voor iedereen in te zien en wordt de werkwijze en toepassing van regels transparanter voor burgers en bedrijven.

Ten opzichte van de eerste toelichting, die bij de eerste versie van de GR ODR is opgesteld, is er nu een aantal wijzigingen opgenomen die voor de volledigheid hieronder kort worden genoemd:

- Er is een algemene toelichting opgenomen.
- Het gaat om de toevoeging van een toelichting bij artikel 1, deze toelichting gaat in op welke wijze binnen het Gelderse stelsel bepaald wordt of een omgevingsdienst voldoet aan de kwaliteitscriteria en als 'robuust' voor haar taakuitvoering wordt aangemerkt.
- De toelichting onder artikel 4 is in overeenstemming gebracht met de nieuwe artikeltekst.
- Onder artikel 7 is een toelichting over het aspect geluid toegevoegd om de werkwijze te verduidelijken wanneer een bedrijf enkel voor dat aspect als robuust wordt aangeduid.
- De toelichting onder artikel 14 is in overeenstemming gebracht met de nieuwe artikelteksten.

Omdat de toelichting bij de GR ODR niet eerder is vastgesteld en gepubliceerd zijn de wijzigingen van de toelichting niet opgenomen in het wijzigingsbesluit, maar gelijk toegevoegd aan de toelichting. De toelichting wordt door GS en het college van B&W vastgesteld. Gedeputeerde Staten zal de toelichting publiceren.

2^e Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland
Was/wordt lijst

Artikel uit GR-ODR	Was	Wordt	Waarom
<i>Art. 1 lid 1 sub b GR-ODR</i>	Basistaken: taken bedoeld in versie 2.3 van het Basistakenpakket regionale uitvoeringsorganisaties omgevingsrecht zoals vastgesteld door de minister van Infrastructuur en Milieu op 25 mei 2011;	Basistaken: taken bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit omgevingsrecht;	In de vorige versie leidde dit tot onduidelijkheden.
<i>Art. 1 lid 1 sub e GR-ODR</i>	Complexe taken: taken ten aanzien van - o inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009; - o inrichtingen waartoe een gpbv-installatie behoort als bedoeld in artikel 1.1., derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht; of - o inrichtingen die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 1999.	Complexe taken: basistaken ten aanzien van complexe bedrijven zijnde: - o vergunningplichtige inrichtingen als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009 of - o inrichtingen waarop de Richtlijn industriële emissies van toepassing is als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of - o overige inrichtingen onder provinciaal bevoegd gezag;	Uit de evaluatie van het Gelders Stelsel in 2016 bleek dat hier onduidelijkheid over was. Met deze wijziging wordt dit opgelost.

Art. 1 lid 1 onder n GR-ODR	Robuust: in overeenstemming met de kwaliteitscriteria KPMG, versie 2.1 en de toekomstige opvolgers daarvan;	Robuust: in overeenstemming met de kwaliteitscriteria KPMG, versie 2.1 dan wel de daarvoor inde plaats getreden nieuwe versie of andere wet- en regelgeving;	De verwijzing is hiermee juist weergegeven.
Art. 1 lid 4 GR-ODR	-	Na het derde lid van artikel 1 wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende: 4. Uitgezonderd van de complexe taken zijn de volgende vergunningplichtige inrichtingen die worden ingedeeld in milieucategorie 4.2 en hoger als bedoeld in de VNG-uitgave Bedrijven en milieuzonering, editie 2009: inrichtingen, die uitsluitend onder de Richtlijn industriële emissies categorie 6.6 vallen; • inrichtingen bestemd voor cultuur, sport en recreatie (SBI 9321, 931. 1t/m 931.10, 931.B t/m 931.D en 93299); • rangeerterreinen (SBI 491,492.2); • trafostations (SBI 35.C4 en 35.C5) en de schakelstations van het 380 kV hoogspanningsnet; • agrarische inrichtingen die mest verwerken als	Verduidelijking. Zie art. 1 lid 1 sub e.

		nevenactiviteit, waarbij de mest uitsluitend afkomstig van de eigen inrichting; • inrichtingen met een helikopterlandplaats als nevenactiviteit (SBI 5223.B); • betonmortel en -waren (SBI 23611, 2363, 2364, 2365, en 2369) de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen; • rioolwaterzuiveringen (SBI 3700): de vergunningplichtige niet IPPC-inrichtingen.	
Art. 3 lid 1 GR-ODR	Er is een openbaar lichaam, genaamd openbaar lichaam Omgevingsdienst Rivierenland.	Er is een openbaar lichaam, genaamd Omgevingsdienst Rivierenland.	Het gaat hier uitsluitend om lichamen die relevant zijn voor het werk van omgevingsdiensten. Zie ook bijlage 4b die hier speciaal aan gewijd is.
Art. 4 lid 1 GR-ODR	Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam.	Ter behartiging van het belang genoemd in artikel 2 brengen de deelnemers de uitvoering van de basistaken onder bij het openbaar lichaam, met dien verstande dat provincie Gelderland de uitvoering van de taken bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, onder a en b van het Besluit omgevingsrecht onderbrengt bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.	Complexe taken zijn toegewezen aan de ODRN. In de praktijk gebeurt dit al. Hiermee wordt dit rechtgetrokken.
Art. 9 sub e GR-ODR	Het oprichten van en het deelnemen in een rechtspersoon;	Vervalt (sub f wordt sub e).	De ODR mocht alleen deelnemen aan een rechtspersoon na instemming van

			alle deelnemers. In de nieuwe situatie kan de ODR deelnemen aan een rechtspersoon met instemming van het AB. Het gaat hier uitsluitend om rechtspersonen die betrekking hebben op het werkgebied van de ODR. Zie bijlage 4a van het voorstel.
Art. 11 lid 1 GR-ODR	Het algemeen bestuur bestaat uit 11 personen, waaronder de voorzitter.	Het algemeen bestuur bestaat uit 9 personen, waaronder de voorzitter.	Wegens fusie van drie gemeenten in Rivierenland.
Art. 14 GR-ODR	1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast. 2. Het algemeen bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet, met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting alsmede de wijzigingen daarvan en het vaststellen van de jaarrekening. 3. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het dagelijks bestuur. 4. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.	1. Het algemeen bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast. 2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen met inachtneming van het bepaalde in artikel 55a van de Wet. 3. Het algemeen bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet, maar in ieder geval met uitzondering van de bevoegdheden tot het vaststellen van de begroting en wijziging en actualisatie daarvan, de vaststelling van de jaarrekening en het besluit tot oprichting van en deelneming in rechtspersonen. 4. Het algemeen bestuur kan instructies geven voor de werkwijze	2. Zie artikel 9 sub e. Het gaat hier over het oprichten van een rechtspersoon. 3. is toegevoegd. Het gaat hier om delegatie mogelijk maken.

		van het dagelijks bestuur. 5. Het algemeen bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter toekomt.	
Art. 38 lid 1 GR-ODR	1. Het Basistakenpakket regionale uitvoeringsorganisaties omgevingsrecht, versie 2.3, zoals vastgesteld door de minister van Infrastructuur en Milieu op 25 mei 2011 is als bijlage 1 bij deze regeling gevoegd en maakt daarvan deel uit.	-	Deze verwijzing is verouderd.

Voorbespreking I

Dossiernummer	731
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 april 2019
Agendapunt	1.4
Omschrijving	Plussenbeleid: 21.00 - 21.30 uur
Organisatieonderdeel	Team Beleid
Eigenaar	Beusichem, L. van
Portefeuillehouder	S.T. Klein- de Jong

Bijlagen
Raadsvoorstel D.025247 Plussenbeleid
Raadsbesluit D.025248 Plussenbeleid
190225 ontwerp plussenbeleidV2
Achtergrondinfo. Factsheet 9 Veehouderijen en omgeving. GGW-Veehouderijen-en-omgeving

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	5 maart 2019
Agendacommissie	21 maart 2019
Voorbespreking I	2 april 2019
Raadsvergadering	16 april 2019

Voorgesteld besluit

1. Het plussenbeleid voor de uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijbedrijven vast te stellen.

En daarmee:

2. Mee te werken aan de uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijen met een grotere uitbreiding dan nu in het bestemmingsplan rechtstreeks mogelijk is, mits hiervoor een maatschappelijke tegenprestatie wordt gedaan door de ondernemer en daarbij:

a) De maatschappelijke bijdrage vast te stellen op een bedrag van € 15,- à € 20,- per m2 uitbreiding.

b) Gebieden binnen een afstand van 100 meter van een dorpsrand en de beschermde open komgebieden uit te sluiten van de toepassing van het plussenbeleid.

c) De samenstelling van de tegenprestaties over te laten aan de ondernemer en zijn directe omgeving op basis van een door de gemeente opgestelde lijst van mogelijke investeringen.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
16 april 2019	D.025247 Z.010457

Voorstel ingebracht door R. Goodijk
Portefeuillehouder S.T. Klein-de Jong
Begrotingsprogramma en
taakveld

Onderwerp Vaststelling Plussenbeleid

Voorgesteld besluit:

1. Het plussenbeleid voor de uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijbedrijven vast te stellen.

En daarmee:

2. Mee te werken aan de uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijen met een grotere uitbreiding dan nu in het bestemmingsplan rechtstreeks mogelijk is, mits hiervoor een maatschappelijke tegenprestatie wordt gedaan door de ondernemer en daarbij:
 - a) De maatschappelijke bijdrage vast te stellen op een bedrag van € 15,- à € 20,- per m² uitbreiding.
 - b) Gebieden binnen een afstand van 100 meter van een dorpsrand en de beschermde open komgebieden uit te sluiten van de toepassing van het plussenbeleid.
 - c) De samenstelling van de tegenprestaties over te laten aan de ondernemer en zijn directe omgeving op basis van een door de gemeente opgestelde lijst van mogelijke investeringen.

Samenvatting van het voorstel

De provincie heeft in de Omgevingsverordening Gelderland regels opgenomen op basis waarvan gemeenten niet grondgebonden veehouderijen extra uitbreidingsmogelijkheden kunnen geven in ruil voor een maatschappelijke tegenprestatie. Als een gemeente gebruik wil maken van deze mogelijkheden, dient het daartoe beleid te maken, het plussenbeleid. In het plussenbeleid neemt een gemeente de voorwaarden op waaronder het plussenbeleid kan worden toegepast, geeft het een overzicht van de mogelijke investeringen en desgewenst een prioritering in deze mogelijke investeringen. Bovendien bevat het plussenbeleid de spelregels die bij de inzet ervan door aanvragers moeten worden nageleefd. Dit raadsvoorstel bevat de keuze om een plussenbeleid vast te stellen en de keuzes, die een gemeente daarin kan maken.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Op basis van de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland kan een gemeente meer uitbreidingsruimte bieden aan niet grondgebonden veehouderijbedrijven dan nu in het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente het geval is. Een niet grondgebonden veehouderij die hiervan gebruik wil maken dient dan een maatschappelijke tegenprestatie te verrichten in de vorm van het leveren van extra ruimtelijke kwaliteit, het terugdringen van de milieuoverlast of het verbeteren van het dierenwelzijn. Bovendien dient een ondernemer zijn directe omgeving te betrekken bij de gewenste uitbreiding door middel van een zogenaamde omgevingsdialoog. Belangrijk doel van de

provincie is om hiermee een duurzame doorgroei van niet grondgebonden veehouderijbedrijven mogelijk te maken en het vergroten van het maatschappelijke draagvlak.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Het plussenbeleid kent meerdere doelen:

- Komen tot een sterke en (internationaal) concurrerende landbouw via een duurzame en maatschappelijk verantwoorde productiemethode.
- Versterking van de kwaliteit van de omgeving in de vorm van het op één of meerdere punten verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit, het verlagen van de milieubelasting of het verbeteren van het dierenwelzijn. Door het toepassen van het plussenbeleid wordt op de locatie een hogere kwaliteit bereikt.
- Verhogen van het maatschappelijk draagvlak voor de ontwikkeling van niet grondgebonden veehouderijbedrijven. De verplichte omgevingsdialoog kan zorgen voor een betere communicatie tussen de ondernemer en zijn omgeving en bij de uitvoering van het plan kan rekening worden gehouden met wensen uit de buurt. Een betere communicatie en betrokkenheid leidt bovendien tot meer wederzijds begrip.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

Het plussenbeleid kan leiden tot grotere bedrijven, hetgeen ter plekke tot een grotere bebouwde oppervlakte leidt en extra verkeer kan opleveren. Daar staat echter tegenover dat bij een grotere uitbreiding ook een grotere maatschappelijke investering wordt gedaan, waarmee dit potentiële nadeel teniet wordt gedaan. Bovendien worden in het voorstel voor de meest kwetsbare gebieden binnen de gemeente Buren de toepassing van het plussenbeleid uitgesloten.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Door het voorstel niet over te nemen, krijgen de niet grondgebonden veehouderijbedrijven geen groeimogelijkheden meer buiten de mogelijkheden die het Bestemmingsplan Buitengebied 2009 nu biedt. Daarmee ontstaat voor bedrijven in onze gemeente een nadeel ten opzichte van bedrijven in andere gemeenten. Bovendien mist de gemeente dan de winstkansen die er ontstaan vanuit de maatschappelijke tegenprestatie en de mogelijkheden die de dialoog tussen ondernemer en zijn omgeving biedt. Het toekomstperspectief kan verdwijnen waardoor een bedrijf noodgedwongen moet stoppen. Om duurzame investeringen in een bedrijf te doen is vaak enige groei nodig om investeringsruimte te creëren.

5. Is het een begrotingswijziging?

Nee.

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

De basis van deze voorstellen ligt in het coalitieprogramma en in de meerjarenbegroting. In het coalitieakkoord staat beschreven dat wordt gekozen voor vernieuwing, waarbij ruimte wordt gegeven aan inwoners en ondernemers. Er wordt gesproken van maximale bewonersparticipatie (van buiten naar binnen werken), kerngericht werken en klantgericht denken.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Als het plussenbeleid na vaststelling door de gemeenteraad in werking treedt, kunnen aanvragen worden ingediend. Het plussenbeleid wordt in 2020 opgenomen in de omgevingsvisie van de gemeente. Dat is een natuurlijk moment om op basis van de eerste aanvragen het plussenbeleid te evalueren.

8. Financiën

De kosten voor het opstellen van het Plussenbeleid bedragen € 14.175,00. Daarvan draagt de Provincie 75% bij in de gemaakte kosten in het kader van Sterk Bestuur. De overige kosten verantwoorden we binnen taakveld Ruimtelijke ordening en blijven binnen het beschikbaar gestelde budget.

9. Communicatie

Het vaststellingsbesluit van het plussenbeleid zal worden gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl. Bovendien wordt het document ontsloten via de gemeentelijke website. De stakeholders, die betrokken zijn geweest bij het opstellen van het plussenbeleid worden persoonlijk geïnformeerd over uw besluit.

10. Burgerparticipatie

Bij het opstellen van het plussenbeleid is een zevental maatschappelijke organisaties en ketenpartners betrokken geweest. Dit zijn de Provincie Gelderland, het Waterschap Rivierenland, de Omgevingsdienst Rivierenland, GGD Gelderland-Zuid, Landschapsbeheer Gelderland, LTO-Noord (inclusief de lokale afdeling van LTO-Noord) en de Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF). In eerste instantie is met de organisaties een interview afgenomen om kennis te verwerven. In de tweede fase heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met alle stakeholders om de concept visie te bespreken en te oefenen met een casus.

Bij de uitvoering van het beleid is de betrokkenheid van omwonenden via een verplichte omgevingsdialoog verankerd.

11. Deregulering

Door vaststelling van het plussenbeleid wordt nieuwe beleidsregel toegevoegd. Deze vervangt een regel uit het Bestemmingsplan Buitengebied 2009, waarin de maximale bouwblok grootte is vastgelegd.

12. Achtergrondinformatie

Factsheet 9 Veehouderijen en omgeving. Hierin is het advies van de GGD opgenomen, dat binnen een straal van 250 meter van gevoelige functies het voorzorgsprincipe leidend zou moeten zijn.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Het plussenbeleid

Inlichtingen bij:

Naam	R. Goodijk
Team	Regie en Projecten

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
16 april 2019	D.025247	D.025248 Z.010457

Onderwerp **Vaststelling Plussenbeleid**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 maart 2019;

besluit:

1. Het Plussenbeleid voor de uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijbedrijven vast te stellen.

En daarmee:

2. Mee te werken aan de uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijen met een grotere uitbreiding dan nu in het bestemmingsplan rechtstreeks mogelijk is, mits hiervoor een maatschappelijke tegenprestatie wordt gedaan door de ondernemer en daarbij:
 - a) De maatschappelijke bijdrage vast te stellen op een bedrag van € 15,- à € 20,- per m² uitbreiding.
 - b) Gebieden binnen een afstand van 100 meter van een dorpsrand en de beschermde open komgebieden uit te sluiten van de toepassing van het plussenbeleid.
 - c) De samenstelling van de tegenprestaties over te laten aan de ondernemer en zijn directe omgeving op basis van een door de gemeente opgestelde lijst van mogelijke investeringen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier, De voorzitter,

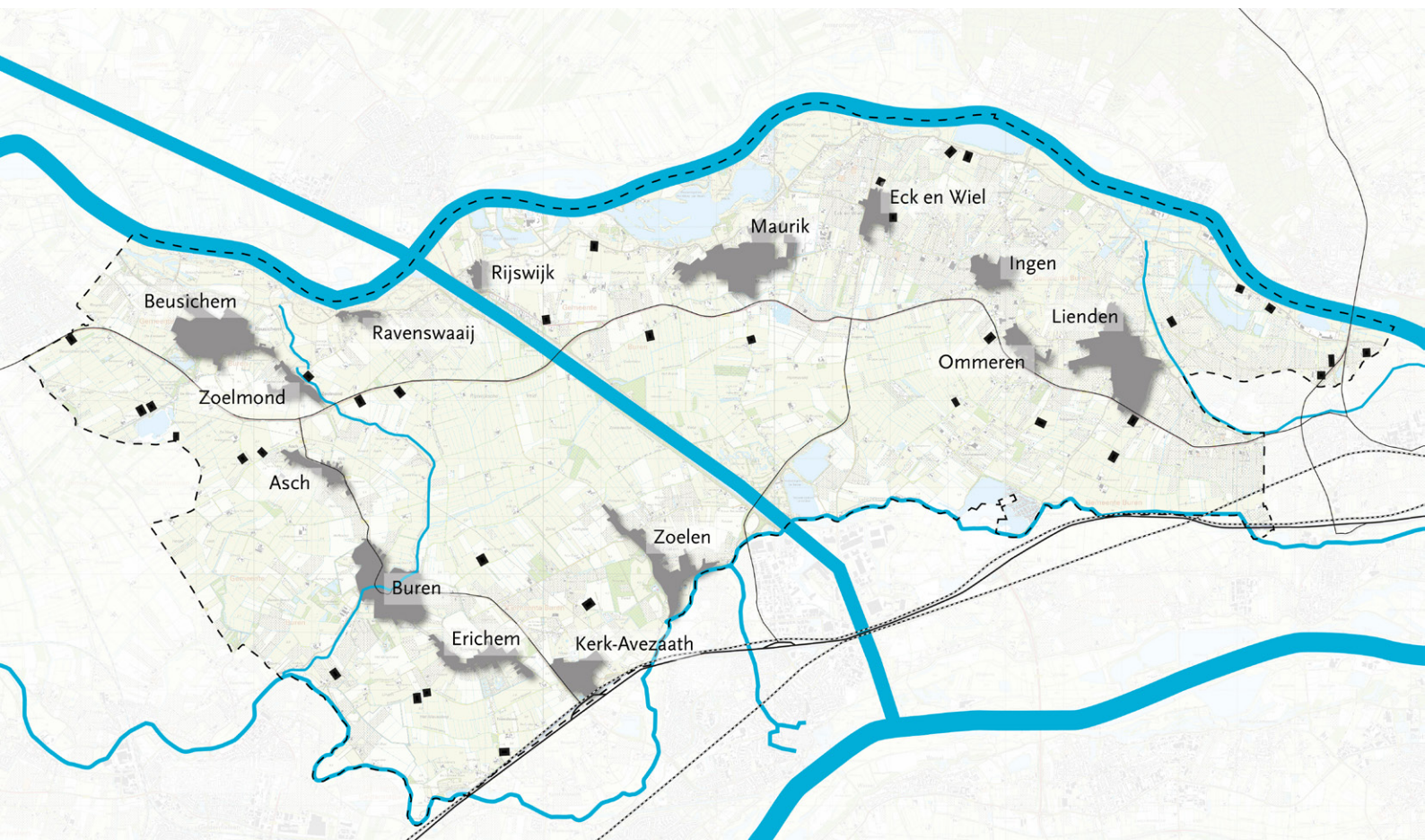
G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Gemeente Buren | **Ontwerp plussenbeleid**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Waarom plussenbeleid?	5
1.2 Achtergrond plussenbeleid	5
1.3 Voor wie is het plussenbeleid?	6
1.4 Overgangssituatie Gelderland niet-grondgebonden veehouderijen	6
2. Uitgangssituatie	9
2.1 Beschrijving van het plangebied	9
2.2 Indeling van de landschappen	11
2.3 Beleid en waardevolle gebieden binnen de gemeente	13
2.4 Beschrijving van ons beleid ten aanzien van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven	13
2.5 Onze kijk op de niet-grondgebonden veehouderij	17
3. Hoe werkt het plussenbeleid?	19
3.1. Inleiding	19
3.2. De planologische afweging en de vaste randvoorwaarden	19
3.3 Valt een initiatief binnen het plussenbeleid?	21
3.4 De spelregels	21
3.5 Omgevingsdialoog	22
3.6 Indiening en beoordeling	22
4. De plussen	25
4.1 Ruimtelijke kwaliteit	25
4.2 Milieu en water	34
4.3 Dierenwelzijn	41
Colofon	44
Bronnen	45

De intensieve veehouderijen in de gemeente Buren.

intensieve veehouderijen

1. Inleiding

1.1 Waarom plussenbeleid?

Ondernemers in het buitengebied lopen steeds vaker tegen grenzen aan. Er komen veel verschillende functies voor vlak bij elkaar en het gebruik van het buitengebied is divers. Ook is er een steeds grotere betrokkenheid vanuit de maatschappij bij de gezondheid van mens en dier. Daarom stuit de uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderijen soms op weerstand. Tegelijk is er door nieuwe technieken veel te doen aan de nadelige gevolgen van het houden van vee voor de omgeving. Het plussenbeleid beoogt op een zorgvuldige manier ruimte te bieden aan de niet-grondgebonden veehouderij, de kwaliteit van de leefomgeving (waar nodig) te verbeteren en een maatschappelijk dialoog over de toekomst van de niet-grondgebonden veehouderij te stimuleren.

De gemeente kent ruim 40 niet-grondgebonden veehouderijbedrijven. Het betreffen grotendeels varkenshouderijen en daarnaast enkele pluimveebedrijven, kalverhouderijen en een geitenhouderij. In de afbeelding is te zien waar de niet-grondgebonden veehouderijbedrijven binnen de gemeente Buren zich bevinden.

1.2 Achtergrond plussenbeleid

De gemeente Buren streeft naar een sterke en internationaal concurrerende landbouw. Tegelijk vindt de gemeente het belangrijk dat de landbouw op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde manier produceert, iets waartoe ook in de provincie Gelderland wordt opgeroepen.

De gemeente Buren is ervan overtuigd dat doorgroei van agrarische bedrijven niet mogelijk is zonder voldoende maatschappelijk draagvlak en zonder dat dit leidt tot een betere kwaliteit van de leefomgeving en een duurzame veehouderij. We willen in de gemeente Buren een economische en duurzame ontwikkeling van bedrijven verbinden met de maatschappelijke dialoog en verankeren in een nieuwe aanpak: het plussenbeleid.

Met het plussenbeleid:

- Helpen we ondernemers die zich duurzaam willen doorontwikkelen met extra fysieke groeiruinimte (groter bouwblok);

- Zorgen we voor het formuleren en vastleggen van tegenprestaties die leiden tot een betere kwaliteit van de leefomgeving;
- Zetten we een buurtdialogoog centraal in het proces zodat de samenleving meer betrokken raakt bij de economische ontwikkeling van het platteland.

1.3 Voor wie is het plussenbeleid?

Het plussenbeleid bevat het beleid en de toelichting voor het toepassen van maatwerk voor de uitbreiding van niet-grondgebonden bedrijven in het buitengebied. Het geeft duidelijkheid aan ondernemers, die hun bedrijf verder willen uitbreiden dan het bestemmingsplan toelaat en aan omwonenden en andere belanghebbenden over de voorwaarden en de te volgen procedure.

Het plussenbeleid biedt niet-grondgebonden agrarische bedrijven extra uitbreidingsmogelijkheden boven de mogelijkheden in het bestemmingsplan, mits daarvoor een maatschappelijke bijdrage wordt gedaan. Dit worden de 'plussen' genoemd. Binnen de gemeente Buren kunnen bedrijven via een afwijkingsbevoegdheid binnen het bestemmingsplan hun bouwblok met maximaal 50% uitbreiden. Het plussenbeleid is dan van toepassing als een bedrijf met meer dan 50% wil uitbreiden. Uitbreidingen die leiden tot een bouwblok groter dan 1,5 hectare dienen echter ook aan het plussenbeleid te voldoen.

1.4 Overgangssituatie Gelderland niet-grondgebonden veehouderijen

Voor elke uitbreiding van het agrarische bouwblok van een niet-grondgebonden veehouderij is het plussenbeleid van toepassing. In de provincie Gelderland geldt voor een ontwikkeling van een niet-grondgebonden bedrijf in relatie tot planologische rechten specifieke termijnen. Dit heeft te maken met de overgangsperiode voor de invoering van het plussenbeleid.

Als overgangssituatie wordt een periode van 10 jaar gehanteerd dat gemeenten voor de meeste bestemmingsplannen nog gebruik kunnen maken van de bestaande rechten voor uitbreidingen van veehouderijen. Zoals de ruimte die de bestaande bouwblokken of wijzigingsbevoegdheden bieden. Hiervoor is het plussenbeleid niet van toepassing. Uiterlijk op 1 januari 2027 moet het gemeentelijke bestemmingsplan geheel aan het plussenbeleid voldoen en is voor elke uitbreiding het plussenbeleid wel van toepassing.

Zolang de gemeente nog geen nieuw omgevingsplan heeft, gelden de voorwaarden in het huidige bestemmingsplan. Daarnaast geldt dat zolang een ondernemer binnen de mogelijkheden van het bestemmingsplan blijft, het plussenbeleid niet van toepassing is. Zodra de gemeente een omgevingsplan heeft vastgesteld, verandert de situatie. **In het omgevingsplan wordt geen gebruik meer gemaakt van agrarische bouwblokken.** Daarom zal voor elke uitbreiding dan plussenbeleid van toepassing zijn. Het plussenbeleid zal dus aan belang gaan toenemen als de gemeente een nieuw omgevingsplan heeft. Ook voor bedrijven die na 2021 voor de tweede keer een uitbreiding aanvragen geldt automatisch het plussenbeleid. Hierop

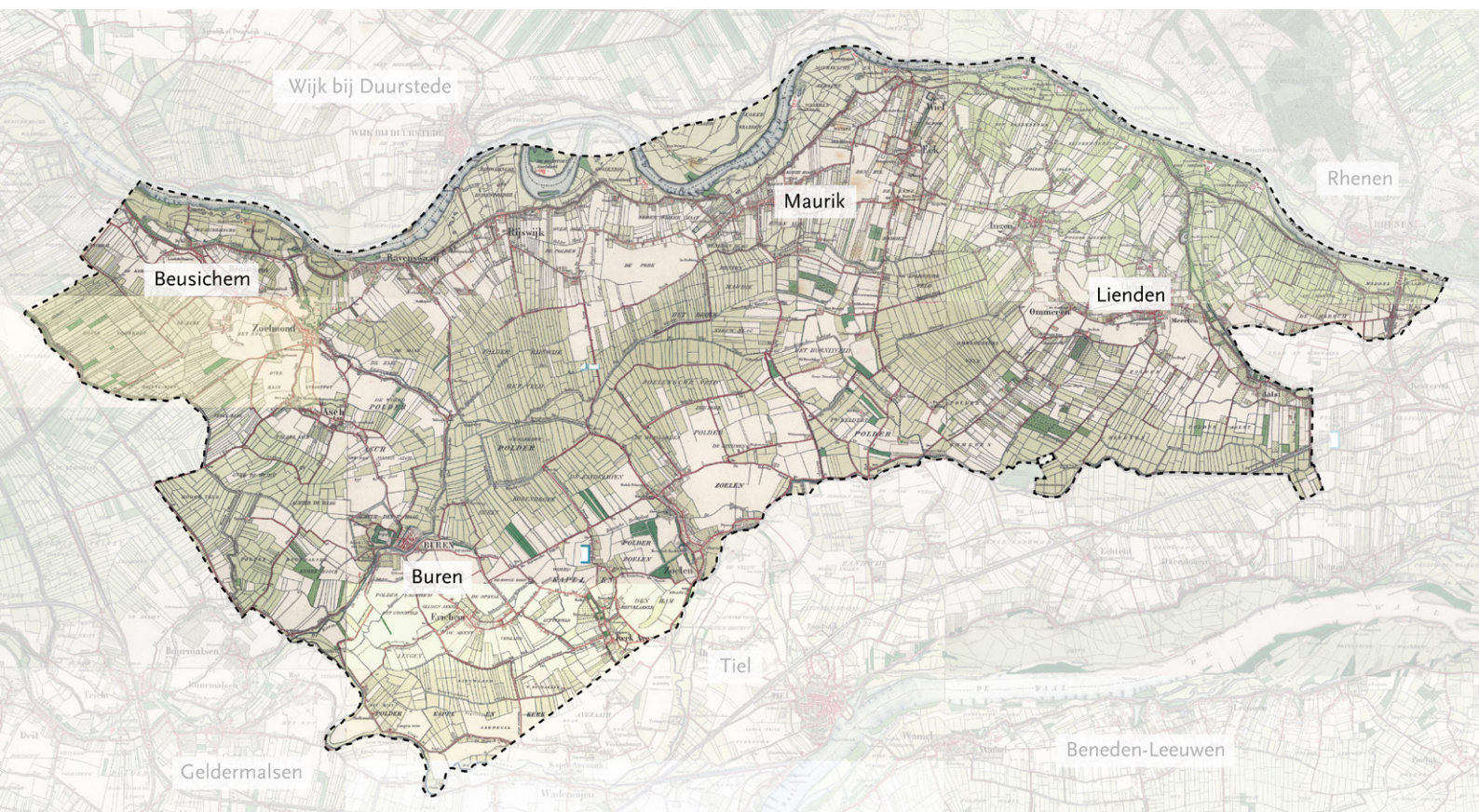
is in de omgevingsverordening een uitzondering gemaakt. Kleine uitbreidingen van het bouwblok, tot 500 m², kan de gemeente zonder toepassing van het plussenbeleid toestaan. Zo'n uitbreiding mag een veehouder eens in de vijf jaar aanvragen.

De provincie Gelderland heeft aan de uitbreiding van veehouderijen geen bovengrens meer gesteld. De gemeente stelt zelf ook geen bovengrens op.

Het plussenbeleid is een werkwijze die ontwikkeling mogelijk maakt voor ondernemers in het buitengebied en tegelijk de kwaliteit leefomgeving versterkt.

Het plussenbeleid maakt het mogelijk om in de nabije toekomst op basis van lokaal maatwerk extra ontwikkelingsruimte te geven aan ondernemers in het buitengebied en tegelijk de kwaliteit van de leefomgeving te versterken. Het plussenbeleid heeft als doel economische ontwikkeling te stimuleren en tegelijk de leefomgevingskwaliteit van het buitengebied te behouden en te versterken. Het is dus een instrument voor een zorgvuldige economische ontwikkeling.

Om deze ruimte te kunnen benutten voor een uitbreiding wordt van de ondernemer verwacht dat hij/zij in overleg met de buurt maatschappelijke tegenprestaties levert als compensatie voor de uitbreiding. Deze tegenprestaties zijn altijd aanvullende maatregelen. Daarnaast gelden, op basis van de wet en het bestemmingsplan, basisvoorwaarden.

Historische kaart gemeente Buren rond 1900.

2. Uitgangssituatie

2.1. Beschrijving van het plangebied

De noordgrens van de gemeente wordt gevormd door de Lek en Nederrijn. Aan de zuidrand ligt de gemeentegrens grotendeels gelijk aan de Linge, de Waal stroomt verder zuidelijk. De Mauriksche Wetering, de Korne en de Oude Rijn zijn drie andere belangrijke watergangen. Het Amsterdam-Rijnkanaal loopt dwars door de gemeente. De gemeente vormt het noordoostelijk deel van de Betuwe. Het heeft een landelijke uitstraling en er is weinig verstedelijking. Er zijn 14 kernen, liggend op de oeverwal of op de oude stroomruggen. De ligging is aantrekkelijk; het ligt centraal tussen de Randstad. Daarnaast ligt het gunstig ten opzichte van Arnhem-Nijmegen en de steden in Brabant. Binnen de gemeente loopt een aantal belangrijke provinciale wegen die zorgen voor een goede ontsluiting met de omliggende regio.

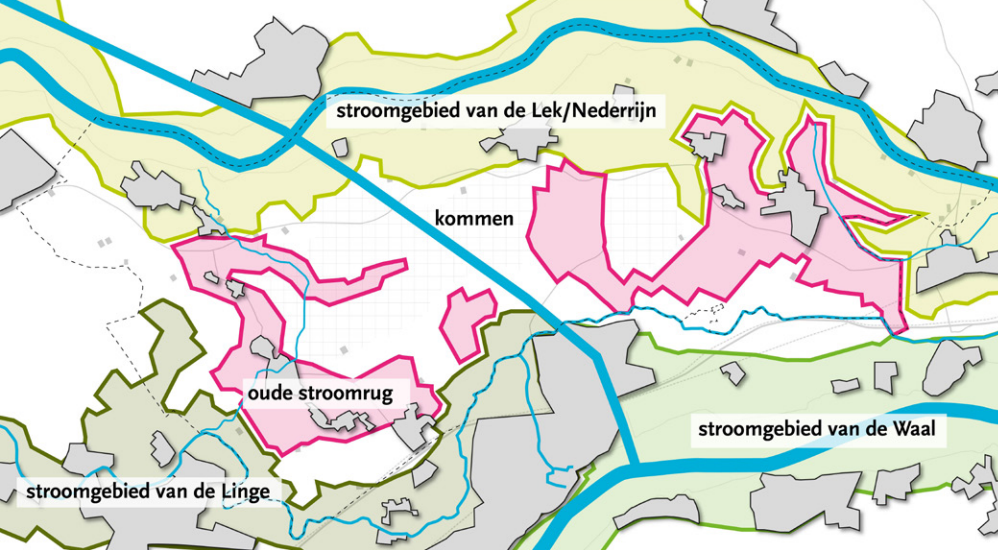
In de gemeente Buren is het rivierenlandschap, met een samenspel tussen uiterwaarden, oeverwallen, stroomruggen en komgebieden nog duidelijk te herkennen. Het maakt deel uit van het Nationaal Landschap Rivierengebied.

Het landschap in de gemeente Buren is door de tijd heen sterk veranderd. Nog voordat er mensen geves-

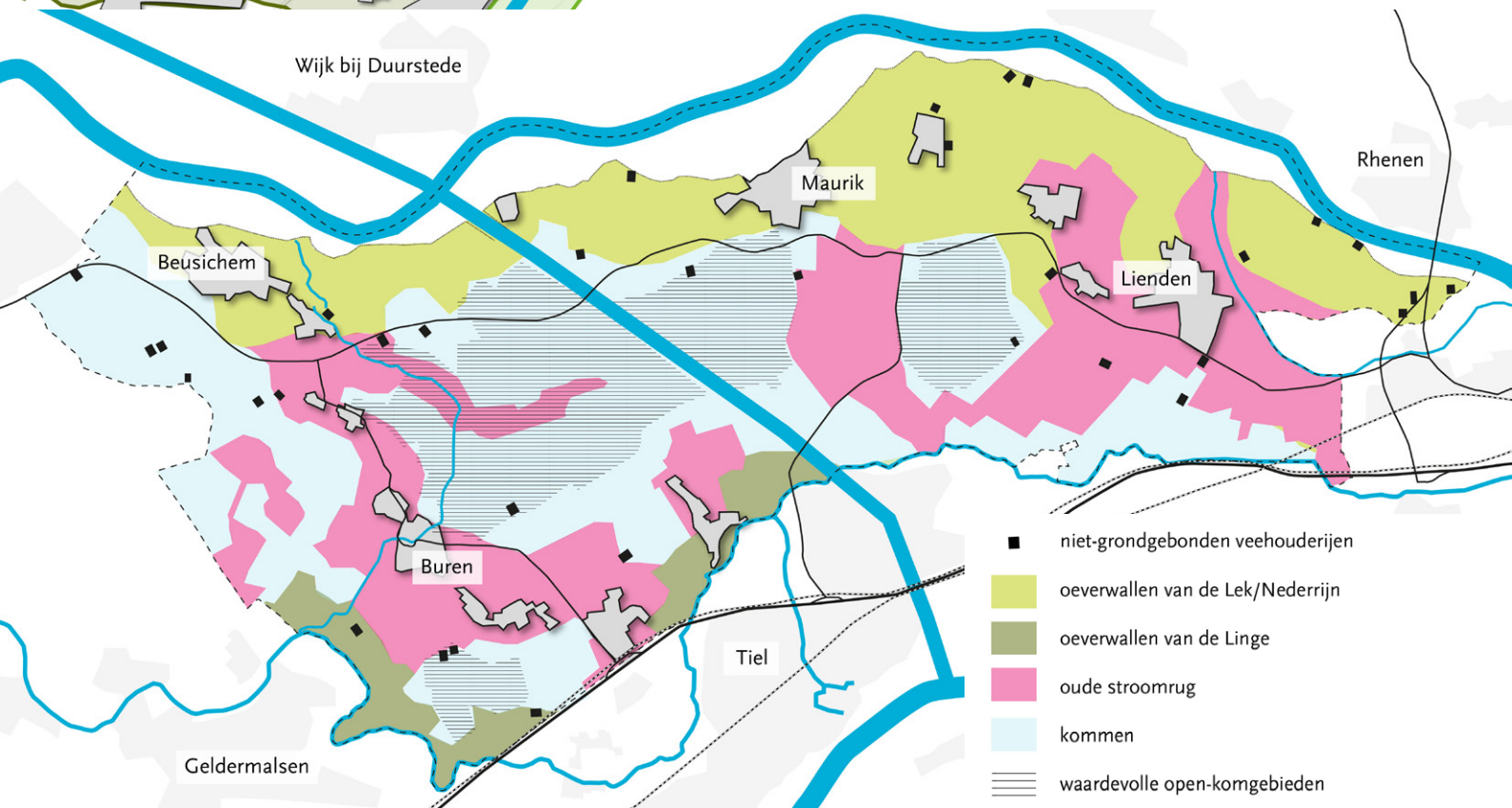
tigd waren, hebben de verschillende rivieren zich tal van keren verlegd. Het landschap bestond uit moerassen liggend tussen de hogere ruggen. De eerste bewoning vond plaats op deze hogere en dus drogere ruggen. De rivieren zijn steeds meer 'vast' komen te liggen in het landschap, het water moest worden beheerst en dit gebeurde door de aanleg van dijken en kaden. Later, zijn ook de kommen ontgonnen en in gebruik genomen.

De dynamische rivieren en de afzetting van de rivieren zorgden voor hogere wallen in het landschap; de oeverwallen. Hier is het grovere, vaak grindrijke materiaal afgezet. Door de hogere ligging en de goed bruikbare gronden zijn dit de plekken waar de dorpen zijn ontstaan. Op de oeverwallen en stroomruggen is een mix van bebouwing en groen te vinden, met name ook veel boomgaarden.

De lagergelegen gebieden, waar zware klei werd afgezet, zijn de vlakten voorbij de hogere ruggen. Lange tijd was dit gebied grotendeels ontoegankelijk en werd het enkel gebruikt voor weiden en hooilanden. Tijdens de ruilverkaveling is het gebied ontgonnen en is de waterhuishouding gewijzigd. Het gebied kenmerkt zich door de grote weiden en vormt een groot contrast met de veel dichtere en besloten oeverwallen.

De verschillende stroomgebieden en landschappen in en rondom de gemeente Buren.

Eenheden van landschappen en intensieve veehouderijen.

2.2 Indeling van de landschappen

Het landschap binnen de gemeente is op te delen in verschillende gebieden, gebaseerd op de verschillende systemen van de rivieren. Aan de noordrand van de gemeente ligt het stroomgebied van de Lek en Nederrijn en aan de zuidrand het stroomgebied van de Linge en Waal. Daartussen liggen oude stroomruggen en de kommen.

Binnen de gemeente komt dit neer op de volgende eenheden: oeverwallen van de Lek en Nederrijn, de oeverwallen van de Linge, oude stroomruggen en de kommen. Per landschapseenheid worden de kenmerken beschreven.

Oeverwallen van de Lek en Nederrijn

De oeverwallen liggen opvallend in het landschap en hebben een hogere ligging ten opzichte van de kom. Er is een directe relatie met de rivier en de dijk en er zijn weidse zichten vanaf de dijk op de stuwwal aan de noordzijde. Op de oeverwallen is een diversiteit aan functies te vinden. Het is grotendeels agrarisch in gebruik, maar er is een sterke dooradering met andere functies zoals recreatie en buiten wonen. Het is een kleinschalig landschap met beslotenheid en afwisseling door akkers, laanboom- en fruitteelt, boomgaarden, elzenhagen, slingerende linten met (dijk)bebouwing en bijzondere erfbeplantingen. Opvallend is dat de beplanting voornamelijk gekoppeld is aan de erven, er zijn amper wegbeplantingen aanwezig.

Oeverwallen van de Linge

Het landschap langs de Linge is een fijnmazig en afwisselend landschap. Er zijn nog verschillende elementen aanwezig die iets vertellen over het verleden zoals kromakkers, wielen, rabatten en oude huisterpen. Er is veel afwisseling tussen boomgaarden, klei-

ne weides, grienden en natte percelen. Daarnaast zorgen de bijzondere dorpsgezichten in combinatie met de agrarische bebouwing, het groen en de kronkelige wegen voor bijzondere zichten op de Linge. Er is een rijke cultuurhistorie aanwezig gekoppeld aan de kralensnoer van de dorpen.

Oude stroomruggen

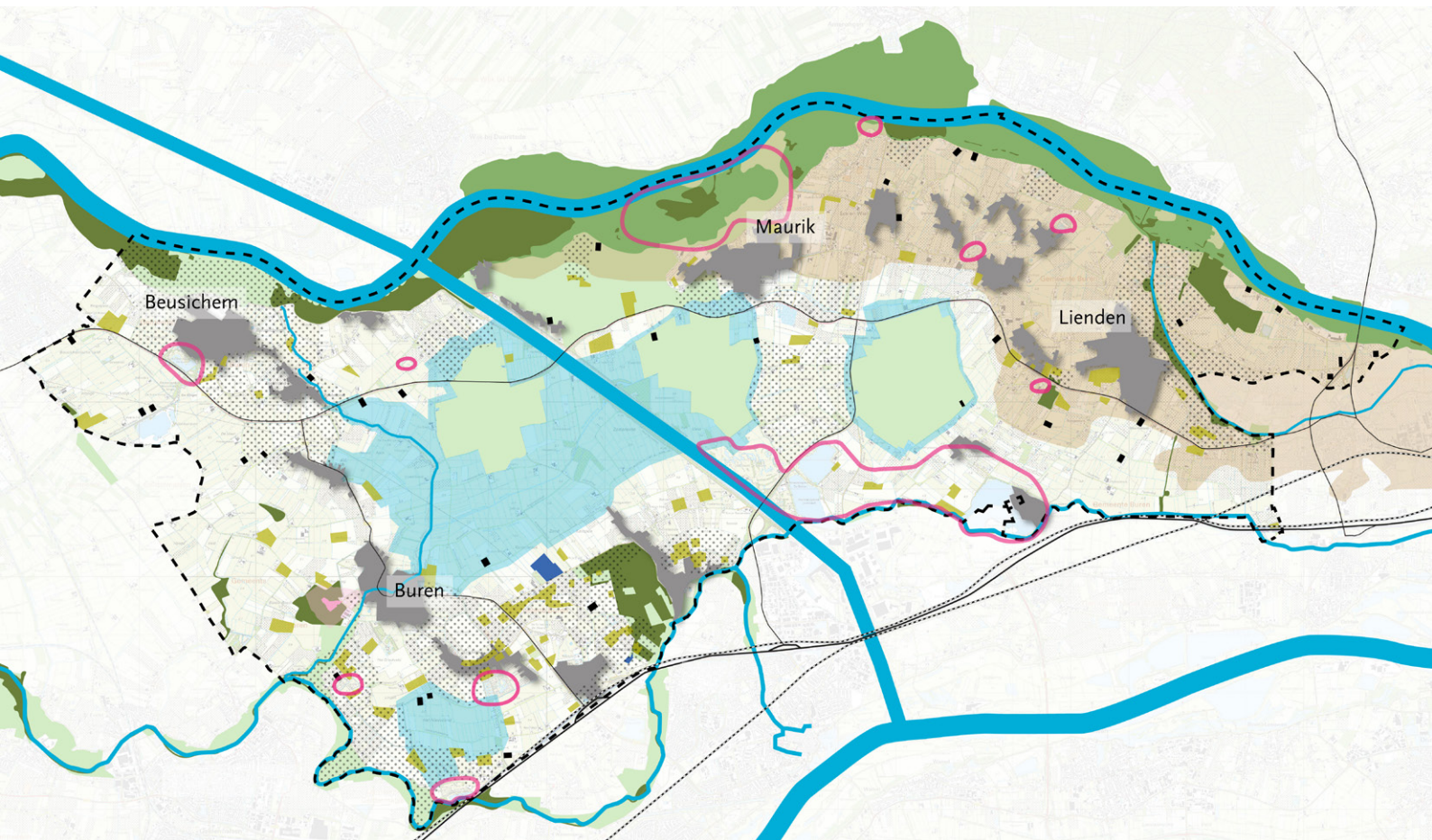
Het landschap op de oude stroomruggen is afwisselend met deels een meer besloten karakter. Daarnaast heb je vanaf de wat hoger gelegen ruggen weidse zichten over de kommen. Het beeld wordt bepaald door fruit- en boomteelt in combinatie met akkers. Elementen zoals de bosjes bij Ommeren zijn verbonden met oude buitens en landgoederen, in dit geval van Echteld en Den Eng.

Kommen

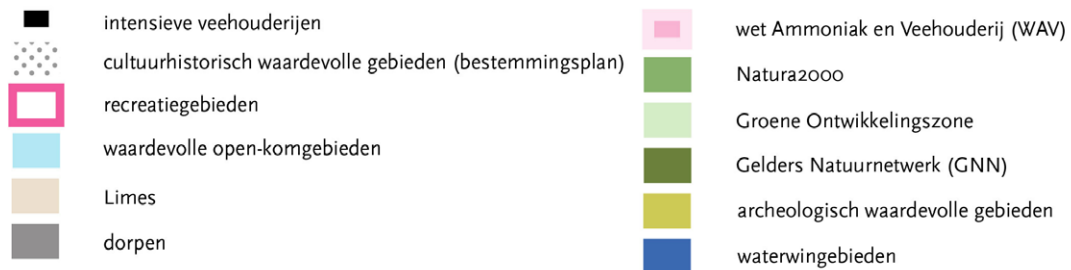
De kommen zijn weids en kenmerken zich door de landschappelijke openheid met een grootschalig karakter. Landbouw en natuur zijn hier de belangrijkste functies. Het grondgebruik is voornamelijk grasland en er is streekeigen beplanting aanwezig in de vorm van populierenrijen en essen. De beplanting is gekoppeld aan de rechte wegen en is het gevolg van de ruilverkaveling. De Mauriksche Wetering stroomt door de kom en is belangrijk voor waterberging, net als de boezemlanden. In dit gebied liggen ook het golfterrein en het recreatiegebied de Beldert.

Ligging niet-grondgebonden bedrijven

De niet-grondgebonden veehouderijbedrijven bevinden zich verspreid over de gemeente. Zowel op de oeverwallen langs de rivier als in de komgebieden en de oude stroomruggen komen niet-grondgebonden veehouderijen voor. Wat opvalt is dat veel bedrijven zich aan de rand van een gebiedstype bevinden. Aan de noordzijde ligt een aantal bedrijven tegen de dijk

Overzicht van grotendeels al het beleid en waardevolle gebieden binnen de gemeente.

aan. In het komgebied ligt een groot aantal bedrijven aan de rand van de kom of (met name aan de rand) van het als waardevol open gebied beschermde deel (op de kaart hiernaast zijn dat de blauwe gebieden).

2.3 Beleid en waardevolle gebieden binnen de gemeente

Binnen de gemeente Buren zijn verschillende beleidslagen en waardevolle gebieden aan te wijzen waar uitbreiding uitgesloten kan worden of waar rekening mee gehouden dient te worden. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn, bijvoorbeeld omdat de locaties dichtbij gevoelige natuurgebieden liggen, vanwege de nabijheid van woonkernen of vanwege de ligging in gebieden met andere belangen, zoals recreatie of openheid.

De kaart geeft een overzicht van het beleid in het buitengebied en laat ook de waardevolle gebieden zien. Een aantal worden hieronder toegelicht.

Waardevolle open komgebieden

Een groot deel van de komgebieden heeft zowel in het LOP als in het bestemmingsplan buitengebied een hoge waarde gekregen, vanwege de kenmerkende openheid van de gebieden en de rol als weidevogelgebied. Zowel het bouwen van gebouwen of bouwwerken wordt in het beleid daarom als onwenselijk gezien.

Natuur

Het buitengebied van de gemeente Buren kent een groot aantal kleinere natuurgebieden en enkele grote. De kleine natuurgebiedjes hangen vaak samen met dijkdoorbraakkolken, verlaten kleiputten, bos of de aanwezigheid van landgoederen. De natuurge-

bieden zijn voor een groot deel aangewezen als natuurgebied in het Gelders Natuurnetwerk. Daarnaast hebben de uiterwaarden hoge natuurwaarden. Deze zijn dan ook aangewezen als Natura 2000 gebieden. Juist ten westen van het stadje Buren komt een WAV-gebied voor. WAV-gebieden zijn natuurgebieden die beschermd worden tegen de uitstoot van ammoniak. In de nabijheid van WAV-gebieden is het voor veehouderijbedrijven niet toegestaan om uit te breiden. Dat wordt de externe werking genoemd. De WAV komt onder de nieuwe Omgevingswet echter te vervallen. Waarschijnlijk komt daarmee de externe werking te vervallen.

2.4 Beschrijving van ons beleid ten aanzien van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van niet-grondgebonden veehouderijen staat beschreven in het bestemmingsplan buitengebied (vastgesteld op 29-09-2009). Hierin hebben alle bedrijven een bouwblok gekregen. Het bouwblok is het vlak waarbinnen alle gebouwen en bouwwerken ten behoeve van de bedrijfsvoering moeten worden opgericht. Binnen het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor bedrijven die willen uitbreiden. Het bestemmingsplan voorziet in de mogelijkheid om binnenplannen een uitbreiding toe te staan met maximaal 50% van het huidige bouwblok tot een maximum van 1,5 hectare. Een bedrijf met een bouwblokgrootte van 0,5 hectare, kan met een wijzigingsbevoegdheid binnen het bestemmingsplan groeien tot een maximale omvang van 0,75 hectare.

Voor nieuwvestiging van niet-grondgebonden bedrij-

Landgoed Soelen.

Eendenkooi.

Landgoed Den Eng.

Natuur in Buren

Overzicht van natuurgebieden in Buren:

- Het natuurreservaat Achter den Haag (Buren);
- Het landgoed Soelen (Zoelen);
- Het natuurreservaat langs de Oude Rijn (Lienden);
- De Wiel (Beusichem);
- De oude kleiput aan de Woerdsestraat (Kerk-Avezaath);
- Het landgoed Djoerang (Zoelen);
- Het bosje aan de Haagweg (Maurik);
- Het bosje aan de Dwarsweg (Eck en Wiel);
- De kolk bij Rustenburg (Ingen);
- Het landgoed Den Eng (Ommeren);
- Het bosje aan de Ommerenveldseweg (Ommeren);
- Oude klei- en zandputten in de Marspolder (Lienden).
- In het komgebied betreft het de navolgende gebieden:
- Het natuurreservaat aan de Mauriksche Wetering (Maurik, Zoelen);
- De eendenkooi in het Beusichemsche Veld (Beusichem);
- De bosjes aan de Molenkade (Beusichem);
- De bosjes aan de Broeksteeg (Beusichem);
- De bosjes aan de Groene Straat (Asch);
- De bosjes aan de Assche Wetering (Buurmalsen).

Mauriksche Wetering.

Bosje aan de Ommerenveldseweg.

De Marspolder.

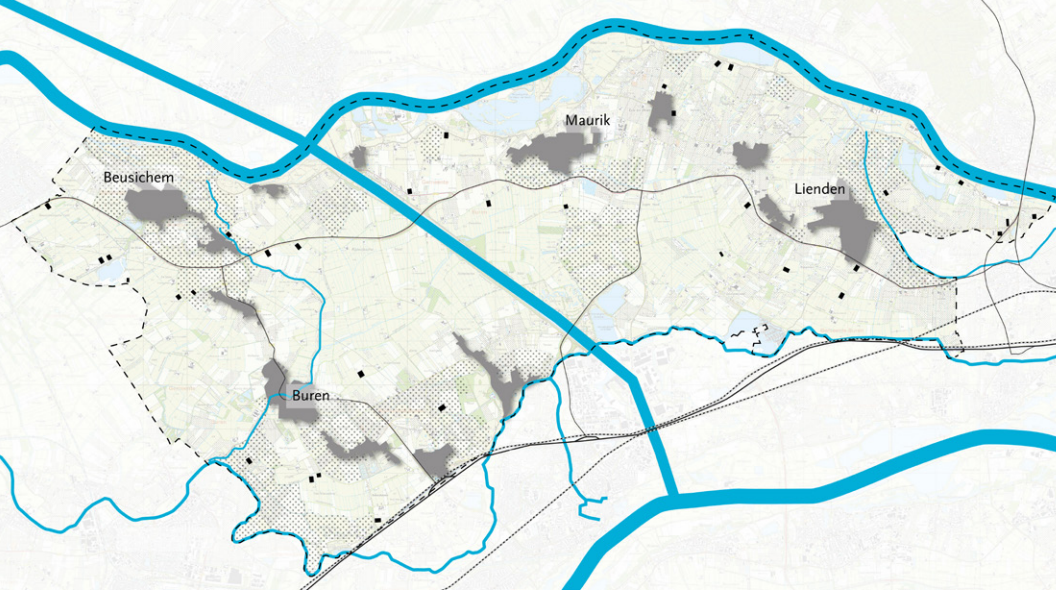
Volksgezondheid

Volksgezondheid is belangrijk thema binnen de gemeente Buren. Daarnaast komt dit thema ook terug in de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland en is er een Gelderse Gezondheidswijzer waar veehouderijen een belangrijk thema zijn.

De gezondheidsrisico's voor omwonenden van veehouderijen hangen voornamelijk samen met fijnstof, endotoxinen en geur. Fijnstof gerelateerd aan veehouderijen en endotoxinen kunnen leiden tot luchtwegklachten. Geur kan leiden tot hinder en misselijkheid en hoofdpijn. Het is daarom van belang dat deze emissies beheerst worden om effecten te verminderen (bron: GGD Gelderland-Zuid).

Binnen het plussenbeleid werkt het thema gezondheid door op de volgende manieren:

- Het wordt meegenomen in de planologische afweging van de gemeente.
- Er wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van kwetsbare functies zoals wonen en recreatie.
- In het onderdeel milieu en water (zie paragraaf 4.2) worden plussen genoemd, als onderdeel van de tegenprestatie, die een relatie hebben met gezondheid.

Cultuurhistorisch waardevolle gebieden (in arcering).

De cultuurhistorisch waardevolle gebieden in Buren

In het agrarisch oeverwalgebied betreft het de navolgende gebieden:

- Oud bouwland bij Beusichem en Zoelmond, met relictten van oude rivierlopen, een dijkdoorbraakkolk (De Wiel bij Beusichem), kenmerkende verkavelingen en waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- De Aalsdijk bij Zoelmond en bijbehorend voorland, met relictten van oude rivierlopen, dijk en dijkdoorbraakkolken en waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- Het gebied Zandberg, met donken en een kenmerkend bewoningspatroon;
- Oud bouwland bij Erichem, met kenmerkende verkavelingen en waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- Het gebied langs de Linge en langs de Korne; met relictten van oude rivierlopen, kaden, huisterpen, woerden, kenmerkende verkavelingen en een ken-

merkend bewoningspatroon;

- Het landgoed Soelen en oud bouwland bij Zoelen en Kerk-Avezaath, met relictten van oude rivierlopen, huisterpen, woerden, kenmerkende verkavelingen en een kenmerkend bewoningspatroon;
- Het gebied langs de Mauriksche Wetering ten zuiden van Maurik, met relictten van oude rivierlopen en waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- Het gebied Hornixveld, met relictten van oude rivierlopen, huisterpen en een kenmerkend bewoningspatroon;
- Het gebied rond Huis te Wiel, waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- Het gebied rond de kolk bij Rustenburg bij Ingen, met dijkdoorbraakkolk en waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- Het gebied rond Den Eng bij Lienden/Ommeren, waar vanouds weinig bewoning voorkomt;
- Het gebied langs de Oude Rijn bij Lienden, met relictten van oude rivierlopen, dijk, dijkdoorbraakkolken;

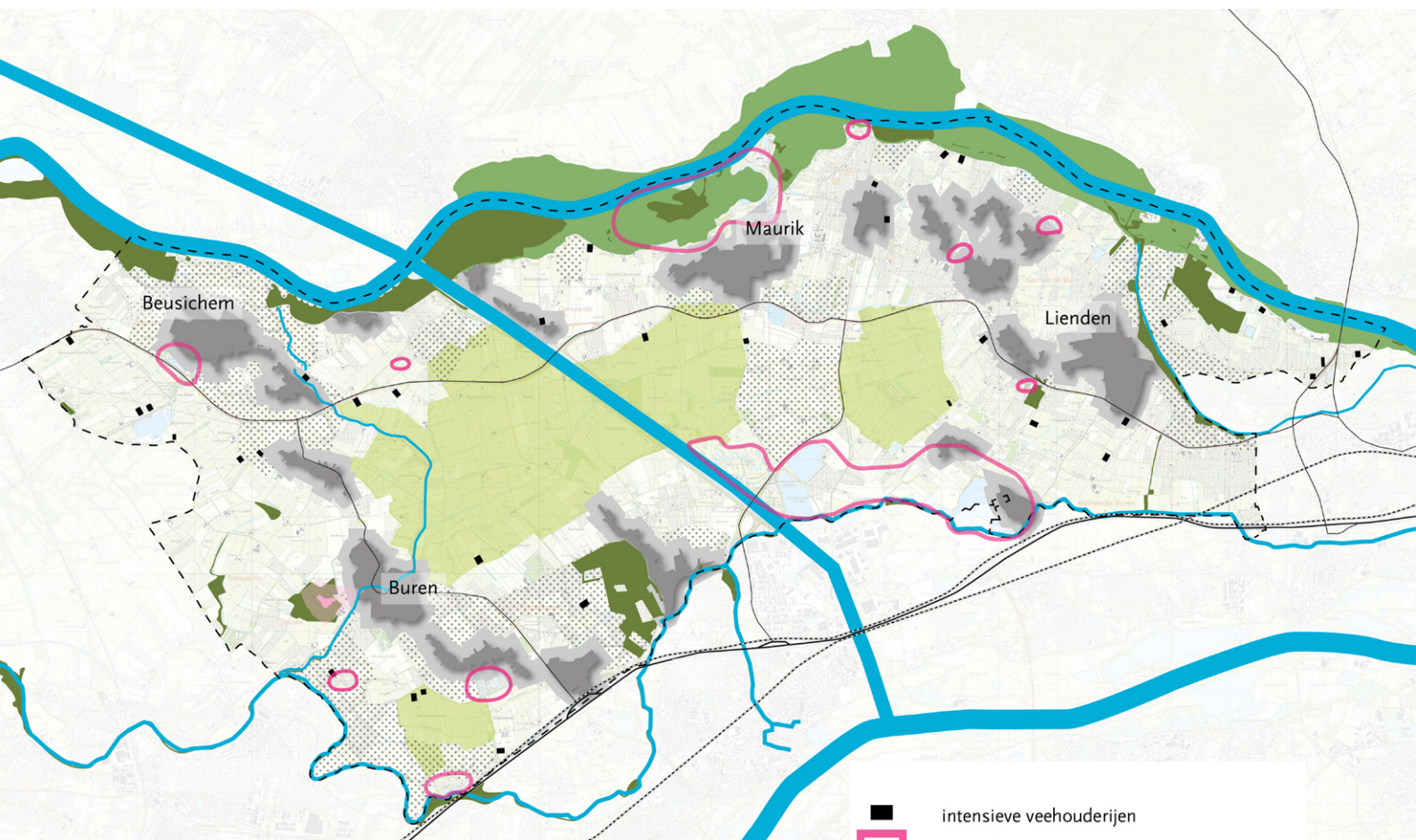
- Het gebied tussen de Parkstraat en de Rijnbandijk, ten zuidwesten van het voormalige huis Ottenstein, met kromakkers.

In het kader van een verdere ontwikkeling van de LNC-waarden en het recreatief medegebruik, wordt gestreefd naar het behoud en eventueel naar het herstel van de cultuurhistorische waarden van deze gebieden. Ontwikkelingen die deze waarden aantasten zullen worden tegengegaan.

ven worden in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden.

2.5 Onze kijk op de niet-grondgebonden veehouderij

De gemeente Buren ziet zichzelf als een hoofdzakelijk agrarische gemeente, waar de ontwikkeling van de agrarische sector wordt ondersteund. De gemeente wil bestaande niet-grondgebonden bedrijven mogelijkheden voor ontwikkeling geven, mits de genoemde gebiedswaarden zich daartegen niet verzetten. Tegelijk streeft de gemeente, gezien de kenmerken van het waardevolle rivierenlandschap, naar de ontwikkeling van een economisch en ecologisch duurzame landbouw. De omvang van de bebouwing van niet-grondgebonden agrarische bedrijven kan botsen met de ter plekke aanwezige kwaliteiten.

- intensieve veehouderijen
- recreatiegebieden
- waardevolle open-komgebieden
- cultuurhistorisch waardevolle gebieden
- dorpen met kernrandzone
- wet Ammoniak en Veehouderij (WAV)
- Natura2000
- Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Uitsluitingsgebieden in beeld.

3. Hoe werkt het plussenbeleid?

3.1. Inleiding

Voordat een initiatiefnemer met het plussenbeleid aan de slag kan gaan, worden er verschillende stappen doorlopen:

- De planologische afweging en de vaste randvoorwaarden.
- Valt het initiatief binnen de mogelijkheden van het plussenbeleid?
- Spelregels voor de toepassing van het plussenbeleid.
- Omgevingsdialoog.
- Indiening en beoordeling.

3.2. De planologische afweging en de vaste randvoorwaarden

Het plussenbeleid van de gemeente komt niet in de plaats van de normale planologische afweging, die de gemeente maakt bij een uitbreiding. De gemeente hanteert bij nieuwe initiatieven altijd een vaste set aan randvoorwaarden. Dit is lokaal maatwerk. Deze voorwaarden zijn doorgaans benoemd in het bestem-

mingsplan of zijn het gevolg van ander beleid of regelgeving. Dat verandert niet bij de inzet van het plussenbeleid. Voor de uitbreiding van niet-grondgebonden agrarische bedrijven in de gemeente Buren gelden de volgende randvoorwaarden:

- Voldoen aan de vaste milieunormen, zoals de normen in de geurverordening. Ook de salderingsregeling (zie paragraaf 4.2¹) is onderdeel van de vaste randvoorwaarden.
- Ammoniak. Geen overschrijding van ammoniak in WAV-gebieden en Natura 2000 gebieden.
- Landschap. Landschappelijke inpassing vereist.
- Watertoets. Hydrologisch neutraal ontwikkelen. Hiertoe wordt een watertoets procedure uitgevoerd.
- Welstandseisen op basis van de welstandsnota.
- Basiseisen ten aanzien van de inrichting en (brand)veiligheid van dierenverblijven.
- Het mag niet gaan om etagestallen. Er mogen geen dieren in een tweede bouwlaag worden gehouden.

¹ Bij de uitbreiding van een veehouderij dient een bedrijf helft van de bestaande overschrijding van de geurnorm weg te nemen.

Kwaliteit	Spelregels stellen bij toepassing plussenbeleid	Geen toepassing plussenbeleid	Prioritering toekennen aan een maatschappelijke investering
Waardevol open landschap		Het Plussenbeleid is alleen toepasbaar als in een onafhankelijk advies is aangetoond dat de waardevolle openheid niet aangetast wordt.	
Open komgebieden buiten het waardevol open landschap	Spelregels voor de inrichting van het bouwblok om de openheid of zichtlijnen zoveel mogelijk te borgen.		
Cultuurhistorisch waardevol gebied	Spelregels om de cultuurhistorisch waardevolle kwaliteiten niet aan te tasten.		
Nabijheid kernrand		Binnen 100 meter wordt plussenbeleid uitgesloten (grens bouwblok).	Tussen 100 en 250 meter wordt prioriteit gegeven aan het terugdringen van milieubelasting.
Nabijheid natuurgebieden (Natura 2000 en GNN)			Binnen de invloedssfeer (in elk geval 100 meter) investeringen die ten goede komen aan de natuurkwaliteit ter plekke.
WAV gebieden ¹		Wettelijke verplichting om uitbreiding van niet grondgebonden veehouderijen tegen te gaan.	
Nabijheid recreatiegebieden			Binnen 100 meter of bij aantoonbare geurhinder geldt een investering in de vermindering van de geuruitstoot als prioriteit.

¹ Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV)

Toelichting bij de tabel: in de notitie 'VNG bedrijven en milieuzonering' wordt voor varkenshouderijen en kippenhouderijen uitgegaan van een afstand van 200 meter tussen de veehouder en gevoelige bestemmingen zoals wonen. De GGD adviseert op basis van onderzoek naar gezondheidsaspecten van veehouderijbedrijven dat binnen een straal van 250 meter het voorzorgsprincipe leidend zou moeten zijn. Dit betekent bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen bouwen én geen gevoelige bestemmingen binnen 250 meter van intensieve veehouderijen bouwen. 'VNG bedrijven en milieuzonering' biedt de mogelijkheid om af te wijken van deze aanbevolen afstand aangetoond wordt dat de milieusituatie niet verslechterd. Het is gebruikelijk om met maximaal 50% van deze afstand af te wijken. Daarom kiezen we in het plussenbeleid voor een afstand van 100 meter waarbinnen het plussenbeleid niet van toepassing is. Binnen 100 meter en de door de GGD aanbevolen afstand van 250 meter geldt een ja, mits benadering. Aangetoond moet worden dat de milieusituatie na de uitbreiding verbeterd.

- Draagvlak van de wegen om een eventuele toename aan (zwaar) verkeer te kunnen opvangen. Als dit niet het geval is, kan de gemeente aan de aanvrager een financiële bijdrage vragen om de weg te verbeteren.

3.3 Valt een initiatief binnen het plussenbeleid?

In hoofdstuk 2 is een groot aantal kwaliteiten en kenmerken van het buitengebied in de gemeente Buren benoemd. De gemeente vindt al deze kwaliteiten

belangrijk om bij de ontwikkeling van niet-grondgebonden veehouderijen te betrekken. Dat kan op drie manieren:

- Door extra voorwaarden te stellen aan de inrichting van de locatie.
- Door het plussenbeleid niet toe te passen. Een doorontwikkeling van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven boven 1,5 hectare is dan niet toegestaan.
- Door aan een bepaald aspect een prioritering toe te kennen. Dat betekent dat bij de keuze voor een maatschappelijke investering de genoemde kwaliteit in elk geval opgenomen moet worden.

In de tabel op de pagina hiernaast staan onze keuzes benoemd.

3.4 De spelregels

Hieronder gaan we in op een aantal spelregels die we hanteren bij de toepassing van het plussenbeleid:

- De ondernemer verricht een tegenprestatie ter hoogte van 15 à 20 euro per m² uitbreiding. De bandbreedte maakt het mogelijk om maatwerk toe te passen.
- De tegenprestatie is altijd fysiek van aard en waar mogelijk ruimtelijk relevant.
- Tegenprestaties mogen alleen aanvullende (bovenwettelijke) maatregelen zijn (dus ook buiten de eisen die het bestemmingsplan al stelt). Zie paragraaf 3.2 voor de vaste voorwaarden.
- De tegenprestatie wordt in principe voorafgaand of tijdens de bouw geleverd. Als dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld in verband met het plantseizoen, dan kan een gemeente nadere afspraken maken in

een anterieure overeenkomst.

- De tegenprestatie wordt in principe op, of zo dicht mogelijk bij de initiatieflocatie gerealiseerd. Tenzij dit niet mogelijk is of nodig wordt gevonden.
- De 'plus' (ofwel de maatschappelijke investering) moet bestaan uit minimaal drie onderdelen. Een ondernemer kan zich dus niet geheel richten op één type investering, tenzij het niet doelmatig is om in meerdere onderdelen te investeren en gemeente, omwonenden en ondernemers het daarover eens zijn.
- De gemeente kan van tevoren een prioriteit leggen bij één type 'plus' als de lokale omstandigheden daarom vragen. De gemeente kan dit bij de beoordeling van een aanvraag beslissen. Voor enkele gebieden is dat in dit boekje op voorhand al aangegeven (zie tabel op de pagina hiernaast).
- De gemeente beoordeelt eventuele tegenstrijdigheden van de plussen. Als een plus een nadeel voor een ander kwaliteitsaspect blijkt te hebben, dan kan de gemeente de plus uitsluiten.
- De ondernemer moet met zijn buurt overleggen over zijn initiatief. Dit wordt in het kader van de Omgevingswet een 'omgevingsdialoog' genoemd.
- De ondernemer is verplicht om de afgesproken investeringen in stand te houden.

3.5 Omgevingsdialoog

In principe gaat het tijdens de omgevingsdialoog om de vraag 'hoe' een initiatief kan worden gerealiseerd en niet zozeer 'of'. De gemeente beslist aan de voor- kant of 'in principe' medewerking kan worden verleend alvorens een ondernemer verplicht is om zijn of haar buurt te betrekken. De gemeente kan echter de omvang van het initiatief nog laten afhangen van de

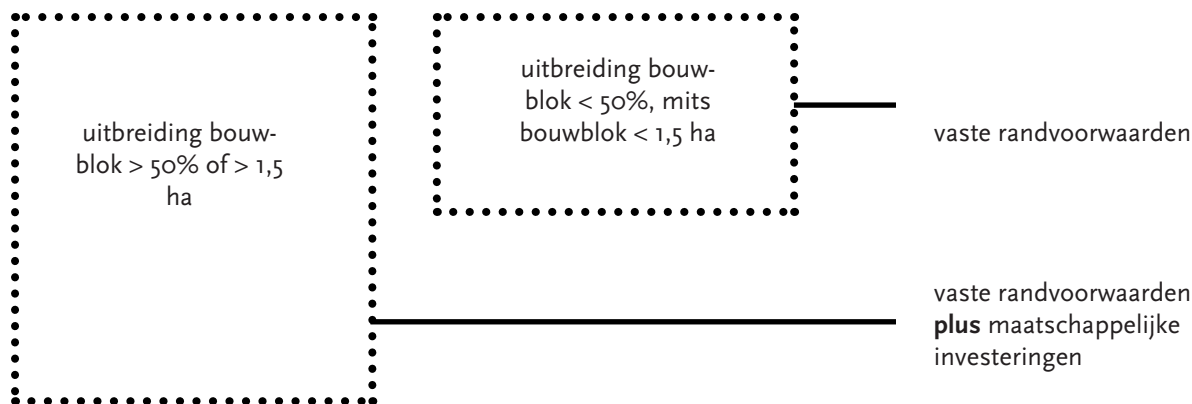
meningen en argumenten uit de buurt. Dat dient dan tevoren expliciet duidelijk te zijn gemaakt aan de ondernemer, zodat diegene weet waar hij of zij aan toe is. Voor de omgevingsdialoog gelden enkele spelregels:

- Er worden buurtgenoten uitgenodigd in een straal van minimaal 200 meter aangevuld met bewoners, die daar net buiten wonen, maar waarvan het leefgebied onlosmakelijk deel uitmaakt van het gebied binnen de straal van 200 meter (b.v. zelfde straat of buurtschap). De ondernemer zoekt dus naar logische grenzen. Als er binnen 200 meter nauwelijks mensen wonen, dan wordt in de ring daaromheen gekeken of er mensen worden beïnvloed door de ontwikkeling (door bijvoorbeeld zicht, milieuaspecten, verkeer en geur). In dat geval wordt in een grotere cirkel mensen uitgenodigd. Daarnaast wordt ook de gemeente uitgenodigd bij het gesprek.
- Er dient een verslag te worden gemaakt van de bijeenkomst, die aan alle betrokkenen beschikbaar wordt gesteld en als bijlage bij het bestemmingsplan wordt gevoegd.
- Buurtgenoten worden betrokken bij de keuze voor de maatschappelijke investering. Alleen als de gemeente een prioriteit heeft uitgesproken, dan ligt van tevoren een deel van de investering vast. De ondernemer geeft uiteindelijk aan welke investeringen hij of zij wil doen, met een goede motivering. De gemeente beslist formeel.

3.6 Indiening en beoordeling

Indiening

De initiatiefnemer dient bij het wijzigingsplan van de aanvraag een aantal documenten in te dienen om in aanmerking te komen voor het plussenbeleid.

Schematische weergave van de eisen die worden gesteld van een ontwikkeling buiten het bestemmingsplan.

- Verslag van de omgevingsdialog.
- Een document met daarin een heldere toelichting van de gekozen plussen. In het geval van een investering in ruimtelijke kwaliteit betreft dit bijvoorbeeld een inrichtingstekening met daarop de voorstellen voor versterking van landschap, natuur en water. Bij landschappelijke investeringen dient daarnaast het assortiment en aantallen worden aangeleverd. Een ander voorbeeld is een overzicht van de materialen en een visual of referentiebeeld met betrekking tot de beeldkwaliteit van de architectuur.
- Kostenoverzicht ten aanzien van de plussen.

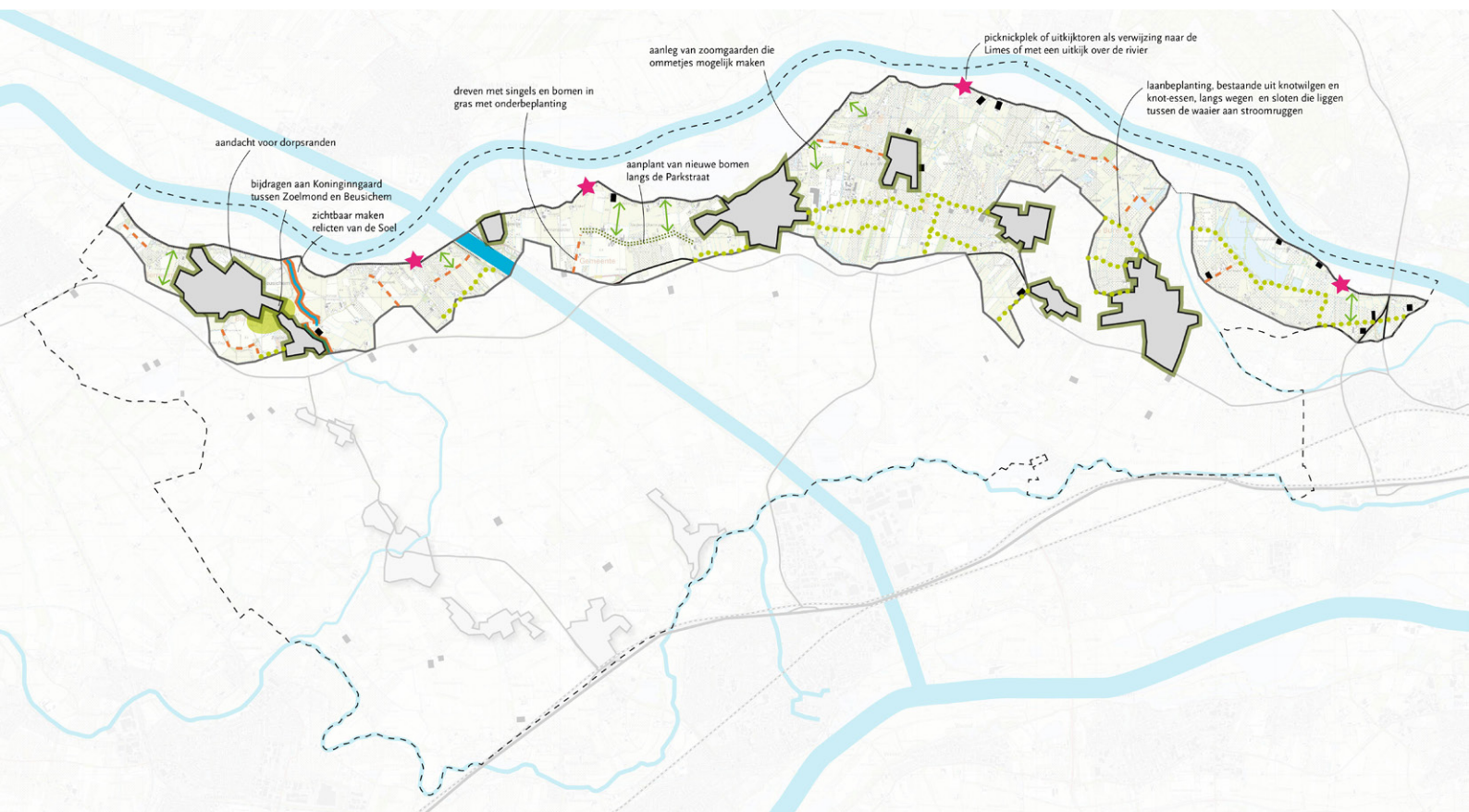
Beoordeling

Het is belangrijk dat een initiatiefnemer in zijn of haar plan ingaat op de argumenten van omwonenden om bepaalde investeringen wel of niet te doen. Dat vraagt een hoge kwaliteit van het buurtgesprek. Deze mag niet gaan over standpunten en meningen, maar over de argumenten die zijn geleverd. Op basis van de ar-

gumenten kan een initiatiefnemer gericht aanpassingen doen. Een initiatiefnemer hoeft niet letterlijk alles over te nemen van het buurtgesprek, er mag gemotiveerd worden afgeweken. Als een ondernemer en zijn buurt het oneens zijn over de te nemen maatregelen, kan de gemeente op basis van alle argumenten de doorslag geven over de plussen.

Het definitieve oordeel over het plan wordt geveld door het college en de raad van de gemeente. Zij worden gevraagd te beoordelen of:

- Het plan voldoet aan de basisvereisten, zoals een bijdrage van 15 à 20 euro per m² uitbreiding;
- De opmerkingen uit de omgevingsdialog zijn betrokken in het plan met een goede onderbouwing;
- Er rekening is gehouden met de andere prioriteiten die de gemeente (in haar beleid of bestemmingsplan) heeft gesteld;
- Het plan bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Gebiedsgerichte ingrediënten voor de oeverwallen van de Lek en Nederrijn.

4. De plussen

De maatschappelijke tegenprestaties kunnen uit meerdere onderdelen bestaan. In deze paragraaf staan de tegenprestaties in algemene zin benoemd. Per gebied kunnen door lokale omstandigheden bepaalde investeringen prioriteit krijgen of juist worden uitgesloten. De maatschappelijke tegenprestaties zijn verdeeld in verschillende categorieën:

- Ruimtelijke kwaliteit. Denk aan landschapselementen, natuurwaarden, beeldkwaliteit en architectuur.
- Milieu en water. Denk daarbij aan maatregelen op het gebied van water, verdroging, luchtkwaliteit en geluidskwaliteit. In deze categorie zit ook het aspect van volksgezondheid verwerkt.
- Dierenwelzijn. Denk aan extra ruimte voor dieren, meer daglicht en weidegang (enkel ruimtelijke ingrepen).

Met de genoemde categorieën wordt aangesloten bij thema's die de provincie Gelderland heeft benoemd waarbinnen gezocht moet worden naar maatschappelijke tegenprestaties. De invulling van de tegenprestaties is regionaal maatwerk. De hieronder weergegeven richtingen voor maatschappelijke tegenprestaties vanuit de verschillende categorieën zijn toegeschre-

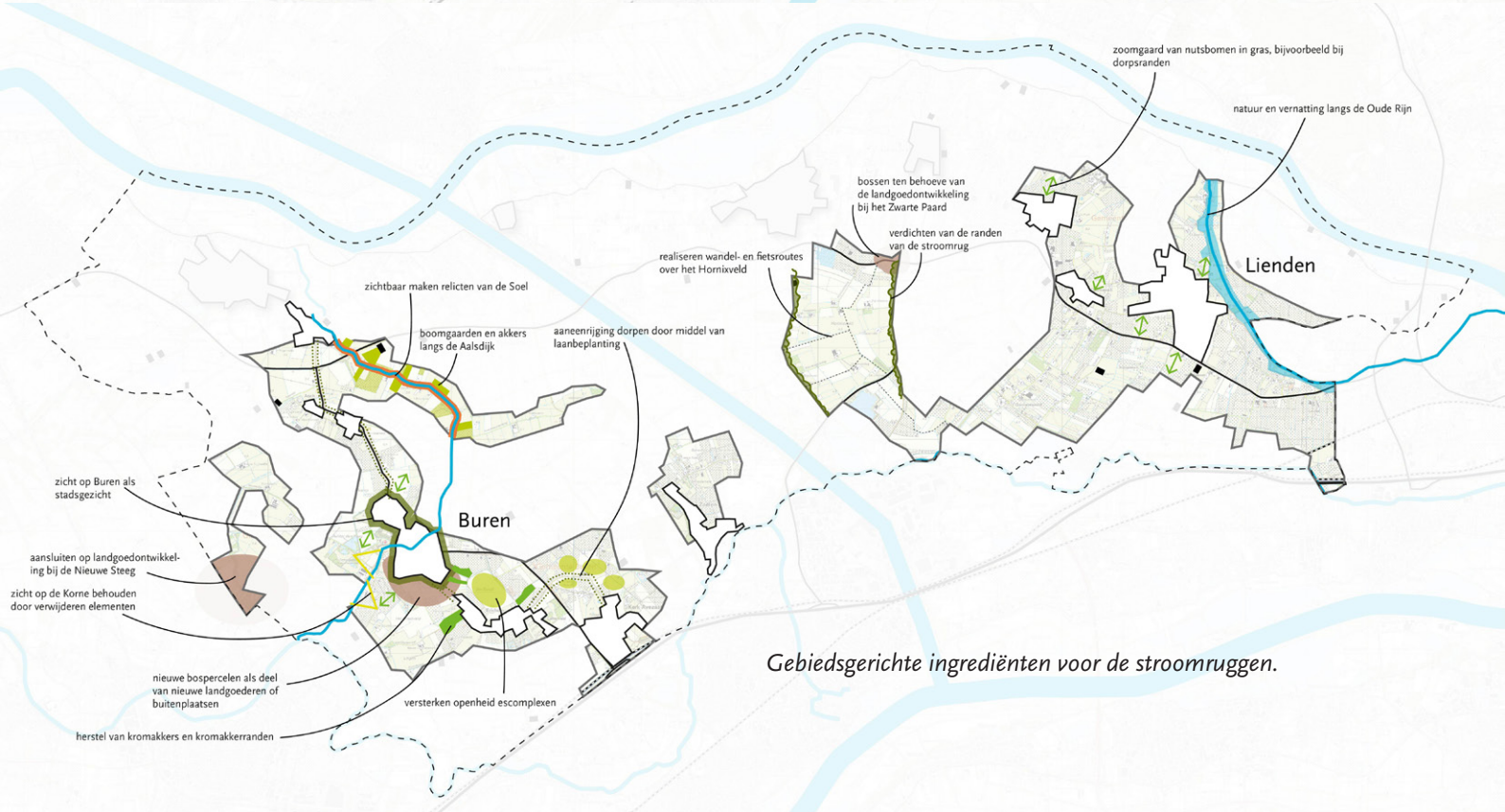
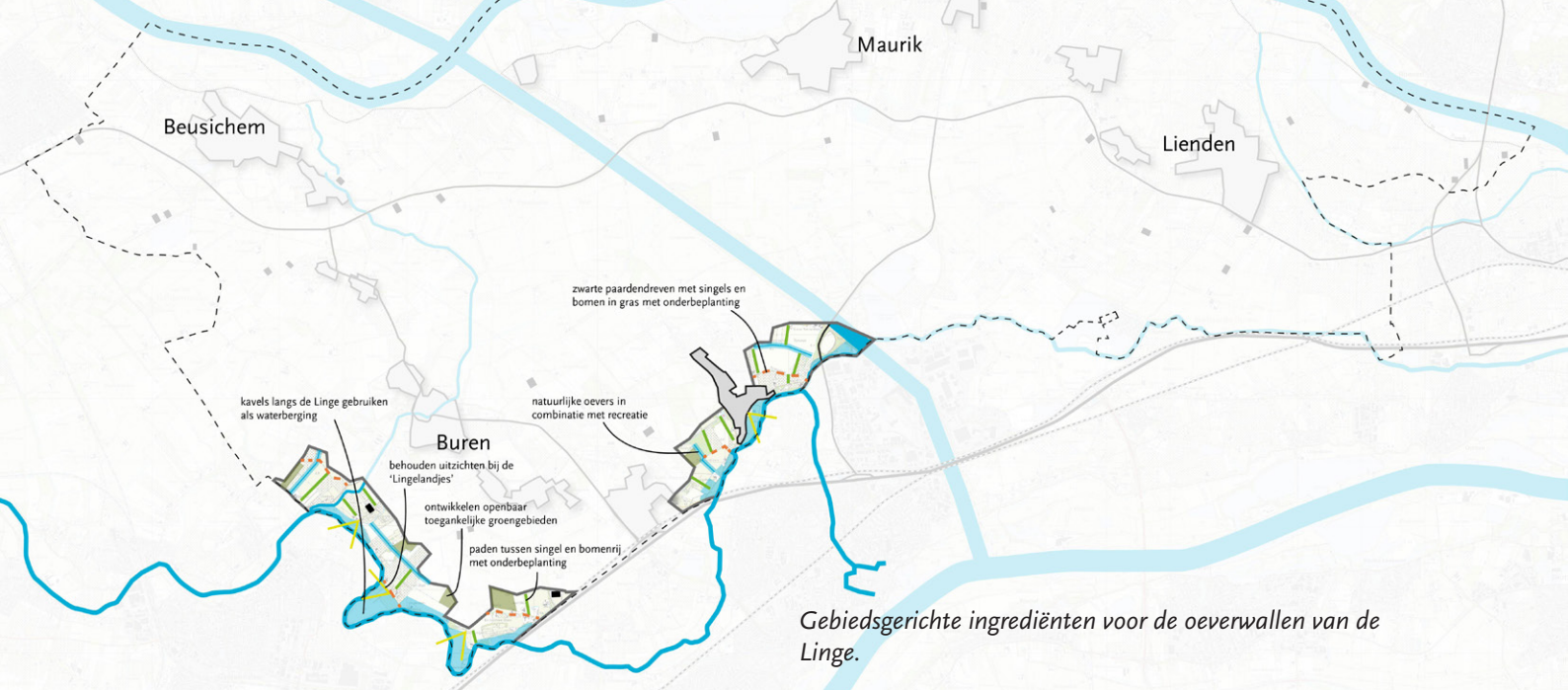
ven naar agrarische bedrijven.

Maatwerk

Naast de mogelijkheden in dit hoofdstuk staan we ook open voor andere plussen, die door een ondernemer en/of zijn omgeving zijn bedacht. We gaan als gemeente graag uit van maatwerk om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Ook kunnen nieuwe technieken naar verloop van tijd tot nieuwe oplossingen leiden.

4.1 Ruimtelijke kwaliteit

In deze paragraaf worden voorbeelden van mogelijke tegenprestaties gegeven, die een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit kunnen opleveren. De lijst met ingrediënten is echter inspirerend bedoeld. De lijst is niet uitputtend en geldt bovendien voor een heel gebied. De situatie kan per locatie aanzienlijk verschillen. Ondersteuning van een landschapsdeskundige kan zinvol zijn om tot de juiste mix aan maatregelen te komen. Er is een onderverdeling gemaakt in natuur en landschap, water, architectuur en erfinrichting, sloop van stallen en beleving.

Natuur en landschap

Gebiedsgerichte ingrediënten voor de oeverwallen van de Lek/Nederrijn:

- Hoogteverschil tussen de oeverwallen en de kommen zichtbaar houden en versterken.
- Aandacht voor de relatie tussen de dijk, rivier en kom.
- Aandacht voor overgangen van dorp naar omgeving.
- Aansluiten bij het kleinschalig landschap met beslotenheid en afwisseling door akkers, laanboom- en fruitteelt, boomgaarden, elzenhagen, slingerende linten met (dijk)bebouwing en bijzondere erfbeplantingen (aansluiten bij gebiedseigen beplanting).
- Bijdragen aan Koninginnegaard tussen Zoelmond en Beusichem.
- Zichtbaar maken relictten van de Soel, het voormalig stroomgebied ligt (deels) in dit gebied.
- Aanplant van nieuwe lindes, paardenkastantjes of notenbomen langs de Parkstraat.
- Dreven met singels en bomen (eik, linde, paardenkastanje, es) in gras met onderbeplanting.
- Zoomgaarden als landschapsversterking. Een zoomgaard is een openbare strook met noten- of fruitbomen die dwars op de linten en de rivierdijk ommetjes mogelijk maken, bijvoorbeeld aan de noord- en westkant van Maurik.
- Picknickplek of uitkijktoren als verwijzing naar de Limes of uitkijkt over de rivier. Klompenpaden aanleggen.
- Laanbeplanting langs wegen die de dorpen verbindt (dit zijn wegen die niet over de oude stroomruggen lopen, maar juist op een wat lagere dijk liggen tussen de waaier aan stroomruggen). Laanbeplanting bestaande uit knotwilgen, knotessen en hoogstamfruit in de slootkant. Langs de kleinere wegen zijn amper wegbeplantingen aanwezig, de beplanting is veelal gekoppeld aan

de erven.

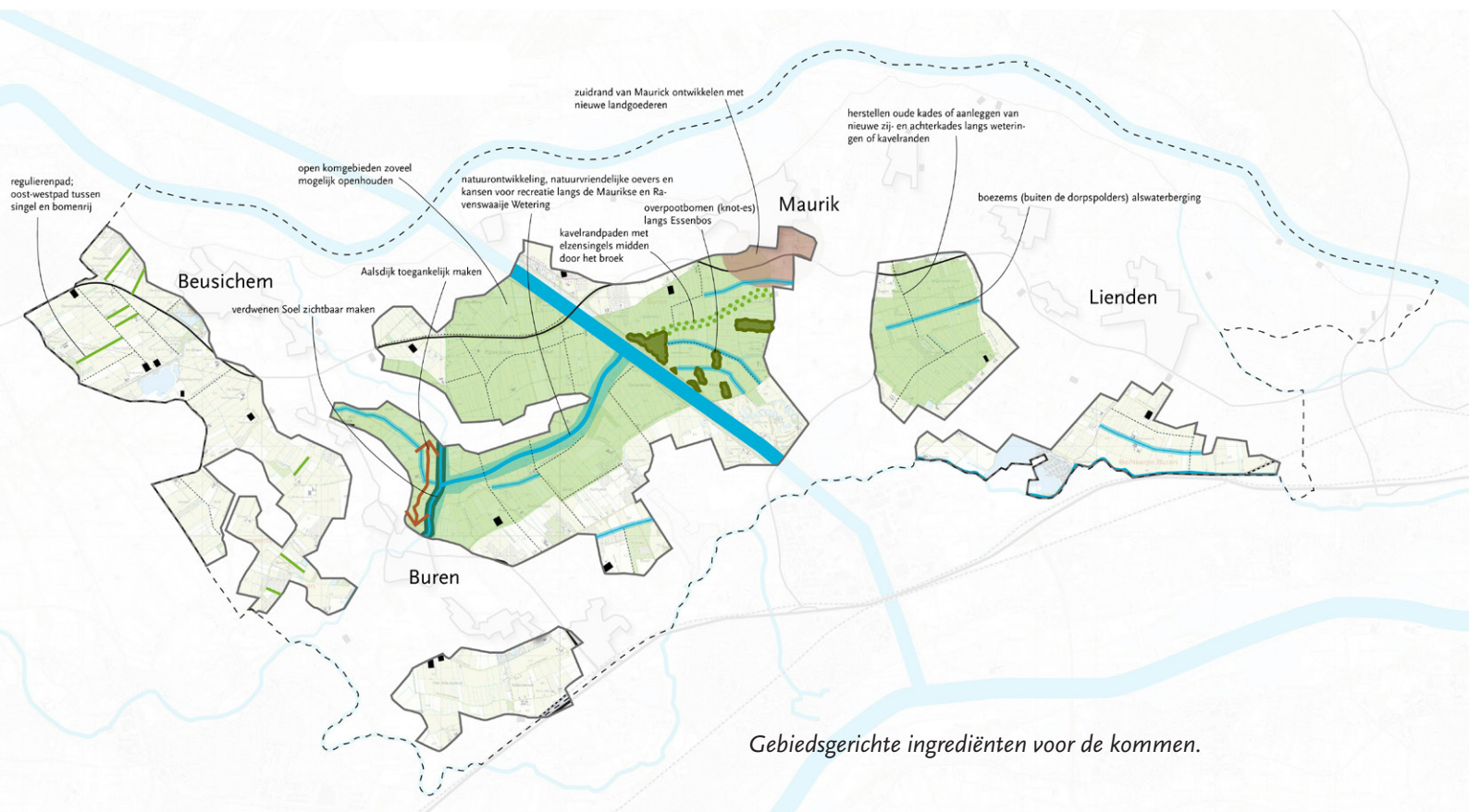
- Verkeersveiligheid op plattelandswegen.

Gebiedsgerichte ingrediënten voor de oeverwallen van de Linge:

- Aansluiten bij het fijnmazige en afwisselende landschap van boomgaarden met boom-en fruitteelt, kleine weides, grienden en natte percelen.
- Aandacht voor de bijzondere zichten op de Linge en de bijzondere dorpsgezichten.
- Aandacht voor bijzondere elementen zoals krommakers, wielen, rabaten en huisterpen.
- Kavels langs de Linge gebruiken als waterberging.
- Paden tussen singel en bomenrij, eventueel met onderbeplanting zoals hondsroos en sleedoorn (aansluiten bij gebiedseigen beplanting).
- Kansen voor (routegebonden) recreatie, waterrecreatie en (kleinschalige) verblijfsrecreatie met daarbij gericht op de beleving van cultuurhistorie of het landschap. Bijdragen aan recreatieve verbindingen tussen Tiel, Maurik en Lienden.
- Aansluiten bij patroon van kavelranden met beplanting aangelegd in het kader van de ruilverkaveling.
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardenkastanje, es) in gras met onderbeplanting.
- Behouden uitzichten bij de 'Lingelandjes'.
- Ontwikkelen openbaar toegankelijke groengebieden.
- Hergebruik van cultuurhistorische objecten zoals landhuizen, molens, kerken, boerderijen.
- Verkeersveiligheid op plattelandswegen.

Gebiedsgerichte ingrediënten voor de oude stroomruggen:

- Oude stroomruggen, zoals het Hornixveld, herkenbaar houden in het landschap ten opzichte van

de kommen. Onderscheid tussen kom en stroomrug versterken, bijvoorbeeld door het gebruik van meer beplanting en fruit- en boomteelt (aansluiten bij gebiedseigen beplanting). Zoals boomgaarden langs de Aalsdijk en akkers.

- Aandacht voor de weidse zichten over de kommen.
- De hoogteverschillen in het landschap zichtbaar houden en versterken als gevolg van de oude rivier.
- Bijdragen aan landgoederen in Zoelen, Beusichem en de landgoedontwikkeling bij de Nieuwe Steeg. Nieuwe bospercelen als deel van nieuwe landgoederen of buitenplaatsen aan zuidrand Buren. Bosjes bij Ommeren verbinden aan de buitens en landgoederen van Echteld en Den Eng
- Ontsluiten cultuurhistorische plekken en relictten zoals het zichtbaar maken van relictten van de Soel, het voormalig stroomgebied ligt (deels) in dit gebied.
- Zicht op Korne behouden door verwijderen elementen.
- Zicht op Buren als stadgezicht.
- Natuur en vernatting langs de Oude Rijn.
- Zoomgaard van nutsbomen in gras bijvoorbeeld langs dorpsrand.
- Aanpakken van missing links in padennetwerk.
- Koppeling natuurontwikkeling aan recreatie.
- Aaneenrijging dorpen door middel van laanbeplanting.
- Verkeersveiligheid op plattelandswegen.

Gebiedsgerichte ingrediënten voor de kommen:

- Overgang tussen oeverwal en kom zichtbaar houden en contrast versterken.
- De komgebieden open houden, aansluiten bij het

grootschalige karakter en de weidsheid.

- Kiezen voor streekeigen beplanting, in de kommen bijvoorbeeld met populierenrijen en essen. De beplanting is voornamelijk gekoppeld aan de wegen. Hiervoor kan het oorspronkelijke ruilverkavelingsplan als inspiratie gebruikt worden.
- Aanleggen van beplanting om de Betuweroute en de snelweg minder op te laten vallen.
- Behouden noord-zuid zichtlijnen over de boezems tussen de polders door.
- Herstellen oude kades of nieuwe zij- en achterkades aanleggen langs weteringen of kavelranden en verbinden van bestaande kades. Op deze kades wandelpaden aanleggen. De kaden deels beplanten met struweelhagen (let op openheid) en enkele picknickplekken langs kades. Bijvoorbeeld een meikade in de berm van de N320, het herstel van het Zeedijkvoetpad, de Heeskampse Kade en De Zeeg en een regulerenpad; oost-westpad tussen singel en bomenrij, met eventueel onderbeplanting.
- Boezems (buiten de dorpspolders) als waterberging.
- Natuurontwikkeling, bijvoorbeeld door middel van natte hooilanden en natuurvriendelijke oevers, en kansen voor recreatie langs de Maurikse en Ravenswaaije Wetering.
- Toegankelijk maken van de Aalsdijk.
- Verdwenen stroompje de Soel zichtbaar maken, bijvoorbeeld door graven 'Soelmeander' (slingervormige poel in hooiland).
- Kavelrandpaden met elzensingels langs de Oostereindweg midden door het Broek.
- Overpootbomen (knot-es) langs Essenbos.
- Zuidrand van Maurik ontwikkelen nieuwe landgoederen.
- Verkeersveiligheid op plattelandswegen.

Ruilverkaveling

De ruilverkaveling in de gemeente Buren is onderdeel van de eerste, in de serie van vier ruilverkavelingen, in het rivierengebied. Dit is de periode: Klasje van Bijhouwer, uit 1947-1951. In alle periodes is de bodemkaart en de geomorfologische kaart sturend geweest in de opbouw van het gebied. De vier periodes zijn verschillend van elkaar doordat er in iedere periode met een andere samenhangende compositie van beplantingen gewerkt is. Het grootste verschil is te merken in de kommen. In de eerste periode, waarvan de gemeente Buren onderdeel van was, zijn de kades van de oude dorpsolders sturend.

Bij het ontginnen van de kom werden er nog geen boerderijen verplaatst naar de kom. De nieuwe boerderijen werden aan de rand van het dorp gebouwd.

Opvallende kenmerken voor deze eerste ruilverkaveling (gericht op de kom):

- Nieuwe boerderijen kregen erfbeplantingen.
- Lintvormige wegbeplantingen langs nieuwe wegen
- Sparen van de eendenkooien.
- Schermen van bomen en struiken als lijnvormige elementen in en aan de rand van de kom.
- Kades zo goed mogelijk behouden.
- De beplanting bestond voornamelijk uit schietwilgen en populieren.

“Een bijzonder element op het landschapsplan voor Mauriksche Wetering - in vergelijking met de andere ontwerpen uit deze periode vormt die wetering zelf.

In deze ruilverkaveling is deze namelijk één van de elementen in de kom die een welhaast parkachtige aankleding hebben gekregen. Ook een rivierduin ten zuiden van het Weteringse Veld (bij het Kroeghoutje) heeft een speciale beplanting gekregen. Die laatste is nog deels aanwezig, maar opgenomen in een veel later aangebrachte doorgaande wegbeplanting.

De beplanting van de Mauriksche Wetering tussen het Kroeghoutje en het Amsterdam-Rijnkanaal is er nog en vormt nu een kathedraal midden in de kom.

Hier kun je ervaren wat een langgerekt populierenweide wisselend van breedte en in combinatie met het water en de oevers van de wetering voor een allure kunnen opleveren. Naast deze speciale elementen zijn ook enkele oude kades van de dorpsolders in de beplanting gezet. In dit ontwerp is dus voor een parkachtige benadering van de kom gekozen.

Die benadering blijkt ook op langere termijn mooie resultaten op te leveren, maar is wel kwetsbaar. Het vereist eigenlijk ook een parkachtig beheer waarbij in de loop der tijd de ontwikkeling van het park steeds bijgestuurd wordt. Wat moet er bijvoorbeeld gebeuren met de kathedraal van populieren langs de wetering.”

Uit: Ruilverkaveling en Rivierland. Geef het rivierlandschap speling voor de volgende vooruitgang! Pagina 56. Van: Bureau Schokland.

Architectuur en erfinrichting

De beoordeling van ruimtelijke kwaliteit van agrarische erven beperkt zich al lang niet meer tot een inpassing ervan. Een mooi erf mag juist gezien worden. Via de architectuur van de bebouwing en de inrichting van het erf kan veel invloed worden uitgeoefend op de uitstraling en inpasbaarheid ervan.

De gemeente Buren beschikt over een welstandnota en het bestemmingsplan buitengebied. Hierin staan enkele basisvereisten waaraan stallen dienen te voldoen. Het betreft eisen aan rooilijnen, dakhellingen en algemene eisen aan het materiaalgebruik.

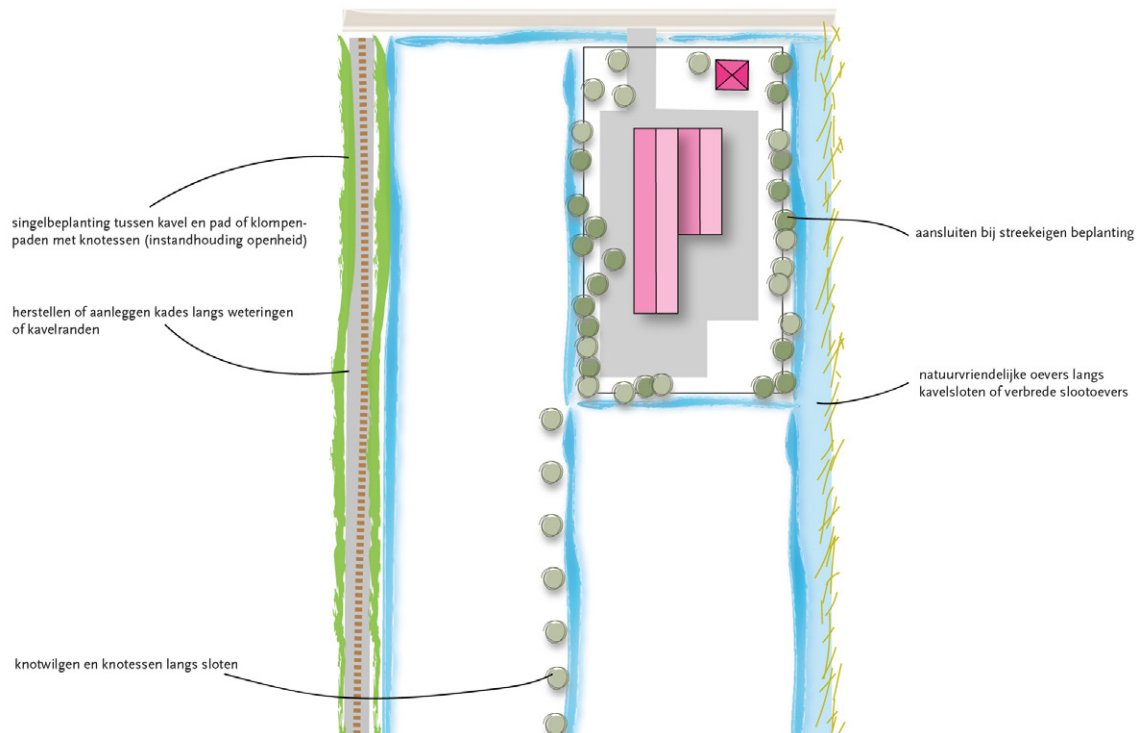
Een fraaie stal is juist mooi om te zien. Daarom heeft de architectuur van een stal en de inrichting van het erf veel invloed op hoe een locatie wordt beleefd.

Wat kan een ondernemer extra doen ten aanzien van architectuur en erfinrichting?

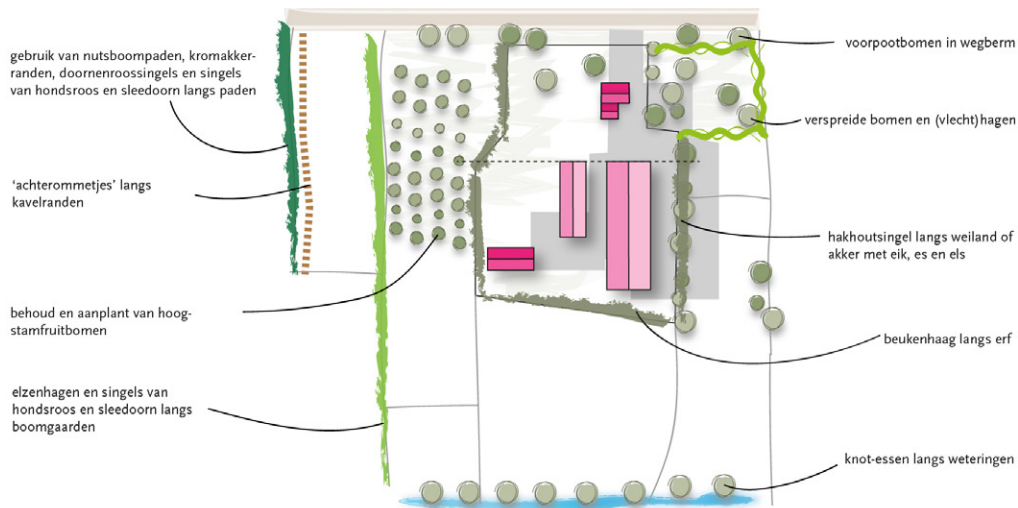
Extra investeringen in architectuur, bouwmaterialen of bouwwijzen zien we als een 'plus'. Bij de bouwmaterialen wordt uitgegaan van investeringen die boven de normale praktische oplossingen uitgaan. Het gaat hierbij echter wel om het totaalplaatje. Dure onderdelen in een standaardstal leveren niet per definitie ruimtelijke kwaliteitswinst op. Als alleen de nieuwe stal een fraaie architectuur kent, maar deze valt juist het minst in het zicht, dan is het effect op de ruimtelijke kwaliteit ook gering. Het gaat bij deze plus dus nadrukkelijk om de combinatie van architectuur, materialisering en de vormgeving van het (hele) erf. In dat geval worden de meerkosten van de investering gerekend als 'plus'. Enkele voorbeelden van stallen met een bijzondere of innovatieve architectuur staan hiernaast.

Enkele voorbeelden van stallen met een bijzondere of innovatieve architectuur.

Ingredienten op erfniveau en rondom erf voor de kom.

Ingredienten op erfniveau en rondom erf voor de oeverwal.

Landschappelijke inpassing erf

Oeverwallen van de Lek en Nederrijn

De erven op de oeverwallen hebben een verschillende oriëntatie en geen hele duidelijke structuur. In de huidige situatie zijn de rooilijnen wisselend en vaak verdwenen. Er is veel beplanting aanwezig langs de weg, op het erf is geen duidelijke structuur. De beplanting is veelsoortig.

Ingrediënten op erfniveau en rondom erf:

- Rijke en veelsoortige boombeplantingen op de omhaagde erven.
- Gebruik van nutsboompaden, kromakkerranden en doornenroosingels, langs een pad.
- Singels van hondsroos en sleedoorn langs paden en boomgaarden.
- Hagen langs boomgaarden van elzenhaag, langs erven van beukenhaag, knot-es langs wetering.
- Hakhoustingel langs weiland of akker met eik, es en els.
- 'Achterommetjes'; wandelpad langs kavelrand naar wetering aan de achterkant van de kavels en over het schouwpad naar een volgend achterommetje.
- Voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes.
- Verspreide fruitbomen en (vlecht)hagen.
- Behoud en aanplant van hoogstamfruitbomen.

Oeverwallen van de Linge

Net als bij de oeverwallen van de Lek en Nederrijn hebben de erven een verschillende oriëntatie en wisselt de structuur van het erf. De erven zijn divers beplant.

Ingrediënten op erfniveau en rondom erf:

- Verspreide fruitbomen en (vlecht)hagen.
- Weide met fruitbomen in Lingemeent.
- Paden tussen singel en bomenrij, eventueel met onderbeplanting (zoals hondsroos en sleedoorn).

Stroomruggen

De erven liggen als kamers in het landschap en hebben daarom een contrast met de meer open stroomruggen. De wegen zijn ook beplant.

Ingrediënten op erfniveau en rondom erf:

- Hagen langs boomgaarden van elzenhaag, langs erven van beukenhaag, knot-es langs wetering.
- Singels van hondsroos en sleedoorn langs paden.
- Verspreide fruitbomen en (vlecht)hagen.
- Rijke en veelsoortige boombeplantingen op de omhaagde erven.
- Nutsboompaden of doornenroosingels langs kavelranden.

Kommen

Een erf in het komgebied heeft in principe een vaste oriëntatie en ligt in de dwarsrichting ten opzichte van de weg. De bijgebouwen staan met elkaar in dezelfde richting en hebben een vaste rooilijn. Het erf is groots en ruim opgezet. Langs de weg is veel beplanting en de erven worden grotendeels ook omsingeld met beplanting en liggen als kamers in het landschap. Tussen het erf en de weg ligt een sloot.

Ingrediënten op erfniveau en rondom erf:

- Knotwilgen en knotessen langs sloten.
- Eventueel singelbeplanting tussen kavel en pad.
- Natuurvriendelijke oevers langs kavelsloten of verbrede slootoevers.
- Klompenpaden met knot-essen.
- Herstellen oude kades of nieuwe zij- en achterkades aanleggen langs weteringen of kavelranden en verbinden van bestaande kades. Op deze kades wandelpaden aanleggen.
- Aansluiten bij streekeigen beplanting zoals populieren, schietwilgen en essen.

Sloop van stallen

De gemeente kan de sloop van oude lege stallen als voorwaarde opnemen voor het uitbreiden van bouwblokken. Daarom zullen we niet alle sloop van stallen als een 'plus' aanmerken. In een aantal gevallen zien we echter een meerwaarde in de sloop van stallen, zoals bij oudere niet-grondgebonden veehouderijbedrijven die een grote variatie aan oude stallen hebben staan en van daaruit steeds verder zijn gaan uitbreiden. Vaak blijken deze oude stallen (die een lage kostprijs kennen omdat ze als geheel zijn afgeschreven) milieutechnisch het minst goed te scoren. Het kan daarom een dubbel positief effect hebben om ze te vervangen (milieu en ruimtelijke kwaliteit). De gemeente kan in zo'n geval de ondernemer vragen (een aantal van) de oudere stallen te slopen. De sloop van de stallen kan in dat geval als een 'plus' worden aangemerkt. Voor het slopen van oude stallen kan de gemeente een bedrag rekenen van €3,- a €5,- per m2 gesloopte stal.

Beleving

Op het gebied van beleving zijn ook verschillende plussen denkbaar. Hierbij kan gedacht worden aan bij-

voorbeeld het aanleggen of verbinden van recreatieve paden zoals wandel-, fiets- en klompenpaden, maar bijvoorbeeld aan een bezichtigingslocatie op het bedrijf, zoals een skybox.

4.2 Milieu en water

Geur: informatie en basisvoorwaarden

Geur kan leiden tot gezondheidseffecten wanneer dit als onaangenaam wordt beschouwd. Het kan leiden tot zowel fysieke als mentale klachten'. Geuroverlast wordt veroorzaakt door bijvoorbeeld de dierenverblijven, mestbassins, mestverwerking, productie en opslag van voer. Veehouderijbedrijven moeten op basis van het 'Besluit Emissiearme Huisvesting' de uitstoot van ammoniak beperken, wat voor een groot deel de geuroverlast veroorzaakt. Het is verplicht om hiervoor minimaal de best beschikbare technieken in te zetten (BBT), waarbij we pleiten voor BBT + of BBT ++. Het wettelijk kader om geurhinder te beperken is het 'Besluit Geurhinder en Veehouderij'. Hierin wordt geregeld wat de maximale geurbelasting op gevoelige functies in de omgeving mag zijn. De geurbelasting wordt berekend in het aantal odeur-units per m2. Bij de beoordeling speelt zowel de geurhinder van individuele bedrijven (voorgrondbelasting) als de cumulatieve belasting (achtergrondconcentraties) een rol. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bebouwde

¹ Geur kan in de leefomgeving hinder veroorzaken en brengt daarom ook gezondheidsrisico's met zich mee. Geurhinder kan leiden tot lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn, misselijkheid, verstoorde ademhaling en verstoorde hartslag. Daarnaast kan geurhinder leiden tot psychische klachten, bijvoorbeeld spanningen, structurele onvrede over het woon- en leefklimaat en vermindering van activiteiten buitenshuis (GGD Gelderland-Zuid).

kommen en het buitengebied. In de geurverordening van de gemeente Buren geldt voor:

- De bebouwde kom een maximale geurbelasting van 4 odeur units (OU/m³).
- Het buitengebied een maximale geurbelasting van 8 odeur units (OU/m³).

In de praktijk kennen veehouderijbedrijven (van voor de geurverordening) soms een hogere belasting. Bij uitbreidingen wordt daar rekening mee gehouden. Dan wordt de salderingsmethode ingezet. Een veehouderij die wil uitbreiden, mag in dat geval de huidige geurbelasting niet vergroten en moet de bestaande overschrijding halveren.

Voorbeeld: een bestaand veehouderijbedrijf, die wil uitbreiden en in de huidige situatie een geurbelasting heeft van 10 odeur units (OU/m³) dient na een uitbreiding de geurbelasting terug te brengen tot 9 odeur units (OU/m³) (de helft van de overschrijding $10-8=2/2=1$ odeur units (OU/m³) eraf).

Wat kan een ondernemer extra doen ten aanzien van geur?

Bij maatregelen aan de bron om de geuroverlast van de veehouderijen te beperken, gaat het vooral om technische maatregelen die als middel dienen om de geurbelasting verder te verlagen dan wettelijk verplicht is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Het aanbrengen van betere luchtwassers (biologische, chemische of gecombineerde). Hierbij is het belangrijk dat ;
- Het afdekken van mestopslag of;
- Het emissiepunt gunstiger leggen ten opzichte van de woonomgeving of;
- De verspreiding van de geur te verbeteren, bijvoor-

Welk type luchtwassers zijn er?

Een luchtwasser wordt gebruikt om de uitstoot van stoffen die het milieu aantasten te verminderen.

Er zijn vier typen luchtwassers:

- Eenvoudige waterwassers.
- Chemische wassers waarin het water is aangezuurd om ammoniak te binden.
- Biologische wassers of biofilters waarin bacteriën de vervuiling afbreken.
- Gecombineerde wassers.

Een gecombineerd luchtwassysteem is een luchtwassysteem dat minimaal 70% van de ammoniak, geur en fijnstof (PM₁₀) uit de ventilatielucht haalt. Vaak worden hier twee of meer wastechnieken gecombineerd. Chemische luchtwassers worden met name gebruikt om ammoniak te verwijderen, maar ze reduceren ook stof en beperken geur. Biologische luchtwassers reduceren met name geur en ammoniak, maar ook naast fijnstof.

beeld door een hoger emissiepunt (schoorsteen). We zien het beperken van de geurbelasting als een plus wanneer de geurbelasting verder wordt beperkt dan wettelijk en volgens de geurverordening verplicht is gesteld. In bovenstaand voorbeeld zou het terugbrengen van de geurbelasting van 9 naar 8 of 7 odeur units (OU/m³) als een plus worden gezien.

In kernrandzones leggen we een prioriteit bij deze plus.

Ammoniak: informatie en basisvoorwaarden

Ammoniak is een stof die vrijkomt uit mest, het uitrijden van mest en in algemene zin vanuit de ventilatie in stallen. Ammoniak beïnvloedt de bodemkwaliteit en het grondwater en zorgt voor een vermindering van de biodiversiteit in natuurgebieden. Ongeveer 30% van de ammoniakuitstoot komt terecht binnen enkele kilometers van het bedrijf. De rest vervliegt over een grotere afstand. Daarom zijn natuurgebieden kwetsbaar voor een concentratie aan veehouderijen. De aanpak van ammoniak verloopt in Nederland via twee sporen, het gebiedsgerichte spoor en het generieke spoor.

Via het gebiedsgerichte spoor worden kwetsbare natuurgebieden beschermd. Op basis van de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV) worden kwetsbare natuurgebieden beschermd. De provincie Gelderland heeft op basis hiervan zogenaamde WAV-gebieden aangewezen. Daarbinnen is uitbreiding van veehouderijen niet mogelijk. Vanuit de natuurbeschermingswetgeving zijn Natura 2000 gebieden aangewezen, die daarmee worden beschermd tegen een uitbreiding van de ammoniakemissie. Omdat een deel van ammoniak vlakbij het bedrijf terecht komt, heeft dat veel gevolgen voor de mogelijkheden van veehouderijen.

Omdat een deel van ammoniak veel verder weg terecht komt, kunnen zelfs Natura 2000 gebieden op grotere afstand invloed hebben op de uitbreidingsmogelijkheden. Een deel van de ammoniakemissie kan worden beperkt door de vaste en vloeibare fractie van de mest van elkaar gescheiden te houden.

Wat kan een ondernemer extra doen ten aanzien van ammoniak?

Om de ammoniakemissie verder te beperken kan een ondernemer nieuwe technieken inzetten, die de ammoniak verder beperken. Omdat bij uitbreidingen de inzet van de best beschikbare technieken (BBT) vaak al verplicht is, is de grootste winst te halen in het upgraden van bestaande stallen. Ook maatregelen aan de bron (de mest) kunnen verbeteringen geven. Maatregelen die als plus gelden:

- Inzet van BBT (+ of ++) in bestaande stallen (met verouderde technieken).
- Realiseren van een scheidingssysteem van de vaste en vloeibare fractie van de mest.

Fijnstof: fijnstof en basisvoorwaarden

Stallucht bevat veel stofdeeltjes. Wageningen University & Research ging op zoek naar de bron van dit stof². Resultaten laten zien dat dat mest en veren de belangrijkste bronnen zijn bij pluimvee. Bij varkens zijn mest en huidschilfers de belangrijkste bronnen. Bij koeien zijn dat mest, stro(oisel) en (ruw)voer.

Fijnstof afkomstig van veehouderijen heeft effecten op de gezondheid van mensen. Sommige mensen

hebben last van kleine stofdeeltjes in de lucht, hetgeen kan leiden tot luchtwegklachten. Ook kunnen er problemen ontstaan door bacteriën (zoönosen) of micro-organismen (endotoxinen) die in de fijnstof zitten. Ook is uit het onderzoek gebleken dat het effect op de gezondheid duidelijk is als er meerdere veehouderijen bij elkaar zitten³.

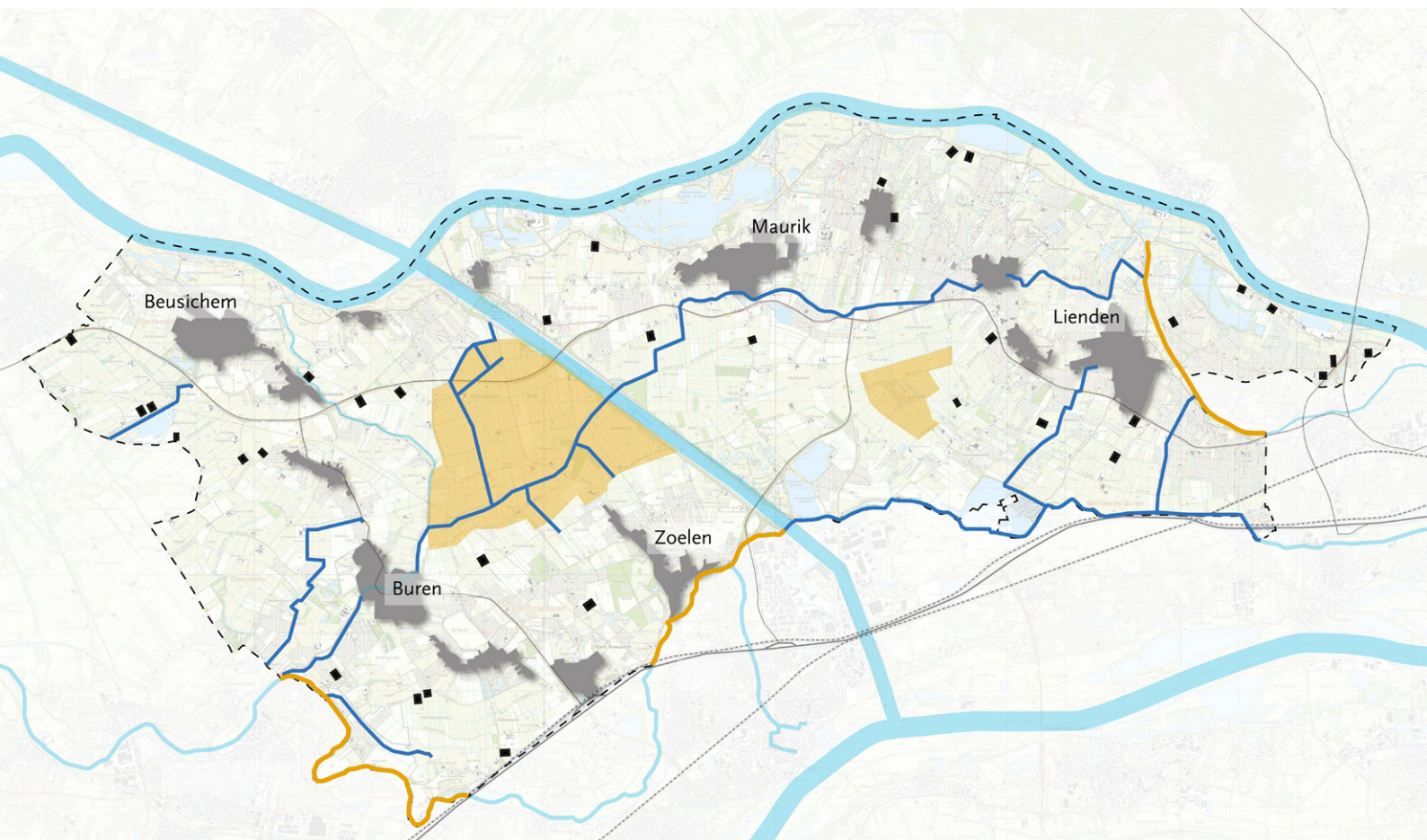
Bij het beoordelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning milieu moet het bevoegd gezag toetsen aan de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer (Wm). De hoeveelheid fijnstof wordt uitgedrukt in PM₁₀. Voor vergunningplichtige bedrijven toetst het bevoegd gezag via de milieuvergunning. Voor niet vergunningplichtige bedrijven geldt het activiteitenbesluit (omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM)). Datzelfde geldt bij de beoordeling voor fijnstof van een veehouderij, die een OBM voor fijnstof nodig heeft.

Vanaf 1 augustus 2015 bestaat het 'besluit emissiearme huisvesting veehouderij' (behv). Hierin staan maximale emissiewaarden voor fijnstof voor nieuwe pluimveestallen en te vervangen of uit te breiden stallen. Deze maximale emissiewaarden voldoen aan de BBT.

Bij een uitbreiding van een veehouderij wordt getoetst op de luchtkwaliteit. Dit gebeurt aan de hand van vaste normen met diersoort en stalsysteem.

² Bron: <https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Fijnstof-en-endotoxinen-uit-stallen.htm>

³ Bron: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/gezondheid/risico-o/vragen-antwoorden/risico-rond/> en het onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO-onderzoek, juli 2016).

- intensieve veehouderijen
- KRW waterlichamen; langs deze watergangen is waterberging of een natuurvriendelijke inrichting van het watersysteem een plus
- watergangen met een HEN/SED status; verbeteringen in het watersysteem gelden als plus
- watergangen binnen dit gebied met een HEN/SED status; verbeteringen in het watersysteem gelden als plus

Projecten vanuit het waterschap om bij te dragen aan de wateropgave in de gemeente. Dit is een momentopname. Bij concrete aanvragen kan bij het waterschap een recentere kaart met mogelijkheden worden opgevraagd. Deels zijn het ook al projecten waar het waterschap mee bezig is, dan kan er op aangesloten worden.

Wat kan een ondernemer extra doen om de uitstoot van fijnstof te verminderen?

Het is mogelijk om de uitstoot van fijnstof verder te verminderen. Grofweg zijn hiervoor twee methoden:

- Voorkomen van de emissie. Deze technieken zijn er op gericht om het strooisel in de stal meer vast te leggen en te voorkomen dat het door de activiteiten van de dieren gaat stuiven. Dit kan bijvoorbeeld door vernevelen. Ook zijn er technieken die stofdeeltjes via ionisatie uit de lucht binden, waardoor ze niet blijven rondwarrelen.
- Zuiveren van de uitgaande lucht. Hiervoor zijn veel verschillende technieken beschikbaar, die er allemaal van uitgaan om de stofdeeltjes via vocht of door zwaartekracht uit de lucht weg te vangen. Een overzicht van bekende technieken is te vinden op: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/stof/technieken-fijnstof/>.

Naast het aanvullen van technieken op de bestaande eisen aan nieuwe stallen, kan een ondernemer een 'plus' realiseren door bestaande stallen te verbeteren.

Bodemverbetering

Een betere bodem is een bodem die veel organische mest bevat, een rijk bodemleven heeft en een positief effect heeft op het klimaat. Een betere bodem kan worden bereikt door gebruik te maken van organische mest. Organische stof in de bodem heeft een positief effect door:

- Een hoger watervasthoudend vermogen, waardoor water minder snel wordt afgevoerd (klimaatbestendig) en de grond beter is bestand tegen droogte.
- Beter vasthouden van stikstof en mineralen, waardoor minder kunstmest nodig is.

- Vastleggen koolstof (CO₂), dat via organische mest kan worden vastgelegd in de bodem.

Het organische stofgehalte wordt mede beïnvloed door ploegen. Door ploegen komen koolstofverbindingen in aanraking met zuurstof, waardoor CO₂ ontstaat. Het klimaatvriendelijke alternatief heeft niet kerende grondbewerking. Niet grondgebonden veehouderijen beschikken meestal niet over veel grond, maar ze kunnen wel organische mest aanbieden aan akkerbouwers. In dat geval ontstaat een lokale of regionale kringloop. We vinden dit een positieve ontwikkeling. Het is echter voor de gemeente nodig om een meetbaar (controleerbaar) instrument te vinden.

Wat kan een ondernemer extra doen ten aanzien van bodemverbetering?

Werken aan bodemverbetering in een lokale of regionale kringloop, waarbij gebruik wordt gemaakt van organische mest. Voor een meetbaar effect van deze maatregel kan een ondernemer een duurzaamheids-certificaat aanvragen. In dat geval zien we dat als een plus.

Water

Water is een belangrijk thema in Rivierenland. En dat belang neemt als gevolg van de klimaatveranderingen nog meer toe. Als gevolg van veranderende weerpatronen zullen we te maken krijgen met pieken in de neerslag met kortere en heviger buien. Daar staan langere perioden van droogte tegenover. Bovendien hebben we door onze ligging tussen de rivieren ook te maken met hogere pieken in de watertoevoer van elders. Omdat regenwater op de meeste plaatsen niet in de bodem infiltreert zullen we altijd moet zorgen voor waterafvoer. Het afkoppelen van regenwater van

Aspecten	Gangbaar	1 ster	2 sterren	3 sterren (en biologisch)
Minimale oppervlakte:				
Zeugen	2,25 m2 per zeug	2,25 m2 per zeug	2,5 m2 per zeug	2,5 m2 per zeug
Kraamhok	3,5 m2	3,8 m2	6,5 m2	7,5 m2
Biggen opfok	0,3 m2 per big	0,4 m2 per big	0,5 m2 per big	0,6 m2 per big
Vleesvarkens	0,8 m2 per vleesvarken	1 m2 per vleesvarken	1,2 m2 per vleesvarken	1,3 m2 per vleesvarken
Overdekte uitloop	x	x	0,70 m2 per vleesvarken 1 m2 per zeug	1m2 per big en vleesvarken 1,9 m2 per zeug
Weidegang	x	x	x	Voor drachtige zeugen

Basiseisen om te voldoen aan een ster, volgens het keurmerk Beter Leven. Bron: beterleven.dierenbescherming.nl.

de riolering is dan belangrijk om te voorkomen dat rioolwaterzuiveringsinstallaties de aanvoer niet meer aankunnen en vervuild water overstorten. Tegelijk kan een versnelde afvoer ervoor zorgen dat we in tijden van droogte vervuild water van buiten moeten inlaten. Daarom zet het waterschap in op maatregelen om water langer in het gebied vast te houden en vertraagd af te voeren. Het waterschap heeft daartoe zelf projecten benoemd, die vallen in de volgende categorieën:

- Realiseren van waterberging of de aanleg van natuurvriendelijke oevers (o.b.v. opgaven uit de Kader Richtlijn Water).
- Verbeteren van de (afval) waterkwaliteit.
- Renovatieprojecten van stuwen en gemalen.

Het afkoppelen van regenwater van de riolering is een verplichting voor ondernemers, die nieuwe bebouwing realiseren.

Wat kan een ondernemer extra doen ten aanzien van de wateropgave?

Een ondernemer kan (als grondeigenaar in het gebied) een bijdrage leveren aan de grote wateropgave die er is. Een 'plus' sluit dan bij voorkeur aan op een actie van het waterschap of een vergelijkbaar project met eenzelfde resultaat. In de afbeelding op pagina 38 staan een aantal projecten, die door het waterschap zijn benoemd. Het betreft voor de gemeente Buren o.a. de volgende mogelijkheden:

- Realiseren van extra waterberging (bovenop de autonomen opgave, bedoeld om water vertraagd af te voeren en ook voor waterbeschikbaarheid in droge perioden.)
- Realiseren van groen/blauwe daken. Dit heeft

behalve een positief effect op de wateropgave ook een positief effect op de energiebehoefte.

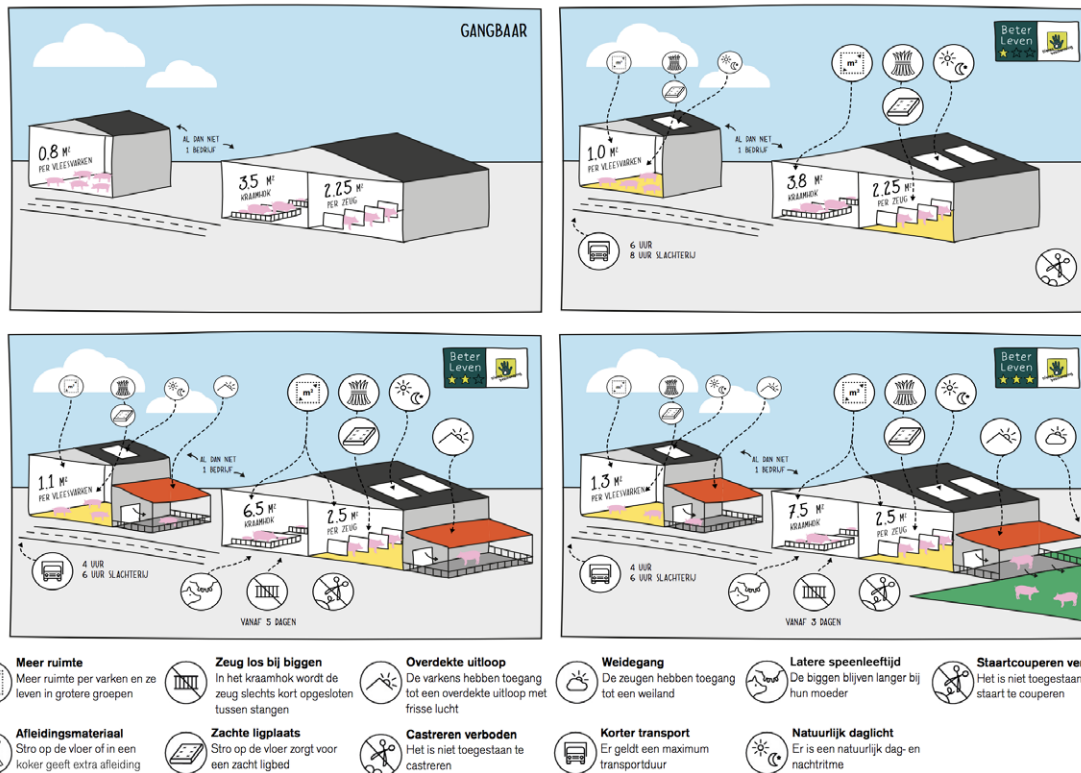
- Verbeteren ecologische inrichting watersysteem (aanleg van natuurvriendelijke oevers of poelen ter verbetering van ecologische kwaliteit watersysteem).
- Verminderen hoeveelheid verhard oppervlak (dit kan ook door bv halfverharding etc. toe te passen waardoor meer water kan infiltreren).
- Verminderen afvalwaterstroom naar riolering (bv door hergebruik water of andere bovenwettelijke maatregelen te treffen).
- Zuivering van eigen afvalwater.
- Verbeteren wateropname van de bodem door grondverbetering (humusgehalte verhogen). Dit geldt voor zandgronden en is in Buren maar zeer beperkt aan de orde.
- Het vergroten van duikers, bijvoorbeeld bij toegang tot percelen. Hiermee wordt de afstroming bevorderd.

4.3 Dierenwelzijn

De gemeente vindt dierenwelzijn van groot belang. Er zijn veel mogelijkheden om het dierenwelzijn te verbeteren. Voor het opnemen van maatregelen op het vlak van dierenwelzijn in het plussenbeleid van Buren hanteren we als randvoorwaarde:

- De maatregelen moet fysiek van aard zijn.
- De maatregelen moeten controleerbaar zijn.

Het aanbrengen van stro in de hokken van varkens verhoogt het dierenwelzijn, maar is voor een ambtenaar van de gemeente moeilijk te controleren. We

Criteria om te voldoen aan een ster, volgens het keurmerk Beter Leven. Bron: beterleven.dierenbescherming.nl. De criteria voor andere dieren is ook op de website te vinden.

maken een uitzondering voor maatregelen die onderdeel zijn van een specifiek keurmerk die door andere instanties wordt gecontroleerd. Daarom sluiten we aan bij bestaande keurmerken om de verbetering van dierenwelzijn te beoordelen. De gemeente Buren kiest ervoor om aan te sluiten bij het 'beter leven' keurmerk van de dierenbescherming.

Het voordeel van het 'beter leven' keurmerk is dat het uit kleinere stappen bestaat, die ook als losse investeringen kunnen worden opgenomen. Daarnaast laten we ons graag inspireren door de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV). De MDV wordt elk jaar geactualiseerd en van de maatregelen die daarin staan is zeker dat ze bovenwettelijk zijn en daadwerkelijk bijdragen aan het dierenwelzijn.

Zoals beschreven in de tabel hierboven dient een ondernemer aan een aantal basiseisen te voldoen bij het realiseren van een varkensstal:

- Per vleesvarken dient er 0,8 m² ruimte te zijn.
- Per zeug dient er 2,25 m² ruimte te zijn.

Voor alle diersoorten is op deze manier een factsheet gemaakt. De overige factsheets zijn te vinden op de website beterleven.dierenbescherming.nl.

Wat kan een ondernemer extra doen binnen het fysieke domein?

Een extra ster in het 'beter leven' keurmerk vraagt van een ondernemer investeringen op 8 tot 11 punten, die het dierenwelzijn kunnen verbeteren. Hierin zitten zowel fysiek-ruimtelijke maatregelen als niet-fysieke maatregelen, zoals de rijtijden, het couperen van staarten of het leggen van stro op de vloeren. Als gemeente zien we het als plus als ondernemers een keurmerk aanvragen voor een extra ster ten opzichte

van een bestaande situatie. Dus als een ondernemer op dit moment een keurmerk heeft voor 1 ster, dan geldt de stap naar een tweede ster als een plus. Dan zien we alle verbeteringen in het dierenwelzijn als een plus.

Een ondernemer kan ook zonder een nieuwe ster, een losse maatregel ten behoeve van het dierenwelzijn invoeren. In dat geval zien we alleen de zichtbare fysiek-ruimtelijke maatregelen als een plus:

- Meer ruimte per dier.
- Daglichttoetreding.
- Overdekte uitloop.
- Weidegang.

Voor wat betreft de afmetingen van deze 'losse' plussen blijven we aansluiten bij de maatvoeringen die in het 'beter leven' keurmerk worden gehanteerd.

Colofon

Gemeente Buren:

Gert-Jan van Rhijn, Lisette Boasson, Gijs Klop,
Roelof de Wit en Marinus van Olderen

LOS stadomland, in opdracht van de gemeente
Buren:

Roelof Goodijk en Loes van Schie

Aan dit document hebben de volgende partijen een
bijdrage geleverd:

LTO Noord, GGD Gelderland-Zuid, GNMF, Stichting
Landschapsbeheer Gelderland, Waterschap
Rivierland, ODR en provincie Gelderland.

Bronnen

Pagina 4: De intensieve veehouderijen in de gemeente Buren. Bron: bestemmingsplan buitengebied gemeente Buren 2009.

Pagina 8: Historische kaart gemeente Buren rond 1900. Bron: topotijdreis.nl.

Pagina 12: Overzicht van grotendeels al het beleid en waardevolle gebieden binnen de gemeente. Bronnen: bestemmingsplan buitengebied gemeente Buren 2009 en provincie Gelderland.

Pagina 14: Landgoed Soelen. Bron: <https://www.rivierenland.nl/rondje-landgoed-soelen>. Eendenkooi. Bron: GoogleMaps. Landgoed Den Eng. Bron: https://www.monumentaltrees.com/nl/nld/gelderland/buren/13977_landgoeddeneng/26880/. Mauriksche Wetering. Bron: GoogleMaps. Bosje aan de Ommerenseveldweg. Bron: GoogleMaps. De Marspolder. Bron: <https://www.rivierenland.nl/marspolder-lienden>.

Pagina 15: Cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Bron: bestemmingsplan buitengebied gemeente Buren 2009.

Pagina 21: Uitsluitingsgebieden in beeld. Bronnen: bestemmingsplan buitengebied gemeente Buren 2009 en provincie Gelderland.

Pagina 22,24 en 26: Gebiedsgerichte ingrediënten. LOP uit 2012.

Pagina 29: Potdeksel stal. Bron: <http://www.bouwbedrijfswimtop.nl/referenties/agrarisch/agrarische-bouw/rundveestal-potdeksel>. Houten stal. Bron: <http://www.hoogeslagbouw.nl/referenties>. Stal met overstek. Bron: <https://nl.pinterest.com/source/hekospanten.nl>.

Pagina 36: Projecten vanuit het waterschap om bij te dragen aan de wateropgave in de gemeente. Bron: Renovatieprogramma stuwen en gemalen, Waterschap Rivierenland.

LOS stadomland B.V.

Reutsedijk 9

5264 PC te Vught

Tel: 073 - 7113770

info@losstadomland.nl

www.losstadomland.nl

Gemeente Buren | **plussenbeleid**

Factsheet 9. Veehouderijen en omgeving

1. Gezondheidseffecten

De gezondheidsrisico's voor omwonenden van veehouderijen hangen samen met fijn stof (PM₁₀), endotoxinen (celwandbestanddelen van bepaalde bacteriën) en geur. Van vee-gerelateerd fijn stof en endotoxinen is bekend dat deze tot gezondheidseffecten kunnen leiden zoals luchtwegklachten. Geurbelasting kan leiden tot (ernstige) hinder en andere gezondheidsklachten zoals misselijkheid en hoofdpijn. Het risico op het optreden van deze effecten wordt voorkomen door het beheersen van de emissies van deze factoren.

Veehouderijen zijn tevens een bron van infectieziekten van dieren die besmettelijk zijn voor de mens. Dit worden zoönosen genoemd. Het risico van zoönosen is echter een ander soort risico omdat het moeilijk voorspelbaar is en omdat het risico niet is uit te drukken in getallen. Er moet vooral gestreefd worden naar risicobeheersing door het minimaliseren en monitoren van de infectiedruk. Aangetoonde relaties tussen veehouderij en volksgezondheid zijn:

- In vee-dichte gebieden komt meer longontsteking voor;
- In vee-dichte gebieden hebben COPD patiënten vaker en ernstiger gezondheidsproblemen;
- In vee-dichte gebieden komt minder astma voor.

2. Indicatoren

De best beschikbare indicatoren voor de verwachte gezondheidseffecten van veehouderijen zijn:

- De afstand van woningen en gevoelige functies tot de veehouderij;
- Geur;
- Agrarische fijnstof (PM₁₀).

Op basis van de op dit moment (mei 2016) bekende publicaties en onderzoeken adviseert de GGD dat binnen een straal van 250 meter het voorzorgsprincipe leidend zou moeten zijn ¹. Dit betekent bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen bouwen én geen gevoelige bestemmingen binnen 250 meter van intensieve veehouderijen bouwen. Er zijn binnen deze afstand hogere concentraties fijn stof, endotoxinen en vee-specifieke MRSA-bacteriën gemeten met mogelijk negatieve gezondheidseffecten (Infoblad, Nijdam 2011). Over het algemeen geldt: hoe groter de afstand tussen een veehouderij en een gevoelig object hoe beter.

Het effect op gezondheid als gevolg van fijnstof (PM₁₀) wordt reeds bepaald volgens factsheet 5. Dit wordt hier verder niet meegenomen.

Voor geur wordt in de Nederlandse wetgeving verschil gemaakt tussen stedelijk en landelijk gebied, dit heeft te maken met de perceptie van de omgeving. Bij woonfuncties achten we meer dan 12% geurhinder onacceptabel; bij gemengde functies zijn hogere geurpercentages denkbaar, maar hoger dan 20% geurhinder is onacceptabel. Dit geldt voor zowel de voorgrond- (individueel bedrijf), als ook voor de achtergrondbelasting (cumulatief). Dit betekent een maximale achtergrondconcentratie in de bebouwde kom van 5 Odour Units (OU)/m³ en een maximale achtergrondconcentratie in agrarisch gebied van 10 OU/m³ voor alle diertypen. Geurconcentraties zijn niet in een gemeenschappelijke database beschikbaar. Berekeningen worden over het algemeen per vergunning gedaan.

¹ In het milieubeleid wordt het voorzorgsprincipe vaak als volgt uitgelegd: als er een ingreep plaatsvindt of plaats gaat vinden waarvoor sterke aanwijzingen bestaan dat deze ernstige effecten heeft op het milieu, moeten maatregelen volgen ook al is er nog sprake van wetenschappelijke onzekerheid.

Tenslotte is voor de geurhinder in veel gevallen de afstand tot intensieve veehouderijen een goede maat. Om overlap in de beoordeling te voorkomen, wordt daarom alleen uitgegaan van het afstandscriterium zoals hiervoor beschreven.

3. Data

De afstand tot veehouderijen wordt inzichtelijk gemaakt op de website van de provincie Gelderland bij kaarten onder het thema Gezondheid

(<http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/gezondheidswijzer>). Voor deze kaart is een selectie gemaakt van alle niet-grondgebonden veehouderijen. Melkveehouderijen zijn hier derhalve buiten gelaten omdat voor deze bedrijven zowel geur als de verspreiding van dierziekten nagenoeg niet relevant zijn.

Van de niet-grondgebonden veehouderijen zijn alleen bedrijven geselecteerd met 20 diereenheden of meer. Bedrijven met minder diereenheden zijn over het algemeen te klein om enige hinder in of risico voor de omgeving op te leveren.

4. Richtinggevende ambitie

De minimale richtinggevende ambitie van de provincie is dat er geen toename van woonbebouwing of andere gevoelige bestemmingen binnen 250 m afstand tot veehouderijen plaatsvindt. De hoogste ambitie is dat dit niet binnen 500 m gebeurt. Verdubbeling van het afstandscriterium moet leiden tot meer zekerheid en een grotere toekomstbestendigheid voor gevoelige functies.

5. Score bepalen

Aan de hand van de kaart kan worden afgelezen of woonbebouwing (zijnde geen bedrijfswoningen) binnen de aangegeven afstanden aanwezig is. Als een woning wordt doorsneden door een 250 m contour kan deze tot de categorie 0 worden gerekend.

<100	100 - 240	240-260 m	260 – 500 m	>500 m
-2	-1	0	1	2

6. Mogelijkheden en voorbeelden voor gezonde inrichting van de leefomgeving

- Gesloten stalsystemen, in combinatie met adequate afzuiging, hebben de voorkeur in gebieden waar ook bewoning plaatsvindt. De open stallen hebben dan weer de voorkeur boven de uitloopstallen;
- Bij korte afstand tussen veehouderij en bewoning is het extra belangrijk dat goede hygiënemaatregelen en uitstoot-beperkende maatregelen worden toegepast;
- Neem in vergunningen de verplichting op om ALARA/BBT² toe te passen, in plaats van het vergunnen volgens milieurecht en normopvulling toe te staan.

7. Meer informatie

- Provincie Gelderland: Plussenbeleid;
- Lokale GGD;
- Kenniscentrum Infomil: <http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/gezondheiddd>

² ALARA = As Low As Reasonably Achievable. BBT = Beste Beschikbare Technieken

Voorbespreking I

Dossiernummer	706
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 april 2019
Agendapunt	1.5
Omschrijving	Verzelfstandiging Burense Voetbalverenigingen (BVV): 21.45 - 22.15 uur
Organisatieonderdeel	Team Beheer
Eigenaar	Rutten, K.
Portefeuillehouder	D.J. Russchen

Bijlagen
Raadsvoorstel D.026741 Verzelfstandiging Burense Voetbalverenigingen (BVV)
Raadsbesluit D.026738 Verzelfstandiging Burense Voetbalverenigingen (BVV)
Bijlage 1 -Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen
Bijlage 2 -Overzicht van de aantallen leden en teams van alle acht voetbalverenigingen in de gemeente
Bijlage 3 -Vitale sportverenigingen
Bijlage 4 Brief en notitie van BVV van 21 december 2017
Bijlage 4.1 -Notitie overleg Burense voetbalverenigingen (sept 2015)
Bijlage 4.2 -Model renovatieschema
Bijlage 4.3 -Concept onderhouds- en beheerrichtlijn 'norm'velden

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	12 februari 2019
Collegevergadering	5 maart 2019
Collegevergadering	12 maart 2019
Agendacommissie	21 maart 2019
Voorbespreking I	2 april 2019
Raadsvergadering	16 april 2019

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de verzelfstandiging van de acht Burense voetbalverenigingen (BVV) op basis van het afsprakenkader op pagina 11 van de bij dit besluit als bijlage 1 gevoegde "Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen".
2. Jaarlijks een bedrag van € 164.000,- beschikbaar te stellen aan de BVV voor renovaties en onderhoud van de sportvelden (€ 140.000) en structureel groenonderhoud (€ 24.000).
 - a. Voor € 140.000 is dekking aanwezig in de meerjarenbegroting 2019-2022. De dekking van € 24.000 te betrekken bij de kadernota 2020.
3. Incidenteel een bedrag van € 110.000, - beschikbaar te stellen aan de BVV voor opstartkosten van de koepel en KIWA-inspecties (€ 60.000) en wegwerken achterstallig onderhoud (€ 50.000).
 - a. de eenmalige kosten van € 110.000,- te dekken uit de reserve 'Maatschappelijke investeringen'. Na deze onttrekking de reserve op te heffen.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
16 april 2019	D.026741 Z.009115

Voorstel ingebracht door J. Marringa / H. Helderton
Portefeuillehouder D.J. Russchen
Begrotingsprogramma en Inwonerszaken en Ruimte
taakveld 'Sportbeleid en activering' en 'Sportaccommodaties'

Onderwerp **Verzelfstandiging Burense
voetbalverenigingen (BVV)**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de verzelfstandiging van de acht Burense voetbalverenigingen (BVV) op basis van het afsprakenkader op pagina 11 van de bij dit besluit als bijlage 1 gevoegde "Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen".
2. Jaarlijks een bedrag van € 164.000,- beschikbaar te stellen aan de BVV voor renovaties en onderhoud van de sportvelden (€ 140.000) en structureel groenonderhoud (€ 24.000).
 - a. Voor € 140.000 is dekking aanwezig in de meerjarenbegroting 2019-2022. De dekking van € 24.000 te betrekken bij de kadernota 2020.
3. Incidenteel een bedrag van € 110.000, - beschikbaar te stellen aan de BVV voor opstartkosten van de koepel en KIWA-inspecties (€ 60.000) en wegwerken achterstallig onderhoud (€ 50.000).
 - a. de eenmalige kosten van € 110.000,- te dekken uit de reserve 'Maatschappelijke investeringen'. Na deze onttrekking de reserve op te heffen.

Samenvatting van het voorstel

De raad wordt voorgesteld in te stemmen met het afsprakenkader om te komen tot verzelfstandiging van de acht Burense voetbalverenigingen. Het betreft niet alleen afspraken op het gebied van renovatie, beheer en onderhoud van alle voetbalvelden in de gemeente Buren maar ook afspraken met de koepel om te investeren in maatschappelijke activiteiten, het bevorderen van de vitaliteit en ontwikkeling naar open verenigingen. Zodra de raad heeft ingestemd met het afsprakenkader, zullen partijen dit contractueel met elkaar vastleggen voor de periode van 20 jaar.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

De voetbalvelden van de acht Burense voetbalverenigingen (BVV) zijn in eigendom van de gemeente. De gemeente is vanuit die rol verantwoordelijk voor het groot en klein onderhoud van de sportvelden. In 2010 is besloten om de subsidie voor het onderhoud van de velden gefaseerd af te bouwen en aan de voetbalverenigingen over te laten. Vanaf 2015 is jaarlijks een bedrag beschikbaar voor renovatie van één voetbalveld per jaar.

Eind 2017 leverde de BVV een rapport in bij de gemeente over de verzelfstandiging. Het rapport is een resultaat van intensieve samenwerking tussen de clubs en de gemeente en geeft een goed beeld van de vitaliteit van de verenigingen en de accommodaties. In het coalitieakkoord is tenslotte bevestigd dat de gemeente graag wil meewerken aan de oprichting van de BVV.

Het proces tot verzelfstandiging is in goed overleg met de voetbalverenigingen gegaan. De lange periode om tot dit besluit te komen kent z'n oorzaak in de tijd om met alle voetbalverenigingen en de

gemeente gezamenlijk tot een evenwichtig besluit te komen. Met het onderhavige raadsvoorstel kan dit langlopende proces, naar tevredenheid van alle betrokken partijen, worden afgerond.

In de bijgevoegde notitie wordt uitgebreid ingegaan op de argumenten voor de verzelfstandiging van de BVV.

De gemeente is grondeigenaar en volgens de wet betekent dat ook dat je eigenaar bent of wordt van zaken die aan de grond aard- en nagelvast worden verbonden. Daarmee zouden eigenaarsverplichtingen en de aansprakelijkheid bij de gemeente blijven, terwijl dat niet de bedoeling is. Bij de uitwerking van het afsprakenkader wordt juridisch geregeld dat er geen sprake zal zijn van situaties waarin de gemeente aansprakelijk is voor kosten en schade door natrekking.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Gemeentelijke doelstellingen zijn:

- verzelfstandigen van de acht Burense voetbalverenigingen;
- behalen van efficiencyvoordelen op ambtelijk en bestuurlijk niveau;
- bestuurlijke continuïteit (weg van incidentenpolitiek);
- bevorderen vitaliteit en maatschappelijke activiteiten;
- bevorderen van 'open' verenigingen waar alle inwoners van kunnen profiteren;
- bevorderen zelfredzaamheid van de betrokken verenigingen.

Beoogde effecten zijn:

- één contractpartij, zijnde de BVV in plaats van contracten met alle acht individuele voetbalverenigingen;
- vitale en open sportverenigingen;
- goed onderhouden sportcomplexen;
- goed onderhouden voetbalvelden.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

In het contract dat tussen partijen wordt gesloten, zal uiteraard worden getracht de risico's voor de gemeente tot een minimum te beperken. Als op enig moment in de praktijk blijkt dat de koepel niet goed functioneert, moet de gemeente de mogelijkheid hebben om bij te sturen. Indien een of meerdere individuele verenigingen zich op enig moment terugtrekken uit de koepel, hoeven ze niet meer op steun van de gemeente te rekenen.

4. Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?

Indien de raad besluit om niet in te stemmen met het bereikte onderhandelingsresultaat gaat de verzelfstandiging niet door. De gemeente krijgt dan weer te maken met acht verschillende voetbalverenigingen met wie op individuele basis afspraken gemaakt moeten worden. Dit zal mogelijk weer leiden tot verstoring van de bestuurlijke planning en individuele verzoeken tot onderhoud- en renovatiebijdragen aan de raad. Verder zal het vertrouwen bij alle direct en indirect betrokkenen worden geschaad.

5. Is het een begrotingswijziging?

Ja. Zie begrotingswijziging 2019, nummer 5

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Er is na een lang voorbereidingsproces uiteindelijk overeenstemming bereikt met de BVV over een afsprakenkader dat na uw raadsbesluit zal worden uitgewerkt in een contract. De BVV neemt een flink aantal verantwoordelijkheden, taken en (financiële) risico's van de gemeente over. Naar verwachting zal dit ook leiden tot een meer planmatige uitvoering van gemeentelijke taken. Er was de afgelopen 10 jaar namelijk regelmatig discussie over het onderhoud en renovatie van de voetbalvelden in de gemeente. De Burense voetbalverenigingen zijn het unaniem eens over deze stap. De nieuwe manier van samenwerken tussen gemeente en BVV past bovendien geheel in de landelijke trend waarbij overheden ruimte geven aan inwoners en verenigingen voor initiatieven om gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren.

Nadere uitwerking en formalisering vindt plaats door middel van een contract tussen de gemeente en de koepel nadat de raad heeft ingestemd met het afsprakenkader in de bijgevoegde notitie.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Effectmeting

- één contractpartij, zijnde de koepel in plaats van contracten met alle acht individuele voetbalverenigingen;
- vitale en open sportverenigingen, een en ander te formaliseren in een contract;
- goed onderhouden sportcomplexen te controleren door 1-jaarlijkse schouwingen;
- goed onderhouden voetbalvelden te controleren door 4-jaarlijkse KIWA-keuringen.

Planning

- Oprichten koepel: na besluitvorming raad / 2^e kwartaal 2019.
- Contractvorming tussen gemeente en de koepel: 2^e kwartaal 2019.

Evaluatie

Iedere 4 jaar zal een KIWA-inspectie worden uitgevoerd van alle voetbalvelden en wordt de onderhoudstoestand vastgesteld. Zo nodig wordt de koepel gesommeerd het onderhoud beter uit te voeren en zo nodig wordt het renovatieschema en –bijdrage opnieuw vastgesteld.

8. Financiën

Beslispunt 2

In de meerjarenbegroting van de gemeente is binnen taakveld Sportaccommodaties jaarlijks € 140.000,-- geraamd voor renovaties van de sportvelden. Daarnaast is structureel € 24.000,- nodig voor groenonderhoud op de sportvelden.

We stellen voor deze kosten op te nemen in Kadernota 2020 en de dekking te betrekken bij het vaststellen van deze Kadernota in juli 2019.

N.b.: voor dit jaar (2019) proberen we het bedrag binnen de bestaande budgetten op te lossen. Mocht later dit jaar blijken dat dit niet lukt dan volgt een melding in een tweemaandsrapportage.

Beslispunt 3

Op grond van het voorgestelde kader zijn de navolgende extra financiële mutaties noodzakelijk:

- Incidenteel € 60.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van opstartkosten van de koepel en vergoeding voor KIWA-inspecties en daaruit voortvloeiende herstelacties;
- Incidenteel € 10.000,- de eerste 5 jaar na oprichting koepel voor wegwerken achterstallig onderhoud.

We stellen voor deze extra kosten te onttrekken uit de reserve Maatschappelijke investeringen (stand per 31-12-2018 € 110.000,-).

Overigens

In de meerjarenbegroting van de gemeente is binnen taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreaties jaarlijks € 16.500,-- geraamd voor onderhoud aan bomen op de sportcomplexen.

Thans betalen de voetbalverenigingen, met uitzondering van MEC'07¹, geen huur noch zijn huurinkomsten geraamd in de begroting. In de toekomst betalen de verenigingen/de koepel ook geen huur omdat daar tegenover staat dat zal worden voldaan aan –nader uit te werken- eisen van vitaliteit. Er is derhalve geen sprake van een nadelig of voordelig begrotingseffect.

Alle bedragen zijn inclusief eventuele kostprijsverhogende BTW, c.q. het fiscale en/of BTW-risico ligt bij de koepel.

9. Communicatie

- Rechtstreeks met de vertegenwoordiging van de koepel.
- Via de koepel met de acht individuele voetbalverenigingen.
- Via de gemeenterubriek en social media.

10. Burgerparticipatie

¹ Hier staat tegenover dat de gemeente, in tegenstelling tot de andere verenigingen, bepaalde onderhoudsverplichtingen heeft bij MEC'07. Per saldo neutraal.

Op initiatief van de acht individuele voetbalverenigingen en hun leden (inwoners van de gemeente) zijn we gezamenlijk dit traject gestart. Er is gedurende het proces voorafgaand aan de totstandkoming van dit raadsvoorstel zeer constructief samengewerkt tussen de gemeente en de vertegenwoordigers van de BVV en hun achterban. Er is reeds gedurende een lange periode en met name het afgelopen half jaar door partijen veel tijd en (positieve) energie gestoken in het traject van de verzelfstandiging.

11. Deregulering

Deregulering is niet aan de orde omdat geen sprake is van verhoging of verlaging van de regeldruk bij inwoners.

12. Achtergrondinformatie

Uitgebreide achtergrondinformatie is opgenomen in de Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen (bijlage 1).

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Bijlage 1 -Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen
- Bijlage 2 -Overzicht van aantal leden en teams van alle acht voetbalverenigingen
- Bijlage 3 -Informatie over de 'vitale sportvereniging'

Inlichtingen bij:

Naam J. Marringa / H. Helderton
Team Beleid / Beheer

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
16 april 2019	[nummer voorstel]	D.026738 Z.009115

Onderwerp **Verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen (BVV)**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 12 maart 2019;

besluit:

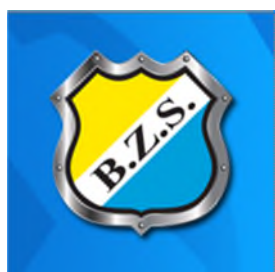
1. In te stemmen met de verzelfstandiging van de acht Burense voetbalverenigingen (BVV) op basis van het afsprakenkader op pagina 11 van de bij dit besluit als bijlage 1 gevoegde "Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen".
2. Jaarlijks een bedrag van € 164.000,- beschikbaar te stellen aan de BVV voor renovaties en onderhoud van de sportvelden (€ 140.000) en structureel groenonderhoud (€ 24.000).
 - a. Voor € 140.000 is dekking aanwezig in de meerjarenbegroting 2019-2022. De dekking van € 24.000 te betrekken bij de kadernota 2020.
3. Incidenteel een bedrag van € 110.000, - beschikbaar te stellen aan de BVV voor opstartkosten van de koepel en KIWA-inspecties (€ 60.000) en wegwerken achterstallig onderhoud (€ 50.000).
 - a. de eenmalige kosten van € 110.000,- te dekken uit de reserve 'Maatschappelijke investeringen'. Na deze onttrekking de reserve op te heffen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier, De voorzitter,

G. van Droffelaar J.A. de Boer MSc

Notitie verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen (BVV)

Datum: maart 2019

Bijzonderheden: deze notitie is een coproductie van de BVV en de gemeente.

Inhoudsopgave

Doel notitie	3
Aanleiding en inleiding	3
Samenwerkingsvorm en overeengekomen afspraken	4
Behaalde resultaten	5
Belangrijke projecten	6
Besluitvormingsproces	7
Consequenties van het besluit tot verzelfstandiging BVV	8
Afsprakenkader	11
Financiële dekking	11

Doel notitie

Deze notitie is bedoeld om de raad mee te nemen in de ontwikkelingen die er zijn geweest bij de totstandkoming van de samenwerking tussen de gemeente en de koepel, de financiële en maatschappelijke effecten en de besluitvorming.

Aanleiding en inleiding

Ontstaan samenwerking acht Burense voetbalverenigingen (december 2010)

De gemeente heeft in november 2010 kenbaar gemaakt dat in het kader van de Toekomstbestendige begroting de onderhoudsbijdrage velden en subsidies met ingang van 01 januari 2012 zou worden geschrapt. Als gevolg hiervan hebben de acht Burense voetbalverenigingen vanaf december 2010 onderling en soms in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de gemeente frequent en regelmatig contact gehad, waarbij is onderzocht hoe door gezamenlijk optreden en uitwisseling van kennis en ervaring het effect van de voorgenomen bezuinigingen kon worden opgevangen.

Intentieverklaring tot samenwerking (eind 2011)

Nadat de eerste resultaten van het gezamenlijk optreden werden geboekt (in de raad van 12 april 2011 is bepaald dat een evenredig afbouw van de onderhoudsbijdrage over de jaren 2012 t/m 2014 dient plaats te vinden), werd eind 2011 door de voorzitters van de acht Burense voetbalverenigingen een intentieverklaring tot samenwerking ondertekend. Middels deze verklaring onderschreven de acht Burense voetbalverenigingen de intentie om zich gezamenlijk in te zetten voor het realiseren van een structurele vorm van samenwerking met als doel om d.m.v. het realiseren van gezamenlijke kostenbesparingen en/of opbrengst verhogingen uiteindelijk het effect van de volledige afbouw van de onderhoudsbijdrage (na 1 januari 2015) op te kunnen vangen. Hierbij dient uitdrukkelijk te worden vermeld dat de intentieverklaring niet tot doel had om fusies met elkaar te onderzoeken en/of aan te gaan. Bij de het aangaan van de intentie tot samenwerking was het doel van de acht Burense voetbalverenigingen om deze vorm van samenwerking op termijn over te laten gaan in een meer geformaliseerde samenwerking. Als doelstelling werd destijds geformuleerd om de eerste fase te benutten om te komen tot het uitvoeren van nader te definiëren Quick wins zodat de eerste resultaten in de vorm van kostenbesparing en/of opbrengst verhoging zichtbaar zouden worden en daarna een meer bindende vorm van samenwerking overeen te komen. Denk hierbij aan een stichting of koepel.

Samenwerkingsovereenkomst (juni 2013)

Een tussentijds gehouden evaluatie heeft de acht voetbalverenigingen unaniem doen besluiten om een minder vrijblijvende samenwerkingsvorm met elkaar aan te gaan dan de afgelopen twee jaar het geval was. In juni 2013 werd door de voorzitters van de acht Burense voetbalverenigingen en de gemeente Buren, in de hoedanigheid van de wethouder van Sportzaken een samenwerkingsovereenkomst getekend. De belangrijkste argumenten om tot deze vorm van samenwerken over te gaan waren o.a. het tot stand brengen van een structurele kwaliteitsverbetering middels het bundelen van de krachten, taakverlichting binnen de eigen vereniging tot stand te brengen en het realiseren van kostenbesparingen waardoor het sportaanbod beter en meer gepromoot kan worden.

Met de gemeente werd overeengekomen dat de algehele verantwoordelijkheid voor het proces van structurele samenwerking Burense voetbalverenigingen bij de besturen van de acht voetbalverenigingen ligt en de gemeente Buren, in de persoon van de wethouder Sportzaken, die het gehele proces nauwgezet blijft volgen en bij besluitvorming rekening houdt met de belangen van de Burense voetbalverenigingen. Concreet werd overeengekomen dat de gemeente een nakoming inspanningsverbintenis jegens de Burense voetbalverenigingen heeft om de samenwerkingsdoelen te blijven ondersteunen.

Evaluatie samenwerking

In 2014 werd door de koepel het initiatief opgepakt om de geformaliseerde samenwerking tussen de Burense voetbalverenigingen te evalueren. Hierbij werden zowel het proces als de project doelstellingen tegen het licht gehouden. Daarnaast werden de acht Burense voetbalverenigingen kritisch bevraagd of de wijze van samenwerken, in het licht gezien van de met de gemeente Buren overeengekomen afbouwregeling onderhoudsbijdrage, heeft geresulteerd in een soepele overgang

naar sterke en zelfstandige voetbalverenigingen en/of de continuïteit van de verenigingen onnodig in gevaar wordt gebracht doordat de onderhoudsbijdrage miv januari 2015 definitief weg zou vallen.

Samenwerkingsvorm en overeengekomen afspraken

Het voorzittersoverleg

Vanaf december 2010 tot op heden hebben de acht Burense voetbalverenigingen structureel met elkaar overlegd in het zogeheten “voorzittersoverleg” Burense voetbalverenigingen (BVV/ de koepel). Het “voorzittersoverleg” heeft tot taak het bewaken van de intentie tot samenwerken en iedere vereniging is in het BVV minimaal met één lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. In eerste instantie werd met de gemeente Buren overeengekomen dat op verzoek/aanvraag de wethouder sportzaken en/of een (beleids)medewerker van de gemeente Buren bij het overleg zou aansluiten, na verloop van tijd werd de beleidsmedewerker een vaste vertegenwoordiger en sloot de wethouder Sportzaken op verzoek (of eigen initiatief) aan.

Van elk overleg zijn door een secretaris (door BVV aangewezen) notulen opgemaakt. Deze notulen worden door de verenigingsvertegenwoordigers van het BVV ter kennis van de verenigingsbesturen gebracht en aan de beleidsmedewerker en wethouder Sportzaken van de gemeente Buren ter hand gesteld.

Gesteld kan worden dat alle acht de Burense voetbalverenigingen tot op heden actief hebben geparticipeerd in het BVV en/of uit het BVV voortkomende projectgroepen / werkgroep(en). Er is door alle partijen zoveel mogelijk met een vaste samenstelling deelgenomen aan de besprekingen/vergaderingen op basis van gelijkwaardigheid, met respect voor elkaar en met oog voor elkaars belangen.

Overwegingen samenwerking

De Burense voetbalverenigingen hebben vanaf december 2010 niet alleen onderkend maar ook uitgesproken baat te hebben bij het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst omdat zij alleen op deze manier een structurele kwaliteitsverbetering tot stand kunnen brengen.

Afspraken voortkomend uit samenwerkingsovereenkomst

De acht Burense voetbalverenigingen hebben middels intentieverklaring (2011) en samenwerkingsovereenkomst (2013) besloten gezamenlijk een samenwerking aan te gaan op basis van gelijkwaardigheid en respect voor elkaar en met behoud van de eigen identiteit. Tijdens het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst is nogmaals door alle partijen (voetbalverenigingen en de gemeente) naar elkaar uitgesproken en in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen dat de continuïteit van de voetbalverenigingen door de afbouw van de onderhoudsbijdrage niet in gevaar mag komen. Het uitgangspunt (beleid) van de gemeente en de acht Burense voetbalverenigingen is dat de basis van de verenigingen in de dorpskernen ligt.

In de samenwerkingsovereenkomst is o.a. opgenomen dat:

1. door de verenigingen gezamenlijk activiteiten worden uitgevoerd met als doel versterking van de afzonderlijke exploitaties door daarvoor geschikt aanbod te combineren wat uiteindelijk dient te resulteren in kostenbesparing en/of opbrengstverhoging;
2. het gezamenlijk onderzoek gedaan wordt naar samenwerking met andere externe partijen en kennis wordt uitgewisseld over de beoefening van de voetbalsport.

Meer specifiek zou worden samengewerkt op de onderwerpen:

1. gezamenlijk centrale inkoop goederen en diensten (financieel beleid) en vrijwilligersbeleid (bijv. het gezamenlijk organiseren van scholingen);
2. gezamenlijk organiseren van sport - en spel activiteiten en gebruikmaking van accommodatie (velden en kantine);
3. uitwisselen van informatie op allerlei gebieden waar verenigingen mee te maken hebben;
4. een collectieve vertegenwoordiging (serieuze partner richting o.a. gemeente, bond en bedrijfsleven)

Behaalde resultaten

Geleidelijke afbouwregeling

Het gezamenlijk optreden van de acht Burense voetbalverenigingen heeft, nadat duidelijk was dat de onderhoudsbijdrage velden met ingang van 1 januari 2012 zou worden geschrapt, geresulteerd in een raadsbesluit dat voor de voetbalverenigingen een afbouwperiode noodzakelijk was om een de overgang in goede banen te kunnen leiden. Als gevolg hiervan heeft een evenredig afbouw van de onderhoudsbijdrage over de jaren 2012 t/m 2014 plaatsgevonden. Deze geleidelijke afbouw heeft de verenigingen meer ruimte gegeven om zich voor te bereiden op de toekomst.

Gezamenlijk centrale inkoop goederen en diensten (Quick wins)

Door o.a. gebrek aan tijd en expertise, hetgeen leidt tot het ontbreken van inzicht, volume bundeling en een goede inkoopstrategie, kreeg het inkopen van artikelen en diensten voor de samenwerking niet de aandacht en focus, die noodzakelijk is om er het maximale uit te halen. Het samenwerkingsverband heeft de Burense voetbalverenigingen niet alleen inzicht gegeven in de mogelijkheden maar ook daadwerkelijk besparingen opgeleverd. Zo wordt nu door een aantal verenigingen collectief energie ingekocht, zijn vanuit het collectief of gebruik makend van het collectief nieuwe contracten afgesloten met leveranciers van dranken en overige kantine gerelateerde artikelen en leveranciers van onderhoudsmaterieel en voetbalmaterialen. Verder is door meerdere voetbalverenigingen een nieuw kostenbesparend meerjarig (klein) onderhoudscontract tot stand gekomen voor het onderhoud van de velden (wekelijks- en jaarlijks onderhoud). Er kan worden gesteld dat het gezamenlijk optreden van de acht Burense voetbalverenigingen door kwetsbaar aanbod te combineren voor alle acht Burense voetbalverenigingen heeft geresulteerd in kostenbesparing en/of opbrengstverhoging.

Gezamenlijk organiseren van sport - en spel activiteiten en gebruikmaking van accommodatie (velden en kantine),

De afgelopen jaren werden door het collectief Burense voetbalverenigingen diverse initiatieven ontplooid om gezamenlijk sport- en spel activiteiten te organiseren. Zo is voor de oudere voetballers een 35+ competitie opgezet, werd enkele malen het groot Burens toernooi voor 1e elftallen gehouden en vond afstemming plaats bij het houden van toernooien voor jeugdteams zodat een goede spreiding van deze toernooien over de meimaand plaatsvond. Daarnaast werden diverse door vooral de jeugdcommissies gezamenlijke cursussen en themabijeenkomsten georganiseerd, zoals het opleiden van jeugdtrainers, scheidsrechters en het uitwisselen van kennis over de beoefening van de voetbalsport, de manier van trainen en de organisatiestructuur waaronder het gezamenlijk opleiden van kader.

Er kan worden gesteld dat het gezamenlijk optreden van de acht Burense voetbalverenigingen door het organiseren van sport- en spelactiviteiten niet alleen een gevoel van saamhorigheid is ontstaan maar heeft daarnaast voor de verenigingen extra inkomsten opgeleverd.

Uitwisselen van informatie en collectieve vertegenwoordiging (serieuze partner richting o.a. gemeente, bond en bedrijfsleven)

Op verschillende vlakken werd informatie uitgewisseld, zo werd het BVV-overleg gebruikt om kennis en ervaringen te delen zodat verenigingen bij het besturen van hun eigen vereniging gebruik konden maken van de good- en bad practices van anderen. Daarnaast werden met regelmaat relevante partners in het BVV-overleg uitgenodigd om ontwikkelingen op het vakgebied (veiligheid, hoe bestuur je een vereniging, implementatie nieuw beleid etc. etc.) met elkaar af te stemmen.

Ook hebben alle verenigingen een actieve ondersteunende rol gespeeld bij de realisatie van de harmonisatie van de OZB aanslag. En de inspanningen van het BVV overleg hebben ertoe geleid dat over 2015 een deel van de OZB zal worden terugbetaald aan de verenigingen.

Er kan worden gesteld dat het delen van kennis, ervaring en informatie een sterke succesfactor is voor de acht Burense voetbalverenigingen. Niet alleen heeft het de efficiëntie en het vermogen tot verbeteren van iedere individuele vereniging vergroot, daarnaast heeft het bijgedragen bij het ontwikkelen van een gezamenlijke identiteit. De Burense verenigingen treden daar waar nodig als collectief op, de krachten worden gebundeld en de belangen van zowel de individuele vereniging als het collectief BVV worden hierdoor beter behartigd. Verder kan worden gesteld dat oude vetes zijn begraven en de verenigingen op basis van gelijkwaardigheid met elkaar omgaan.

Voordelen van verzelfstandiging en de coöperatieve vereniging

Door de verdergaande verzelfstandiging van het beheer, onderhoud en de exploitatie staan de verenigingen voor een nieuwe, complexe uitdaging. De coöperatie ontzorgt de verenigingsbesturen door (een aantal van) deze processen voor en deels in samenwerking met de vereniging te organiseren. Daarbij maakt ze gebruik van de kennis die in alle verenigingen aanwezig is en zorgt ze voor behoud hiervan. Verder:

- participatie in de coöperatie leidt tot betere inkoopvoorwaarden en leveringscondities van producten en diensten aan de verenigingen/leden. Er vinden besparingen plaats bij de gemeenschappelijke inkoop van materialen en voorzieningen;
- de coöperatie zorgt voor een aanvullend dienstbetoon. Uiteindelijk moet dit leiden tot directe voordelen en kostenverlagingen c.q. uitstel/afstel van hogere kosten;
- samenwerking tussen verenigingen wordt in de coöperatie ook rechtsgeldig vorm gegeven. Zo wordt ook de hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders en vrijwilligers in verenigingen beperkt;
- een belangrijke besparing kan de mate van vrijwillige werkzaamheden bij de verenigingen zijn. Dit is mede afhankelijk van de mate waarin de coöperatie de exploitatie, beheer en onderhoudswerkzaamheden regelt in plaats van de vereniging die dit niet zelf meer hoeft te doen en hiertoe ook niet de specifieke kennis in huis behoeft te hebben;
- op de inkoop- en dienstverlening realiseert de coöperatie een BTW-voordeel. De voordelen die de coöperatie hierdoor realiseert worden uiteindelijk weer uitgekeerd aan de leden, de verenigingen.

Belangrijke projecten

De afgelopen jaren zijn door de Burense verenigingen diverse vernieuwende projecten opgepakt. Onderstaand worden enkele projecten benoemd, die in samenspraak met de gemeente tot stand zijn gekomen.

• **Project School, Jeugd & Voetbal**

Om onze jeugd nog meer te verbinden met de voetbalvereniging is een programma opgesteld dat jongens en meisjes van de basisschool op een speelse manier laat kennismaken met de voetbalvereniging uit de buurt. Het fundament van onze Burense voetbalverenigingen is tenslotte de jeugd en door een goede samenwerking tussen de basisschool en de voetbalvereniging te ontwikkelen kunnen kinderen ervaren hoe leuk het is om te voetballen. Door het organiseren van genoemd project hebben de Burense verenigingen subsidie van de gemeente ontvangen. Naast het geldelijke gewin heeft het voor de meeste Burense verenigingen extra jeugdleiden en een duurzame verbinding met de basisscholen opgeleverd.

• **4D boarding**

De energiekosten zijn voor de voetbalverenigingen een hoge post op de begroting. Met het doel om de energierekening van alle Burense voetbalverenigingen op termijn lager uit te laten vallen heeft het voorzittersoverleg BVV de ontwikkelingen van het bedrijf Cablean van meet af aan op de voet gevolgd. De onderneming Cablean uit Sliedrecht heeft 4-D borden ontwikkeld die op termijn bij iedere voetbalvereniging langs de velden geplaatst kunnen worden. De 4-D borden kunnen zelf groene energie opwekken en terug leveren aan de energiemaatschappijen, het bevordert de duurzaamheid, zorgt voor werkgelegenheid in de regio en levert 'groene publiciteit' op. In samenspraak met de BVV werd bij SCR in Rijswijk een pilot gestart om deze nieuwe technologie toe te passen. Langs het voetbalveld van SCR zijn 4-D boarden geplaatst die voorzien zijn van zonnepanelen. Deze zijn door het bedrijf Cablean uit Sliedrecht aan SCR geschonken. Met de plaatsing van 4-D boarding kan SCR volop inzetten op luchtzuivering, wateropvang, zonnepanelen, zonneboilers en reclame langs de lijn. De heeft destijds tienduizend euro aan dit project gelabeld.

Na het bestuderen van alle informatie over deze pilot is de BVV van mening dat deze techniek bij alle Burense voetbalverenigingen toegepast kan worden zeker nu een model is ontstaan waarin aan het plaatsen van de borden geen investeringskosten meer zijn verbonden maar alleen m² grond van de accommodatie voor plaatsing ter beschikking gesteld moet worden. Voor de voortgang zijn de voetbalverenigingen afhankelijk van de gemeente om reden dat zij als eigenaar van de gronden hiervoor goedkeuring moeten verlenen.

- **Walking Football**

Deze nieuwe voetbalvorm is inmiddels bij 3 clubs in de gemeente succesvol en met enthousiasme uitgerold. Walking Football is een sportieve, sociale activiteit voor 60-plussers. Het sociale aspect en bewegen staat voorop. Voetbal is hierbij het middel dat op de derde plaats staat. Ouderen worden bij elkaar gebracht (zelfs uit hun isolement gehaald), gaan bewegen en sporten. Deelnemers worden actiever, leefstijl verbetert en gezondheid wordt bevorderd. Walking Football creëert een gemeenschap waar ouderen zich thuis voelen. Walking Football draagt bij aan het gebruik overdag (doordeweeks) van de sportaccommodaties. Voor de clubs vormen deelnemers aan het walking football een nieuwe doelgroep wat betreft betrokkenheid bij het verenigingsleven en het werven van nieuwe vrijwilligers en kaderleden.

- **Meerjarig onderhoudsprogramma / Kiwa**

Door de Burense voetbalverenigingen is in 2013 een meerjarig grootonderhoudsplan opgemaakt. Opzet van de BVV is dat de zorg voor alle onderhoudswerkzaamheden aan de velden (inclusief vervanging) wordt ondergebracht bij de koepel. De koepel verplicht zich de sportterreinen gedurende de looptijd van de overeenkomst te behouden en onderhouden volgens de gangbare normen van NOC*NSF en/of K.N.V.B. Voordelen van de constructie zijn dat het collectief BVV zich verder doorontwikkelt (oprichten van een coöperatie), verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van alle voetbalvelden en hierdoor ook gedwongen wordt om als collectief keuzes te maken bij het doen van uitgaven. De individuele vereniging hoeft hierdoor niet meer de gang naar de gemeente te maken en de gemeente draagt voor de periode van 20 jaar alle onderhoudswerkzaamheden tegen een vast jaarlijks bedrag over aan de koepel en op kan op afstand als eigenaar van de gronden de kwaliteitsnorm bewaken.

Vooruitlopend op deze nieuwe constructie zijn in de jaren 2013 en 2014 met de gemeente enkele acties uitgevoerd. Zo is, mede omdat renovatie van enkele velden niet langer kon worden uitgesteld, in de kadernota 2014 structureel € 40.000 opgenomen voor renovatie van de voetbalvelden*. Verder is door de gemeente aan Kiwa ISA Sport opdracht gegeven om alle voetbalvelden in de gemeente te onderzoeken en een renovatieschema op te stellen (renovatie korte termijn, binnen 2 tot 5 jaar, termijn van 5 tot 10 jaar en niet noodzakelijk de komende 10 jaar) inclusief een kostenindicatie. Om reden dat besluitvorming rondom het meerjarig onderhoudsplan uitbleef, is in overleg met de gemeente afgesproken om de uitslagen van de rapportage ISA Sport te gebruiken.

* In de praktijk blijken deze middelen ruim onvoldoende. Oorzaken:

- de renovatiekosten zijn sinds 2014 fors gestegen;
- op basis van een geactualiseerd renovatieschema is gebleken dat gemiddeld veel meer dan één veld per jaar moet worden gerenoveerd;
- de renovaties van de kunstgrasvelden zijn opgenomen in een geactualiseerd renovatieschema en deze zijn veel duurder dan de renovaties van natuurgrasvelden.

Besluitvormingsproces

Geconstateerd wordt dat het samenwerkingsproces van de gemeente en de koepel tussen 2014 en 2017 enigszins gestopt is. In januari 2017 wordt weer energie gezet op het samenwerkingsproces en verzoekt de gemeente aan de koepel (de Burense voetbalverenigingen) met een voorstel te komen. Op verzoek van de koepel begeleidde een extern adviseur dit proces.

In 2017 is voortvarend gewerkt aan de verzelfstandiging. Om tot verzelfstandiging van de buitensportaccommodaties te komen moesten verschillende elementen worden uitgewerkt. Dat kon niet anders dan in onderlinge samenhang. Daarbij gingen overeenstemming, draagvlak en kwaliteit voor op snelheid. Het proces is dan ook niet in 2017 helemaal afgerond, zoals de verwachting was. Wel zetten de acht voetbalverenigingen in 2017 belangrijke stappen. Zij beseffen dat de verzelfstandiging van de buitensportaccommodaties belangrijk is voor de toekomst van de clubs.

Per brief van 21 december 2017 heeft de koepel een voorstel naar de gemeente gezonden in de vorm van een notitie met betrekking tot het onderwerp verzelfstandiging van de buitensportaccommodaties.

Het voorstel van de koepel voorziet in een structurele, duurzame en werkbare oplossing c.q. samenwerking met betrekking tot de voetbalvelden van het sportpark van de betreffende voetbalverenigingen, de vraagstelling van de gemeente en het hieraan ten grondslag liggende beleid. Wel vragen de clubs nadrukkelijk aandacht voor hun rol en positie binnen de lokale gemeenschap. In maatschappelijk opzicht, in het kader van sport en bewegen, en wat de sociale aspecten betreft. De clubs tonen betrokkenheid en actieve participatie. Met bijna 2.300 leden (ofwel 8,6% van de Burense bevolking) en meer dan in totaal 500 vrijwilligers (die gezamenlijk jaarlijks ruim meer dan 100.000 uur vrijwilligerswerk doen) zetten de acht clubs zich in voor de lokale gemeenschap en willen de clubs zich verder ontwikkelen tot financieel gezonde en toekomstbestendige open, maatschappelijk betrokken clubs die ruimte biedt voor sporten, bewegen en in sociaal opzicht een 'ontmoetingsplaats' bieden.

Met het voorstel komen meer taken en verantwoordelijkheden richting de vereniging waarop door de clubs op verantwoorde wijze moet worden geanticipeerd.

Uit het voorstel komt in ieder geval naar voren dat:

- clubs verantwoordelijkheid nemen en bereidheid tonen tot eigen bijdrage/inzet (al dan niet via zelfwerkzaamheid) wat betreft beheer, onderhoud accommodaties;
- clubs meewerken waar het gaat om de wens van de gemeente om meer op afstand te acteren;
- clubs hechten aan goede, langdurige afspraken (in de vorm van nieuwe overeenkomsten) wat betreft gebruik, beheer en onderhoud van de accommodaties;
- clubs bereid zijn 13% van de beschikbare speelvelden in te leveren om in lijn te komen met normering die geldt op grond van ledenaantallen (verantwoorde omgang gemeenschapsgeld);
- clubs bereid zijn 'inspanningsverplichtingen' te leveren met betrekking tot het zijn van een vitale vereniging, maatschappelijk actief betrokken, en onderdeel zijn van de lokale samenleving;
- clubs bereid zijn periodieke verantwoording af te leggen wat betreft hun reilen en zeilen;
- clubs open staan voor een samenwerkingsmodel waarbij periodiek de behoefte aan speel- en trainingsruimte afgestemd wordt aan de actuele situatie;
- sprake wordt van:
 - a. verantwoord beheer van aan de gemeente toebehorende velden
 - b. b/ beheersbaar financieel gemeentelijk beleid (in plaats van verrassingen c.q. ad hoc beslissingen) door tijdig/jaarlijks de voor langere tijd vastgestelde nodige voorzieningen te treffen en juiste middelen vrij te maken.

In 2018 zijn de onderhandelingen gevoerd tussen gemeente en de koepel. Dit heeft eind 2018 geleid tot overeenstemming over een afsprakenkader. Alle acht Burense voetbalverenigingen zijn het unaniem eens over dit afsprakenkader. Nadere uitwerking en formalisering vindt plaats door middel van een contract tussen de gemeente en de koepel nadat de raad heeft ingestemd met het afsprakenkader.

Consequenties van het besluit tot verzelfstandiging BVV

Het bomenonderhoud blijft bij de gemeente.

Dagelijks beheer en onderhoud (bijvoorbeeld schoonmaken van de gebouwen, opruimen en onderhoud van de sportterreinen, velden, dugouts, hekwerken, veldafrostering en omliggend terrein, vervangen van veldverlichting, materiaalbeheer, sportparkverharding e.d.), renovaties en groenonderhoud zijn straks voor rekening en verantwoording van de koepel. Er is één uitzondering gemaakt, namelijk met betrekking tot het onderhoud van de bomen. Vanwege de verantwoordelijkheid en risico's op aansprakelijkheid bij nalatig onderhoud en de specialistische kennis en ervaring die nodig is voor deze werkzaamheden, blijft dit bij de gemeente.

Wellicht ten overvloede: het beheer en onderhoud van de watergangen blijft uiteraard ook een verantwoordelijkheid van de gemeente of het Waterschap, afhankelijk van de soort/type watergang.

In het eerste jaar éénmalig extra financiële bijdrage noodzakelijk.

In het eerste jaar is een incidentele gemeentelijke bijdrage nodig van € 60.000,- ten behoeve van opstartkosten van de koepel (€ 10.000,-) en vergoeding voor KIWA-inspecties en daaruit voortvloeiende herstelacties (€ 50.000,-). In het laatste geval betreft het een afkoopsom van alle verplichte 4-jaarlijkse KIWA-keuringen en –rapportages, inclusief de kosten van de daaruit

voortvloeiende (herstel)kosten. Een eventuele besparing of tekort op dit bedrag komt voor rekening of ten gunste van de koepel.

Gedurende de eerste 5 jaar zal een extra bijdrage nodig zijn voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud bij de voetbalverenigingen.

De gemeente en de koepel hebben van iedere voetbalvereniging een inventarisatie opgesteld waarin de aanwezige voorzieningen op de voetbalvereniging zijn opgenomen, alsmede het achterstallig onderhoud en de gebreken. Op basis van deze inventarisatie zijn partijen overeengekomen dat de koepel gedurende een periode van 5 jaar een bijdrage van de gemeente zal ontvangen van € 10.000,- per jaar. De koepel heeft hiermee de mogelijkheid om gefaseerd het achterstallige onderhoud weg te werken. Een eventuele besparing of tekort op dit bedrag komt voor rekening of ten gunste van de koepel.

De gemeente levert structureel een financiële bijdrage voor het groenonderhoud (excl. de bomen) op de sportparken.

De koepel wordt verantwoordelijk voor het groenonderhoud op de sportcomplexen. Denk aan onderhoud en beheer van de bosplantsoenen, de hagen, de overtollige velden, etc. Het bomenonderhoud blijft, zoals hiervoor vermeld, een verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor het groenonderhoud is een structurele gemeentelijke bijdrage nodig van maximaal € 24.000,-. Deze bijdrage wordt vanaf 2020 jaarlijks geïndexeerd op basis van CPI.

Een eventuele besparing of tekort op dit bedrag komt voor rekening of ten gunste van de koepel.

Partijen zijn het op ambtelijk niveau eens over het afsprakenkader; daarmee kan de lang gekoesterde wens voor verzelfstandiging definitief worden afgerond.

De verenigingen willen graag zeggenschap over hun eigen accommodaties. De verenigingen worden vertegenwoordigd door de koepel. Na het raadsbesluit kan de koepel formeel worden opgericht en kan een contract worden gesloten met de gemeente op basis van het afsprakenkader. De koepel zal bij de formalisering opteren voor een coöperatieve vereniging met of zonder winstoogmerk. Een en ander is afhankelijk van de fiscaal meest gunstige condities. Afgesproken is dat het fiscale, c.q. het BTW-risico bij de koepel ligt.

Samenwerking van de individuele verenigingen in een coöperatie betekent een versteviging van de positie van de Burense voetbalverenigingen.

De acht voetbalverenigingen in de gemeente verschillen in cultuur, bestuurskracht en aantal leden. Door samen te werken is de toekomst van het voetbal in de gemeente Buren beter gewaarborgd. Ook heeft de gemeente door de komst van de coöperatie één aanspreekpunt in plaats van acht verschillende aanspreekpunten bij de individuele voetbalverenigingen.

De gemeente Buren blijft eigenaar van de voetbalvelden maar de zeggenschap en de verantwoordelijkheid over het beheer en onderhoud van de voetbalvelden komt bij de koepel te liggen.

De gemeente is volledig (zowel juridisch als economisch) eigenaar van de grond van de sportparken behoudens de clubgebouwen waarvoor een recht van opstal gevestigd is. Als zodanig is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en gebruik, evenals aansprakelijk voor schade aan/van derden bij gebreken. De verantwoordelijkheid voor het beheer (incl. renovatie en onderhoud) en gebruik verlegt de gemeente naar de koepel en indirect naar de individuele verenigingen. Alle acht Burense voetbalverenigingen doen mee. De koepel zal een gebruiksovereenkomst met iedere individuele voetbalvereniging sluiten waarin per sportpark het gebruik, beheer en onderhoud van de velden is geregeld.

Het fiscale-/ BTW-risico ligt bij de koepel.

Met de verzelfstandiging komen er meer taken op de verenigingen af dan tot dusver. Indien er geen coöperatie komt staan alle verenigingen voor de uitdaging om deze processen betreffende het gebruik, beheer en onderhoud alleen te organiseren. Een proces waarop menig vereniging niet berekend is door te weinig capaciteit (vrijwilligersinzet) dan wel geen c.q. onvoldoende deskundigheid en kwaliteit bij de vereniging. Daarnaast kunnen de verenigingen dan geen gebruikmaken van het BTW-voordeel en eventueel te genereren inkoopvoordeel dat de coöperatie genereert c.q. biedt. Het is de bedoeling dat de koepel na het raadsbesluit formeel overgaat in een coöperatieve vereniging met winstoogmerk zodat maximaal geprofiteerd kan worden van BTW-voordelen. Alle bijdragen van de gemeente, zoals vermeld in onderhavig voorstel zijn inclusief eventuele kostprijsverhogende BTW, c.q. het fiscale-/BTW-risico ligt bij de koepel.

Het gemeentelijk beleid is erop gericht voetbalverenigingen c.q. sportparken te steunen die vitaal zijn en een maatschappelijke functie vervullen.

De voetbalverenigingen tonen betrokkenheid en actieve participatie. Alle acht clubs zetten zich in voor de lokale gemeenschap en willen zich verder ontwikkelen tot financieel gezonde en toekomstbestendige, open en maatschappelijk betrokken clubs die ruimte bieden voor sporten, bewegen en in sociaal opzicht een 'ontmoetingsplaats' bieden.

Bijgevoegd is een actueel overzicht van de aantallen leden en teams van alle acht voetbalverenigingen (bijlage 2).

De koepel en de gemeente zullen een intentieovereenkomst sluiten met betrekking tot de 'vitale sportvereniging'. De 'vitale sportvereniging' is een concept waarmee sportverenigingen een nieuw beweeg- en activiteitsaanbod ontwikkelen dat bijdraagt aan het welzijn, de gezondheid en participatie van burgers uit de wijk. Meer informatie over de 'vitale sportvereniging' is bijgevoegd (bijlage 3). De sportvereniging zet haar kernkwaliteiten niet alleen in voor eigen (sport-)leden, maar ook voor de samenleving. De intentieovereenkomst beoogt ook om afspraken te maken over het duurzaam omgaan met de fysieke leefomgeving. Jaarlijks zal door de koepel verantwoording worden afgelegd aan de gemeente over de wijze waarop aan de doelstellingen omtrent de 'vitale sportvereniging' is voldaan.

De koepel kan gecompenseerd worden voor de verschuldigde huur van de sportvelden als zij voldoet aan de nader uit te werken eisen van vitaliteit. Het totale huurbedrag waarvoor compensatie kan worden verleend bedraagt € 52.000,- per jaar. Dit bedrag is als volgt berekend:

- 18 normvelden natuurgras x € 2.000,-/huur per jaar = € 36.000,- per jaar;
- 2 normvelden kunstgras x € 8.000,-/huur per jaar = € 16.000,- per jaar.

De gemeente stelt jaarlijks een bijdrage aan de koepel ter beschikking en verwacht daartegenover volledige zelfredzaamheid van de voetbalverenigingen.

Jaarlijks stelt de gemeente een financiële bijdrage aan de koepel ter beschikking zodat zij volledig zelfstandig kan opereren. Deze bijdrage wordt vanaf 2020 jaarlijks geïndexeerd op basis van CPI. De koepel legt over de aanwending van deze bijdrage jaarlijks verantwoording af aan de gemeente. De financiële bijdrage wordt iedere vier jaar herzien op basis van kwaliteitsinspecties, inflatie- en prijsontwikkelingen alsmede ontwikkelingen bij de aangesloten clubs (onder meer op het gebied van aantal leden, teams, vitaliteit), mate en wijze gebruik velden en wijze en kwaliteit van uitvoering van het regulier onderhoud. Het eerste herijkmoment is gelegen in het jaar 2023.

Finale kwijting over onderhoud en eigendom van zaken

Partijen spreken af dat alle zaken die zich bevinden op de sportvelden* in eigendom overgaan naar de verenigingen/de koepel, exclusief de gronden en gebouwen, in de staat waarin deze zich thans bevinden. Dit betekent dat, indien sprake is van ondeugdelijke materialen of achterstallig onderhoud, dit voor rekening en risico komt van de koepel.

* Te denken valt aan: de doelen, de ballenvangers, de dugouts, de hekwerken, de afrasteringen, etc.

Verenigingen leveren overtollige velden in.

De gemeentelijke bijdrage geldt alleen voor de aangewezen 'normvelden' (wedstrijd velden en trainingsvelden) en de veldinrichting (dugouts, doelen etc.). In totaal is er sprake van 20 normvelden. Indien een voetbalveld niet als 'normveld' is aangewezen dan blijft dit veld gedurende vijf jaar beschikbaar voor gebruik door de koepel voor maatschappelijke activiteiten. Alle verantwoordelijkheden, aansprakelijkheden, risico's, beheer en onderhoud die verbonden zijn aan het gebruik van het niet-normveld komen in dit geval voor de koepel. Als na de periode van vijf jaar blijkt dat het veld nog steeds niet nodig is als normveld, valt dit veld/de grond terug aan de gemeente. Thans is sprake van 3 overtollige velden, namelijk bij de voetbalverenigingen in Buren, Ingen (ISC) en Zoelen (SCZ).

In de begroting 2019 is eenmalig € 25.000 beschikbaar gesteld voor 'Sportverenigingen ontwikkelen naar open clubs'.

Samen met de Gelderse Sportfederatie (GSF) werken we met de sportverenigingen aan de gewenste ontwikkeling. De gemeente faciliteert de komende vier jaar de ondersteuning door de GSF. Als de gemeente hierin actief is, zijn er mogelijkheden voor ondersteuning vanuit de provincie. In de

begroting 2019 is een bedrag van € 25.000 beschikbaar. Bij de opstelling van de kadernota 2020 wordt overwogen om dit bedrag structureel op te nemen.

De reserve Maatschappelijke investeringen is in 2013 gevormd voor investeringen met een maatschappelijk doel.

Hoewel de kosten (opstartkosten, vergoeding KIWA-inspecties en wegwerken achterstallig onderhoud) die we met deze onttrekking financieren geen directe relatie hebben met een concreet maatschappelijk doel, bereiken we indirect met dit voorstel wel een groot maatschappelijk doel namelijk het bevorderen van beleid dat erop gericht is om voetbalverenigingen/sportparken te steunen die vitaal zijn en een brede maatschappelijke functie vervullen.

De reserve is nihil.

Na onttrekking van € 110.000 is de reserve nihil en kan de reserve worden opgeheven.

Afsprakenkader

De navolgende afspraken gelden als kader voor het af te sluiten contract tussen gemeente en BVV:

- a. een contractperiode van 20 jaar;
- b. een verplichting voor de koepel om te investeren in maatschappelijke activiteiten, bevorderen vitaliteit en ontwikkeling naar open verenigingen;
- c. de koepel kan gecompenseerd worden voor de verschuldigde huur van de sportvelden als zij voldoet aan –nader uit te werken- eisen van vitaliteit;
- d. een geïndexeerde gemeentelijke bijdrage voor renovaties en onderhoud van de velden en alle toebehoren van € 140.000,- per jaar;
- e. het bomenonderhoud op de sportparken blijft een verantwoordelijkheid van de gemeente;
- f. een incidentele gemeentelijke bijdrage in het startjaar (2019) van € 60.000,- ten behoeve van opstartkosten van de koepel en vergoeding voor KIWA-inspecties en daaruit voortvloeiende herstelacties;
- g. vanaf 2019 t/m 2023 een gemeentelijke bijdrage van € 10.000,- per jaar te verstrekken aan de koepel voor het gefaseerd wegwerken van achterstallig onderhoud;
- h. gedurende de contractperiode het groenonderhoud op de acht sportcomplexen over te laten aan de koepel en hieraan een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage te koppelen van maximaal € 24.000,-;
- i. naast de afspraken met de koepel zijn aanvullende maatwerkafspraken nodig met FC Lienden (over eigendomssituatie kunstgrasveld) en MEC'07 (vanwege de afwijkende bestaande overeenkomst ten opzichte van de andere verenigingen).

Financiële dekking

De eenmalige kosten genoemd bij de afspraken 1f en 1g van € 110.000,- kunnen worden gedekt uit de reserve 'Maatschappelijke investeringen'. Na deze onttrekking kan de reserve worden opgeheven.

De structurele kosten genoemd bij afspraak 1h voor groenonderhoud op de sportvelden kunnen worden opgenomen in de Kadernota 2020. De financiële dekking kan in dit geval worden betrokken bij het vaststellen van deze Kadernota in de raad van juli 2019.

Voor dit jaar (2019) proberen we het bedrag binnen de bestaande budgetten op te lossen. Mocht later dit jaar blijken dat dit niet lukt dan volgt een melding in een tweemaandsrapportage.

Vereniging	s.v. Buren	B.Z.S.	I.S.C.	F.C. Lienden	M.E.C.'07	S.C.R.	S.C.Z.	Teisterbanders
Ledenaantal	278	419	125	405	368	135	133	316
Niet actief	99	80	48	102	44	64	34	59
Actief	179	339	77	303	324	71	99	257
Senioren	80	105	37	143	168	60	56	127
Jeugd	99	234	40	160	154	11	43	130
Aantal teams	12	26	9	21	21	4	6	16
Senioren	4	5	1	6	6	3	3	5
35+ team	1	1	2	1	1		0	1
Walking Football		1		1	1		0	
O-19		1		1			1	
O-18		1						
O-17	2	2			2			2
O-16		1						
O-15	1	2		1	1			1
O-14		1		1				
O-13	2	3		2	3			2
O-12		1	1				1	1
O-11		2		3	2			2
O-10	2	1		1	1			1
O-9		2	1	2	2			1
O-8		1	1	1			1	
O-7		1	2	1	2	1		
O-6			1					
O-5							1	

Januari 2019 (opgave clubs)

Bijlage 3 –Vitale sportverenigingen

Met vitale sportverenigingen wordt onder meer beoogd dat:

- sportparken en voetbalverenigingen een duidelijke binding hebben met de samenleving, inwoners van het dorp of omliggende dorpen in de gemeente Buren (buurtgericht);
- de Burense voetbalverenigingen naar buiten gericht zijn en open staan voor participatie en nieuwe (maatschappelijke) activiteiten op het sportpark voor en door de inwoners van het dorp of omliggende dorpen (vraaggericht);
- de (maatschappelijke) activiteiten bijdragen aan het welzijn, de gezondheid en de participatie van de inwoners van het dorp of omliggende dorpen. De sportvereniging is daarbij een ontmoetingsplek en fysiek knooppunt voor onder meer kinderen, jongeren, ouderen, gehandicapten en werkzoekenden in de wijk;
- de Burense voetbalverenigingen nauw met elkaar samenwerken en met andere relevante partijen in het dorp of omliggende dorpen;
- de sportparken opengesteld worden wanneer de verenigingen geen gebruik maken van de sportparken.

Vitaliteit van een vereniging kan worden bepaald (getoetst) aan de hand van de navolgende criteria:

1. Kader (voldoende vrijwillig kader, kaderontwikkeling, vrijwilligersbeleid)
2. Leden (ontwikkeling ledenbestand)
3. Financiën (financiële positie)
4. Accommodatie (kwalitatief, voldoende aan de eisen van de vereniging en haar leden, openstelling)
5. Organisatie en structuur (bestuurlijk, beleidsmatig)
6. Communicatie (informatievoorziening intern en extern)
7. Sport- , activiteiten-, faciliteitenaanbod (incl. accommodatie)
8. Maatschappelijke rol (maatschappelijke betrokkenheid, rol in de lokale samenleving)

Op basis van een te ontwikkelen matrix kan periodiek toetsing plaats vinden.

De koepel kan op basis van de hierboven beschreven ambitie beleid en doelstellingen formuleren voor de komende periode. Ondersteuning van de beleidsmedewerker sport van de gemeente is gewenst.

21 december 2017.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Buren
Postbus 23
4020 BA Maurik

Uw kenmerk: **UIT/1756374/Z17-46368**
Onderwerp: **Verzelfstandiging buitensportaccommodaties**

Geacht College,

Als gevolg van uw verzoek van 27 januari 2017 doen wij u bijgaand toekomen een voorstel in de vorm van een notitie met betrekking tot het onderwerp verzelfstandiging van de buitensportaccommodaties gemeente Buren.

Deze notitie is opgesteld door de BVV in nauwe samenspraak en in goed overleg met de acht bij de BVV aangesloten voetbalverenigingen, en die allen ingestemd hebben met de notitie.

Bij de uitwerking van het voorstel is meerdere malen contact geweest en hebben er besprekingen plaats gevonden met wethouder S. Klein – de Jong en de medewerkers J. Marringa en S. Janssen van de gemeente Buren.

Het voorliggende voorstel komt tegemoet aan de gestelde uitgangspunten en voorziet in een structurele, duurzame en werkbare oplossing c.q. samenwerking met betrekking tot de voetbalvelden van het sportpark van de betreffende voetbalverenigingen. De vraagstelling van de gemeente en het hieraan ten grondslag liggende beleid wordt begrepen. Wel vragen de clubs nadrukkelijk aandacht voor hun rol en positie binnen de lokale gemeenschap. In maatschappelijk opzicht, in het kader van sport en bewegen, en wat de sociale aspecten betreft. De clubs tonen betrokkenheid en actieve participatie. Met bijna 2.300 leden (ofwel 8,6% van de Burense bevolking) en meer dan in totaal 500 vrijwilligers (die gezamenlijk jaarlijks ruim meer dan 100.000 uur vrijwilligerswerk doen) zetten de acht clubs zich in voor de lokale gemeenschap en willen de clubs zich verder ontwikkelen tot financieel gezonde en toekomstbestendige open, maatschappelijk betrokken clubs die ruimte biedt voor sporten, bewegen en in sociaal opzicht een 'ontmoetingsplaats' bieden. Met het voorliggende voorstel komen meer taken en verantwoordelijkheden richting de vereniging waarop door de clubs op verantwoorde wijze moet worden geanticipeerd.

De samenwerking met de gemeente, zoals beschreven in dit voorstel, kan een eerste stap zijn in de hierboven beschreven ambitie. Uit dit voorstel komt in ieder geval naar voren dat:

- Clubs verantwoordelijkheid nemen en bereidheid tonen tot eigen bijdrage/inzet (al dan niet via zelfwerkzaamheid) wat betreft beheer, onderhoud accommodaties;
- Clubs meewerken waar het gaat om de wens van de gemeente om meer op afstand te acteren;
- Clubs hechten aan goede, langdurige afspraken (in de vorm van nieuwe overeenkomsten) wat betreft gebruik, beheer en onderhoud van de accommodaties;
- Clubs bereid zijn 13% van de beschikbare speelvelden in te leveren om in lijn te komen met normering die geldt op grond van ledenaantallen (verantwoorde omgang gemeenschapsgeld);
- Clubs bereid zijn 'inspanningsverplichtingen' te leveren met betrekking tot het zijn van een vitale vereniging, maatschappelijk actief betrokken, en onderdeel zijnd van de lokale samenleving;
- Clubs bereid zijn periodieke verantwoording af te leggen wat betreft hun reilen en zeilen;
- Clubs open staan voor een samenwerkingsmodel waarbij periodiek de behoefte aan speel- en trainingsruimte afgestemd wordt aan de actuele situatie;
- Sprake wordt van a/ verantwoord beheer van aan de gemeente toebehorende velden en b/ beheersbaar financieel gemeentelijk beleid (in plaats van verrassingen c.q. ad hoc beslissingen) door tijdig (jaarlijks) de voor langere tijd vastgestelde nodige voorzieningen te treffen en juiste middelen vrij te maken.

Wij hopen dat deze met de nodige energie en toewijding opgestelde notitie snel omgezet kan worden in beleid zodat tijdig geanticipeerd kan worden op de veranderingen en toekomstige situatie.

Namens de BVV,

G.J. Keller, voorzitter

Bijlage: Notitie met bijlagen

B. van Duren, secretaris

NOTITIE

**ten behoeve van
GEMEENTE BUREN**

VERZELFSTANDIGING ONDERHOUD VOETBALVELDEN

Project BVV in opdracht van gemeente Buren

De BVV bestaat uit de navolgende voetbalverenigingen:

**s.v. Buren, Buren
v.v. B.Z.S., Beusichem
v.v. I.S.C., Ingen
v.v. F.C. Lienden, Lienden
s.v. M.E.C.'07, Maurik
v.v. S.C.R., Rijswijk
v.v. S.C.Z., Zoelen
v.v. Teisterbanders, Kerk-Avezaath**

Inhoudsopgave

- 1. Opdracht**
- 2. Inleiding**
- 3. Uitgangspunten gemeente**
- 4. Uitgangspunten BVV**
- 5. BVV**
- 6. Uitwerking**
 - 1. Vooraf**
 - 2. Beoogde samenwerking**
 - 3. Entiteit**
 - 4. Inhoud samenwerking**
 - 5. Clubs**
 - 6. Normvelden en aanvullende informatie**
 - 7. Beheer, gebruik en onderhoud**
 - 8. 2018 overbruggingsjaar**
 - 9. Renovatievergoeding**
 - 10. 0-meting en inhaaleffect**
 - 11. Planning en periodieke toetsing**
 - 12. Overig**
 - 13. Juridische vorm entiteit**
- 7. Uitstaande BVV acties**

Bijlagen:

- **Notitie overleg BVV van september 2015**
- **Model financiële uitwerking renovatieschema komende jaren**
- **Concept onderhouds- en beheerrichtlijnen 'norm' velden voetbalclubs gemeente Buren**

1. Opdracht

De Burense voetbalverenigingen (verenigd in de BVV) vormen gezamenlijk een zelfstandige, juridische entiteit die namens deze voetbalverenigingen met de gemeente Buren afspraken maakt en een overeenkomst aangaat voor een langere periode (ten minste 20 jaar) op het gebied van beheer en onderhoud van de (voetbalvelden van de) accommodaties ten behoeve van de voetbalsport binnen de gemeente Buren.

2. Inleiding

In november 2010 heeft de gemeente besloten de onderhoudsbijdrage voor de sportvelden in het kader van een toekomstbestendige begroting vanaf 1 januari 2012 te schrappen. Om deze overgang in goede banen te leiden is toen besloten tot een afbouwperiode zodat verenigingen tijd kregen om op de nieuwe situatie te anticiperen. Voor de afbouw van deze heroverwegingsmaatregelen heeft de gemeente een bestemmingsreserve gecreëerd van 1,375 mio. Euro gebaseerd op een evenredige afbouw van de vergoeding van de kosten van onderhoud van de voetbalvelden over de jaren 2012 t/m 2014 (80% in 2012, 60% in 2013 en 40% in 2014) met volledige afbouw per 1 januari 2015. De afspraken zijn op 9 november 2011 in een overeenkomst tussen de gemeente Buren en de 8 Burense voetbalverenigingen vastgelegd met o.a. daarin opgenomen de bepaling dat de voetbalverenigingen een inspanningsverplichting hebben om financieel gezond te blijven en dat het de intentie van de gemeente Buren is om alle 8 voetbalverenigingen te laten voortbestaan.

Over de jaren 2015 t/m 2018 heeft de gemeente vervolgens jaarlijks een (willekeurig bepaald) bedrag van € 40 k. (incl. BTW en kosten voorbereiding en regie) beschikbaar gesteld als bijdrage in de kosten van renovatie en (groot) onderhoud van de voetbalvelden van de Burense voetbalverenigingen. Een bedrag ontoereikend voor het doen van renovaties van voetbalvelden volgens geldende normen en waarbij geen rekening is gehouden met de noodzaak van renovatie c.q. vervanging van de aanwezige kunstgrasvelden.

Voor de aanwending van deze vastgestelde jaarlijkse bijdrage hebben de 8 voetbalverenigingen, verenigd in de BVV, mede op basis van een in 2014 door KIWA ISA Sport opgesteld inspectierapport, een renovatieschema (planning) opgesteld.

Op 27 januari 2017 heeft de gemeente Buren de lokale voetbalverenigingen (verenigd in de BVV) uitgenodigd met een voorstel te komen tot (verdere) verzelfstandiging van het (groot) onderhoud van de voetbalaccommodaties.

De gemeente is volledig (zowel juridisch als economisch) eigenaar van de sportparken. Als zodanig is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en gebruik, evenals aansprakelijk voor schade aan/van derden bij gebreken. De verantwoordelijkheid voor het beheer (incl. onderhoud) en gebruik verlegt de gemeente middels gebruiksovereenkomsten (direct dan wel indirect) aan de verenigingen (c.q. gebruikers).

3. Uitgangspunten gemeente

In de opdrachtverstrekking heeft de gemeente de navolgende uitgangspunten geformuleerd.

1. Het voorstel wordt getoetst aan de in de gemeenteraad van Buren in juli 2016 vastgestelde uitgangspunten project 'Maatschappelijke functies en accommodatiebeleid' waarbij bepaald is dat de gemeente accommodaties ondersteunt die:
 - a. Een groot bereik hebben;
 - b. Een belangrijke maatschappelijke functie vervullen
 - c. Liggen in kernen met een relatief grote vraag / behoefte
 - d. Kwalitatief goed zijn
 - e. Een hoge bezettingsgraad kennen
 - f. Goed worden beheerd en geëxploiteerd
2. Door de verzelfstandiging mogen de bestaande voetbalverenigingen niet in gevaar komen. Het voetballen staat centraal, de lokale voetbalverenigingen staan niet te discussie.
3. De accommodaties worden duurzaam en toekomstbestendig georganiseerd, beheerd en geëxploiteerd.
4. De entiteit bepaalt zelf het niveau van de samenwerking.
5. Alle voetbalclubs doen mee en confirmeren zich aan de entiteit. Uitsluitend de entiteit fungeert voor de gemeente zowel als aanspreekpunt als contractpartner.
6. Er wordt een duurzame en betaalbare uitwerking, invulling en oplossing nagestreefd.
7. Voorwaarden en onderwerpen die in de uitwerking aan de orde komen zijn:
 - a. Beschrijving, doelstelling, taken en verantwoordelijkheden van partijen (entiteit en gemeente);
 - b. Het aantal velden waarover beschikt moet worden. Hierbij rekening houdend met aantal teams, aantal leden en getoetst aan hiervoor hanteerbare normen;
 - c. Afspraken op het gebied van renovatie, groot onderhoud, vervanging voetbalvelden, inclusief de kunstgrasvelden waarbij het in 2017 geactualiseerd rapport van KIWA als basis dient;

- d. Het jaarlijks benodigde gemeentelijk budget voor renovatie, groot onderhoud en vervanging velden, inclusief de kunstgrasvelden waarbij (wat de gemeente betreft) de basis is de bijdrage die in de laatste jaren in de gemeentelijke begroting staat plus een verhoging in verband met reserveringen voor de kunstgrasvelden;
 - e. Beschrijving eigendomspositie van de betreffende accommodaties inclusief de begrenzing ervan (terreinen incl. hekwerken) en van wat hiervan onder het beheer en onderhoud van de entiteit valt;
 - f. Een beschrijving van de doelstelling en de activiteiten van de entiteit (mate van samenwerking tussen de aangesloten clubs);
 - g. Juridische structuur van de entiteit en wijze waarop binnen de entiteit de samenwerking, uitvoering en besluitvorming vorm wordt gegeven.
8. Te komen tot een raadsvoorstel dat in de raadsvergadering behandeld wordt.

4. Uitgangspunten BVV

De BVV heeft op basis van de opdracht van de gemeente en de door de gemeente geformuleerde uitgangspunten de navolgende kaders bepaald.

1. De door de gemeente aangegeven uitgangspunten worden, zo veel als mogelijk, in acht genomen.
2. Deelname aan de te vormen entiteit door alle voetbalclubs of sportverenigingen, die als zodanig zijn ingeschreven bij en erkend door de KNVB, en die beschikken over een eigen accommodatie.
3. De deelnemende clubs zijn en blijven zelfstandige verenigingen en zijn volwaardige, levensvatbare verenigingen; vervullen een maatschappelijke, sociale functie in de lokale gemeenschap; spelen in op maatschappelijke ontwikkelingen; en beoefenen c.q. faciliteren amateurvoetbal en/of recreatief voetbal in georganiseerd verband. Voetbal is leidend dan wel een belangrijke (al dan niet zelfstandige) activiteit binnen de vereniging.
4. Het in de kernen (dorpen) aanwezige voetbal met de bijbehorende accommodatie blijft in stand. Behoud van voetbal en de accommodatie is het uitgangspunt waarbij de omvang (aantal velden) van een accommodatie op grond van nader vast te stellen criteria, al dan niet aan de hand van periodiek uit te voeren toetsing, wel aan wijziging onderhevig kan zijn.
5. Een accommodatie bestaat minimaal uit één voetbalveld (wedstrijdveld) en één veld (ruimte) voor training.
6. Het aantal velden dat op een accommodatie in aanmerking komt voor groot onderhoud, renovatie, vernieuwing in het kader van deze opdracht wordt bepaald door toepassing van de KNVB / NOC*NSF norm waarbij het aantal teams en het soort teams (jeugd, senioren, 35+) leidend is.
7. De te vormen entiteit ontvangt, beheert en verdeelt de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen voor groot onderhoud, renovatie en richt zich in eerste instantie (voornamelijk c.q. uitsluitend) op een verantwoord beheer (incl. onderhoud) en gebruik van de velden en op het organiseren, regelen en faciliteren van groot onderhoud, renovatie en vernieuwing van de aanwezig en, op grond van de norm, nodige velden (wedstrijd en training), zowel natuurgas als kunstgras. Aanleg, uitbreiding, verplaatsing van accommodaties betreft nieuw beleid en wordt gezien als investering.
Hieronder valt niet c.q. uitgesloten hiervan is o.a.:
 - a. regulier en periodiek onderhoud van de aanwezige velden (ligt bij de verenigingen);
 - b. velden die overtollig c.q. overbodig zijn op basis van de norm;
 - c. nieuwe aanleg, uitbreiding en/of verplaatsing van velden of van een sportpark;
 - d. opstallen (incl. kleedkamers, clubhuis/kantine, opslag- en andere ruimten), terreininrichting, terreinafscheiding, parkeervoorzieningen, veldverlichting, dug-outs, e.d.; ongeacht wiens eigendom dit is c.q. onder wiens verantwoordelijkheid dit valt.
8. De aangesloten clubs beheren en zijn verantwoordelijk voor hun eigen accommodatie (incl. opstallen, terrein- en veldinrichting, verlichting) en verplichten zich de accommodatie (incl. de velden) verantwoord te beheren en te gebruiken. Terreinafscheidingen en erfgrenzen (afrastering, hekwerk, bomen, sloten, groenstrook) blijven in beheer (incl. het onderhoud) bij de gemeente en deze houdt hiervoor de verantwoordelijkheid.
Het reguliere, periodieke onderhoud van de velden is de verantwoordelijkheid van de clubs en de clubs verplichten zich dit onderhoud uit te voeren in overeenstemming met de door de entiteit, en al dan niet met de gemeente, vastgestelde onderhouds- en beheersrichtlijnen en op een door de entiteit bepaalde wijze (al dan niet inclusief het bijhouden van een logboek). Collectieve inkoop c.q. uitbesteding van het regulier onderhoud of delen daarvan kan aan de orde zijn. Er zal periodiek objectieve, onafhankelijke toetsing zijn van de wijze waarop het regulier onderhoud wordt uitgevoerd en van wat de kwaliteit hiervan is.
9. Multifunctioneel gebruik van de accommodatie wordt gestimuleerd waarbij wel als uitgangspunt geldt dat dit gebruik niet mag leiden tot 'oneigenlijk' gebruik van de middelen beschikbaar voor groot onderhoud, renovatie, vernieuwing van de voetbalvelden.
10. Onzorgvuldig beheer, geen of onvoldoende uitvoering van regulier onderhoud, schade als gevolg van gebruik van de op grond van de norm aangewezen velden voor andere activiteiten en doeleinden dan het

beoefenen van de voetbalsport is voor rekening en risico van de betreffende club en kan niet leiden tot extra kosten of hierdoor vervroegd noodzakelijk groot onderhoud of renovatie.

11. De gronden waarop de velden aangelegd zijn eigendom van de gemeente, de velden als zodanig blijven eigendom van de gemeente. De clubs betalen voor het gebruik van de velden (waarvoor gebruiksovereenkomsten worden afgesloten) geen huur en andere gemeentelijke belastingen of heffingen. Dit o.a. ter compensatie van het door de clubs zelf uit te voeren beheer en het zelf of in opdracht van de clubs door derden uit te voeren regulier onderhoud. De kosten van nutsvoorzieningen zijn voor de clubs.
12. Bij de bepaling van keuzes en/of prioriteitsstelling voor uit te voeren renovatie en/of groot onderhoudswerkzaamheden wegen naast ouderdom en onderhoudsstaat van een veld aspecten als mate, wijze en doel gebruik, kwaliteit en wijze van regulier onderhoud, en bespelingsintensiteit.
13. De actuele onderhoudsstaat (op basis van het KIWA inspectierapport) van de op grond van de norm nodige velden wordt door de gemeente op orde gebracht c.q. financieel 'gecompenseerd' c.q. verwerkt in de uitwerking en bij de met de gemeente af te sluiten overeenkomst. Dit kan onderdeel zijn van de berekening c.q. vaststelling van de noodzakelijke c.q. gewenste jaarlijkse gemeentelijke bijdrage c.q. te treffen voorziening.
14. Bij de berekening van de jaarlijkse benodigde gelden wordt ervan uitgegaan dat bij uitvoering groot onderhoud, renovatie, vernieuwing geen sprake is van een eigen bijdrage door de club en er wordt niet van uitgegaan dat bestaande natuurgrasvelden worden vervangen door kunstgrasvelden.
15. De financiële afspraken met de gemeente (incl. de hoogte van de door de gemeente te treffen voorzieningen) evenals een opgesteld groot onderhoudsschema met de bijbehorende prioriteitsstelling worden periodiek herijkt. Hierbij wordt gedacht aan een periode van 4 jaar met als eerste ijkmoment 2023. Naast kwaliteitsinspectie, inflatie- en prijsontwikkelingen en toetsing wordt gekeken naar ontwikkelingen bij de aangesloten clubs (o.a. op gebied van aantal leden, teams, vitaliteit), mate en wijze gebruik velden, en wijze en kwaliteit van uitvoering van het regulier onderhoud velden.
16. Alle voetbalclubs binnen de gemeente Buren sluiten zich aan en zijn vertegenwoordigd in de entiteit.
17. Tussen gemeente, entiteit en clubs worden nieuw op te stellen meerjarige gebruikscontracten c.q. beheersovereenkomsten gesloten waarin per sportpark gespecificeerd (per element en per activiteit) is vastgelegd wie verantwoordelijk is voor beheer en regulier onderhoud, groot onderhoud/renovatie en vervanging (herinvestering). Zodat van iedere partij duidelijk is wat de rollen, taken, risico's en verantwoordelijkheden zijn met betrekking tot zowel beheer en onderhoud als financiële inspanningen.
18. Voor de te vormen entiteit is een goede beschrijving nodig van de missie en doelstelling en van de wijze waarop de zeggenschap is geregeld en de dagelijkse leiding (bestuur) wordt ingevuld.
19. Bij de uitwerking van de structuur en vorm wordt gekeken naar juridische en fiscale aspecten, naar zaken als aansprakelijkheid en governance, en het hebben van een bezwarenprocedure.

5. BVV

In november 2010 maakte de gemeente Buren kenbaar dat de bijdrage voor onderhoudskosten voetbalvelden (niet zijnde renovatie) met ingang van 01 januari 2012 zou worden geschrapt. Dit was voor de Burense voetbalverenigingen aanleiding de krachten te bundelen met o.a. het doel om door gezamenlijk optreden het nadelig effect van de voorgenomen bezuinigingen op te vangen. Dit mede omdat toen onmiddellijk duidelijk werd dat het abrupt stoppen van de onderhoudsbijdrage het voortbestaan van enkele Burense voetbalverenigingen in gevaar zou brengen. Na overleg met de gemeente (en goedkeuring van de gemeenteraad) is vervolgens besloten tot het instellen van een afbouwperiode om de genoemde overgang (van alles naar niets) zo goed mogelijk op te vangen. Op dat moment zijn de acht Burense voetbalverenigingen daardoor een structurele vorm van samenwerking aangegaan, uiteindelijk met als doel het doorvoeren van gezamenlijke kostenbesparende en/of opbrengstverhogende maatregelen om zodoende de volledige afbouw van de onderhoudsbijdrage zo goed als mogelijk op te vangen.

Vanaf december 2010 tot op heden hebben de acht Burense voetbalverenigingen structureel met elkaar overlegd in het zgn. "voorzittersoverleg" Burense voetbalverenigingen (BVV). Het "voorzittersoverleg" heeft tot taak het bewaken van de intentie tot samenwerken en iedere vereniging is in het BVV minimaal met één lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. In eerste instantie werd met de gemeente Buren overeengekomen dat op verzoek/aanvraag de wethouder sportzaken en/of een (beleids)medewerker van de gemeente Buren bij het overleg zou aansluiten, na verloop van tijd werd de beleidsmedewerker een vaste vertegenwoordiger en sloot de wethouder Sportzaken op verzoek (of eigen initiatief) aan.

Gesteld kan worden dat alle acht Burense voetbalverenigingen tot nu toe actief hebben geparticipeerd in de BVV en/of in uit de BVV voortkomende projectgroepen/werkgroepen. Er is door alle partijen zoveel mogelijk met een vaste samenstelling deelgenomen aan de besprekingen/vergaderingen op basis van gelijkwaardigheid, met respect en begrip voor elkaar en met oog voor elkaars belangen.

Door de Burense voetbalverenigingen is de afgelopen jaren op de onderwerpen 1) gezamenlijk centrale inkoop goederen en diensten (financieel beleid), 2) gezamenlijk organiseren van sport - en spel activiteiten, 3) uitwisselen van informatie op allerlei gebieden en 4) collectieve vertegenwoordiging richting externe

partners/leveranciers intensief samengewerkt om het ontstane financiële gat van globaal ongeveer € 6.500,- per veld per jaar op te kunnen vangen.

Ondanks alle tijd en energie die hierin gestoken is en alle initiatieven die ondernomen zijn kan geconstateerd worden dat de BVV als collectief niet in staat is gebleken het financiële gat wat is ontstaan door de (geleidelijke) afbouw van de onderhoudsbijdrage geheel op te vangen. Dit mede om de reden dat forse uitgaven (kosten) als onderhoud voetbalvelden en energiekosten NIET worden gecompenseerd door nieuwe inkomsten verkregen uit de samenwerkingsvorm. Daarnaast is, in lijn met de landelijke trends, geconstateerd dat ook bij de Burense voetbalverenigingen de financiële status de afgelopen jaren is verslechterd. Inkomsten staan onder druk. Opbrengsten uit sponsoring en kantine dalen. De kosten nemen toe, de overheid maakt een terugtrekkende beweging, en er wordt steeds meer een beroep gedaan op de vrijwilligers. De voetbalverenigingen kunnen dit onmogelijk opvangen door alleen het verhogen van de contributies waardoor het steeds moeilijker wordt financieel het hoofd boven water te houden. Met als gevolg dat er niet of nauwelijks liquiditeiten zijn om toekomstige c.q. noodzakelijke investeringen te financieren. De vermogenspositie van veel verenigingen is van beperkte omvang of als negatief aan te merken. Opgebouwde reserves moeten veelal worden benut om de vereniging draaiende te houden.

In 2013 is door de Burense voetbalverenigingen een meerjarig groot onderhoudsplan gemaakt omdat werd vastgesteld dat het groot onderhoud (renovatie/vervanging) van voetbalvelden niet was opgenomen in de gemeentelijke begroting. Mede vanuit het gegeven dat de voetbalverenigingen nu al moeite hebben om het reguliere onderhoud uit te voeren en niet beschikken over de expertise en (financiële) middelen om echte veldrenovatie uit te (laten) voeren werd de gemeente Buren verzocht om het groot onderhoud in te passen in de begroting. Dit met als uiteindelijk doel dat de voetbalverenigingen in het kader van zelfredzaamheid de gelegenheid hebben zelf zorg te dragen voor het complete onderhoud (regulier en renovatie) van de voetbalvelden en hiervoor een overeenkomst met de gemeente Buren voor de duur van minimaal 20 jaar af te sluiten.

De BVV ontwikkelt zich op deze manier tot een soort van coöperatie en verplicht zich de voetbalvelden gedurende de looptijd van de overeenkomst te beheren en te onderhouden volgens de gangbare normen van NOC*NSF en/of KNVB. Voordelen van de constructie zijn dat het collectief BVV zich verder doorontwikkelt, verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van alle voetbalvelden en hierdoor ook gedwongen wordt om als collectief keuzes te maken binnen het beschikbare budget. De individuele vereniging hoeft hierdoor niet meer de gang naar de gemeente te maken en de gemeente Buren draagt voor een langere periode (minimaal 20 jaar) alle onderhoudsverplichtingen en taken tegen een vast jaarlijks bedrag over aan de "coöperatie". De gemeente wordt hiermee ontzorgd en bewaakt op afstand als eigenaar van de gronden de kwaliteitsnorm. Vanuit dit gegeven heeft de gemeente Buren in januari 2017 de BVV verzocht om te komen tot een voorstel verdere verzelfstandiging van het groot onderhoud van de voetbalvelden.

In dit kader wordt eveneens verwezen naar de bijlage Notitie overleg BVV van september 2015.

6. Uitwerking

1. Vooraf

De acht bij de BVV aangesloten clubs hebben unaniem mandaat gegeven om het traject en de verdere uitwerking met de gemeente, op basis van deze notitie, te vervolgen en om binnen het beschreven raamwerk tot concrete afspraken te komen. Hierbij in aanmerking nemend dat een aantal punten en zaken verdieping, opheldering, nadere uitwerking en/of verdere formulering behoeven. Ervan uitgaande dat de uitwerking en verdieping in de geest van de notitie en het besprokene tijdens de BVV vergaderingen is.

2. Beoogde samenwerking

De Gemeente Buren ("gemeente"), als eigenaar van de sportparken, en een door de BVV nieuw op te richten entiteit ("entiteit") sluiten een beheers- en gebruiksovereenkomst voor een langdurige periode (bv. 25 jaar) waarin duurzame afspraken worden gemaakt met betrekking tot gebruik, beheer en onderhoud van een op grond van normering bepaald aantal velden (natuurgas en kunstgras) voor wedstrijden en/of trainingen ("normvelden") op de sportparken van de acht Burense voetbalverenigingen ("clubs"). In deze overeenkomst worden de rollen, taken, verantwoordelijkheden en risico's van beide partijen, waar nodig gedetailleerd per sportpark, beschreven. Uitgangspunten hierbij zijn dat de gemeente volledig eigenaar is en blijft van de sportparken; dat de entiteit en/of de clubs aan de gemeente geen kosten (gebruiksvergoeding en verdere eigenaars- c.q. gebruikerslasten) verschuldigd zijn met betrekking tot de normvelden; dat de gemeente jaarlijks een nader te bepalen bedrag aan middelen ("renovatievergoeding") ter beschikking stelt aan de entiteit voor het tijdig (laten) uitvoeren van renovatie (groot onderhoud) van de normvelden; en dat de normvelden op een verantwoorde wijze door de clubs worden gebruikt, beheerd en onderhouden.

3. Entiteit

De entiteit sluit vervolgens een gebruiksovereenkomst met iedere club waarin o.a. per sportpark het gebruik, beheer en onderhoud van de normvelden duurzaam voor een langere periode is geregeld. In deze overeenkomst worden de rollen, taken, verantwoordelijkheden en risico's van beide partijen gedetailleerd beschreven. Uitgangspunten hierbij zijn dat de club zelf verantwoordelijk is en zorg draagt voor het dagelijks beheer, gebruik en (regulier) onderhoud van de normvelden; dat de club geen gebruiksvergoeding (huur) aan de entiteit verschuldigd is; en dat de entiteit, op grond van vastgestelde criteria en planning, zorgt voor tijdige uitvoering van renovatie van de normvelden.

4. Inhoud samenwerking

De onder 1. en 2. beschreven samenwerking en overeenkomst betreft specifiek aspecten als beheer, gebruik, renovatie van de normvelden en heeft geen betrekking op zaken die o.a. als nieuw beleid en/of investering kunnen worden gezien zoals:

- a. niet als normveld aangemerkte velden ('overtollige' velden);
- b. nieuwe aanleg veld(en), uitbreiding en/of verplaatsing velden of van een sportpark;
- c. sportparkopstallen (incl. kleed- en bergruimtes, clubgebouw);
- d. sportpark-, terrein- en veldinrichting (incl. parkeervoorzieningen, terreinverharding, terreinverlichting, veldverlichting, veldafrostering, dug-outs, doelen, vanghekken);
- e. sportparkgrenzen en terreinafscheidingen (incl. hekwerken, afrostering, bomen, beplanting, sloten, groenstroken).

Op een sportpark aanwezige velden die niet als 'normveld' zijn aangemerkt (en in feite 'overbodig' zijn) blijven voor een periode van minimaal 5 (vijf) jaar beschikbaar voor gebruik voor de club die het sportpark gebruikt (bespeelt). Alle verantwoordelijkheden en risico's verbonden aan het gebruik van dit veld zijn in deze periode voor de betreffende club. Dit geldt eveneens voor het beheer en onderhoud. De gemeente zal op geen enkele wijze enige aansprakelijkheid hebben in dit kader. Wordt vastgesteld dat het veld zo speelgevaarlijk is of dat het veld onverantwoord wordt beheerd c.q. gebruikt dan kan de gemeente een speel- of gebruiksverbod uitvaardigen en in het uiterste geval het betreffende veld onttrekken aan het sportpark.

Is een veld 5 (vijf) jaar of langer niet aangemerkt als 'normveld' (en in feite 'overbodig') dan kan de gemeente dit veld opeisen en er een andere bestemming aan geven.

Komt een 'overtollig, overbodig' veld weer in aanmerking om als 'normveld' aangemerkt te worden dan dient dit veld eerst speel-/gebruiksklaar gemaakt te worden en in goede staat gebracht te worden. De zorg en verantwoordelijkheid hiervoor liggen niet bij de entiteit en de hieraan verbonden kosten worden niet onttrokken aan de overeengekomen gemeentelijke renovatiebijdragen die de entiteit beheert.

De verantwoordelijkheid voor en het beheer (incl. onderhoud) van sportparkgrenzen, terreinafscheidingen, zoals geformuleerd onder 4.e. (hiervoor), ligt bij de afdeling Ruimte van de gemeente. Contacten hierover lopen rechtstreeks tussen de club (als gebruiker/huurder) en de gemeente. In dit kader is afgesproken dat de gemeente intern eerst een inventarisatie doet en schouw uitvoert van alle begrenzingen van de sportparken van de acht BVV verenigingen. In kaart wordt gebracht hoe deze begrenzing bepaald is, wat dit inhoudt en hoe dit eruit ziet. Aan de hand van de uitkomsten van deze inventarisatie worden nadere, definitieve, afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud in dit kader. Uitgangspunt kan zijn dat de gemeente bv. zorgt voor het onderhoud van bomen, sloten en watergangen en de clubs voor het resterende. Vorenstaande houdt in dat per sportpark 'maatwerk' afspraken worden gemaakt die worden opgenomen in de aan te gane meerjarige huur- en gebruiksovereenkomsten. De uitkomsten worden, waar nodig, verwerkt in de gemeentelijke bijdrage (renovatievergoeding) en afhankelijk van de uiteindelijke afspraken wordt de renovatievergoeding dienovereenkomstig aangepast.

In de te sluiten overeenkomsten wordt in een bijlage per sportpark (club) in detail beschreven en gespecificeerd de indeling en inrichting van het sportpark, de daar aanwezige zaken en toebehoren, inclusief per onderdeel de zorgplicht en verantwoordelijkheid van iedere partij.

5. Clubs

Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat de gemeente clubs en accommodaties steunen die vitaal zijn en een maatschappelijke functie vervullen. Dit in samenspraak met het geformuleerde gemeentelijk uitgangspunt dat bestaande voetbalverenigingen bestaansrecht hebben en niet ter discussie staan. Clubs hebben in dit kader een inspanningsverplichting en het navolgende kan als uitgangspunt c.q. voorwaarde dienen voor de aangesloten clubs:

Een vitale club is een open club met hart voor het dorp of de wijk en zet haar kernkwaliteiten niet alleen voor eigen leden in maar ook voor de samenleving. De club kenmerkt zich door een open opstelling en houding van de bestuurders, de leden en de club, is sociaal/maatschappelijk betrokken en biedt een ontmoetingsplek

voor eigen leden, andere regelmatige bezoekers en bewoners om te sporten en om bij de vereniging betrokken te zijn.

Er worden (sport)activiteiten georganiseerd waarbij deelname openstaat voor niet-leden, er wordt samengewerkt met andere verenigingen en organisaties. De club biedt gelegenheid voor andere activiteiten dan één sport en biedt faciliteiten naast sportaanbod (kinderopvang, schoolsport, bewegen voor ouderen). Er is aandacht voor behoud leden en behoud, ontwikkeling van kader. De club heeft beleid op het gebied van normen en waarden, sportiviteit en respect.

De vitaliteit van een club wordt bepaald aan de hand van de navolgende toetsingscriteria:

- Aangesloten bij de KNVB en beschikkend over minimaal 50 leden en ten minste 3 teams, waarvan 1 seniorteam;
- Kader (voldoende vrijwillig kader, kaderontwikkeling, vrijwilligersbeleid);
- Leden (ontwikkeling ledenbestand);
- Financiën (financiële positie);
- Accommodatie (kwalitatief, voldoende aan de eisen van de vereniging en haar leden, openstelling);
- Beleid, organisatie en structuur (bestuurlijk, beleidsmatig);
- Communicatie (informatievoorziening intern en extern);
- Sport-, activiteiten-, faciliteitenaanbod (incl. accommodatie);
- Maatschappelijke rol (maatschappelijke betrokkenheid, rol in de lokale samenleving).

Op basis van een te ontwikkelen model met toetsingscriteria en beoordelingsaspecten (in de vorm van een matrix) vindt periodiek (als onderdeel van de periodieke herijking) toetsing en rapportage aan de gemeente plaats middels een vitaliteitsscan.

Het door te BVV c.q. de entiteit in dit kader te ontwikkelen en te hanteren model wordt, na vaststelling door de BVV c.q. de entiteit, aan de Gemeente ter beoordeling voorgelegd.

6. Normvelden en verdere informatie

Als basisuitgangspunt geldt dat iedere club recht heeft op minimaal 1 veld en 1 trainingsveld (of hoek).

Voor de bepaling van het aantal normvelden per club (en sportaccommodatie) is verder de norm (behoeftebepaling) VNG/KNVB gevolgd.

- Speeltijd = netto speeltijd + pauze + wisseltijd (inloop / uitloop)
- Gelijktijdig 2 pupillenwedstrijden op alle velden + 4 pupillendoelen per veld
- Evenwichtige wedstrijdplanning (50% thuis, 50% uit)
- Speluren norm:

Traditioneel natuurgrasveld	250 – 300 uur
WeTra veld	400 – 600 uur
Trainingsveld	700 uur
Kunstgrasveld	1.000 – 1.200 uur

Deze kengetallen zijn mede afhankelijk van mate en kwaliteit onderhoud, wijze gebruik veld (volledig gebruik), weersomstandigheden, liggen, e.d.

- Gemiddelde duur wedstrijdseizoen van 36 weken
- Geen onderscheid tussen hoofdveld en andere wedstrijdelden in gebruik
- Bij 1 – 3 speelvelden minimaal 1 trainingsveld

Volgens de KNVB is het effect van de aangepaste jeugdvoetbalvormen op de behoeftebepaling wat velden betreft gering. Meerdere veldjes kunnen op een volledig speelveld worden uitgezet.

Overzicht en berekening per club (peildatum: aanvang seizoen 2017/2018)

Naam vereniging	Leden	Teams	Speelvelden	Trainingsveld	Opmerking
sv Buren	320	14	2	1	1 veld boven norm
B.Z.S.	426	28	2	1	1 kunstgrasveld
I.S.C.	119	7	2	1	1 veld boven norm
FC Lienden	402	22	2	1	1 kunstgrasveld
M.E.C. '07	330	22	2	1	
S.C.R.	146	7	1	1	
S.C.Z.	150	8	2	1	1 veld boven norm
Teisterbanders	380	18	2	1	
TOTAAL	2.273	126	23	8	

Uit vorenstaande tabel blijkt dat er op dit moment in totaal 23 velden (inclusief 2 kunstgrasvelden) in gebruik zijn bij de clubs. Op grond van toepassing van de norm is er recht op 20 velden (18 natuurgas en 2 kunstgras). Bij de clubs sv Buren, I.S.C. en S.C.Z. is sprake van een 'overtollig' veld. Dit betekent dat de Burese voetbalverenigingen in het kader van deze afspraken 13% veldencapaciteit inleveren.

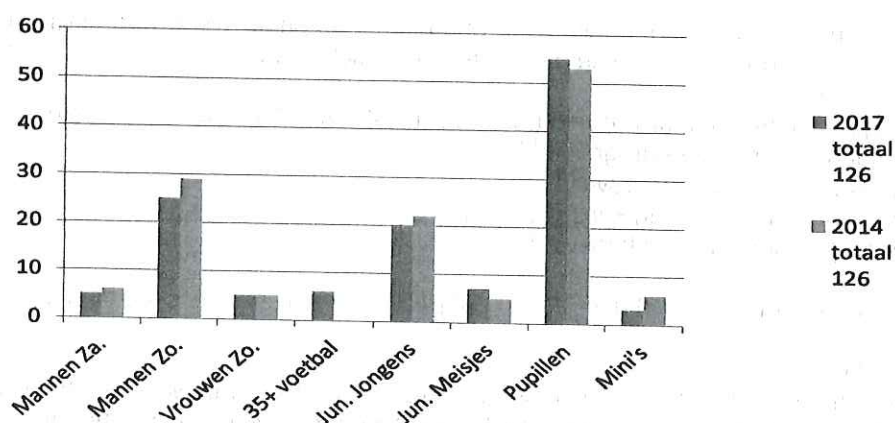
Aandachtspunten:

1. Bij M.E.C. '07 is bij één veld een onderlaag aangebracht die het veld geschikt maakt om 'omgevormd' te worden tot kunstgrasveld.
2. Bij FC Lienden ligt een in 2007 op eigen kosten aangelegd kunstgrasveld. De bovenlaag van dit kunstgrasveld is in 2017 vervangen waarbij de gemeente voornemens is 75% van de kosten voor haar rekening te nemen.

Aantal teams (peildatum: aanvang seizoen 2017/2018)

In onderstaande grafiek wordt het aantal teams getoond. Het totaal aantal is ongewijzigd ten opzichte van een in 2014 gedane inventarisatie. Er is wel een onderling verloop te zien in de verschillende leeftijds-groepen. Jongste jeugd stagneert enigszins, jongens junioren loopt wat terug, meisjesjunioren stijgt. Bij de senioren is het totaal aantal teams praktisch gelijk met een toename van 35+ voetbal. Doordat 30 teams op zondag hun wedstrijden spelen is er per saldo een lagere behoefte aan velden op grond van de norm dan indien alle teams uitsluitend op zaterdag hun wedstrijden zouden spelen.

Aantal teams: Vergelijking 2017 ten opzichte van 2014

Nieuwbouwontwikkeling gemeente Buren (als aanvullende informatie op ledentalontwikkeling)
(bron: Bouwen voor Behoeftte Gemeente Buren, mei 2017)

Gemeente deelgebied	kern	oplevering 2015	oplevering 2016	restcapacite it tot 2025	totaal 2015 - 2025
buitengebied Beusichem	nvt	3	5	75	83
	Beusichem	4	17	114	135
	Zoelmond	0	3	5	8
	Ravenswaay	2	0	45	47
Buren	Buren	0	0	22	22
	Asch	0	0	0	0
	KerkAvezaath	1	0	70	71
	Zoelen	0	30	39	69
	Erichem	0	0	0	0
Maurik	Maurik	0	27	288	315
	Doejenburg	0	0	15	15
	Rijswijk	0	0	8	8
	Eck en Wiel	2	1	5	8
Lienden	Lienden	12	-11	101	102
	Ommeren	0	0	22	22
	Ingen	14	0	8	22
TOTAAL		38	72	819	929

Prognose bevolkingsontwikkeling gemeente Buren (als aanvullende informatie op ledentalontwikkeling)
(bron: CBS regionale prognose 2017-2040; x 1.000)

Jaar	Totaal	0 tot 20 jaar	20 tot 65 jaar	65 jaar of ouder
2017	26,2	6,0	15,2	4,9
2020	26,3	5,8	15,0	5,5
2025	26,1	5,4	14,4	6,3
2030	25,7	5,3	13,3	7,1
2035	25,3	5,3	12,3	7,8
2040	24,8	5,2	11,5	8,1

7. Beheer, gebruik en onderhoud (incl. renovatie)

De verantwoordelijkheden betreffende beheer, gebruik en onderhoud van de normvelden worden gedetailleerd beschreven en vastgesteld. De te hanteren uitgangspunten en richtlijnen (al dan niet opgesteld aan de hand van een deskundige toetsing) worden na opstelling en vaststelling door de BVV c.q. entiteit aan de gemeente ter accordering voorgelegd. Een eerste concept uitwerking van de onderhouds- en beheerrichtlijnen is ter informatie als bijlage bij deze notitie gevoegd.

Renovatie van de normvelden vindt plaats door (of namens) en onder verantwoordelijkheid van de entiteit op grond van de hiervoor door de gemeente aan de entiteit beschikbaar gestelde financiële middelen.

Onder renovatie wordt verstaan:

- Vervanging toplaag natuurgrasveld (incl. eventuele aanpassing drainagesysteem);
- Vervanging onderlaag natuurgrasveld;
- Vervanging toplaag kunstgrasveld;
- Vervanging technische laag kunstgrasveld;
- Vervanging onderlaag kunstgrasveld.

Vervanging van een natuurgrasveld door een kunstgrasveld wordt niet beschouwd als renovatie.

Bepaling renovatie

Renovatie van een normveld vindt plaats in opdracht van en onder verantwoordelijkheid van de entiteit uit de hiervoor door de gemeente aan de entiteit jaarlijks beschikbaar te stellen financiële middelen. Dit op basis van een overeengekomen meerjarenberekening. De entiteit legt over de aanwending van deze middelen rekenschap en verantwoording af aan de gemeente. Uitgangspunt is hierbij dat de club geen eigen bijdrage verschuldigd is bij renovatie van een normveld.

De uitvoering van de renovatie wordt ter hand genomen volgens een opgesteld meerjarig renovatieschema. De volgorde en prioriteitstelling bij een dergelijk op te stellen schema wordt mede bepaald op grond van:

- Aanbevelingen meest recente KIWA ISA Sport inspectierapport;
- Ouderdom en tijdstip van aanleg c.q. vorige renovatie(s);
- Kwaliteit beheer, kwaliteit en wijze onderhoud en staat normveld;
- Doel, wijze en mate van gebruik normveld (incl. bespelingsintensiteit)
- Beschikbare middelen.

De club beheert, gebruikt en onderhoudt de normvelden op een verantwoorde wijze. Het onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met hiervoor opgestelde en overeengekomen richtlijnen. Een logboek wordt bijgehouden van de onderhoudswerkzaamheden. Periodiek vindt toetsing plaats van de wijze waarop het onderhoud uitgevoerd wordt en wordt de kwaliteit van de normvelden beoordeeld.

De clubs zijn vrij de accommodaties voor andere (sport)doeleinden en brede maatschappelijke activiteiten te gebruiken. Multifunctioneel gebruik en openstelling van de sportaccommodaties wordt gestimuleerd. Voorwaarde hierbij is dat regelgeving en gebruiksvoorschriften van overheidswege in acht wordt genomen. Stelregel is verder dat multifunctioneel gebruik c.q. niet-voetbal gerelateerd gebruik niet mag leiden tot 'oneigenlijk' gebruik van de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen voor renovatie.

De club is wat de normvelden betreft zelf verantwoordelijk voor de gevolgen van:

- Onzorgvuldig, onvoldoende en nalatig beheer en gebruik;
- Geen, onvoldoende of onzorgvuldige uitvoering van onderhoud;
- Schade als gevolg van ander gebruik van een normveld dan voor de voetbalsport.

Vorenstaande kan niet leiden tot extra kosten voor de entiteit c.q. de gemeente en/of tot noodzakelijke vervroegde renovatie tenzij met de club een in overleg te bepalen eigen bijdrage wordt overeengekomen. De gemeente kan het gebruik van een normveld verbieden indien het veld in een dusdanige staat is dat dit risico's met zich meebrengt op grond waarvan de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden.

8. 2018 overbruggingsjaar

Aangenomen wordt dat de gemeente eerst bij de programmabegroting 2019 rekening kan houden met de uitkomsten van een af te sluiten overeenkomst in het kader van verzelfstandiging (groot) onderhoud voetbalvelden.

Samenvattend betekent dit voor het jaar 2018 het volgende wat veldonderhoud betreft:

- Uitvoering renovatie trainingsveld ISC van de voor groot onderhoud 2017 gereserveerde middelen (zoals besloten in BVV vergadering);
- € 40.000,= beschikbaar voor renovatie 2018 (door BVV nader te bepalen hoe en waar deze middelen besteed worden);
- Vrijgave gereserveerde € 175.000,= voor (inmiddels uitgevoerde) renovatie kunstgrasveld FC Lienden;
- Aanwending gereserveerde € 200.000,= voor renovatie kunstgrasveld BZS.

Uitgangspunt hierbij is dat de programmabegroting 2018 in bovenstaande voorziet.

9. Renovatievergoeding gemeente

De gemeente stelt jaarlijks (ingaaande 2019) een renovatievergoeding beschikbaar aan de entiteit. De hoogte van deze vergoeding is bepaald aan de hand van een uitgewerkt model waarbij rekening wordt gehouden van de kosten (normbedragen) van uit te voeren renovatiewerkzaamheden, het aantal normvelden en de planning van de renovatiewerkzaamheden (renovatieschema).

De entiteit legt over de besteding van de ontvangen renovatievergoedingen rekening en verantwoording af aan de gemeente.

In onderstaand overzicht staan de te hanteren normbedragen voor renovatiewerkzaamheden vermeld.

Schema levensduur, vervangingswaarde en normbedragen onderhoud voetbalvelden

(bron: Patrick Balemans, beleidsmedewerker accommodatiezaken KNVB/adviseur accommodatiezaken NOC*NSF)

Soort veld	Investering	Afschrijving/onderhoud	Jaarlasten	Totaal per jaar
Natuurgras	€ 60.000	Toplaag € 30.000 (15 jaar) Onderlaag € 30.000 (30 jaar) Onderhoud	€ 2.000 € 1.000 € 9.000	€ 12.000
Kunstgras Rubber Infill	€ 400.000	Toplaag € 200.000 (10 jaar) Technische laag € 100.000 (20 jaar) Onderlaag € 100.000 (40 jaar) Onderhoud	€ 20.000 € 5.000 € 2.500 € 6.000	€ 33.500

Jaarlijks onderhoud betreft regulier en groot onderhoud.

In bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met kapitaallasten en BTW.

Bij voornoemde bedragen is geen rekening gehouden met eventuele voorbereidingskosten, regie- en begeleidingskosten, advieskosten, etc.

Berekening jaarlijkse renovatiebijdrage

Initieel door gemeente, vanaf 2019, jaarlijks te voorzien en aan de te vormen entiteit beschikbaar te stellen middelen in het kader van de aan te gane meerjarige overeenkomst met betrekking tot renovatie van de hiervoor in aanmerking komen normvelden binnen de gemeente:

18 natuurgrasvelden ad € 3.000 per veld	€ 54.000
2 kunstgrasvelden ad € 26.667 per veld	€ 53.334
	€ 107.334
Reservering 4 jaarlijkse KIWA inspectie	€ 1.500 (gebaseerd op € 6.000 per inspectie)
Beheers- en andere kosten entiteit	€ 2.000 (indicatief)
Aanpassing i.v.m. afscheiding/sportparkgrenzen	€ PM
Subtotaal	€ 111.834
BTW 21%	€ 23.485
Totale jaarlijkse vergoeding incl. BTW	€ 135.319
	=====

Bij bovenstaande berekening is het veld van M.E.C.'07, dat een onderlaag heeft wat het veld geschikt maakt 'omgevormd' te worden tot kunstgrasveld, meegenomen als zijnde een natuurgrasveld. Eventuele vervanging van dit veld door een kunstgrasveld is onderdeel van nieuw beleid en wordt gezien als investering.

In de berekening van de jaarlijkse vergoeding is (nog) geen rekening gehouden met eventuele correcties voor in het verleden niet getroffen voorzieningen c.q. een inhaaleffect in verband met de ouderdom (en staat) van de normvelden op het moment van invoeren van de verzelfstandiging van het beheer en onderhoud van de normvelden.

Een door de BVV op te stellen en aan te leveren inventarisatie (waaraan momenteel door de BVV gewerkt wordt) zal, samen met het definitieve inspectierapport 2017 van KIWA ISA Sport, als brondocument dienen voor de bepaling van nalatig onderhoud c.q. aanwezige gebreken. Dit mede in het kader van een door de gemeente beoogde 'zachte' overdracht.

De door KIWA ISA Sport op 21 september 2017 gerapporteerde kwaliteitsbeoordeling heeft geleid tot op-/aanmerkingen bij 2 (twee) clubs (B.Z.S. en Teisterbanders). Dit dient eerst tot tevredenheid opgelost c.q. aangepast te worden voordat wat de BVV betreft sprake kan zijn van een definitieve (actuele) status van het 2017 KIWA ISA Sport inspectierapport.

Wat de jaarlijkse renovatievergoeding betreft wordt ervan uitgegaan dat deze jaarlijks wordt aangepast aan prijs- en loonkostenontwikkelingen op grond van een nader (in overleg te bepalen) te hanteren indexering.

10. 0-meting en inhaaleffect verleden

Uitgangspunt is dat de gemeente zorgt voor een warme overdracht bij de verdere verzelfstandiging van beheer en onderhoud van de normvelden. Hierbij rekening houdend met de nog op kosten van de gemeente uit te voeren onderhoudswerkzaamheden van de jaren 2017 en 2018 op basis van in de begroting van genoemde jaren hiervoor gereserveerde bedragen (€ 40.000 per jaar).

Aan de hand van een inventarisatie per sportpark (club) wordt bepaald of er bepaalde tekortkomingen, gebreken zijn en zo ja welke. Het definitieve 2017 KIWA ISA Sport inspectierapport dient hierbij als brondocument. De gemeente zal voor haar rekening de geconstateerde gebreken verhelpen of het vastgesteld nalatig onderhoud herstellen. Is dit niet het geval dan zal hiervoor een passende financiële compensatie plaats vinden.

In een overeenkomst van 9 november 2011 tussen gemeente Buren en de Burense voetbalverenigingen was bepaald dat de gemeentelijke bijdrage in het onderhoud van de sportvelden gefaseerd over de periode van 2012 t/m 2014 wordt afgebouwd. In de toen overeengekomen afspraken was opgenomen de intentie van de gemeente om alle 8 voetbalverenigingen te handhaven. Vervolgens heeft de gemeente over de jaren 2015 t/m 2018 jaarlijks een bedrag van € 40 k. beschikbaar gesteld als bijdrage in het (groot) onderhoud van de voetbalvelden van de Burense voetbalverenigingen.

Vorenstaande houdt in dat er (de laatste jaren in ieder geval) niet gereserveerd is voor vervanging, renovatie van de aanwezige kunstgrasvelden en onvoldoende gereserveerd is voor vervanging, renovatie van de aanwezige natuurgrasvelden.

In het kader van een verzelfstandiging c.q. volledige overdracht van het (groot) onderhoud dienen dan ook een aantal zaken gewaardeerd en hierbij nader betrokken te worden. Dit kan zijn via financiële compensatie door de gemeente dan wel het op orde en in goede staat brengen van de betreffende velden voor het moment van 'overdracht'.

Concreet gaat het om:

- a) Niet c.q. onvoldoende getroffen vervangingsvoorzieningen tot 1.1.2019;
- b) Aanwezige tekortkomingen, gebreken en/of noodzakelijke herstelwerkzaamheden zoals vastgesteld (o.a. op grond van een door BVV clubs gedane inventarisatie en aan de hand van de door KIWA ISA Sport opgestelde inspectierapportage 2017);
- c) Kunstgrasveld FC Lienden. In 2007 heeft FC Lienden zelf voor eigen rekening een kunstgrasveld aangelegd waarvan in 2017 de toplaag vernieuwd is. Deze renovatie is gepland voor 75% plaats te vinden op kosten van de gemeente. Aangezien de gemeente eigenaar is van het kunstgrasveld is hier sprake van een onderlaag en technische deel van een kunstgrasveld dat betaald is door en in feite 'toebehoort' aan een vereniging.

Op basis van het eerder gehanteerde rekenmodel voor de bepaling van de jaarlijkse renovatievergoeding laat een geschatte berekening van de hoogte van de achterwege gebleven c.q. achterstallige reservering voor renovatie en vervanging een bedrag van € 961 k. zien.

In het, in overleg met de gemeente, opgestelde rekenmodel renovatieschema toekomstige jaren (zie bijlage) is voor het eerste jaar (2019) een initiële renovatievergoeding (als additionele, eenmalige bijdrage) opgenomen van € 150.000 (excl. BTW). Deze eerste inleg is nodig om de entiteit de noodzakelijke middelen te geven om de voor de komende jaren noodzakelijke renovaties en groot onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren en om vervolgens schematisch onderhoud te kunnen blijven plegen zonder over de hiervoor noodzakelijke financiële middelen te beschikken.

11. Planning en periodieke toetsing (herijking)

Ervan uitgaande dat in de eerste helft van 2018 een overeenkomst tussen een nieuw op te richten entiteit en de gemeente Buren tot stand komt zal voor het eerst in 2019 renovatie volgens de nieuwe aanpak en werkwijze plaats vinden.

Om tijdig als entiteit en club te kunnen anticiperen op de uitvoering van renovatiewerkzaamheden aan een normveld is het raadzaam om voor 1 november van een jaar een besluit te nemen en te communiceren betreffende de in een volgend jaar uit te voeren renovatie(s). Dit in het belang van een passende planning, een degelijke voorbereiding en het tijdig kunnen inspelen op de renovatie door de club waar de renovatie werkzaamheden plaats vinden.

De entiteit fungeert als budgethouder en opdrachtgever van de uit te voeren werkzaamheden waarbij nauw samengewerkt wordt met de betreffende club.

Uitgaande van periodieke herijking (vierjaarlijks met 2023 als eerste ijkmoment) wordt er telkens een globaal renovatieschema vastgelegd voor de voorliggende cyclus (periode). Voor de eerste keer voor de jaren 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023. Naast het op te stellen renovatieschema voor een bepaalde, vastliggende periode wordt gelijktijdig een doorkijk gegeven voor de volgende 10 jaren wat de renovaties betreft. Dit ter informatie van en verduidelijking richting clubs. Deze doorkijk heeft een indicatief karakter.

Een herijking vindt plaats op basis van de volgende criteria en informatie:

- a. Actueel KIWA ISA Sport inspectierapport van de normvelden op de sportparken;
- b. Actualisering normbedragen kosten renovatie;
- c. Actualisering bepaling aantal normvelden per club (op basis van aantal teams);
- d. Uitkomsten van de bij de clubs verrichte vitaliteitsscan.

De definitieve beslissing over een de renovatie keuze in een jaar wordt uiterlijk 1 november in het voorgaande jaar genomen en gecommuniceerd. Afwijking van een eventueel uitgewerkt en vastgesteld volgordelijk tijdsschema is uitsluitend aan de orde indien er zwaarwegende argumenten en/of nieuwe feiten/ontwikkelingen zijn.

12. Overig

- a. Een club die nu aangesloten is bij de BVV en besluit niet toe te treden tot de entiteit zet zichzelf buitenspel wat betreft het gemeentelijk project verzelfstandiging groot onderhoud voetbalvelden, wordt geen onderdeel van de entiteit en komt niet in aanmerking voor bijdragen uit de renovatievergoeding die de entiteit van de gemeente ontvangt. De betreffende club moet zelf rechtstreeks met de gemeente tot afspraken zien te komen over gebruik van het sportpark en de huur van de velden. In het uiterste geval kan de gemeente als eigenaar (en als zodanig juridisch aansprakelijk) gebruik van het sportpark en/of velden verbieden indien de situatie (vanwege aanwezige risico's) daartoe aanleiding geeft.
- b. Alle kosten verbonden aan de uitwerking van de gemeentelijke opdracht verzelfstandiging (groot) onderhoud (buitensport)accommodaties zijn voor rekening van de gemeente. Dit incl. kosten voor de verenigingsscan GSF, opstellen inspectierapport 2017 KIWA ISA Sport, kosten oprichting entiteit, projectkosten en eventueel noodzakelijk gevonden advieskosten.
- c. De fiscale (BTW) en juridische aspecten van de uit te werken constructie en verzelfstandiging dienen tijdig vooraf getoetst te worden en risico's moeten in dit opzicht vermeden worden. Inwinning van (extern) advies is wenselijk op dit terrein.
- d. Als tijdens de duur van de gesloten overeenkomsten in het kader van de verzelfstandiging een gemeentelijke herindeling plaats vindt dan blijven de afspraken van de aangegane overeenkomst van kracht (bron: gemeente d.d. 28.11.2017).
- e. Bij Teisterbanders heeft een gedeelte van het sportpark geen buitenafstering, omheining. De club vindt dit wel noodzakelijk en vindt dit in een verantwoordelijkheid van de gemeente als eigenaar van het sportpark. De gemeente is hierover geïnformeerd. (bron: Jur Marringa d.d. 28.11.2017).

13. Entiteit

Zodra er definitieve overeenstemming is tussen de gemeente en de BVV zal de BVV de keuze van de juridische structuur van de door de bij de BVV aangesloten verenigingen op te richten entiteit uitwerken. Fiscale en juridische aspecten zijn hierbij belangrijke factoren naast aspecten als keuze rechtsvorm, bestuur en vertegenwoordiging, zeggenschap en inspraak, transparantie en bezwarenprocedure.

Als primaire doelstelling van de entiteit kan gezien worden:

- Het fungeren als schakel tussen gemeente en clubs op het gebied van gebruik, beheer en onderhoud van de normvelden van de bij de entiteit aangesloten clubs binnen de gemeente;
- Het in opdracht van de gemeente beheren van en verantwoordelijkheid nemen voor de in eigendom van de gemeente zijnde normvelden van de clubs binnen de gemeente;
- het vertegenwoordigen van alle clubs richting de gemeente wat betreft gebruik, onderhoud en beheer van de normvelden op de sportparken binnen de gemeente.

Wat taken betreft kan gedacht worden aan:

- Het zorgen van een verantwoord en kwalitatief beheer (incl. gebruik en onderhoud) van de normvelden op de sportparken binnen de gemeente;
- Het beheren en zorgen voor een verantwoord gebruik van de door de gemeente jaarlijks beschikbaar te stellen gelden voor renovatie van de normvelden;
- Het aan de gemeente onderbouwd verantwoorden van de bestedingen van de door de gemeente beschikbaar gestelde gelden voor renovatie van de normvelden;
- Het maken van afspraken met de clubs over gebruik, onderhoud en beheer van de normvelden op de sportparken van de clubs binnen de gemeente, en het toezien op naleving van deze afspraken;
- Het (laten) uitvoeren van renovatie van de normvelden op grond van vastgestelde criteria en een opgestelde planning;
- Fungeren als aanspreekpunt en contractspartner voor de clubs voor zaken betreffende gebruik, onderhoud en beheer van de normvelden bij de clubs;
- Fungeren als aanspreekpunt en contractspartner voor de binnen de gemeente op de sportparken aanwezige normvelden.

7. Uitstaande acties, punten

Wat de BVV betreft staan de navolgende zaken open c.q. moeten de volgende punten opgehelderd, besproken, en/of geregeld worden in het vervolgstadium. Dit los van het interne besluitvormingsproces bij de gemeente.

1. KIWA ISA Sport inspectierapport definitief maken en vaststellen;
2. Inventarisatie gebreken en tekortkomingen in kader van 0 meting en zachte overdracht;
3. Afspraken en besluitvorming naar aanleiding van deze inventarisatie;
4. Opheldering hekwerk aspect bij Teisterbanders (rechtstreeks tussen club en gemeente);
5. Opheldering kunstgrasveld (aanleg 2007) FC Lienden (rechtstreeks tussen club en gemeente);
6. Afspraken en besluitvorming naar aanleiding van inventarisatie (schouw) sportpark begrenzingen en afscheidingen;
7. Fiscale toets (inwinning fiscaal advies) waaronder BTW problematiek;
8. Opstellen samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en entiteit (vastleggen afspraken en wijze van samenwerking)
9. Opstellen beheer-, gebruiks-, huurovereenkomsten met clubs;
10. Uitwerking structuur, inrichten en uitrollen entiteit waarbij de clubs van de BVV zich aansluiten;
11. Vaststelling renovatieschema komende jaren door entiteit;
12. Uitwerking vitaliteitsparagraaf clubs;
13. Uitwerken en bekrachtiging regels en richtlijnen wat betreft beheer, gebruik en onderhoud incl. toetsing en sancties bij niet nakoming.

Bijlagen:

- Notitie overleg BVV van september 2015
- Model financiële uitwerking renovatieschema komende jaren
- Concept onderhouds- en beheerrichtlijnen 'norm' velden voetbalclubs gemeente Buren

Notitie Overleg Burense Voetbalverenigingen

Aan: leden van het overleg Burense voetbalverenigingen
Vertegenwoordigers gemeente Buren

Behandeld door: G.L. van Zanten en G.J. Keller
Datum: September 2015

Onderwerp: stand van zaken samenwerking Burense voetbalverenigingen

Doel notitie

Deze notitie is bedoeld om zowel de gemeente Buren (verantwoordelijke wethouder Sportzaken) als de leden van het de BVV (voorzittersoverleg Burense voetbalverenigingen) mee te nemen in de ontwikkeling die de verenigingen hebben bij de intensievere samenwerking die vanaf eind 2010 is ontstaan. In de notitie wordt teruggeblikt op het ontstaan van de samenwerking, de ontwikkeling die wij als verenigingen hierin hebben ondergaan en de rol die de gemeente Buren in deze samenwerking heeft gehad. Verder wordt op hoofdlijnen benoemd welke afspraken de verenigingen met elkaar hebben gemaakt, de overwegingen die hieraan ten grondslag lagen, welke acties zijn uitgevoerd en welke maatregelen er zijn genomen. Daarnaast wordt ingegaan op het effect van de intensievere samenwerking, de resultaten die het heeft opgeleverd, de stagnatie die plaatsvindt in belangrijke winstgevendende of kostenbesparende projecten en een antwoord op de vraag of op lange termijn het ontstane financiële gat wat is ontstaan door het schrappen van de onderhoudsbijdrage velden, kan worden opgevangen. In de laatste paragraaf van deze notitie wordt een doorkijk naar de toekomst gegeven.

Aanleiding en inleiding

Ontstaan samenwerking acht Burense voetbalverenigingen (december 2010)

De gemeente Buren heeft in november 2010 kenbaar gemaakt dat in het kader van de Toekomstbestendige begroting de onderhoudsbijdrage velden en subsidies met ingang van 01 januari 2012 zou worden geschrapt. Als gevolg hiervan hebben de acht Burense voetbalverenigingen vanaf december 2010 onderling en soms in aanwezigheid van vertegenwoordigers gemeente Buren frequent en regelmatig contact gehad, waarbij is onderzocht hoe door gezamenlijk optreden en uitwisseling van kennis en ervaring het effect van de voorgenomen bezuinigingen kon worden opgevangen.

Intentieverklaring tot samenwerking (eind 2011)

Nadat de eerste resultaten van het gezamenlijk optreden werden geboekt (in de raad van 12 april 2011 is bepaald dat een evenredig afbouw van de onderhoudsbijdrage over de jaren 2012 t/m 2014 dient plaats te vinden), werd eind 2011 door de voorzitters van de acht Burense voetbalverenigingen een intentieverklaring tot samenwerking ondertekend. Middels deze verklaring onderschreven de acht Burense voetbalverenigingen de intentie om zich gezamenlijk in te zetten voor het realiseren van een structurele vorm van samenwerking met als doel om d.m.v. het realiseren van gezamenlijke kostenbesparingen en/of opbrengst verhogingen uiteindelijk het effect van de volledige afbouw van de onderhoudsbijdrage (na 01 januari 2015) op te kunnen vangen. Hierbij dient uitdrukkelijk te worden vermeld dat de intentieverklaring niet tot doel had om fusies met elkaar te onderzoeken en/of aan te gaan.

Bij de het aangaan van de intentie tot samenwerking was het doel van de acht Burense voetbalverenigingen om deze vorm van samenwerking op termijn over te laten gaan in een meer geformaliseerde samenwerking. Als doelstelling werd destijds geformuleerd om de eerste fase te benutten om te komen tot het uitvoeren van nader te definiëren Quick wins zodat de eerste resultaten in de vorm van kostenbesparing en/of opbrengst verhoging zichtbaar zouden worden en daarna een meer bindende vorm van samenwerking overeen te komen. Denk hierbij aan een stichting of koepel.

Samenwerkingsovereenkomst (juni 2013, zie bijlage)

Een tussentijds gehouden evaluatie heeft de acht voetbalverenigingen unaniem doen besluiten om een minder vrijblijvende samenwerkingsvorm met elkaar aan te gaan dan de afgelopen twee jaar het geval was. In juni 2013 werd door de voorzitters van de acht Burense voetbalverenigingen en de gemeente Buren, in de hoedanigheid van de wethouder van Sportzaken een samenwerkingsovereenkomst getekend. De belangrijkste argumenten om tot deze vorm van samenwerken over te gaan waren o.a. het tot stand brengen van een structurele kwaliteitsverbetering middels het bundelen van de krachten, taakverlichting binnen de eigen vereniging tot stand te brengen en het realiseren van kostenbesparingen waardoor het sportaanbod beter en meer gepromoot kan worden.

Met de gemeente Buren werd overeengekomen dat de algehele verantwoordelijkheid voor het proces van structurele samenwerking Burense voetbalverenigingen bij de besturen van de acht voetbalverenigingen ligt en de gemeente Buren, in de persoon van de wethouder Sportzaken, die het gehele proces nauwgezet blijft volgen en bij besluitvorming rekening houdt met de belangen van de Burense voetbalverenigingen. Concreet werd overeengekomen dat de gemeente Buren een nakoming inspanningsverbintenis jegens de Burense voetbalverenigingen heeft om de samenwerkingsdoelen te blijven ondersteunen.

Evaluatie samenwerking

In 2014 werd door het overleg BVV het initiatief opgepakt om de geformaliseerde samenwerking tussen de Burense voetbalverenigingen te evalueren. Hierbij werden zowel het proces als de project doelstellingen tegen het licht gehouden. Daarnaast werden de acht Burense voetbalverenigingen kritisch bevraagd of de wijze van samenwerken, in het licht gezien van de met de gemeente Buren overeengekomen afbouwregeling onderhoudsbijdrage, heeft geresulteerd in een soepele overgang naar sterke en zelfstandige voetbalverenigingen en/of de continuïteit van de verenigingen onnodig in gevaar wordt gebracht doordat de onderhoudsbijdrage miv januari 2015 definitief weg zou vallen.

Samenwerkingsvorm en overeengekomen afspraken

Het voorzittersoverleg

Vanaf december 2010 tot op heden hebben de acht Burense voetbalverenigingen structureel met elkaar overlegd in het zogeheten "voorzittersoverleg" Burense voetbalverenigingen (BVV). Het "voorzittersoverleg" heeft tot taak het bewaken van de intentie tot samenwerken en iedere vereniging is in het BVV minimaal met één lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. In eerste instantie werd met de gemeente Buren overeengekomen dat op verzoek/aanvraag de wethouder sportzaken en/of een (beleids)medewerker van de gemeente Buren bij het overleg zou aansluiten, na verloop van tijd werd de beleidsmedewerker een vaste vertegenwoordiger en sloot de wethouder Sportzaken op verzoek (of eigen initiatief) aan.

Van elk overleg zijn door een secretaris (door BVV aangewezen) notulen opgemaakt. Deze notulen worden door de verenigingsvertegenwoordigers van het BVV ter kennis van de verenigingsbesturen gebracht en aan de beleidsmedewerker en wethouder Sportzaken van de gemeente Buren ter hand gesteld.

Gesteld kan worden dat alle acht de Burense voetbalverenigingen tot op heden actief hebben geparticipeerd in het BVV en/of uit het BVV voortkomende projectgroepen / werkgroep(en). Er is door alle partijen zoveel mogelijk met een vaste samenstelling deelgenomen aan de besprekingen/vergaderingen op basis van gelijkwaardigheid, met respect voor elkaar en met oog voor elkaars belangen.

Overwegingen samenwerking

De Burense voetbalverenigingen hebben vanaf december 2010 niet alleen onderkend maar ook uitgesproken baat te hebben bij het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst omdat zij alleen op deze manier een structurele kwaliteitsverbetering tot stand kunnen brengen.

Afspraken voortkomend uit samenwerkingsovereenkomst

De acht Burense voetbalverenigingen hebben middels intentieverklaring (2011) en samenwerkingsovereenkomst (2013) besloten gezamenlijk een samenwerking aan te gaan op basis van gelijkwaardigheid en respect voor elkaar en met behoud van de eigen identiteit. Tijdens het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst is nogmaals door alle partijen (voetbalverenigingen en wethouder van de gemeente Buren) naar elkaar uitgesproken en in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen dat de continuïteit van de voetbalverenigingen door de afbouw van de onderhoudsbijdrage niet in gevaar mag komen. Het uitgangspunt (beleid) van de gemeente Buren en de acht Burense voetbalverenigingen is dat de basis van de verenigingen in de dorpskernen ligt.

In de samenwerkingsovereenkomst is o.a. opgenomen dat: 1) door de verenigingen gezamenlijk activiteiten worden uitgevoerd met als doel versterking van de afzonderlijke exploitaties door daarvoor geschikt aanbod te combineren wat uiteindelijk dient te resulteren in kostenbesparing en/of opbrengstverhoging en 2) het gezamenlijk onderzoek gedaan wordt naar samenwerking met andere externe partijen en kennis wordt uitgewisseld over de beoefening van de voetbalsport.

Meer specifiek zou worden samengewerkt op de onderwerpen:

1. gezamenlijk centrale inkoop goederen en diensten (financieel beleid) en vrijwilligersbeleid (bijv. het gezamenlijk organiseren van scholingen),
2. gezamenlijk organiseren van sport - en spel activiteiten en gebruikmaking van accommodatie (velden en kantine),
3. uitwisselen van informatie op allerlei gebieden waar verenigingen mee te maken hebben,
4. een collectieve vertegenwoordiging (serieuze partner richting o.a. gemeente, bond en bedrijfsleven)

Behaalde resultaten

Geleidelijke afbouwregeling

Het gezamenlijk optreden van de acht Burense voetbalverenigingen heeft, nadat duidelijk was dat de onderhoudsbijdrage velden met ingang van 01 januari 2012 zou worden geschrapt, geresulteerd in een raadsbesluit dat voor de voetbalverenigingen een afbouwperiode noodzakelijk was om een de overgang in goede banen te kunnen leiden. Als gevolg hiervan heeft een evenredig afbouw van de onderhoudsbijdrage over de jaren 2012 t/m 2014 plaatsgevonden. Deze geleidelijke afbouw heeft de verenigingen meer ruimte gegeven om zich voor te bereiden op de toekomst.

Gezamenlijk centrale inkoop goederen en diensten (Quick wins)

Door o.a. gebrek aan tijd en expertise, hetgeen leidt tot het ontbreken van inzicht, volume bundeling en een goede inkoopstrategie, kreeg het inkopen van artikelen en diensten voor de samenwerking niet de aandacht en focus, die noodzakelijk is om er het maximale uit te halen. Het samenwerkingsverband heeft de Burense voetbalverenigingen niet alleen inzicht gegeven in de mogelijkheden maar ook daadwerkelijk besparingen opgeleverd. Zo wordt nu door een aantal verenigingen collectief energie ingekocht, zijn vanuit het collectief of gebruik makend van het collectief nieuwe contracten afgesloten met leveranciers van dranken en overige kantine gerelateerde artikelen en leveranciers van onderhoudsmaterieel en voetbalmaterialen. Verder is door meerdere voetbalverenigingen een nieuw kostenbesparend meerjarig (klein) onderhoudscontract tot stand gekomen voor het onderhoud van de velden (wekelijks- en jaarlijks onderhoud).

Er kan worden gesteld dat het gezamenlijk optreden van de acht Burense voetbalverenigingen door kwetsbaar aanbod te combineren voor alle acht Burense voetbalverenigingen heeft geresulteerd in kostenbesparing en/of opbrengstverhoging.

Gezamenlijk organiseren van sport - en spel activiteiten en gebruikmaking van accommodatie (velden en kantine),

De afgelopen jaren werden door het collectief Burense voetbalverenigingen diverse initiatieven ontplooid om gezamenlijk sport- en spel activiteiten te organiseren. Zo is voor de oudere voetballers een 35+ competitie opgezet, werd enkele malen het groot Burens toernooi voor 1^e elftallen gehouden en vond afstemming plaats bij het houden van toernooien voor jeugdteams zodat een goede spreiding van deze toernooien over de meimaand plaatsvond. Daarnaast werden diverse door vooral de jeugdcommissies gezamenlijke cursussen en themabijeenkomsten georganiseerd, zoals het opleiden van jeugdtrainers, scheidsrechters en het uitwisselen van kennis over de beoefening van de voetbalsport, de manier van trainen en de organisatiestructuur waaronder het gezamenlijk opleiden van kader.

Er kan worden gesteld dat het gezamenlijk optreden van de acht Burense voetbalverenigingen door het organiseren van sport- en spelactiviteiten niet alleen een gevoel van saamhorigheid is ontstaan maar heeft daarnaast voor de verenigingen extra inkomsten opgeleverd.

Uitwisselen van informatie en collectieve vertegenwoordiging (serieuze partner richting o.a. gemeente, bond en bedrijfsleven)

Op verschillende vlakken werd informatie uitgewisseld, zo werd het BVV-overleg gebruikt om kennis en ervaringen te delen zodat verenigingen bij het besturen van hun eigen vereniging gebruik konden maken van de good- en bad practices van anderen. Daarnaast werden met regelmaat relevante partners in het BVV-overleg uitgenodigd om ontwikkelingen op het vakgebied (veiligheid, hoe bestuur je een vereniging, implementatie nieuw beleid etc. etc.) met elkaar af te stemmen.

Ook hebben alle verenigingen een actieve ondersteunende rol gespeeld bij de realisatie van de harmonisatie van de OZB aanslag. En de inspanningen van het BVV overleg hebben ertoe geleid dat over 2015 een deel van de OZB zal worden terugbetaald aan de verenigingen.

Er kan worden gesteld dat het delen van kennis, ervaring en informatie een sterke succesfactor is voor de acht Burense voetbalverenigingen. Niet alleen heeft het de efficiëntie en het vermogen tot verbeteren van iedere individuele vereniging vergroot, daarnaast heeft het bijgedragen bij het ontwikkelen van een gezamenlijke identiteit. De Burense verenigingen treden daar waar nodig als collectief op, de krachten worden gebundeld en de belangen van zowel de individuele vereniging als het collectief BVV worden hierdoor beter behartigd. Verder kan worden gesteld dat oude vetes zijn begraven en de verenigingen op basis van gelijkwaardigheid met elkaar omgaan.

Belangrijke projecten

De afgelopen jaren zijn door de Burense verenigingen diverse vernieuwende projecten opgepakt. Onderstaand worden enkele projecten benoemd, die in samenspraak met de gemeente Buren tot stand zijn gekomen.

- **Project School, Jeugd & Voetbal**

Om onze jeugd nog meer te verbinden met de voetbalvereniging is een programma opgesteld dat jongens en meisjes van de basisschool op een speelse manier laat kennismaken met de voetbalvereniging uit de buurt. Het fundament van onze Burense voetbalverenigingen is tenslotte de jeugd en door een goede samenwerking tussen de basisschool en de voetbalvereniging te ontwikkelen kunnen kinderen ervaren hoe leuk het is om te voetballen. Door het organiseren van genoemd project hebben de Burense verenigingen een x-bedrag aan subsidie van de gemeente Buren ontvangen. Naast het geldelijke gewin heeft het voor de meeste Burense verenigingen extra jeugdleden en een duurzame verbinding met de basisscholen opgeleverd.

- **4D boarding**

De energiekosten zijn voor de voetbalverenigingen een hoge post op de begroting. Met het doel om de energierekening van alle Burense voetbalverenigingen op termijn lager uit te laten vallen heeft het voorzittersoverleg BVV de ontwikkelingen van het bedrijf Cablean van meet af aan op de voet gevolgd. De onderneming Cablean uit Sliedrecht heeft 4-D borden ontwikkeld die op termijn bij iedere voetbalvereniging langs de velden geplaatst kunnen worden. De 4-D borden kunnen zelf groene energie opwekken en terug leveren aan de energiemaatschappijen, het bevordert de duurzaamheid, zorgt voor werkgelegenheid in de regio en levert 'groene publiciteit' op. In samenspraak met de BVV werd bij SCR in Rijswijk een pilot gestart om deze nieuwe technologie toe te passen. Langs het voetbalveld van SCR zijn 4-D boarden geplaatst die voorzien zijn van zonnepanelen. Deze zijn door het bedrijf Cablean uit Sliedrecht aan SCR geschonken. Met de plaatsing van 4-D boarding kan SCR volop inzetten op luchtzuivering, wateropvang, zonnepanelen, zonneboilers en reclame langs de lijn. De Burense gemeenteraad heeft op initiatief van de VVD in een raadsvergadering tienduizend euro aan dit project gelabeld.

Na het bestuderen van alle informatie over deze pilot is de BVV van mening dat deze techniek bij alle Burense voetbalverenigingen toegepast kan worden zeker nu een model is ontstaan waarin aan het plaatsen van de borden geen investeringskosten meer zijn verbonden maar alleen m2 grond van de accommodatie voor plaatsing ter beschikking gesteld moet worden. Voor de voortgang zijn de voetbalverenigingen afhankelijk van de gemeente Buren om reden dat zij als eigenaar van de gronden hiervoor goedkeuring moeten verlenen. Zij voert hierover momenteel overleg met Cablean.

- **Meerjarig onderhoudsprogramma**

Door de Burense voetbalverenigingen is in 2013 een meerjarig grootonderhoudsplan opgemaakt. Opzet van de BVV is dat de zorg voor alle onderhoudswerkzaamheden aan de velden (inclusief vervanging) wordt ondergebracht bij de "stichting" BVV. De BVV verplicht zich de sportterreinen gedurende de looptijd van de overeenkomst te beheren en onderhouden volgens de gangbare normen van NOC*NSF en/of K.N.V.B. Voordelen van de constructie zijn dat het collectief BVV zich verder doorontwikkelt (oprichten van een stichting), verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van alle voetbalvelden en hierdoor ook gedwongen wordt om als collectief keuzes te maken bij het doen van uitgaven. De individuele vereniging hoeft hierdoor niet meer de gang naar de gemeente te maken en de gemeente Buren draagt voor de periode van min 20 jaar al de onderhoudswerkzaamheden tegen een vast jaarlijks bedrag over aan de BVV en op kan op afstand als eigenaar van de gronden de kwaliteitsnorm bewaken.

Vooruitlopend op deze nieuwe constructie zijn in de jaren 2013 en 2014 met de gemeente Buren enkele acties uitgevoerd. Zo is op aandringen van de BVV, mede omdat renovatie van enkele velden niet langer kon worden uitgesteld, in de kadernota 2014 gemeente Buren € 40.000 opgenomen voor renovatie van de voetbalvelden. Verder is op voordracht van de BVV door de gemeente Buren aan Kiwa ISA Sport opdracht gegeven om alle voetbalvelden in de gemeente te onderzoeken en een renovatieschema op te stellen (renovatie korte termijn, binnen 2 tot 5 jaar, termijn van 5 tot 10 jaar en niet noodzakelijk de komende 10 jaar) inclusief een kostenindicatie. Om reden dat besluitvorming rondom het meerjarig onderhoudsplan uitblijft, is in overleg met de gemeente Buren in het BVV-overleg afgesproken om de uitslagen van de rapportage ISA Sport te gebruiken om gedurende de zomermaanden van 2015 de (eerste en meest noodzakelijke) renovatiewerkzaamheden aan de voetbalvelden van Buren en Teisterbanders te laten uitvoeren en zodoende het beschikbare budget over de jaren 2014 en 2015, te weten € 40.000 te besteden.

Samenvattend

Landelijk wordt geconstateerd dat de financiële status van de sportverenigingen de afgelopen jaren is verslechterd. Gezien wordt dat de opbrengsten uit sponsoring en baropbrengsten dalen. De meeste sportverenigingen weten dit nu nog gedeeltelijk te compenseren door hogere inkomsten die worden verkregen uit contributies en aanpassing van de prijzen voor consumpties. Deze verenigingen bouwen echter niet of onvoldoende liquiditeit op om toekomstige investeringen te kunnen financieren. De vermogenspositie van veel sportverenigingen is van beperkte omvang en voor sommigen als negatief aan te merken.

Als BVV zien we dat deze landelijke trend ook op onze voetbalverenigingen van toepassing is. Steeds meer Burense voetbalverenigingen hebben het in financieel opzicht lastig. Geconstateerd is dat de financiële positie van de meeste Burense voetbalverenigingen in 2014 –net als in 2013- is verslechterd, mede als gevolg van het (deels) niet meer ontvangen van de onderhoudsbijdrage.

Door de Burense voetbalverenigingen is de afgelopen jaren op de onderwerpen 1) gezamenlijk centrale inkoop goederen en diensten (financieel beleid), 2) gezamenlijk organiseren van sport - en spel activiteiten, 3) uitwisselen van informatie op allerlei gebieden en 4) collectieve vertegenwoordiging ri. externe partners/leveranciers, intensief samengewerkt.

Als BVV constateren wij dat ondanks alle initiatieven, tijd en energie die hierin gestoken is, wij als collectief niet geheel in staat zijn om het ontstane financiële gat wat is ontstaan door de (geleidelijke) afbouw van de onderhoudsbijdrage op te vangen, mede om reden dat hoge posten als onderhoud sportvelden en energiekosten NIET worden gecompenseerd door nieuwe inkomsten verkregen uit samenwerkingsvorm. Het gevolg hiervan is dat de financiële positie van een aantal Burense voetbalverenigingen achteruit gaat en opgebouwde reserves benut moeten worden om de vereniging draaiende te houden.

Verder stellen wij vast dat de Burense voetbalverenigingen vooral in de jaren 2011 t/m 2014 financieel voordeel hebben gehaald uit de intensieve samenwerking, mede ingegeven door de constructieve samenwerking met de gemeente Buren. De inspanningsverbintenis jegens de Burense voetbalverenigingen die met de gemeente Buren in een samenwerkingsovereenkomst was overeengekomen heeft in genoemde periode in diverse kostenbesparende en/of opbrengst verhogende acties/initiatieven geresulteerd.

Vanaf midden 2014 stelt de BVV echter vast dat de constructieve samenwerking met de gemeente Buren stakt. Belangrijke projecten zoals 4-D boarding en meerjarig onderhoud hebben geen of nauwelijks voortgang en daar waar in 2° helft 2014 en 2015 "winst" geboekt is, betreft dit het uitvoering geven aan afspraken die in voorafgaande jaren zijn overeengekomen. Het BVV kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de gemeente Buren naar de voetbalverenigingen steeds meer de individuele maatwerk benadering toepast in plaats van het collectief te benaderen en hiermee op zoek te gaan naar duurzame structurele toekomstbestendige oplossingen.

Waakzaamheid is derhalve geboden. De BVV is bij haar verdere ontwikkeling sterk afhankelijk van een gemeente die niet alleen in woord maar ook in daad laat zien dat zij een langdurige nakoming inspanningsverplichting met de Burense voetbalverenigingen is aangegaan. Pakt de gemeente Buren deze rol niet op dan zal het collectief BVV "vervallen" tot een samenwerking die voornamelijk gericht zal zijn op het uitwisselen van informatie en het consolideren van al in gang gezette kostenbesparende en/of opbrengst verhogende maatregelen. De vrees van de Burense voetbalverenigingen is dat enkele verenigingen dan afdalen naar een situatie (op middellange termijn) waarbij niet langer aan de betalingsverplichtingen kan worden voldaan. Het voortbestaan van enkele Burense voetbalverenigingen komt dan onder druk te staan.

BIJLAGE: BVV - Voorbeeld model renovatieschema

Aan dit model kunnen geen rechten ontleend worden.

Uitvoering groot onderhoud 2017 (trainingsveld ISC) in 2018; begroting 2018 post 40.000 groot onderhoud in 2018 aangewend en uitgevoerd.
Geen rekening gehouden met BTW effect, rekenrente en effect inflatie/prijsontwikkeling.

		Aanleg	Renov.	2.018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
sv Buren																		
Veld 1	N	1981	2015															
Veld 2 (overtollig)	X	1981			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	60.000	X	X
Training	N	1981		60.000														
B.Z.S.																		
Veld 1	N	1996	2006				30.000											
Veld 2	K	2006		200.000			0											
Training	N	1996	2006					30.000							300.000			
I.S.C.																		
Veld 1	N	1975				60.000												
Veld 2 (overtollig)	X	1975			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Training	N	1994		40.000														
Lienden																		
Veld 1	K	2007		175.000														
Veld 3	N	1975					30.000											
Training	N	1975				60.000												
MEC'07																		
Veld 1	N	2011																
Veld 2	N	2011										30.000						
Veld 3	N	2011											30.000					
S.C.R.																		
Veld 1	N	1970	2002				60.000											
Training	N	2002	2016													30.000		
S.C.Z.																		
Veld 1	N	1967	1998					30.000										
Veld 3 (overtollig)	X	1967	1985		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Training	N	1967	1994		30.000													
Teisterbanders																		
Veld	N	1975	2015															
Veld	N	1975	1993															
Training	N	1998						30.000										
Bijkomende kosten				40.000														
TOTAAL					3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
RENOVATIEVERGOEDING				455.000	153.500	123.500	123.500	93.500	3.500	3.500	33.500	33.500	33.500	303.500	303.500	153.500	3.500	3.500
1-MALIGE COMPENSATIE				455.000	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834	111.834
SALDO					150.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CUMULATIEF				0	-108.334	11.666	11.666	-18.334	-108.334	-108.334	-78.334	-78.334	-78.334	191.666	191.666	41.666	-108.334	-108.334
				0	-108.334	-96.668	-85.002	-103.336	-211.670	-320.004	-398.338	-476.672	-555.006	-363.340	-171.674	-130.008	-238.342	-346.676
				2.018	2.019	2.020	2.021	2.022	2.023	2.024	2.025	2.026	2.027	2.028	2.029	2.030	2.031	2.032

Onderhouds- en beheerrichtlijnen

De bij de entiteit aangesloten vereniging zijn zelf verantwoordelijk voor het regulier onderhoud (dagelijks, wekelijks, periodiek) en een verantwoord beheer van de velden die in aanmerking komen voor renovatie, vernieuwing, groot onderhoud uit te voeren door of onder verantwoordelijkheid van de entiteit. In de eerste ledenvergadering van de entiteit zullen de hiervoor van kracht zijnde richtlijnen en verder hiermee verband houdende aspecten (zoals bijhouden logboek, wijze van periodieke inspectie en toetsing, etc.) vastgesteld moeten worden.

Verder moet bepaald worden hoe omgegaan wordt met de adviezen en uitkomsten van de 2017 kwaliteitsbeoordeling (zoals gedaan door KIWA). Deze omvatten zowel algemene adviezen als per sportpark specifieke adviezen, al dan niet vanwege onvoldoende onderhoud c.q. beheer. Het 2017 rapport van KIWA meldt in dit verband het volgende.

In dit onderhoudsadvies zijn de aandachtspunten voor de algemene werkzaamheden op de bezochte sportparken samengevat. Vervolgens zijn per sportpark voor de velden de specifieke cultuurtechnische en onderhoudsadviezen gegeven. De onderhoudsadviezen voor de grassportvelden zijn opgesteld aan de hand van de cultuurtechnische inventarisatie en geldig voor een periode van drie jaar.

Naast de specifiek aanbevolen werkzaamheden per veld worden hieronder algemene aandachtspunten ten aanzien van het onderhoud van de velden vermeld. De genoemde werkzaamheden zijn noodzakelijk voor de instandhouding van de kwaliteit en de speelbaarheid van de velden. Deze werkzaamheden en onderhoudsmaatregelen gelden in principe voor elk veld en dienen met zorg te worden uitgevoerd naast de hierna genoemde werkzaamheden zoals: bemesten; beregenen; regelmatig maaien; doelmonden bijwerken; verdichte terreindelen losrieken; speelschade snel herstellen; doorzaaien holle terreingedeelten; rollen; slepen en onkruidbestrijding.

De adviezen ten aanzien van de bemesting zijn beschikbaar gesteld. In deze bemestingsmaatadviezen wordt per veld een op de actuele situatie toegesneden advies voor de bemesting gegeven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de bodemfysische en bodemchemische parameters zoals deze in het bodemonmonster zijn geanalyseerd. Tevens zijn veldspecifieke gegevens zoals bespelingsintensiteit, type sport, beworteling, bodemstructuur en het bodemleven in het bemestingsadvies verwerkt. Evenals de onderhoudsadviezen zijn de bemestingsadviezen opgesteld voor een periode van drie jaar.

De volgende maatregelen zijn voor vrijwel alle velden in de gemeente Buren belangrijk om de kwaliteit van de velden op het gewenste niveau te houden dan wel te verbeteren.

In het geval van forse wormenactiviteit wordt geadviseerd om de velden te behandelen met een wiedeeg. Deze behandeling kan het beste uitgevoerd worden als de wormenhoopjes (enigszins) opgedroogd zijn. De hoopjes worden gevlakt en verbrokkelen waardoor het rollen van de velden beperkt kan worden. De voorkeur gaat uit naar wiedeppen in het groeiseizoen, doch zoals in de zachte winters van 2014/2015 en 2015/2016, toen er sprake was van een enorme wormenactiviteit, kan het wenselijk zijn om buiten het groeiseizoen te wiedeppen. Goed instellen van de wiedeeg en bewerken onder droge weers- en terreinomstandigheden is in het bijzonder dan uitermate belangrijk om niet te veel ongewenste schade aan de grasmat te krijgen. Overigens is wiedeppen een maatregel die de algemene kwaliteit van een veld (kwaliteit grasmat) ten goede komt.

Indien zich een slijm laagje (onverteerd maaisel, zeker bij veel regen en weinig afdroging) op het oppervlak vormt, heeft dit een negatieve invloed op de doorlatendheid van de toplaag, de toplaag wordt gladder, het bevordert de ontwikkeling van straatgras en de grasplant wordt kwetsbaarder voor schimmels. Wiedeppen, eventueel gevolgd door vegen heeft dan ook een positief effect op de genoemde negatieve effecten.

Herstellen van de grootste speelschade na een wedstrijdweekeinde is van groot belang, daar anders klein effect in de velden zal ontstaan. Om de vlakheid van de doelgebieden (indien deze zijn uitgespeeld aan het einde van het seizoen en er grondruggen gevormd zijn) te corrigeren, is het gebruik van een fieldtopmaker (verenigingen binnen de gemeente Buren gebruiken deze niet of nauwelijks) zeer zinvol.

Vervolgens is het van belang om gedurende het speelseizoen de doelgebieden van de velden onder profiel te houden door middel van het wekelijks terugharken van uitgespeelde grond. Hiermee wordt het ontstaan van grondruggen en uitgespeelde doelgebieden tegengegaan.

Daarnaast is het gewenst om de doelgebieden regelmatig op te breken met een riek en deze zo nodig gering te bezanden. Om de bewerkingen tijdens het 'grootonderhoud' goed te kunnen uitvoeren en het gewenste resultaat te krijgen, is het verwijderen van de doelen (voor zover mogelijk) voor het 'grootonderhoud' wenselijk.

De recycling dresser (ecodresser) is doorontwikkeld, waardoor het zogenaamde wasbordeffect nu niet meer optreedt. Het grote voordeel is dat met de machine en belucht wordt en met eigen grond gewerkt kan worden om te egaliseren (veel minder kans op onkruidgroei, 'afstoting' van aangevoerde grond en geen aanschaf van grond). Indien de bewerking wordt uitgevoerd in combinatie met straf verticuteren wordt de vlakheid van de velden verder geoptimaliseerd en de kwaliteit van de grasmat verbeterd. Het bewerken met de recycling dresser wordt door de verenigingen binnen de gemeente Buren nog niet of zeer beperkt toegepast. Door de inzet van de recycling dresser kan de vertidrain minder frequent worden toegepast. Het is van belang om bij de bewerkingen te bekijken in hoeverre grint in de bovenlaag aanwezig is (dit grint wordt bij de bewerking op het oppervlak gebracht). De recycling dresser kan thans worden voorzien van een stenenvanger, daarnaast kan de recycling dresser worden voorzien van een verzamelbak om topaagmateriaal over een veld te verplaatsen (vooral zinvol bij trainingsvelden waarbij delen van de as van het veld zijn uitgespeeld door intensief gebruik).

Doorzaaien van de velden in twee richtingen (recht en diagonaal) uitvoeren. In de 16-meter gebieden is een derde werkgang met de doorzaaimachine wenselijk. Handmatig bijzaaien in de doelgebieden kan noodzakelijk zijn. Doorzaaien heeft alleen effect indien sprake is van holle, open en/of kale terreingedeelten. Door vooraf aan het doorzaaien straf te verticuteren ('grootonderhoud') worden ongewenste grassoorten (voor een deel) verwijderd en krijgen de gewenste grassoorten kansen zich na het doorzaaien in de grasmat te vestigen. Extra bemesting van de doelgebieden (dan wel 16-meter-gebieden of grotere ingezaaide terreingedeelten die volledige kaal waren gespeeld), zal wenselijk zijn.

Geadviseerd wordt om de velden niet te snel te beregenen. Het ongewenste (straat)gras mag gerust een beetje geel gaan kleuren in de zomerperiode. De goede, gewenste grassoorten als Engels raaigras en veldbeemdgras kunnen dergelijke perioden goed verteren. Straatgras niet vanwege (vaak) een zeer ondiepe beworteling. Jong, pas ingezaaid gras dient uiteraard wel voldoende beregend te worden. Daarnaast is het van belang om de bemestingstoestand van de velden te volgen omdat bij veel beregenen meststoffen uitspoelen waardoor er een tekort kan ontstaan. Een goede richtlijn voor het beregenen van een volgroeide grasmat is het steken van een klein profiel in het veld. Zodra het profiel op een diepte van circa 0.10 m droog is, kan een beregeningsgift worden gegeven van 20 a 25 mm. Tijdens het bezoek is op de meeste velden (enige) droogteschade aan de grasmat opgetreden.

Geadviseerd wordt om de trainingsvelden al medio/eind april door te zaaien, zodat de periode van herstel kan worden verlengd. Er kan dan getraind worden op (de zijstroken) van de wedstrijdvelden. Dit kan ook in het begin van het seizoen. Uiteraard is het hierbij van belang dat de wedstrijdvelden op dat moment in een goede conditie zijn.

Het is gewenst om de trainingsactiviteiten op de trainingsvelden over het gehele terrein te spreiden; dit blijft een continu aandachtspunt. Hierdoor vindt een uniforme beschadiging van de grasmat plaats, waardoor het onderhoud eenvoudiger wordt (eventueel slepen met star sleepdraam). Door goed en gericht te slepen (indien de grasmat wordt afgespeeld of eventueel geforceerd wordt verwijderd) kan de vlakheid van het veld beter gehandhaafd blijven. Plaatselijk kan het gewenst zijn om uitgespeelde gedeelten uit te vullen met schrale teelaarde met behulp van de inzet van een recycling dresser met grondbak.

Het aandeel kruiden op de velden is over het algemeen beperkt. Het algemene beleid in Nederland is om zeerterughoudend te zijn met het gebruik van chemische middelen om kruiden op sportvelden te bestrijden. Op termijn is de verwachting dat het gebruik van chemische middelen om kruiden te bestrijden vrijwel geheel niet meer toegestaan zal zijn (Green Deal Sportvelden). Indien geen chemische bestrijding meer wordt uitgevoerd, zal door middel van mechanische bewerkingen (wiedeggen en verticuteren; bij zeerforse onkruidgroei eventueel inzet fieldtopmaker) het kruidenaandeel onderdrukt moeten worden.

Te hoge en te dichte beplantingen hebben een negatieve invloed op de afdroging van de velden; dit geldt vooral voor de oost- en zuidzijde van de velden. Dunning en snoei hebben veelal een positieve invloed op de afdroging (zon en wind krijgen dan meer 'speelruimte').

SPORTPARK BEUSICHEM

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: hoofdveld 1x; trainingsveld 1x
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: hoofdveld 1x, vooral westelijke zijstrook; trainingsveld 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: hoofdveld en trainingsveld meerdere keren;
Recycling dresser: hoofdveld en trainingsveld 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrees/recyclingdresser): hoofdveld en trainingsveld 20 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: hoofdveld en trainingsveld 5 tot 10 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

Optimaliseren van de uitgangswaarden voor een goede bodemstructuur en bodemleven op veld 1 is van groot belang voor het westelijk gedeelte. Geadviseerd wordt het veld jaarlijks te bewerken met de vertidrain of schudfrees, eventueel met een recycling dresser in combinatie met een bezanding.

Om de kwaliteit van vooral de grasmatten veld 1 te verbeteren is jaarlijks fors verticuteren gevolgd door doorzaai gewenst. Daarnaast wordt regelmatig wiedeggen aanbevolen.

Stellen van de kooien van de maaimachine is gewenst (onregelmatig maaibeeld). Vooral op het hoofdveld is veel maaisel op het veld aangetroffen, waardoor de onderliggende grasmatten zal verstikken (rotten). Regelmatig maaien en zo nodig vegen is gewenst.

Vooral op het trainingsveld is veel weegbree, paardenbloem en hanepoot aangetroffen. Een bestrijding is gewenst. De overlast door hanepoot kan worden verminderd door de planten te snijden met bijvoorbeeld een Vredo doorzaaimachine. De hanepoot verdwijnt in het late najaar maar laat dan kale plekken achter. Door de planten te snijden wordt ook de zaadvorming tegengegaan.

Spreaden van gebruik over het hele trainingsveld wordt geadviseerd om geconcentreerde schade aan de grasmatten en aan de toplaag te voorkomen.

Kunstgrasveld

De volgende maatregelen zijn voor het 'rubber infill' kunstgras voetbalveld belangrijk om de kwaliteit van het veld tot aan de vervanging van de mat op het gewenste niveau te houden dan wel nog enigszins te verbeteren:

Het onderhoud op het kunstgras voetbalveld dient uitgevoerd te worden met inzet van het juiste materieel op de juiste momenten, onder andere afgestemd op de gebruiksintensiteit, weersinvloeden en de seizoenen. Wanneer het onderhoud niet goed wordt uitgevoerd, zal dit de kwaliteit en levensduur van de velden negatief beïnvloeden. Het onderhoud dient ervoor te zorgen dat het kunstgras voetbalveld zo optimaal mogelijk bespeelbaar blijven. Goed onderhoud kan de sporttechnische eigenschappen, zoals interactie van de bal met de kunstgrasmat of interactie speler met de kunstgrasmat positief beïnvloeden.

Tevens vergroot goed onderhoud de levensduur van het kunstgras voetbalveld.

Het onderhoud aan een kunstgras voetbalveld kan worden opgedeeld in;

- dagelijks onderhoud;
- wekelijks onderhoud;
- jaarlijks onderhoud.

Dagelijks onderhoud

Geadviseerd wordt om het veld tijdig te ontdoen van vervuiling. Vervuiling kan in de zandvulling en/of instrooirubber vulling gaan zitten en is een voedingsbodem voor algen, mos en onkruid. Deze vervuiling kan zorgen voor een niet uniform veld door middel van compactie, een glad oppervlak bij nat weer en een hard oppervlak bij droog weer. Het schoonhouden van de kunstgrasmat voorkomt op korte en lange termijn problemen in de waterdoorlatendheid en levensduur van de kunstgrasmat.

Wekelijks onderhoud

Regelmatig vegen en borstelen is een onderhoudsmaatregel die het hele veld ten goede komt. Geadviseerd wordt om door middel van het inzetten van een wiedeg/harkcombinatie bij kunstgras voetbalvelden, het veld te decompacteren en zo zijn uniformiteit te behouden. Door bespeling van het kunstgras veld kan de vezel plat gaan liggen. Hierdoor zal de balrolsnelheid bij voetbal toenemen en een voetballer kan minder gemakkelijk met de voet onder de bal komen. Tevens slijt een platliggende vezel aan de zijkant en niet op de top van de vezel. Geadviseerd wordt door regelmatig te borstelen de vezels weer rechter (rechttop) te zetten.

Het op tijd controleren en bijvullen van de kunstgrasmat met hetzelfde instrooirubber, instrooizand of instrooi materiaal ter plaatse van de penaltystippen, cornervakken en de doelmonden heeft een gunstig effect op de vlakheid, stabiliteit en levensduur van de mat. In relatie tot de communicatie met de aannemer over het uitgevoerde onderhoud dienen alle werkzaamheden bij voorkeur vastgelegd te worden in een logboek. Aan de hand van dit logboek kan aangetoond worden hoe vaak en welk onderhoud is uitgevoerd en kan in overleg met de aannemer (1 a 2 x per jaar) bekeken worden of het onderhoudsregime voldoet of op punten moet worden aangepast.

Jaarlijks onderhoud

Geadviseerd wordt om de kunstgrasvelden 1 a 2 maal per jaar te laten inspecteren op onvolkomenheden (een en ander in overleg met aannemer of leverancier van de kunstgrasmat). Tijdens het 'grootonderhoud' kan het veld intensief worden gereinigd en eventueel de vulling worden gedecompacteerd. Bestrijding en verwijderen van mos, algen en onkruiden zal voornamelijk in de laatste meter van de uitlopen dienen plaats te vinden. Om het functioneren van de aanwezige drainagesystemen te garanderen, is het gewenst om de drains circa 1 x per 3 jaar te controleren, indien noodzakelijk te reinigen en indien mogelijk om storingen te herstellen. Aanbevolen wordt om een zo volledig mogelijk overzicht te hebben met gegevens over het aanwezige drainagesysteem per veld. Hierin kan melding worden gemaakt van het jaar van aanleg, enkelvoudig of samengesteld systeem, type omhulsel en sleufvulling, drainafstand en draindiepte en het jaar van de laatste controle en eventuele bijzonderheden. Tevens kan het onderhoud vereenvoudigd worden door het hebben van een goede revisietekening met locatie van eventuele doorspuitputten.

SPORTPARK BUREN

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: hoofdveld 1x; trainingsveld 2x
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: hoofdveld 1x, trainingsveld 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: hoofdveld en trainingsveld meerdere keren;
Recycling dresser: hoofdveld en trainingsveld 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrees/recyclingdresser): hoofdveld en trainingsveld 20 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: hoofdveld en trainingsveld 10 tot 15 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

Het jaarlijks verticuteren van veld 1 en het trainingsveld is belangrijk. Daarnaast is regelmatig wiedeggen, onder droge weer- en terreinomstandigheden, een effectieve maatregel waarmee de algehele kwaliteit van de grasmat is te verbeteren. Door het wiedeggen wordt ook het klein effect, veroorzaakt door wormenactiviteit en speelschade, verminderd.

Geadviseerd wordt om de velden niet te snel te beregenen. De goede, gewenste grassoorten als Engels raaigras en veldbeemdgras kunnen dergelijke perioden goed verteren. Straatgras niet vanwege (vaak) een zeer ondiepe beworteling. Jong, pas ingezaaid gras dient uiteraard wel voldoende beregend te worden. Het is zinvol om een aantal regenmeters aan te schaffen om duidelijkheid te verkrijgen over de hoeveelheid water dat per beregeningsbeurt wordt gegeven. Het is zinvol om het drainagesysteem van het trainingsveld te controleren en te reinigen om te bezien of deze nog voldoende functioneel zijn.

Het is van groot belang om het trainingsveld al medio/eind april uit de bespeling te nemen en door te zaaien, zodat de periode van herstel wordt verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van de wedstrijd velden. Uiteraard is het hierbij van belang dat de wedstrijd velden op dat moment in een goede conditie zijn. Geadviseerd wordt om de trainingen op het trainingsveld zoveel mogelijk te spreiden om geconcentreerde speelschade en uitspelen van de top laag te voorkomen. Er kan ook getraind worden op de vrij grote trainingshoek naast het trainingsveld (keuringsbeleid toepassen).

SPORTPARK INGEN

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: hoofdveld 1x, alleen middenstrook; trainingsveld 1x
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: hoofdveld 1x; trainingsveld 1x, vooral oostzijde
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: hoofdveld en trainingsveld meerdere keren;
Recycling dresser: hoofdveld en trainingsveld 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrees/recyclingdresser): hoofdveld en trainingsveld 25 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: hoofdveld en trainingsveld 10 tot 15 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

Alle velden blessuregevaarlijk door forse mollenactiviteit en de schade aan de vlakheid die hierdoor veroorzaakt is. Oude mollenritten kunnen nog inzakken; herstel en alertheid op vervolgschade is dan ook belangrijk voordat de velden gebruikt worden. Uiteraard dienen de aanwezige mollen verjaagd of gevangen te worden.

Veld 1 wordt extensief gebruikt. Mede door het geringe gebruik in combinatie met een relatief hoog leempercentage en een hoog percentage organische stof worden de zijstroken in de winterperiode zeer zacht. Bezanden is dan een belangrijke onderhoudsmaatregel om de toplaag enigszins stabiel te maken.

De oostelijke strook van het trainingsveld is zeer kwetsbaar gedurende regenrijke perioden en is in principe op korte termijn aan renovatie toe. Indien een renovatie wordt uitgevoerd, is grondig bodemonderzoek nodig om te zien wat er exact in de bodem aanwezig is en hierna een plan te maken.

Op het oppervlak bevindt zich zeer veel maaisel, waardoor de grasmat verstikt en verrot. Daarnaast was het gras zeer lang. Regelmatig maaien en zo nodig vegen zijn belangrijke onderhoudsmaatregelen.

Rondom de velden staan oude hoge bomen die takval kunnen veroorzaken. Er kan dan een gevaarlijke situatie optreden.

Om het grasbestand te verbeteren wordt geadviseerd het (wedstrijd)veld jaarlijks tors te verticuteren en door te zaaien. Daarnaast is regelmatig wiedeggen, onder droge weer- en terreinomstandigheden, een effectieve maatregel waarmee de algehele kwaliteit van de grasmat is te verbeteren. Door het wiedeggen wordt ook het klein effect, veroorzaakt door wormenactiviteit en speelschade, verminderd.

Op veld 1 zijn stenen losgeraakt in de dug-outs. Herstel is gewenst.

De kruidendruk op de velden is hoog; een bestrijding is zinvol.

SPORTPARK KERK-AVEZAATH

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: alle velden 1x
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: alle velden 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: alle velden meerdere keren;
Recycling dresser: alle velden 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrees/recyclingdresser): alle velden 20 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: alle velden 10 tot 15 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

Het drainagesysteem van veld 2 functioneert niet meer. Controle en reiniging hebben echter zeker de laatste 10 jaar nooit plaatsgevonden. Controle en reiniging van de drainagesystemen is gewenst om te zien of de drainagesystemen nog een functie hebben).

Het noordoostelijk 16-metergebied van veld 2 is kwetsbaar gedurende regenrijke perioden. Bij het maken van een profielgat bleek sprake van forse verdichting van het bodemprofiel ter plaatse. Een aantal malen schudfrezen in de komende jaren is gewenst om de verdichtingen te breken en voorwaarden te scheppen voor structuurverbetering van de bodem.

Het is zinvol om een aantal regenmeters aan te schaffen om duidelijkheid te verkrijgen over de hoeveelheid water dat per beregeningsbeurt wordt gegeven.

Vooraf in het trainingsveld is plaatselijk vrij veel weegbree met daarnaast paardenbloem aangetroffen; een bestrijding is te overwegen.

Het is van groot belang om het trainingsveld al medio/eind april uit de bespeling te nemen en door te zaaien, zodat de periode van herstel wordt verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van de wedstrijdelden. Uiteraard is het hierbij van belang dat de wedstrijdelden op dat moment in een goede conditie zijn.

Geadviseerd wordt de trainingen op het trainingsveld zoveel mogelijk te spreiden om geconcentreerde speelschade en uitspelen van de toplaag te voorkomen.

SPORTPARK LIENDEN

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: natuurgrasvelden 1x
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: natuurgrasvelden 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: natuurgrasvelden meerdere keren;
Recycling dresser: natuurgrasvelden 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m³/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrezes/recyclingdresser): natuurgrasvelden 30 m³;
Eventueel (extra) winterbezanding in m³/ha: natuurgrasvelden 10 tot 15 m³.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

De mollenactiviteit vraagt blijvende aandacht en herstel van de schade voor gebruik is noodzakelijk.

De kruidendruk op de beide velden is zodanig dat een bestrijding wenselijk is.

Het is zinvol om de drainagesystemen en het oude drainagesysteem van het trainingsveld te controleren en te reinigen om te bezien of deze nog voldoende functioneel zijn.

Regelmatische bemesting is gewenst (hogere frequentie en minder meststof per keer) om de groeipieken er uit te halen.

Om het grasbestand te verbeteren, wordt geadviseerd om de velden jaarlijks fors te verticuteren en door te zaaien. Daarnaast is regelmatig wiedeggen, onder droge weer- en terreinomstandigheden, een effectieve maatregel waarmee de algehele kwaliteit van de grasmatten is te verbeteren. Door het wiedeggen wordt ook het klein effect, veroorzaakt door wormenactiviteit en speelschade, verminderd (eventuele aanschaf van een wiedeg).

Bij het trainingsveld staat een oude veldafscheiding; overwogen moet worden of de vereniging deze wil handhaven. Het onderhoud wordt veel eenvoudiger als deze veldafscheiding verwijderd wordt.

Geadviseerd wordt het trainingsveld (indien mogelijk) reeds medio/eind april uit de bespeling te nemen en door te zaaien, zodat de periode van herstel wordt verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van het andere veld of op het kunstgrasveld. Uiteraard is het hierbij van belang dat het grassportveld op dat moment in een goede conditie is.

Geadviseerd wordt de trainingen op het trainingsveld zoveel mogelijk te spreiden om geconcentreerde speelschade en uitspelen van de toplaag te voorkomen.

Kunstgrasveld

De volgende maatregelen zijn voor het 'rubber infill' kunstgras voetbalveld belangrijk om de kwaliteit van het veld tot aan de vervanging van de mat op het gewenste niveau te houden dan wel nog enigszins te verbeteren:

Het onderhoud op het kunstgras voetbalveld dient uitgevoerd te worden met inzet van het juiste materieel op de juiste momenten, onder andere afgestemd op de gebruiksintensiteit, weersinvloeden en de seizoenen. Wanneer het onderhoud niet goed wordt uitgevoerd, zal dit de kwaliteit en levensduur van de velden negatief beïnvloeden. Het onderhoud dient ervoor te zorgen dat het kunstgras voetbalveld zo optimaal mogelijk speelbaar blijven. Goed onderhoud kan de sporttechnische eigenschappen, zoals interactie van de bal met de kunstgrasmat of interactie speler met de kunstgrasmat positief beïnvloeden.

Tevens vergroot goed onderhoud de levensduur van het kunstgras voetbalveld.

Het onderhoud aan een kunstgras voetbalveld kan worden opgedeeld in;

- dagelijks onderhoud;
- wekelijks onderhoud;
- jaarlijks onderhoud.

Dagelijks onderhoud

Geadviseerd wordt om het veld tijdig te ontdoen van vervuiling. Vervuiling kan in de zandvulling en/of instrooirubber vulling gaan zitten en is een voedingsbodem voor algen, mos en onkruid. Deze vervuiling kan zorgen voor een niet uniform veld door middel van compactie, een glad oppervlak bij nat weer en een hard oppervlak bij droog weer. Het schoonhouden van de kunstgrasmat voorkomt op korte en lange termijn problemen in de waterdoorlatendheid en levensduur van de kunstgrasmat.

Wekelijks onderhoud

Regelmatig vegen en borstelen is een onderhoudsmaatregel die het hele veld ten goede komt. Geadviseerd wordt om door middel van het inzetten van een wiedeg/harkcombinatie bij kunstgras voetbalvelden, het veld te decompacteren en zo zijn uniformiteit te behouden. Door bespeling van het kunstgras veld kan de vezel plat gaan liggen. Hierdoor zal de balrolsnelheid bij voetbal toenemen en een voetballer kan minder gemakkelijk met de voet onder de bal komen. Tevens slijt een platliggende vezel aan de zijkant en niet op de top van de vezel. Geadviseerd wordt door regelmatig te borstelen de vezels weer rechter (rechttop) te zetten.

Het op tijd controleren en bijvullen van de kunstgrasmat met hetzelfde instrooirubber, instrooizand of instrooi materiaal ter plaatse van de penaltystippen, cornervakken en de doelmonden heeft een gunstig effect op de vlakheid, stabiliteit en levensduur van de mat. In relatie tot de communicatie met de aannemer over het uitgevoerde onderhoud dienen alle werkzaamheden bij voorkeur vastgelegd te worden in een logboek. Aan de hand van dit logboek kan aangetoond worden hoe vaak en welk onderhoud is uitgevoerd en kan in overleg met de aannemer (1 a 2 x per jaar) bekeken worden of het onderhoudsregime voldoet of op punten moet worden aangepast.

Jaarlijks onderhoud

Geadviseerd wordt om de kunstgrasvelden 1 a 2 maal per jaar te laten inspecteren op onvolkomenheden (een en ander in overleg met aannemer of leverancier van de kunstgrasmat). Tijdens het 'grootonderhoud' kan het veld intensief worden gereinigd en eventueel de vulling worden gedecompecteerd. Bestrijding en verwijderen van mos, algen en onkruiden zal voornamelijk in de laatste meter van de uitlopen dienen plaats te vinden. Om het functioneren van de aanwezige drainagesystemen te garanderen, is het gewenst om de drains circa 1 x per 3 jaar te controleren, indien noodzakelijk te reinigen en indien mogelijk om storingen te herstellen. Aanbevolen wordt om een zo volledig mogelijk overzicht te hebben met gegevens over het aanwezige drainagesysteem per veld. Hierin kan melding worden gemaakt van het jaar van aanleg, enkelvoudig of samengesteld systeem, type omhulsel en sleufvulling, drainafstand en draindiepte en het jaar van de laatste controle en eventuele bijzonderheden.

Tevens kan het onderhoud vereenvoudigd worden door het hebben van een goede revisietekening met locatie van eventuele doorspuitputten.

SPORTPARK MAURIK

Vertidraineren/schudfreesen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: alle velden vooralsnog 2x
Vertidraineren/schudfreesen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: alle velden 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: alle velden meerdere keren;
Recycling dresser: alle velden 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrees/recyclingdresser): alle velden 20 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: wedstrijd velden 5 tot 10 m3; trainingsveld 10 tot 15 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

De bodemstructuur zal zich verder ontwikkelen. Om de bodemstructuur te verbeteren en het bodemleven (wormenactiviteit) te verbeteren is vooralsnog zinvol om de velden minimaal 2 x per jaar te beluchten (1x met schudfrees en 1 x met een vertidrain voor de velden 1 en 2 en 2 x met de vertidrain voor het trainingsveld). Om het grasbestand te optimaliseren (vooral in zijstroken) wordt geadviseerd om de (wedstrijd)velden jaarlijks tors te verticuteren en door te zaaien. Daarnaast is regelmatig wiedeggen, onder droge weer- en terreinomstandigheden, een effectieve maatregel waarmee de algehele kwaliteit van de grasmat is te verbeteren. Door het wiedeggen wordt ook het klein effect, veroorzaakt door wormenactiviteit en speelschade, verminderd.

Het is van groot belang om het trainingsveld al medio/eind april uit de bespeling te nemen en door te zaaien, zodat de periode van herstel wordt verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van de wedstrijdvelden. Uiteraard is het hierbij van belang dat de wedstrijdvelden op dat moment in een goede conditie zijn.

Geadviseerd wordt de trainingen op het trainingsveld zoveel mogelijk te spreiden om geconcentreerde speelschade en uitspelen van de top laag te voorkomen.

Op het trainingsveld is plaatselijk vrij veel weegbree aangetroffen; een bestrijding is te overwegen.

SPORTPARK RIJSWIJK

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: veld 1x; trainingshoek 2 x (zijde clubhuis)
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: meerdere keren;
Recycling dresser: 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrezes/recyclingdresser): veld 25 m3, oefenhoek 20 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: veld 10 tot 15 m3, oefenhoek 5 tot 10 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

Veld

Om het grasbestand te verbeteren (vooral in zijstroken bonte, wollige grasmat) wordt geadviseerd om het veld jaarlijks trossen te verticuteren en door te zaaien. Daarnaast is regelmatig wiedeggen, onder droge weer- en terreinomstandigheden, een effectieve maatregel waarmee de algehele kwaliteit van de grasmat is te verbeteren. Door het wiedeggen wordt ook het klein effect, veroorzaakt door wormenactiviteit en speelschade, verminderd. Omdat de zijstroken voldoende los zijn kan het vertidraineren beperkt blijven tot de middenstrook.

Oefenhoek

Omdat het een kleine hoek betreft en intensief wordt gebruikt is het zinvol om het veld, vooral aan de zijde van het clubhuis 2 x jaar te beluchten afwisselend met een vertidrain, schudfrezes en recycling dresser. Het bodemprofiel van het veld is aan de zijde van het clubhuis verdicht.

Geadviseerd wordt het veld (indien mogelijk) al medio/eind april uit de bespeling te nemen en door te zaaien, zodat de periode van herstel wordt verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van het veld. Uiteraard is het hierbij van belang dat dit veld op dat moment in een goede conditie is.

SPORTPARK ZOELN

Vertidraineren/schudfrezen gehele veld of alleen middenstrook / jaar: 1x
Vertidraineren/schudfrezen/breken verdichte (kwetsbare) delen / jaar: 1x
Wiedeggen/verticuteren veld / jaar: natuurgrasvelden meerdere keren;
Recycling dresser: natuurgrasvelden 1 tot 2 keer per 3 jaar;
Bezanden in m3/ha (eenmalig bij inzet vertidrain/schudfrezes/recyclingdresser): wedstrijdveld 25 m3, trainingsveld 30 m3;
Eventueel (extra) winterbezanding in m3/ha: per veld 10 tot 15 m3.

Algemeen

Naast de eerdergenoemde algemene onderhoudsmaatregelen die van belang zijn voor alle parken in de gemeente Buren worden hierna nog adviezen gegeven met betrekking tot wiedeggen, vlakken 16-meter gebieden, doorzaaien, vertidraineren, bewerking met recycling dresser, beregenen en 'trainingsvelden algemeen'.

Bezanden, verticuteren, doorzaaien en beluchten zijn de laatste jaren om budgettaire redenen niet of beperkt uitgevoerd (zijn wel wenselijk). Daarnaast wil de vereniging de dug-outs en de ballenvangers vervangen (oud) en een extra veld willen verlichten ten behoeve van trainingscapaciteit.

Om het grasbestand te verbeteren (bonte, wollige grasmat) wordt geadviseerd om het (wedstrijd)veld jaarlijks trossen te verticuteren en door te zaaien. Daarnaast is regelmatig wieden, onder droge weer- en terreinomstandigheden, een effectieve maatregel waarmee de algehele kwaliteit van de grasmat is te verbeteren. Door het wieden wordt ook het klein effect, veroorzaakt door wormenactiviteit en speelschade, verminderd; zeker de eerste keren zal vegen of frequenter maaien noodzakelijk blijken.

Het is van groot belang om het trainingsveld al medio/eind april uit de bespeling te nemen en door te zaaien, zodat de periode van herstel wordt verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van de wedstrijdelden. Uiteraard is het hierbij van belang dat de wedstrijdelden op dat moment in een goede conditie zijn.

Geadviseerd wordt de trainingen op het trainingsveld zoveel mogelijk te spreiden om geconcentreerde speelschade en uitspelen van de toplaag te voorkomen.

De belijning op een speelveld is ingebrand. Het advies is om dit niet meer te doen.

ALGEMENE ONDERHOUDSRICHTLIJNEN KIWA

Wat het onderhoud betreft kan als richtlijn dienen de informatie zoals verstrekt door KIWA in het rapport Kwaliteitsbeoordeling Sportvelden van 21 september 2017 (zie hieronder). Immers, goed en regelmatig onderhoud komt de speelbaarheid van de velden ten goede en is in het belang van de sporter.

MAAIEN

Een goede kwaliteit van het maaierwerk is noodzakelijk voor het ontwikkelen en in stand houden van de graszode. Uitgangspunt voor het maaien van de sportvelden is de toepassing van een kooimaaiër. Indien het gras bloeit of aren heeft gevormd, zal het maaien met een cirkelmaaiër een beter maaibeeld vertonen. Daarnaast is het wenselijk de eerste maaibeurten van een nieuw ingezaaid veld uit te voeren met een cirkelmaaiër of eventueel met een vingerbalk om beschadiging aan de jonge grasmat te voorkomen.

De gewenste maailengte in het speelseizoen bedraagt voor voetbalvelden: 30 - 40 mm. Buiten het speelseizoen kan de maailengte circa 15 a 20 mm hoger zijn.

De maaikwaliteit wordt, naast scherpe messen, in hoofdzaak bepaald door een goede afstelling van de machine, het juiste tijdstip van het maaien en de snelheid waarmee wordt gereden. Een goede afstelling van de maaimachine houdt in dat het gras zoveel mogelijk wordt afgeknipt en niet wordt afgestroopt. Het aantal wonden aan het uiteinde van de grasplant moet zo gering mogelijk zijn. Vooral bij het Engels raaigras wordt snel duidelijk wanneer de machine onvoldoende scherp is.

Het juiste tijdstip van maaien wordt bepaald door de groeisnelheid van het gras. Als vuistregel kan worden gehanteerd dat per maaibeurt niet meer dan een derde van de grasplant mag worden afgemaaid. Dit houdt bij een maaihoogte van ± 40 mm in dat bij een graslengte van ± 60 mm moet worden gemaaid. In de praktijk betekent dit dat gedurende het groeiseizoen twee keer per week of drie keer per 14 dagen moet worden gemaaid. Vanzelfsprekend zal de maaicapaciteit hieraan moeten kunnen voldoen. Gedurende het voor- en naseizoen kan veelal worden volstaan met een keer maaien per week. Indien deze frequentie wordt gehandhaafd, zal dit praktisch inhouden dat de voetbal wedstrijdelden gemiddeld circa 40 keer per jaar worden gemaaid. Door het terugdringen van de (overdadige) beregening en de (te zware) bemesting (stikstof) kan het aantal maaibeurten in de toekomst wellicht iets verminderen.

De snelheid van het maaien is afhankelijk van de rotatie van de kooien. De kooien dienen zoveel mogelijk op volle toeren te draaien. De snelheid van het maaien dient aangepast te worden aan de omstandigheden. Vooral bij het maken van bochten en bij het keren moet rustig worden gereden, zodat het gras niet wordt afgetrokken, of sporen in de toplaag ontstaan. Vooral de (achter) uitlopen zijn kwetsbaar aangezien deze veelal iets zachter zijn en juist hier gekeerd en gedraaid wordt.

Het is gewenst om afwisselend in de lengterichting, breedterichting en in diagonale richting te maaien. Dit heeft een positieve invloed op de vlakheid van het veld.

De weersomstandigheden zijn van invloed op de frequentie en het tijdstip van het maaien. Er moet zoveel mogelijk naar worden gestreefd om onder droge weers- en terreinomstandigheden te maaien. Een natte grasmat zal over het algemeen een slechter maaibeeld te zien geven, terwijl de kans op opeenhoping van gras groter zal worden. Ten gevolge hiervan ontstaat verstikking van de grasmat en de groei van schimmels. Indien door slechte omstandigheden te laat is gemaaid of indien er gemaaid is terwijl het gras erg nat was, moet er geveegd worden. De noodzaak van het bijwerken van het maaien moet zoveel mogelijk worden teruggedrongen.

Het is een dure maatregel. Per seizoen zal onder de veldafscheidings-, rondom lichtmasten en doelpalen gemiddeld vijftienmaal per seizoen moeten worden gemaaid. Veelal gaat het gras in de uitlopen over in de beplantingsstroken. Dit overgangsgebied kan tweemaal per jaar met een bosmaaiër worden uitgemaaid. Kantten steken wordt vrijwel niet meer toegepast; het is een dure maatregel. Het verschaft wel een verzorgde indruk. Eventueel kan dit wel bij obstakels als ballenvangers, langs verharding e.d. worden toegepast, zodat met de maaimachine zonder probleem langs deze obstakels gemaaid kan worden.

Thans zien we de ontwikkeling van het toepassen van robotmaaiers en green clippers.

VEGEN

Vegen op sportvelden is een maatregel om te voorkomen dat overtollig organisch materiaal (gras en/of blad) voor verrijking, vervilting van de toplaag of voor verstikking van de grasmat zorgt en extra kans op de ontwikkeling van schimmels geeft.

Bij het vegen van grasresten kan een onderscheid gemaakt worden tussen drie soorten velden:

- WeTra-velden;
- reguliere velden;
- nieuwe velden.

WeTra-velden

WeTra-velden worden aangelegd met een schrale toplaag, dit om de waterdoorlatendheid te waarborgen. Door het verteren van maaisel neemt het organische stofgehalte in deze toplaag toe, waardoor op langere termijn de waterdoorlatendheid achteruit kan gaan. Ter voorkoming van het vervetten van de toplaag moet hier vooral in de eerste jaren na aanleg worden geveegd. Aangezien het bodemleven op deze velden door de schrale opbouw over het algemeen minder ontwikkeld is als op traditionele velden, blijft regelmatig vegen op WeTra-velden veelal wenselijk.

Reguliere velden

De noodzaak tot vegen, door een overvloed aan maaisel op het veld, moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Regelmatig en tijdig maaien is daarom van groot belang. Als de grasmat echter wordt afgedekt met een teveel aan maaisel, zal in het afgedekte gras verstikking kunnen optreden of in het ergste geval afsterving en extra kans op de ontwikkeling van schimmels. Om dit te voorkomen moet er in deze gevallen worden geveegd. Bij een goed ontwikkelde grasmat met voldoende bodemleven zal in het maaiseizoen niet geveegd hoeven te worden. Toch kan het na een groei-explosie van het gras voorkomen dat in het maaiseizoen een keer geveegd moet worden. Ook in het najaar kan het na regenrijke periodes wenselijk zijn om het gras een keer op te vegen. In het najaar duurt het langer voordat het gras verdroogt.

Nieuwe velden

Na het maaien van een zich ontwikkelende grasmat zal er geveegd moeten worden, zeker na de eerste maaibeurten. Het jonge gras is gevoelig voor overtollig maaisel en zal hierdoor in zijn ontwikkeling worden geremd en het gevaar van verstikking is denkbeeldig. Daarnaast is het bodemleven bij een nieuw veld nog onvoldoende ontwikkeld, hierdoor zal de vertering van het maaisel onvoldoende zijn.

Voor alle type velden geldt dat, afhankelijk van de ligging en de heersende windrichting, het noodzakelijk kan zijn om afvallend blad van beplantingsstroken en bomen op te vegen.

BEMESTEN

Om een regelmatige groei van de grasplant te verkrijgen, is gedurende het groeiseizoen bemesting met een stikstofhoudende meststof van belang. Warden in het verleden hoeveelheden van circa 200 kg zuivere stikstof per hectare gegeven, thans is door nieuwe inzichten deze hoeveelheid teruggebracht. Bepalend voor de hoeveelheid toe te dienen stikstof zijn onder andere percentages leem en organische stof in de toplaag, bespelingsintensiteit, beworteling en bodemstructuur. Dit heeft geleid tot het opstellen van maatadviezen, zoals deze thans door Kiwa ISA Sport B.V. worden verstrekt. Tevens wordt hier ingegaan op andere van belang zijnde voedingsstoffen zoals fosfaat, kali en magnesium en dient als basis voor te geven meststoffen.

Sinds het einde van de jaren zeventig worden in Nederland langwerkende meststoffen toegepast. Als voordelen worden genoemd een verminderde belasting voor het milieu en afvlakking van groeipieken en arbeidsbesparing. Indian velden op grote rijafstand liggen, hebben langwerkende meststoffen het voordeel dat er minder strooibeurten nodig zijn. Als nadelen worden genoemd de hogere prijs ten opzichte van de traditionele meststoffen en het niet kunnen bijsturen aan de hand van visuele waarnemingen.

Bij het bemesten is het gebruik van bodemverbeteringsmiddelen mogelijk. Deze producten ondersteunen in algemene zin bodemfysische en/of bodemchemische processen waardoor structuurverbetering en mogelijk een efficiënter gebruik van de aanwezige voedingselementen optreedt. Elke beherende instantie zal de voor- en nadelen zelf moeten afwegen.

De toegepaste centrifugaal- en pendelstrooiers voldoen in de praktijk over het algemeen goed voor de verdeling van korrelmeststoffen. Indian poedermeststoffen (kalk) worden gebruikt, kan dit het beste door middel van hiervoor geschikte apparatuur worden aangebracht.

In zowel 2014 als 2015 was er sprake van een lang groeiseizoen. Mogelijk dat er door (een eventuele) klimaatverandering vaker tot langer in het najaar groei in de grasmat zit. De grasmat heeft dan tot later in het groeiseizoen voedingsstoffen nodig. Bij het bemesten in het najaar is het van belang dat er niet een te grote dosering wordt opgebracht omdat, indien er een sterke grasgroei is op het moment dat de kou invalt, het gras kwetsbaar is.

ROLLEN

Rollen van velden kan onder bepaalde omstandigheden gewenst zijn. Door goed onderhoud, onder andere het wegwerken van speelschade, voldoende bezanden en wiedegeen, kan het rollen zoveel mogelijk beperkt blijven. Het aandrukken van de toplaag door middel van een rol is vooral van belang na een vorstperiode. Door de vorst zal de toplaag opvriezen en zacht worden na de dooi. Voordat de velden weer bespeeld of bereden gaan

worden, moet de toplaag, indien deze te zacht is, worden aangedrukt. Indien dit niet gebeurt, zal het veld kwetsbaar zijn voor bespeling (forse speelschade). De vorst dient volledig uit het profiel te zijn verdwenen en de toplaag mag niet te nat zijn, dit laatste in verband met het gevaar van versmering van de toplaag. De rol moet minimaal aandrukken wat de wielen van de trekker insporen. De maatregel kan ook van belang zijn indien een vorstperiode wordt verwacht en in die periode het veld gebruikt gaat worden (vooral trainingsvelden). Een bevroren hobbelig veld geeft bij gebruik een grote kans op blessures.

Ook na bespeling van een terrein waarvan de toplaag te zacht is, kan rollen wenselijk zijn. Vooraf dienen de putjes en de slidings handmatig te zijn weggewerkt. In een aantal situaties kan het gewenst zijn om doelgericht te rollen. De toplaag van de zijstroken kan te weinig stabiliteit hebben, terwijl de middenstrook voldoende stabiel is. In een dergelijk geval is het gewenst om alleen de zijstroken te rollen.

Ook indien er sprake is van een forse wormenactiviteit (regenrijke, zachte winters) kan rollen wenselijk zijn.

Vooraf of erna kan het zinvol zijn om het veld te wiedeggen of te slepen onder droge omstandigheden.

Duidelijke oneffenheden kunnen door rollen niet worden weggewerkt. Vaak worden laagten door het "vallen" van de rol extra belast waardoor een averechts effect optreedt.

Gemiddeld zal een veld circa driemaal, veelal in de winterperiode van november tot maart, gerold moeten worden. Gevallen waarin tien keer of vaker wordt gerold, vormen echter geen uitzondering. Wanneer met deze frequentie wordt gerold loopt men risico op het verslechteren van de bodemstructuur en waterhuishouding. Dit kan een toename van het ongewenste straatgras en een afname van de bewortelingsdiepte tot gevolg hebben. Op velden met een grote wormenactiviteit en een losse bodemstructuur kan het gewenst zijn een extra rolbeurt uit te voeren om de stabiliteit van de toplaag na een regenrijke periode te verbeteren. In het algemeen wordt geadviseerd om het rollen tot een minimum te beperken.

Bij voorkeur bezit de rol een zo groot mogelijke diameter. De gewenste breedte is 2.00 tot 2.50 m, terwijl de rol uit meerdere delen moet bestaan om wringen in de bochten te voorkomen. De gewenste rijsnelheid is maximaal 4 km/uur. Het gewicht van de rol kan door vulling met water voor het beoogde effect worden verhoogd.

PRIKROLLEN/SLITTEN

In het verleden werd prikrollen als een belangrijke onderhoudsmaatregel van sportvelden gezien. De toplaag werd met messen, beitels of holle pijpen tot een diepte van ongeveer 100 mm bewerkt, omdat daarmee de lucht- en waterhuishouding verbeterd zou worden en de bedrijfszekerheid van een grassportveld zou worden verhoogd. Uit onderzoeken is gebleken dat prikrollen op verschaalde sportvelden nauwelijks of geen invloed heeft op de bespeelbaarheid van een veld.

In een aantal gevallen kan het nog zinvol zijn om een prikrol in te zetten. Vooral indien het bovenste gedeelte van de toplaag is verdicht (bijvoorbeeld training onder te natte terreinomstandigheden op een kaal veld), kan het versmeerde bovenlaagje van de toplaag onder droge terreinomstandigheden worden afgebroken. Ook indien de toplaag ernstig is vervet, kan toepassing in combinatie met dressen met zand verbetering geven.

BEZANDEN EN DRESSEN

Bezanden

Onder bezanden verstaan we het oppervlakkig aanbrengen van humusarm, leemarm zand op de toplaag.

Bezanden heeft tot doel een zachte, gladde of kneedbare toplaag in samenstelling te verbeteren en daardoor minder kwetsbaar te maken gedurende regenrijke perioden doordat de waterdoorlatendheid en de stabiliteit verbeterd. Een schrale toplaag laat zich minder verdichten en is minder kneedbaar dan een rijke toplaag. In het winterseizoen kan licht bezanden gewenst zijn om de stroefheid van de toplaag te verbeteren.

Bezanden wordt uitgevoerd om een te rijke toplaag te verschralen. Een verrijking van de toplaag kan plaatsvinden door verterend maaisel en een actief bodem- en wormenleven. Door dit laatste kan ook ander materiaal uit de ondergrond op de toplaag wordt gebracht. Daarnaast zijn er nog velden in Nederland die van oorsprong een te rijke toplaag hebben.

Naast de samenstelling van de toplaag zijn andere factoren van invloed op de bespeelbaarheid van een veld, zoals grondwaterstand, profielopbouw, ligging, enz.

In het verleden werd er veelal bezand tijdens het "groot-onderhoud" van de velden in de maanden mei/juni. De laatste jaren wordt door Kiwa ISA Sport B.V. in toenemende mate geadviseerd om het bezanden uit te stellen naar de nazomer of de vroege herfst. Enerzijds vanwege de arbeidspiek bij het groot-onderhoud, anderzijds vanwege het feit dat door bezanden in de zomer het gunstige effect van het bezanden, zeker bij een hoge wormenactiviteit, in de daaropvolgende winterperiode weer voor een belangrijk gedeelte is verdwenen. Daarnaast zullen bij een droge, warme zomer de groeivoorwaarden van de grasmat door het zand in ongunstige zin worden beïnvloed (woestijnklimaat). Dit geldt vooral voor de jonge grasplant na doorzaai. Het is van belang om het moment van bezanden in de genoemde periode goed te kiezen. De momenten waarop er sprake is van een goed berijdbare toplaag en het goed kunnen uitslepen van het zand, zijn immers schaarser in de nazomer of de vroege herfst dan in de zomerperiode. Ook gedurende de winterperiode kan licht bezanden gewenst zijn. Er kan dan doelgericht worden gewerkt op de meest kwetsbare terreingedeelten. Indien bezanden is gewenst, zal de hoeveelheid zand per sportveld variëren van 15 tot soms 50 m³ per jaar.

De hoeveelheid te gebruiken zand is afhankelijk van de samenstelling van de toplaag, wormenactiviteit, grondwaterstand, ligging (schaduw), samenstelling van de ondergrond en bespelingsintensiteit. Waarnemingen en ervaringen van beheerder en/of gebruiker zijn mede bepalend voor de hoeveelheid zand. Zo kan het wenselijk zijn om een gedeelte van een veld meer te bezanden dan een ander gedeelte, bijvoorbeeld door de ligging van een veld ten opzichte van beplanting of tribune. Per keer is het wenselijk om niet meer dan ca. 25 m³ per veld te bezanden, behalve wanneer in combinatie met de vertidrain of schudfrees wordt gewerkt dan kunnen hoeveelheden tot maximaal 40 a 50 m³ worden toegepast. Meest ideaal is te bezanden bij droge weers- en terreinomstandigheden. Onder dergelijke omstandigheden kan het zand goed worden uitgesleept (indien gewenst), zodat een goede spreiding wordt verkregen. Bij bezanden in de winterperiode is de hoeveelheid gering (veelal maximaal 15 m³ zand per keer). Veelal meet in deze periode gericht te werk worden gegaan en kan de maatregel eventueel beperkt blijven tot delen van een veld. De kwaliteit van het te gebruiken zand is van groot belang. De gewenste kwaliteit is als volgt te omschrijven:

- M50-cijfer : 180 – 230 um;
- leemgehalte (delen < 53 um) : < 1%;
- organische stofgehalte : 0%
- vrij van vreemde of grove bestanddelen.

Desgewenst kan Kiwa ISA Sport B.V. een analyse van het bezandingszand uitvoeren.

Dressen

Voordat met de doorzaai van holle, open en kale terreingedeelten kan worden begonnen, moeten uitgespeelde gedeelten onder profiel worden gebracht. Voor het uitvullen van uitgespeelde gedeelten is het van belang dat kwalitatief goede teelaarde wordt gebruikt, en beslist geen zand, en dit dient zoveel mogelijk overeen te komen met de samenstelling van aanwezige toplaag.

De samenstelling van deze teelaarde kan als volgt worden omschreven:

- M50-cijfer : 180-250 pm;
- leemgehalte (delen < 53 pm) : 5 tot 10%;
- organische stofgehalte : ca. 3%;
- vrij van vreemde bestanddelen.

De hoeveelheid benodigde teelaarde is afhankelijk van de mate waarin terreingedeelten zijn uitgespeeld en het uitgevoerde winteronderhoud. Door goed onderhoud en spreiding van het gebruik moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat delen van de toplaag uitgespeeld worden.

Voor velden met weinig uitgespeelde terreingedeelten is deze hoeveelheid beperkt (enkele m³); voor meer uitgespeelde terreingedeelten kan tot circa 10 m³ noodzakelijk zijn. Het breedwerpig verspreiden van grote hoeveelheden teelaarde is weinig zinvol. Daarnaast is het van belang dat vastgelopen (kale) terreingedeelten worden opgebroken. De grond ter plaatse behoeft alleen maar te worden gelicht, niet te worden gekeerd. Deze laatstgenoemde werkzaamheden dienen veelal handmatig te worden uitgevoerd. Voor het opbreken van doelmonden, van delen rondom de middencirkel en van de grensrechterstrook kan de vertidrain of de schudfrees worden ingezet.

Voor trainingsvelden kan het gewenst zijn om het gehele veld te behandelen met de vertidrain of de schudfrees. Het frezen van kaal gespeelde terreingedeelten wordt ontraden. Bezwaren hiertegen zijn, dat de structuur in de grond verdwijnt, nog aanwezige wortels worden vernietigd, de schrale bovenlaag door de bewerking naar beneden wordt gewerkt en dat het gefreesde gedeelte kan nazakken ten opzichte van het onbewerkte gedeelte. Alleen in die gevallen waarbij er sprake is van forse grondruggen bij de doelgebieden, wordt het gebruik van een fieldtopmaker noodzakelijk geacht. Een star sleeppraam kan worden gebruikt om een kaal (trainings)veld goed onder profiel te brengen. Door de toenemende inzet van een recycling dresser, wordt het uitvullen van uitgespeelde gedeelten met teelaarde van elders verminderd en kan met "gebiedseigen" grond geëgaliseerd worden.

SLEPEN

Slepen is vooral een belangrijke onderhoudsmaatregel voor trainingsvelden die voor een belangrijk deel kaal zijn gespeeld. Op intensief gebruikte trainingsvelden is dit veelal het geval vanaf de jaarwisseling. Door te slepen, bij voorkeur met een star sleeppraam, kan de vlakheid van deze terreinen in goede staat worden gehouden (tegengaan ontstaan ingesloten laagten), dat voor het gebruik zeer gewenst is. Het is hierbij van belang dat er vanaf de buitenkant naar het midden toe wordt gesleept, zo kan er enige ronding in het speeloppervlak aangebracht worden. De waterhuishouding kan hierdoor verbeteren. De frequentie is afhankelijk van de stabiliteit van de toplaag, de intensiteit van het gebruik, de spreiding en de weers- en terreinomstandigheden. De frequentie kan variëren van dagelijks tot een keer per twee weken. De verschillende bezandingsmachines spreiden het zand tegenwoordig zodanig dat slepen na het bezanden overbodig is.

Indien een bezanding plaatsvindt in combinatie met een vertidrain- of schudfreesbehandeling, is het inslepen van het bezandingszand in de gemaakte gaten of sleuven gewenst in een of meerdere richtingen. Een en ander is afhankelijk van het gewenste resultaat en de hoeveelheid bezandingszand.

Indien sprake is van forse wormenactiviteit, kan het zinvol zijn om velden te slepen. Door slepen, onder zo droog mogelijke weers- en terreinomstandigheden, wordt een goede verdeling van de door de wormen opgebrachte grond verkregen, waardoor de vlakheid verbeterd wordt; veelal wordt echter tegenwoordig een wiedeg ingezet. Na het slepen kan het gewenst zijn om het terrein te rollen. Door forse wormenactiviteit ontstaat veelal een losse toplaag, met een geringe stabiliteit, waardoor ernstige speelschade kan optreden.

BEREGENEN

Op natuurgras sportvelden kan beregenen noodzakelijk zijn om een bestaande grasmat te handhaven. Door gebrek aan vocht kunnen grasplanten uitdrogen en afsterven. Het beregeningsregiem beïnvloedt de kwaliteit van de grasmat en de bodemstructuur. Het is van belang het te voeren beregeningsregiem te laten afhangen van de kwaliteit van de grasmat, de bodemsamenstelling en de bodemstructuur.

In een beregeningsregiem waar frequent beregend wordt, wordt diepgang van de beworteling niet gestimuleerd en ontstaat veelal een ondiepe beworteling. Te snel en te veel beregenen, zal vestiging of uitbreiding van het vochtminnende en weinig betredingsresistente straatgras bevorderen. Door het uitstellen van het moment van beregenen, wordt de grasplant gedwongen dieper gaande wortels te vormen. Door een diepere beworteling zal de sterkte van de grasmat toenemen.

Geadviseerd wordt om het moment waarop beregend dient te worden, te bepalen aan de hand van de bewortelingsdiepte van het gras en de diepte van voor de plant beschikbaar vocht in het bodemprofiel. Deze factoren kunnen door middel van een controle van het bodemprofiel met een schop worden vastgesteld. Bij beregening dient een bevochtiging van een laagdikte van circa 0.20 m te worden nagestreefd. Veelal zal dit een gift van circa 20 mm inhouden. Indien de toplaag sterk uitgedroogd is, waardoor in het begin nauwelijks opname van het water door de toplaag plaatsvindt, kan de gift beter in twee keer (eerst circa 3 a 5 mm en na enkele uren de rest) worden gegeven.

Het heeft de voorkeur 's nachts te beregenen om de verdamping van water zo veel mogelijk te voorkomen en het water daardoor zo effectief mogelijk te gebruiken. Tevens is het wenselijk om aan het eind van de nacht te beregenen. De temperatuur van de lucht en het toplaagje van het bodemprofiel is dan enigszins afgekoeld, zodat het temperatuurverschil met het veelal koude water (vooral bij gebruik van grondwater) beperkt is.

Indien (een deel van) een veld is door- of ingezaaid, is vocht nodig om de ontkieming in gang te zetten. Indien natuurlijke neerslag ontbreekt, kan dit worden bewerkstelligd met beregenen.

Volstaan kan worden met enkele millimeters. Bij inzaaien kan door middel van een beregening het toplaagje met het zaad enigszins worden vastgelegd, waardoor de kans op wegspoelen van het zaad bij een stortbui wordt verkleind. Kort na ontkieming is het grasplantje gevoelig voor verdroging en kan het noodzakelijk zijn om dagelijks (soms meerdere keren per dag bij schrale en hybride velden) te beregenen met enkele millimeters. In verband met verbranding is het niet wenselijk te beregenen in de volle zon. Wanneer de eerste ontwikkeling van de nieuwe grasplant een feit is, kunnen giften en omlooptijden worden vergroot.

Op schrale velden en velden met een kleiige toplaag kunnen zich bij uitdroging van de toplaag, naast een stagnerende groei van de grasplant, nog andere problemen voordoen die met beregening kunnen worden verholpen.

Op schrale velden kan de toplaag bij uitdroging zijn stabiliteit verliezen en daardoor gevoelig voor uitspeling worden. Velden met een kleiige toplaag kunnen bij uitdroging van de toplaag onaangenaam hard en blessuregevaarlijk worden.

De keuze van type beregeningsinstallatie is afhankelijk van allerlei factoren. Een van de factoren is de droogtegevoeligheid van de constructie. Tegenwoordig worden veel velden met een schrale opbouw aangelegd. Deze velden zijn droogtegevoeliger en dienen daarom vaker beregend te worden dan rijke velden die veel vocht vasthouden in hun bodemprofiel. Daarnaast zijn mogelijke inzet van arbeid, beperkingen opgelegd vanuit de provincie, financiële middelen, al aanwezige installaties enz. factoren die de keuze bepalen.

VERTIDRAINEREN EN SCHUDFREZEN

Vertidraineren/schudfrezen heeft een positieve invloed heeft op de waterhuishouding van de velden. Een frequentie van veelal 1 x per jaar is zinvol om de bedrijfszekerheid van de velden te behouden. Tevens worden hiermee voorwaarden geschapen voor structuurverbetering. In combinatie met bezanden kan met deze werkwijze een versnelde afvoer van neerslag worden verkregen door middel van de gemaakte zandpaadjes of zandsleufjes. Ook het extra bewerken met een vertidrain/schudfrees van intensief gebruikte terreingedeelten (zoals doelgebieden en de strook waar de grensrechter loopt) in de winterperiode heeft een positief effect op de algemene kwaliteit van de velden. Vertidraineren/schudfrezen in het najaar heeft veelal een positieve invloed op de diepgang van de graswortels.

Bij storingen in het bodemprofiel, die onder de bovenlaag aanwezig zijn, is de inzet van een schudfrees veelal zinvol, omdat deze machine in staat is om de bodem op grotere diepte nog te breken.

RECYCLING DRESSER

Bij de inzet van een recycling dresser wordt circa 25 toplaagmateriaal uit de bovenlaag met speciale messen op het veld gebracht. De bewerkingsdiepte is circa 0.20 m.

Het inzetten van een recycling dresser wordt frequenter aanbevolen. De recycling dresser is doorontwikkeld, waardoor het zogenaamde wasbordeffect nu niet meer optreedt. Het grote voordeel is dat met de machine wordt belucht, eventuele storingsen in de toplaag worden doorbroken en met eigen grond gewerkt kan worden om te egaliseren (veel minder kans op onkruidgroei, "afstoting" van aangevoerde grond en geen aanschaf van grond). Indien de bewerking wordt uitgevoerd in combinatie met straf verticuteren, wordt de vlakheid van de velden verder geoptimaliseerd en de kwaliteit van de grasmat verbeterd. Door de inzet van de recycling dresser kan de vertidrain minder frequent worden toegepast. Het is van belang om bij de bewerkingen te bekijken in hoeverre grint en andere ongerechtigheden in de bovenlaag aanwezig zijn (deze materialen worden bij de bewerking op het oppervlak gebracht); bij een teveel aan grint en ander ongerechtigheden de bewerking direct staken. De recycling dresser kan thans worden voorzien van een stenenvanger, daarnaast kan de recycling dresser worden voorzien van een verzamelbak om toplaagmateriaal over een veld te verplaatsen (vooral zinvol bij trainingsvelden waar bij delen van de as van het veld zijn uitgespeeld door intensief gebruik). Het inzetten van de recycling dresser op een veld met een zeer "rijke" toplaag wordt afgeraden, daar anders het uiterste topje van de toplaag te veel vervet. Bij de inzet van een recycling dresser dient de toplaag voldoende vochtig te zijn, daar anders schade aan de toplaag kan optreden (oneffenheden).

FIELDTOPMAKER

Bij het inzetten van een fieldtopmaker wordt het bovenste gedeelte van de toplaag (5 tot 20 mm) verwijderd, waarna het veld intensief wordt doorgezaaid. Het bovenlaagje van de toplaag wordt nauwkeurig afgefreest en afgevoerd (transportband met afvoerkarren). De inzet van een fieldtopmaker kan gewenst zijn, indien een viltlaag aanwezig is, bij de aanwezigheid van vrijwel alleen ongewenste grassoorten, met veel kruiden of indien het veld wat betreft micro-effect zodanig slecht is, dat met andere onderhoudsmaatregelen de vlakheid nauwelijks meer te herstellen is. Veelal vindt de bewerking plaats in combinatie met een bewerking van een recycling dresser en een bezanding. Het verwijderen van kruiden slaagt lang niet altijd. Er zijn voorbeelden dat de fieldtopmaker werd ingezet om weegbree te verwijderen en dat weegbree zich naderhand weer in een veelvoud ontwikkelde. De fieldtopmaker wordt tevens veel ingezet om ontstane grondruggen in doelgebieden te slechten. Het is hierbij belangrijk dat de doelen worden verwijderd om efficiënt te kunnen werken en het gewenste resultaat te bereiken.

VERTICUTEREN

Verticuteren is een bewerking die tot doel heeft om de kwaliteit van de grasmat en de lucht- en waterhuishouding van een sportveld aan de oppervlakte te verbeteren. Door een verticuteerbehandeling wordt dood organisch materiaal uit de grasmat gehaald, de vervilting van de grasmat wordt verminderd en minder gewenste betredingsresistente grassoorten (struisgras en straatgras) en kruiden worden (voor een deel) verwijderd. De maatregel dient in combinatie met afvoeren (eventueel in combinatie met vegen) van het uitkomende materiaal te worden uitgevoerd. Door de inzet van verticuteermachines wordt de vlakheid (microbeeld) over het algemeen ook verbeterd (bijkomend voordeel). Vooral de zijstroken van weinig intensief bespeelde terreinen zullen in de loop der jaren een weinig betredingsresistente grasmat te zien geven (o.a. struisgras). De kans op vervilting neemt sterk toe. Vilt ontstaat door bovengrondse uitlopers van bijvoorbeeld struisgrassen en/of door rottend maaisel. Indien dergelijke stroken worden bespeeld, zal de grasmat zeer gemakkelijk worden uitgespeeld (grote speelschade). Een en ander wordt veelal veroorzaakt in combinatie met een minder stabiele toplaag (toplaag onvoldoende verdicht). De maatregel kan het beste worden uitgevoerd juist voor de doorzaai, zodat kwalitatief betere grassoorten de kans krijgen om zich te vestigen. Ook in de nazomer kan de maatregel worden uitgevoerd. Door (een lichtere) behandeling wordt dood organisch materiaal afgevoerd; dit is gunstig voor de lucht- en waterhuishouding van de toplaag voor de naderende winterperiode. Enig herstel (groei) van de grasmat is na de behandeling nog wel gewenst. Voor weinig bespeelde velden is een verticuteerbehandeling minimaal eenmaal per jaar gewenst, voor normaal bespeelde terreinen eenmaal of eenmaal per twee jaar en voor zeer intensief gebruikte terreinen (veelal de trainingsvelden) is de maatregel over het algemeen niet nodig. Ook voor velden met een geringe wormenactiviteit is de maatregel van belang. Maaisel wordt dan minder snel omgezet. Door de ontwikkeling van de "Green Deal Sportvelden" is frequenter verticuteren een van de maatregelen om kruidengroei te onderdrukken.

WIEDEGGEN

Wiedeggen is een goedkope onderhoudsmaatregel daar er met vrij grote snelheid gereden kan worden, de wiedeg een brede werkgang kan hebben en het aantal beschikbare wiedeggen groeit. Indien er op een veld als gevolg van losse of vastgelopen wormenhoopjes kleine oneffenheden zijn ontstaan, is dit hinderlijk voor de sporter. Door de hobbeligheid wordt het balrolgedrag negatief beïnvloed. Het kleineffect kan (deels) worden opgeheven door een bewerking met een wiedeg.

Geadviseerd wordt het wiedeggen zoveel mogelijk in het groeiseizoen uit te voeren onder droge weers- en terreinomstandigheden. In een aantal gevallen kan vegen noodzakelijk zijn om los materiaal van het oppervlak te verwijderen.

Doordat een wiedeg in de hefinrichting van een tractor kan worden geplaatst kan de strafheid van de bewerking worden gevarieerd. Door een bewerking met een wiedeg zal ook oud plantenmateriaal, dat zich tussen de plantjes op de toplaag bevindt, naar boven worden gebaald en een eventueel aanwezig sliblaagje zal worden losgemaakt. Hierdoor wordt voorkomen dat de toplaag glad en glibberig wordt en er een laagje op het oppervlak ontstaat dat de infiltratie van neerslag hindert.

Bij het strafwiedeggen kunnen zwakke grassen als straatgras en struisgras uit de mat worden getrokken. Indien de grasmat een hoog percentage zwakke grassen bevat, dient te worden voorkomen dat de bewerking dusdanig straf wordt uitgevoerd dat er tijdens het speelseizoen een bolle grasmat ontstaat.

Door middel van regelmatig wiedeggen kan de ontwikkeling van de hoeveelheid zwakke grassen en diverse kruiden in de grasmat worden geremd.

DOORZAAIEN

Het doorzaaien heeft tot doel om het grasbestand op het kwalitatief gewenste niveau te houden of te krijgen en voor het nieuwe seizoen weer een gesloten grasmat te verkrijgen. Doorzaai is gewenst voor holle, open en kale terreingedeelten. Wanneer deze maatregel niet wordt genomen, zal de grasmat zich veelal ook wel weer sluiten maar veelal met minder gewenste grassoorten zoals straatgras. Kruiden zullen de kans krijgen zich te ontwikkelen. Het doorzaaien van een volledig gesloten grasmat is weinig zinvol. Het graszaad zal verstikken.

Indien een weinig betredingstolerante grasmat intensief wordt geverticuteerd, is doorzaaien zeer gewenst.

Voordat met de doorzaai van holle, open en kale terreingedeelten kan worden begonnen, moeten uitgespeelde gedeelten onder profiel worden gebracht. Daarnaast is het van belang dat vastgelopen (kale) terreingedeelten worden opgebroken. De grond ter plaatse behoeft alleen maar te worden gelicht, niet te worden gekeerd. Deze laatstgenoemde werkzaamheden kunnen handmatig te worden uitgevoerd. Voor het opbreken van doelmonden, van delen rondom de middencirkel en van de grensrechterstrook kan de vertidrain of de schudfrees worden ingezet.

Voor trainingsvelden kan het gewenst zijn om het gehele veld te behandelen met de vertidrain of de schudfrees.

Het frezen van kaal gespeelde terreingedeelten moet worden ontraden. Bezwaren hier tegen zijn, dat de structuur in de grond verdwijnt, nog aanwezige wortels worden vernietigd, de schrale bovenlaag door de bewerking naar beneden wordt gewerkt en dat het gefreesde gedeelte kan nazakken ten opzichte van het onbewerkte gedeelte. Alleen in die gevallen waarbij er sprake is van forse grondruggen bij de doelgebieden, wordt het gebruik van een frees of liever tegenwoordig de inzet van de fieldtopmaker noodzakelijk geacht. De door te zaaien gedeelten dienen vooraf kort te worden gemaaid. Wanneer de toplaag te droog is, zal kunstmatige beregening nodig zijn.

Het doorzaaien van holle, open en kale terreingedeelten vindt machinaal plaats. Hierbij is het van belang dat het doorzaaien in twee richtingen (recht en diagonaal) wordt uitgevoerd.

De 16-meter-gebieden kunnen eventueel ook nog in een derde richting worden doorgezaaid. Het verdient aanbeveling om de doelgebieden handmatig bij te zaaien.

De maatregel moet zo snel mogelijk na afloop van de bespeling worden uitgevoerd. Veelal is dit medio/eind mei.

Voor trainingsvelden is het van belang dat de doorzaai al medio april wordt uitgevoerd. Op deze wijze wordt de periode van herstel verlengd. Er kan dan uitgetraind worden op de zijstroken van de wedstrijd velden en eventueel aanwezige kunstgrasvelden. De periode van herstel voor de wedstrijd velden zou bij voorkeur 12 weken moeten zijn, maar 10 weken herstel is veelal het meest haalbare. Indien de trainingsvelden al medio april worden doorgezaaid, zal de herstelperiode hiervan 14 tot 16 weken kunnen zijn.

Er moeten hoge eisen worden gesteld aan het graszaad. De voorkeur moet uitgaan naar de rassen uit de Grasgids.

Voor de wedstrijd velden gaat de voorkeur uit naar een zaadmengsel van 50% Engels raaigras en 50% veldbeemdgras (SV8-mengsel) of een SV7-mengsel bestaande uit 75% Engels raaigras en 25% veldbeemdgras. Dit geldt ook voor de trainingsvelden indien deze al medio april worden doorgezaaid. Indien de trainingsvelden pas eind mei worden doorgezaaid, gaat de voorkeur uit naar een blend (mengsel) van rassen Engels raaigras. Als richtlijn voor de hoeveelheid te gebruiken graszaad kan 100 kg graszaad per hectare worden aangehouden.

Het doorzaaien is te vergelijken met inzaaien. Het geven van een aanslagbemesting ter stimulering van een snelle ontwikkeling is belangrijk. Bij droogte is het van belang om doorgezaaide gedeelten te beregenen. Er kan worden volstaan met kleine giften. Bij aanhoudende droogte kan herhaling om de paar dagen nodig zijn. Tijdig en regelmatig maaien is ter bevordering van uitstoeiing en sluiting van de grasmat gewenst. Dit maaien wordt nog wel eens uitgesteld. Een juiste afstelling van de maaimachine is van belang om schade aan de jonge grasmat te voorkomen. Voor de eerste maaibeurt kan het noodzakelijk zijn om het veld te rollen.

WINTERONDERHOUD

De onderhoudsmaatregelen die in het winterseizoen een bijdrage kunnen leveren aan het zo goed mogelijk speelbaar houden van de velden zijn de volgende.

• onder profiel houden van vooral doelgebieden en eventueel andere uitgespeelde terreingedeelten

Door het gebruik kunnen in de loop van het seizoen vooral de doelgebieden worden uitgespeeld. Door het terughalen van de uitgespeelde grond naar de plaats waar deze is weggespeeld, blijft een voldoende vlak doelgebied gehandhaafd. Wordt dit achterwege gelaten, dan zullen "gaten" voor de doelgebieden ontstaan waardoor bij neerslag toestroming van water zal optreden en versneld plasvorming zal ontstaan. Tevens zal de neerslag opgeloste fijne delen uit de grond meenemen die afgezet worden in het laagste gedeelte, hierdoor zal een vermindering van de waterdoorlatendheid optreden. Tevens zullen zich grondruggen rondom het doelgebied vormen, die extra arbeid met zich meebrengen bij de voorbereidende werkzaamheden voor de doorzaai in het voorjaar.

• opbreken van dichtgelopen, versmeerde en/of vertrapte gedeelten met behulp van een riek of schop en gericht bezanden

In veel gevallen betreft dit de doelgebieden. Door de grootste concentratie van spelers op dit gedeelte van het terrein, zijn dit de meest gevoelige plaatsen voor versmering en vertrapping, zeker in combinatie met het uitspelen van de grond. Door middel van opbreken van deze gedeelten ontstaat weer ruimte in de top laag, waardoor minder snel wateroverlast en daardoor ook weer minder snel verdichting optreedt. Als sprake is van een versmeerd laagje aan de oppervlakte, is het zinvol om het gedeelte tevens gericht te bezanden met een geringe hoeveelheid zand. Hierbij nooit zand in plassen gooien maar eerst de plasvorming opheffen door middel van opbreken. Hierna is het raadzaam eerst het betreffende gedeelte te laten opdrogen door de zon of de wind en daarna pas te bezanden. Soms worden houtkrullen gebruikt om plassen te dempen. Dit wordt sterk ontraden. Eenmalig heeft het effect, doch door rotting van de houtkrullen wordt het probleem alleen maar vergroot.

• zoveel mogelijk herstellen van forse speelschade door terugleggen en aantrappen van de afgeschoven zode en lichten van putjes

Op de dag na een speelweekende is het zinvol om de grootste schade aan de grasmat te herstellen. Vooral in de zijstroken, die veelal zachter zijn als de middenstrook en over het algemeen een minder betredingsresistente grasmat hebben, wordt de zode opgeschoven en ontstaan putjes in de top laag. Door middel van een riek of schop kunnen de putjes worden opgelicht en weer voldoende vlak worden aangetrapt.

• licht bezanden

Indien blijkt dat het gehele veld onvoldoende stroef is en wordt vertrap, ondanks onderhoudsmaatregelen die veer het winterseizoen al zijn uitgevoerd, is het zinvol om bij gunstige terrein- en weersomstandigheden licht te bezanden. De hoeveelheid zand kan doorgaans beperkt blijven tot 10 a maximaal 15 m3.

• rollen van velden na een vorstperiode

Door vorst zal de top laag opvriezen. Als het veld gespeeld wordt na een vorstperiode, zonder dat de top laag is aangedrukt, zal er als gevolg hiervan forse speelschade optreden. Door het aandrukken van de top laag kan dit voorkomen worden. Het rollen van de top laag moet bij gunstige terreinomstandigheden gebeuren. Als er gerold wordt bij een te natte top laag zal dit versmering van de top laag ten gevolge hebben. Bepeling of rollen bij een opdooisituatie moet altijd worden ontraden.

• rollen en/of slepen van de trainingsvelden voor een vorstperiode

Indien een vorstperiode in aantocht is, is het van belang dat de trainingsvelden voldoende vlak zijn. Een eenmaal bevroren veld met oneffenheden is niet meer te gebruiken. De kans op blessures is dan veel te groot. Indien een veld nog bezet is met gras, is het gewenst deze te rollen. Is een veld al voor een groot gedeelte kaal, zal slepen zinvoller zijn.

• wiedeggen en/of slepen van trainingsvelden

Over het algemeen is het zo dat trainingsvelden rond de jaarwisseling kaler gaan worden. Indien oneffenheden gaan optreden, is het zinvol om een veld regelmatig te gaan slepen. De intensiteit van de maatregel is afhankelijk van de bespelingsintensiteit, weersomstandigheden en profielopbouw en kan variëren van vrijwel dagelijks tot eenmaal per een a twee weken. Overigens is het gewenst de trainingsactiviteiten zoveel mogelijk te spreiden over het speeloppervlak. Tevens kan door wiedeggen het uiterste topje van de top laag goed waterdoorlatend gehouden worden.

• drainage controleren, reinigen en herstellen

De winterperiode is bij uitstek geschikt om aanwezige drainagesystemen te controleren. Een jaarlijkse controle is gewenst. Voor enkelvoudige systemen is het van belang dat de uitstroomopeningen niet zijn verstopt met gras

e.d. Tevens is het zinvol de eindbuizen te controleren op breuk. Gemiddeld zal eenmaal per drie a tien jaar, afhankelijk van de vervuiling, het systeem moeten worden doorgespoten en zullen eventuele storingen moeten worden opgeheven. Bij forse roestafzettingen kan dit jaarlijks noodzakelijk zijn. In de winterperiode zijn de sloten over het algemeen gevuld met water zodat geen aanvoer van water hoeft plaats te vinden voor het reinigen van het systeem.

• gras en blad verwijderen

Het is gewenst om met de laatste maaibeurt het afgemaaid gras te verwijderen. In die tijd van het jaar droogt het gras nauwelijks meer en ontstaat een laagje onverteerd maaisel, dat een nadelige invloed heeft op de waterdoorlatendheid van de toplaag en de ontwikkeling van schimmels bevordert. Dit geldt ook voor bladafval. Verschillende bomen verliezen tot laat in het jaar hun blad zodat herhaling van de maatregel gewenst is.

• snoeien

Veel sportparken worden gekenmerkt door beplantingsstroken. Te dichte en te hoge beplantingsstroken hebben door onder andere schaduwwerking een nadelige invloed op de afdroging van velden. Zon en wind krijgen onvoldoende ruimte. Snoei en dunning zijn noodzakelijk voor een voldoende afdroging van de velden.

• reinigen sloten

Voor een goede afwatering is het van belang dat de sloten goed zijn opgeschoond alvorens de regenrijke perioden gaan optreden. In veel gevallen zal dit al verplicht worden door een uit te voeren schouw. Ook eventuele aanwezige duikers moeten een goede doorstroming mogelijk maken. Indien sloten en duikers onvoldoende afvoeren stijgt het grondwaterpeil tot een ontoelaatbare hoogte. Dit heeft over het algemeen zeer negatieve consequenties voor de speelbaarheid van de sportvelden.

KRUIDEN

Kruiden - vooral madelief, klaver, weegbree en paardenbloem - kunnen een probleem vormen in sportvelden. Spelers krijgen minder grip op het veld en er kunnen sneller kale plekken ontstaan omdat kruiden minder betredingsresistent zijn dan grassen. Bovendien wordt het chemisch bestrijden van kruiden en plagen steeds lastiger. De Gewasbeschermingsgids biedt soelaas aan de sportveldbeheerder. Met aantal middelen dat is toegestaan om kruiden te bestrijden wordt marginaal. Door de ontwikkeling van de "Green Deal Sportvelden" zal de bestrijding van kruiden met gewasbeschermingsmiddelen vrijwel tot het verleden behoren.

Preventieve maatregelen

Gedegen onderhouds- en beheersmaatregelen zijn noodzakelijk om de ontwikkeling van kruiden tegen te gaan. Een goed gesloten grasmat is de beste remedie om te voorkomen dat kruiden zich vestigen op een sportveld. Hiertoe zijn regelmatig maaien met een goede maaier met scherpe messen en een adequate bemesting belangrijke onderhoudsmaatregelen. Daarnaast is het gewenst om bolle, open en kale terreingedeelten zo vroeg mogelijk in het seizoen door te zaaien, zodat de periode van de mogelijke vestiging van kruiden wordt verkort. Als een toplaag van een sportveld is verdicht, bijvoorbeeld door intensief gebruik onder minder goede weers- en terreinomstandigheden, zal de grasmat zich minder goed ontwikkelen en krijgen in het bijzonder tredplanten een kans. Het is dan ook gewenst om dergelijke sportvelden regelmatig te beluchten met de daarvoor ontwikkelde machines. De vertidrain, de schudfrees en de recycling dresser zijn bij uitstek machines om opgetreden verdichtingen in de bovenlaag te verminderen. Daarnaast kan met verticuteren worden bereikt dat ongewenste kruiden in een sportveld worden onderdrukt. Deze maatregel kan veelal het beste worden uitgevoerd vlak voor de doorzaai in mei of begin juni. Door middel van verticuteren worden voor een deel kruiden en ongewenste grassoorten, zoals straatgras verwijderd. De strafheid en frequentie van verticuteren en wiedeggen bepalen de effectiviteit van de maatregel. Hoe straffer de maatregel wordt uitgevoerd, des te meer gewenst effect zal er worden bereikt. Door direct na het verticuteren door te zaaien zullen de eventueel ontstane bolle en open terreingedeelten direct weer kunnen dichtgroeien met nieuw gewenst gras.

BELIJNEN

In Nederland worden drie belijningsmethoden op sportvelden gebruikt. Het betreft:

- droge kalkbelijning;
- natte kalkbelijning;
- spuitbelijning.

De eerste twee genoemde methoden hebben veel nadelen en worden daarom afgeraden. Nadelen van droge kalk zijn dat het irritatie aan schaafwonden en ogen kan veroorzaken (als gevolg van de mogelijke aanwezigheid van nog aanwezige deeltjes ongebluste kalk), vrij veel materiaal per veld nodig is en de lijnen over het algemeen weinig regenvast zijn. Natte kalk veroorzaakt minder irritaties aan schaafwonden en ogen, maar is ook weinig regenvast.

Op sportvelden wordt tegenwoordig veelal gebruik gemaakt van spuitbelijning. Midden jaren tachtig is de spuitbelijning op pigmentbasis ontwikkeld. Het pigment wordt onder druk op/in de grasmat gespoten. Bij spuitbelijning treden geen irritaties aan schaafwonden en ogen op. Indien de belijning is opgebracht onder droge omstandigheden (en het materiaal heeft kunnen drogen) is de belijning goed regenbestendig. Belijnen onder natte omstandigheden is weinig effectief.

Doordat het belijningsmateriaal veelal op de grasplant aangebracht wordt, kan de belijning bij groeizaam weer al snel uitgroeien. Om lijnen ook gedurende groeizame perioden langere tijd zichtbaar te houden, wordt de belijning wel eens ingebrand. Het inbranden van lijnen met middelen als allesdoders, carboleum e.d. dient geheel achterwege te worden gelaten. Het ontbreken van gras in de belijning geeft vrij spel aan uitspeling en kan geulen doen ontstaan die hinderlijk zijn voor de sporter. Verkeerd toepassen van middelen als allesdoders, carboleum e.d. kan grote schade veroorzaken aan de grasmat.

Er zijn groeiremmende middelen op de markt die de groei van het gras vertragen waardoor de belijning minder snel uitgroeit en daardoor langer zichtbaar blijft. De groeiremmers kunnen samen met het belijningsmateriaal worden opgebracht. Bij het gebruik van groeiremmers is het van groot belang dat het conform het voorschrift wordt gebruikt. Een te hoge dosis of een te frequent gebruik van groeiremmers heeft inbranding van de belijning tot gevolg. Het effect van groeiremmers is mede afhankelijk van het soort gras en de omstandigheden waarin het opgebracht wordt. Het is van belang om geen groeiremmers aan het eind van het groeiseizoen te gebruiken om inbranding te voorkomen.

Geadviseerd wordt vooral in een periode met grote grasgroei een goede afstemming te bewerkstelligen tussen het moment van maaien en het aanbrengen van de belijning.

Er zijn witte kunstgraspluimpjes in de handel die in de grond kunnen worden aangebracht. Met deze pluimpjes kunnen hoekpunten van de belijning worden verklikt en wordt het uitzetten van de belijning van een veld vergemakkelijkt.

BEPLANTING

Op veel sportparken bevinden zich beplantingsvormen op korte afstand van de sportvelden. Veelal is deze beplanting aangelegd om als windsingel te dienen. Toen deze beplantingen werden aangelegd, deed men dat vaak in de verwachting dat deze beplantingen probleemloos en onderhoudsarm zouden zijn, dit blijkt echter niet zo te zijn.

Veelal blijkt dat de beplanting (veelal bosplantsoen) te hard groeit voor de vakken die men aanplant. De beplanting puilt uit de vakken. Te dichte en te hoge beplantingen/bomen rondom velden, hebben door onder andere schaduwwerking een grote nadelige invloed op de afdroging van de zijanten en hoeken van de velden. Zon en wind krijgen vooral in de oost- en zuidzijde van velden onvoldoende ruimte waardoor de groei-omstandigheden van de grasmat nadelig beïnvloed wordt en de toplaag veel langer nat blijft. Om te voorkomen dat de groeiomstandigheden van de grasmat te veel (nadelig) wordt beïnvloed, is snoei en dunning van de beplanting dan ook noodzakelijk.

Bij diverse bomen (o.a. witte populier) kan men te maken krijgen met wortelopslag op delen van het veld. Als deze wortelopslag te veel overlast veroorzaakt, is de beste maatregel de boom die de wortelopslag veroorzaakt in zijn geheel te verwijderen. Elke andere methode van beheer is slechts een tijdelijke oplossing. Als de wortels of opslag plaatselijk worden verwijderd, ontstaat er veelal nog meer opslag.